א׳ חשון תשמ״ו, 16.10.1985 מיספר [illegible] שנה 50 המחיר 1850 שקלים (כולל מע״מ)

העולם הזה

תיק לוינסון חוזר

סקופ

„העולם הזה" חושף את

גניבת 300000 הדולרים

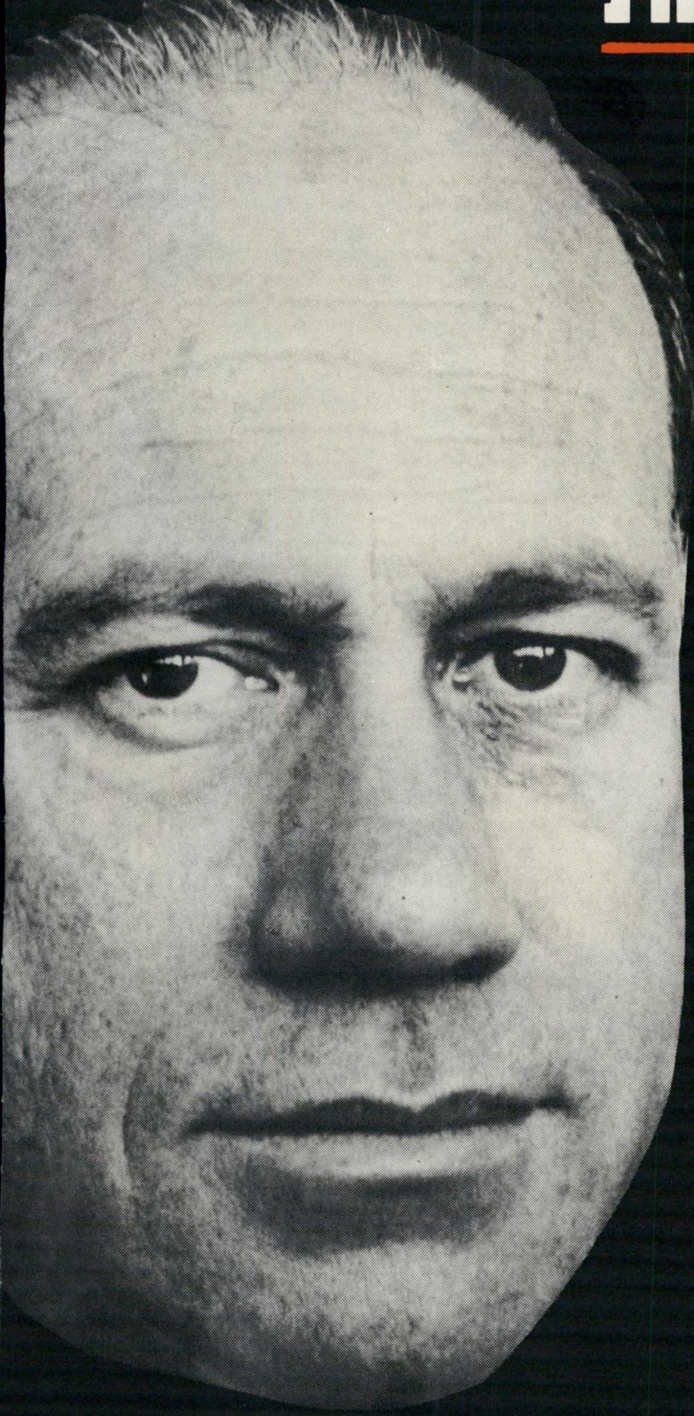

המישטרה חוקרת את ריינר, בלומנטל, זבלדוביץ ואחרים

עלית
כיף כף
משקל נקי 45 ג
ללקק את האצבעות
"כיף כף" אצבעות ופלים בשוקולד חלב
טוב לי עם עלית
וימר טמיר כהן (יעקבסון)

מכתבים

מתי כן ומתי לא

על הפצצת תוניסיה (העולם הזה 2.10)

האם קיים במדינת ישראל גזר־דין מוות? התשובה היא כן ולא.

הפצצת חיל־האוויר בתוניסיה מאשרת עובדה זאת, ללא צל של ספק.

לטוס למרחק אלפי קילומטרים עם סיכון מירבי והוצאות־ענק, להפציץ ולהלום בראשי אש״ף בתוך אדמה זרה, כדי להעניק להם גזר־דין מוות — זה כן!

אבל להוציא להורג איש־אש״ף אשר נתפס במירדף, לאחר שהניח חומר־חבלה, דקר, חנק ורצח ילדים ונשים בתוך תחומי ישראל — זה לא!

שמואל אילון, תל־אביב

● ● ●

התיאוריה והפרקטיקה

על האצבע הקלה על ההדק בשטחים הכבושים (העולם הזה 2.10)

קל מאוד לשבת במישרדי המערכת (ממוזגי־האוויר, אני מניח) ולקטול במכונת־הכתיבה את התגובה של חייל, או של סתם יהודי (הקרוי, בלשונכם, בדרך כלל, מתנחל), הנתקל בהמון מאיים, הסוקל אותו באבנים, או החוסם את דרך מכוניתו במיספר צמיגים בוערים, או עוד יותר גרוע, כשזה ממש פנים־אל־פנים, אחד מול אחד, כאותו יהודי במיזרח ירושלים, בשעות הבוקר, שנטפלו לחברתו.

מה בדיוק אמור פרט כזה לעשות? להגיד, אה, אבן זאת רק אבן ולחכות עד שישלפו סכין ואז להגיד, אה, סכין זאת רק סכין ולחכות שישלפו אקדח?

הייתי רוצה לראות אתכם במצב כזה. הייתי רוצה לראות מה אתם הייתם עושים. כי הכל יפה מאוד בתיאוריה. אבל בפרקטיקה...

יהודי, קריית־ארבע

● *בפרקטיקה העדיף הקורא מקריית־ארבע שלא לחתום בשמו, וזה, כפי שהסביר, מפני ש״איני רוצה עסקים עם אף אחד״ ואולי זו גם התשובה לתהיותיו.*

● ● ●

חלונות לחכמי חלם

על המצב במשק והמילחמה באינפלציה.

אחרי שחכמי חלם שלנו עשו לאחרונה, בכל זאת וסוף־סוף, מיספר צעדים נבונים כדי להילחם באינפלציה, ואשר ללא ספק הטוב בהם היה, אומנם לדאבוני האישי, אבל בכל זאת — שחיקת־השכר, הטמטום חוגג שוב.

מה היא אינפלציה אם לא שיותר מדי כסף רודף אחרי פחות מדי מוצרים, ובכך מנפח את מחיריהם? לכן הלכו ופגעו בשכר והמזומנים שבידי הציבור התמעטו וכתוצאה מכך שוב לא יכולים המוכרים להעלות את המחירים בכל שני וחמישי.

במיסגרת מדיניות זאת העלו גם את מס־הנסיעות ל־300 דולר (מה שגם חסך מטבע זר, דבר חשוב לא פחות, בנוטלו את החשק מחלק נכבד של הציבור לבזבז דולארים, בין על כרטיסי־טיסה, שתמורתם, לחברות־תעופה זרות לפחות, משתלמת במטבע זר ובין על הקצבת 800 הדולארים).

רק מה. חכמי חלם נבהלו. אז קודם כל הורידו, לפני חודש, את המס לרמה הנמוכה הקודמת, של 150 דולר, שייסעו בני ישראל, שייסעו.

ואחרי שהיטיבו עם הנוסעים במטוסים, החליטו מייד להיטיב עם הנוסעים במכוניות, וגם הוזילו את מחיר הדלק, וכך גם יישאר יותר כסף בידי הציבור וגם יבוזבז יותר מטבע זר.

ועכשיו גם מדברים על הורדת מס־ההכנסה. וזאת, כנראה מכיוון ששחיקת השכר החלה נותנת קצת פירות, אז צריך מה שיותר מהר להסב את הגלגל אחורה ולהשאיר יותר כסף בידי הציבור.

ומכיוון, שבמוקדם או במאוחר, יצטרכו לעשות משהו, כדי לתקן מה שמקלקלים אחרי מה שתיקנו מה שקילקלו בסיבוב הקודם, אני מציע, כבר עכשיו, לחשוב, לקראת אותו יום, על מס חדש, הוא מס־החלונות.

זאת לא המצאה שלי. זאת המצאה של הפרלמנט האנגלי מסוף המאה ה־17. זה מס צודק (למי שיש יותר חלונות בביתו, יש בית יותר גדול והוא יכול לשלם יותר); זה מס שניתן לקבוע את גובהו בקלות (אפילו הפקח המפגר ביותר יודע לספור בגבולות העשרה — חמישה־עשר חלונות) וזה גם מס ששומתו אינה מצריכה פגיעה בצינעת הפרט וחיטוט־יתר בענייניו: את החלונות ניתן למנות מבחוץ.

אפרים שוורץ, תל־אביב

דם וטימטום

מערבולת הדמים גרפה בשבועיים האחרונים את כולם, וכולם פעלו באיוולת נגד האינטרסים של עצמם — ישראל, אש״ף, מצריים וארצות־הברית. איך הוביל פיגוע אחד לשני, ומה התחבא מאחורי כל אחד מהם? אורי אבנרי מנתח את המערבולת, המאיימת להטיל את המרחב למצב מילחמה.

6

אמא שלו מפולין

יאיר (״י. פולני״) גרבוז, צייר במיקצועו והומוריסט לפרנסתו, מספר בראיון חושפני על אמו הפולניה, על חינוך לאמנות, על אהבתו העזה למיחושיו, על פרנסת אחיו הח״כ, ומכריז: ״כדי שאמן ישראלי יקבל פרס, הוא צריך להיות חולה פרקינסון!״

36

רחל המרחלת מדווחת:

מירב בגין מחלימה והחבר, מושון אלגרבלי, לא מש ממנה, בעוד שבת־דורתה **איילת מילוא,** צמודה־צמודה לסמי לוי (שניהם בתצלום) — מי משתיהן תהיה הנכדה בראשונה שתזמין את סבא מנחם לראות חופה? ● מניאק החתונות המסתתר בגלי־צה״ל ● אנבל טמיר לא נפרדה מאיתן מסורי ● מדוע לא חיזר נכדו של דויד בן־גוריון אחרי העיתונאית.

40

קוסם הקולנוע

אורסון ולס, הבימאי והשחקן שמת השבוע, רשם בדרכונו את המיקצוע: ״קוסם״. בסירטו האחרון מטפל בית־מישפט פאריסי, שצריך להחליט למי הוא שייך, ועוד שני סרטים נותרו בלתי־גמורים — בגלל נפילת השאה.

26

כתבת השער הקדמי:

300 אלף דולר ביום!

פרשת לוינסון ממשיכה להתגלגל: ״העולם הזה״ מגלה כיצד שימש חשבון־הבנק של המיליארדר היהודי־בריטי צ׳רלס קלור להעלמתם של 300 אלף דולר ביממה אחת. בינתיים פשטה הבהלה בהנהלת הבנק, כשהתברר שגורם מיסתורי מנסה להשתלט על ״אמפ״ל״.

8

כתבת השער האחורי:

צוואת דיין

יעל דיין תוקפת בסיפרה את אלמנת אביה, רחל (בתמונה). ״העולם הזה״ חושף את הצד השני של המטבע, בעזרת מיסמכים סנסציוניים, המתפרסמים לראשונה, ביניהם הצוואה המלאה של דיין.

14

הכנסת נגד הרצל

כגנבים בלילה קיבלו הח״כים חוק אנטי־ישראלי ואנטי־ציוני, מבלי שמישהו ישים לכך לב. בנימין זאב הרצל ודויד בן־גוריון יכולים להתהפך בקיברם ולשאול: של מי המדינה הזאת, לעזאזל?

11

הגנת נפל

המתנחל יוסף הרנוי, שהרג בשכם ילדה בת 11, טען להגנתו כי בזמן המעשה היה נתון בהתקפה של מחלת־הנפילה. השופטים דחו את טענתו וכינו אותה ״הגנת־נפל״.

28

ק ל י ק

אריק קפלון, עולה חדש מברית המועצות עשה סרט שדובר בשפה חדשה, שרון ליפשיץ מאיימת בתקליט חדש, ספי אפרוני איבדה כלב אך מצאה בן־זוג ויהודה פוליקר מחפש נגנים דווקא ביוון

34

תירוצים — אתה והשקל

בחברת־התעופה הלאומית מצאו פיזמון חדש: הגירעון האדיר הוא באשמת האמריקאים! ● את קופת־חולים לא מעמידים לדין על הפקעת מחירים — כי היא מיסכנה! ● הקנסות העירוניים מתחרים בעגבניות — צווי ההקפאה לא משיגים אותם.

32

מחזיקה אצבעות

דפנה ארז (בתמונה), בעלת מיפעל לתכשיטים, מלקקת את האצבעות: המסיבות שלה תמיד מצליחות, ביחוד כשהן נערכות לכבודו של חברה ובן־חסותה הזמר דרור משולם בפנטהאוז כנס־ציונה.

22

חיי כלא

אסירים רבים מבקשים להיפגש עם העולם הזה ולספר את סיפור חייהם. האם יסכים נציב בתי־הסוהר?

39

הפגז הבלונדי

אורלי סרנגה, חיילת המשרתת בלישכתו של קצין תותחנים ראשי, היא פגז בזכות עצמה: שיער בלונדי, 175 סנטימטרים, גמרה קורס דוגמניות.

35

העולם הבא

יחסים: מלך קטן וכנוע, רודף שלום, מעוניין להיפגש לשיחות־נפש עם מדינה שתלטנית. ת״ד 242 או 338, עמאן, ממלכת ירדן.

42

המדורים הקבועים

מיכתבים – מס חלונות וחרב פיפיות 3
איגרת העורך – אורח מקוסטה־ריקה 4
תשקיף – השגריר שביום הכיפורים נסע לבית־הכנסת במכונית 5
במדינה – הנחש מן הכינרת והבלונדי מן האיצטדיון 6
הנדון – תשע מילים ואיזו מהפכה 11
אנשים – ביקור אנשי מס־ההכנסה וגזיזת המחלפות 12
יומן אישי – חזון הרצל בתיאטרון ירושלים 19
גם זה וגם זה – אנגלית מתקליט ושמפיניון במקום מלפפון 21
לילות ישראל – מדוע הועבר הדיפלומט 22
מה הם אומרים – ״גם האופנה זה לא מה שהיה פעם!״ 24
קולנוע – אין דגל בסן־סבסטיאן 27
הורוסקופ – גרמי השמיים וחיי־הנישואין 29
תשבצופן – עיתון בארץ, מכה במצריים (3 אותיות) 30
שידור – הנביאים במקום ההונגרים 31
אתה והשקל – פלא־פון במקום טלפון 33
קליק – מיצעד הלהיטים ומעידת היפהפיה 34
תמרורים – פילוסוף בתפקיד פרעה והאיש בעל הסולם 35
מיכתבים לרותי – פצצה בתותחנים 35
ראיון – עם יאיר גרבוז, צייר ואיש־מילים 36
רחל המרחלת – קשה להיות לא יהודי ובטוטו הכל יכול לקרות 40
העולם הבא – מותר השבאב על השאבעס 42

בלי מורא · בלי משוא פנים ·

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ◆ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 ◆ העורך הראשי: אורי אבנרי ◆ עורך־מישנה: דוב איתן ◆ עורך תבנית: יוסי שנון ◆ עורך כיתוב: גיורא נוימן ◆ צלמי מערכת: ציון צפריר, ענת סרגוסטי ◆ עורך דפוס: יפתח שביט ◆ ראש המינהלה: אברהם סיטון ◆ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ◆ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ◆ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ◆ הפצה: „גד" בע"מ תל־אביב

קורא יקר,

אילו היה קיים בארץ ציבור מאורגן של עיתונאים בעלי־הכרה, היתה נערכת השבוע הפגנה בשערי־הכנסת, כמחאה על ביקורו שם של נשיא קוסטה־ריקה.

ההסתבכות הישראלית באמריקה המרכזית — כמוכרת־נשק ומספקת־שרותים למישטרים רודניים שונים, נגד התנועות השמאליות — היא סיפור בפני עצמו. הוא הדין לגבי שיתוף־הפעולה בין ממשלות קוסטה־ריקה וישראל בעניין ניקראגווה. כפי שפורסם פעמים בלא־ספור בעיתונות האמריקאית, משמשת קוסטה־ריקה בסיס לשכירי־החרב הפועלים נגד ממשלת־ניקראגווה, ביניהם ישראלים, לשם החזרת

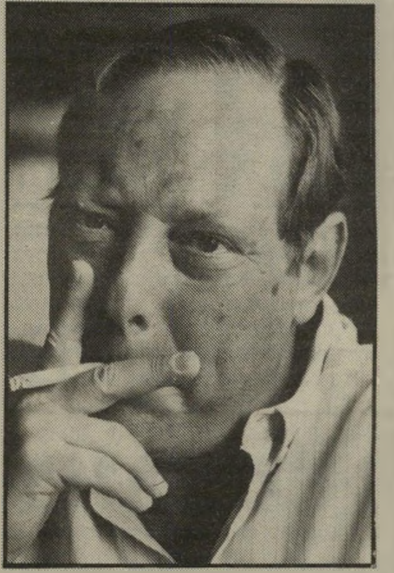

מיליונר־לשעבר רוזנברג
הצעת עבודה

המישטר הרצחני הימני הקודם. ואילו ישראל מספקת לכנופיות אלה את הנשק. כל זה צריך לעניין כל אזרח בישראל.

אך לציבור העיתונאים יש עניין מיוחד ונוסף במה שמתרחש בקוסטה־ריקה.

בקוסטה־ריקה נחקק חוק המטיל עונשי־מאסר על עיתונאים, אם אינם בעלי רשיון מיקצועי מטעם גוף הכפוף לממשלה, „מועצת העיתונות". על כך הוגשה תביעה מישפטית נגד ממשלת קוסטה־ריקה בבית־המישפט הבין־אמריקאי לזכויות־האדם, שמקום מושבו בסאן־חוזה, בירת קוסטה־ריקה.

בכתב־ההגנה טענה ממשלת קוסטה־ריקה שזהו חוק הוגן, המגן על הציבור. מדוע דרוש רשיון לעורך־דין, לרופא ולמהנדס, אך לא לעיתונאי? — שאלה בתמימות.

על טענה תמימה זו ניתנה התשובה פעמים רבות. מיקצועו של העיתונאי אינו דומה לשום מיקצוע אחר. כי העיתונאי ממלא שליחות ציבורית. כשהוא מותח ביקורת על השילטונות, תוקף בעלי־שררה, לוחם על זכויות־האדם, מפיץ רעיונות ודיעות. הוא משתמש בזכויות־אדם בסיסיות: חופש־הדיבור וחופש־העיתונות. במדינות דמוקרטיות שיש להן חוקה — בניגוד לישראל! — מובטחות זכויות אלה בחוקה, וממילא בטלים ומבוטלים מעשי־חקיקה כמו זה הקיים בקוסטה־ריקה.

הוויכוח על זכות הממשלה להטיל חובת־רישוי על עיתונאים נטוש כבר זה 350 שנים. ג'ון מילטון הגדול, המשורר הבריטי בן־האלמוות, תקף עוד ב־1644 את זכות המלך לפקח על בתי־הדפוס. דבריו הקלאסיים הפכו בסיס לחוקי ארצות־הברית. החוקה של ארצות־הברית קובעת (בתיקון מס' 1) כי הקונגרס „לא יחוקק שום חוק... המגביל את חופש־הדיבור או חופש־העיתונות."

ברור כי ממשלה, המעניקה רשיונות לעיתונאים, יכולה גם לבטל אותם. כלומר: היא יכולה בכל עת לשלול את פרנסתו של עיתונאי. המותח ביקורת על פקיד־ציבור. במישטר כזה אין עיתונות חופשית, אין חופש־דיבור, ואין חופש בכלל.

כתב השבוע עיתונאי אמריקאי מכובד, בתגובה על המתרחש בקוסטה־ריקה: „האם עיתונאי בעל־רשיון היה חושף את פרשת־ווטרגייט (בארצות־הברית) או את פרשת גרינפיס (בצרפת)?"

בישראל ניסו השילטונות כמה פעמים בעבר להעלות את הרעיון הנפסד הזה של רישוי עיתונאים. בכל פעם הוחנקה המזימה הזאת באיבה על־ידי ציבור־העיתונאים וכל שוחרי הדמוקרטיה. אך נראה כי לא איכפת לעיתונאים הישראלים מה קורה בעולם. ומה מעוללים לעמיתים בארצות אחרות.

אין זה מפליא. הרי לעיתוני ישראל גם לא איכפת מה קורה בתוככי ישראל עצמה — כאשר נסגר, למשל, בצו־השילטונות, עיתון ערבי במיזרח־ירושלים, המסופחת לישראל.

עבודה לסמי

„המיליונר נשאר בחוסר־כל!" גילה העולם הזה לפני שבועיים, בכתבת־שער. גיבורה העגום היה סמי רוזנברג, היורש של חברת־קופל הגדולה, שהסתבכה בצרות כלכליות.

גילינו את אשר לא היה ידוע לאיש: שהמיליונר ובן־המיליונר חתם על ערבויות אישיות לחובות החברה, כי עומדים ליטול ממנו את הכל — גם את הדירה והמכונית. רוזנברג, מומחה בעל־וותק בענייני תיירות, נותר בלי עבודה ובלי אמצעי־קיום.

יום אחרי הופעת העיתון התקשרה חברת אוויס עם רוזנברג, והציעה לו עבודה.

מכתבים

לשמן את המכונה

על יום הולדתו של גלי־צה"ל (העולם הזה 2.10).

אני עוקב כבר הרבה שנים אחרי עמדתו האוהדת של העולם הזה, ובמיוחד בשנה האחרונה, לגלי־צה"ל. והדבר הזה נפלא ממני.

אימרו לי, בבקשה, איזו הצדקה יש לכך כי הצבא יממן תחנת־רדיו, שעיקר עיסוקיה אז־רחיים? ואותו דבר אמור כלפי השבועון של צה"ל. במחנה. אינני מבין מה לצבא בארצו ולכל זאת.

הרי לא מרובר, נומר, בעיתון צבאי אמריקאי. המביא חדשות מן הבית, לכוחות האמריקאייב המוצבים במיסגרת נאט"ו ביבשת אירופה, או לתחנת־רדיו, המשדרת בעיקר מוסיקה ופריסות־שלום מן הבית, לאמריקאים בבסיסים ביוון.

מוטב לצבא להשיל את כל הנספחים לא־לו ולהתרכז בתפקידו האחד והיחיד: להיות מכונת־מילחמה משומנת היטב, ואם להיות עדיני־נפש — מכונת־הגנה משומנת היטב.

רפי גולד, תל־אביב

● ● ●

חרב שכזאת

על מאמרו של אורי אבנרי על מיבצע תוניס (העולם הזה 9.10).

צחקתי עד דמעות כאשר הבנתי את הכותרת שנתן אורי אבנרי למאמרו על הפצצת מישרדי אש"ף בתוניסיה, שבו הזכיר את דיברי האלוף (מיל') עברי על בעיות־הנוזלים של הטייסים.

חרב פיפיות! **אליעזר זרחי**, רמת־גן

אלוף עברי (מימין) וידיד
בעיות הנוזלים של הטייסים

● ● ●

הנכד של הטנגו

על ימי הטנגו, הבולרו, הסמבה והרומבה (העולם הזה 2.10).

כסבא, בזכות הטנגו ההוא, ברצוני לומר לעמליה רוזן מגלי־צה"ל: תיתי לך, עמליה, תיתי לך. אני, לפחות, בהחלט זוכר את הטנגו ואת כל השאר. כי בלעדיהם מעולם לא הייתי נטפל לאותה צעירה ירושלמית במסיבת־הסטודנטים של יום השישי, באחד מערבי 1952.

אחרי כמה סיבובי טנגו ועוד כמה ערבים כאלה — ולמען הסדר, גם אחרים — החלטנו שזהו זה. התוצאה, בין השאר: ארבע בנות ונכד ראשון, שראה אור בימים אלה.

צבי ולדמן, הרצליה

● ● ●

לא רוצה עסיס

על גאולה כהן, כאשה חושנית ועסיסית (העולם הזה 2.10)

אפילו במיסגרת התיאור הארוטי והכמעט פורנוגרפי של אותה עיתונאית מצריה, אינני רוצה לשמוע על גאולה כהן. נמאס לי ממנה, מהופעותיה ההיסטריות, ומעל לכל — מדרי־עותיה.

היא, בשבילי, הדוגמה הקלאסית למישהי שאינני רוצה לראות אותה או לשמוע אותה או להיזכר בה, תהיה עסיסית ככל שתהיה.

עמי שחם, תל־אביב

ועכשיו: חוק הוויזיר

על חוק הנזיר (העולם הזה 2.10).

הרעיון של אנשי העולם הבא לשים ללעג את חוק החזיר על־ידי דיווח על קבלת חוק הנזיר, לפיו בשבט זולו־זבולון נחוק חוק האוסר גידול ומסחר בנזירים לצורכי־מאכל, נתן לי דחיפה לרעיון אחר, נכבד הרבה יותר.

אי־לכן, אני מציע לחוקק בכנסת את חוק־הוויזיר, שיאסור על הוויזירים לא להיאכל, אלא לאכול. אולי בעזרת הדיאטה אפשר להבריח אותם מכיסאותיהם. **נתן בן־אמוץ**, ירושלים

● ● ●

מה רע באשכוליות?

על השימוש לרעה בגוף האשה למטרות פירסום (העולם הזה 24.9).

שתסלחנה לי כל הפמיניסטיות וגם כל הגברים החשים לעזרתן. מה רע בסיסמת הפרסומת „אני אוהבת שהם נוגעים ביי!"

זה דבר אחד, ודבר שני — מה מוצא עורך העולם הזה פסול בתשדיר האשכוליות? ייתכן שהתשדיר לא מכר אשכוליות, אבל הוא, ללא ספק, עשה לי ערב טוב כל פעם שצפיתי בנערות־החמד, כאשר הן הציגו את אשכוליותיהן.

זאב לרר, ירושלים

פגישת מחזור

הרבה מים עברו מאז בירדן, אבל שניהם עדיין בחדשות. אלא שכאשר העולם הזה, **בגליון שהופיע השבוע לפני 25 שנה, דיווח עליהם, הם היו הרבה יותר צעירים. ב־25 שנה. וכך סופר באותו גליון, במדור אנשים:**

● מיופה־הכוח התורכי בישראל ערך השבוע מסיבה לכבודו של מיופה־הכוח הישראלי החדש באנקרה, יליד דמשק, ש־הצטרף למישרד־החוץ כבר בהיותו בן 22 ושהוא גם בנו של שגריר ישראל באיטליה.

התוודה הנספח הטרי במסיבה: „אני האדם היחיד במישרד־החוץ, שכאשר הוא עושה שגיאה, איני יכול לומר: ׳מה אתם רוצים, אבא שלי היה דיפלומט?׳"

● באותה מסיבה נכח גם מזכירו של ראש־הממשלה, שאינו נוהג להופיע למסיבות דיפלומטיות („אני מתעב מסיבות קוקטייל!"). הוא חרג ממינהגו משום שהנספח בן־השגריר הוא ידידו האישי.

●

המזכיר של ראש־הממשלה דאז היה יצחק נבון, סגן ראש־הממשלה ושר־החינוך של היום. והנספח בן־השגריר היה משה ששון, כיום שגריר ישראל במצריים, בנו של אליהו ששון, אותם ימים שגריר ישראל באיטליה.

תשקיף

השערים יפתחו באביב

על־פי רמזים מלישכת ראש־הממשלה, יתחילו בקרוב במישרדי הקליטה, והבינוי והשיכון להכין תוכניות לקליטה מאסיבית של יהודים — עולים בכוח — באביב הקרוב.
ההערכה היא שצפויה עליה מברית־המועצות.

לוינסקי — בשליחות פרס

גיזבר הסוכנות עקיבא לוינסקי, ששהה לפני שבועיים בפארים, יצא לשם בשליחות סודית מטעם שימעון פרס.

השגריר נסע לבית־הכנסת ביום הכיפורים

מישרד־החוץ מטפל בתלונה חריגה של אחת הקהילות היהודיות באירופה נגד השגריר הישראלי באותה ארץ.
על־פי התלונה, נסע השגריר לתפילה בבית־הכנסת ביום־הכיפורים במכונית־השרד שלו.

חוג לעבודה בקרב המתנחלים

חוג פוליטי־רעיוני של העבודה קורם בימים אלה עור וגידים בגדה המערבית. מארגן אותו חבר־המיפלגה ירון רן, עוזרו של השר משה שחל. רן, תושב מעלה־אדומים, מבקש לכלול בחוג חברי מיפלגה מעירו, מישובי־הביקעה וממעלה־אפרים.
החוג מתבסס על עקרונות מצע־המיפלגה ויבקש שהאיכלוס הבא בגדה יהיה בניית עיר גדולה בביקעה — במקום שלא יסתור את עקרונות המצע.

סוס הציל את חיי ערפאת

יאסר ערפאת נכח בסמוך למטה אש״ף שהופצץ על־ידי מטוסים ישראליים, אך הוא עסק באותו הזמן ברכיבה על סוס.
מנהיג אש״ף גילה עובדה זו בראיון שהעניק בתוניס לשבועון המיזרח־ירושלמי „אל־ביאדר אל־סיאסי" („הגורן הפוליטי"). המראיין היה כתב מצרי, וערפאת ידע היכן יתפרסם הראיון.

דיון חשוב ביחד

ביום הרביעי יקיימו חברי מזכירות „יחד" והסיעה דיון בכנסת על דרך שיתוף הפעולה בינם ובין מיפלגת־העבודה. מזכ״ל יחד, גד פניני, מבקש לסיים בהקדם את הדיון בסוגיה ולהגיע להכרעה עוד לפני מועד הרוטציה.
ההערכה היא שאם המזכירות והסיעה יקבלו החלטה חד־משמעית על צורת שיתוף־הפעולה עם העבודה, ייפסקו הליחשושים מצד הליכוד, האומרים שעל אפו וחמתו של עזר וייצמן אפשר לדבר עם שני הח״כים האחרים של „יחד".

חי בגדה, התפוצץ בארצות־הברית

אלכס עודה, נציג „הוועד הערבי נגד אפליה" בארצות־הברית, שנהרג השבוע כשפתח מעטפת־נפץ, יום אחרי שתקף בטלוויזיה את יירוט המטוס המצרי בידי האמריקאים, הוא תושב הגדה, שיצא אל מעבר לים לפני חודשיים בלבד.
עודה היה פעיל במיזרח ירושלים, והיה יוצא באופן קבוע לארצות־הברית.

המתנחלים יכריחו את הקיבוצניקים לנקות

הנושא המדובר ביותר בהפגנת גוש־אמונים, שנערכה השבוע מול מישרדי־ראש הממשלה, היתה סידרת כתובות בגנות ההתנחלויות, שצויירה בימים האחרונים ליד רבים מישוביהם.
בכתובות אלה, שנרשמו בעברית — כמו „אתם נמצאים בשטח פלסטיני כבוש", „יפורקו כל ההתנחלויות" ו„הלאה הכיבוש" — רואים המתנחלים התגרות בלתי־נסבלת. הם מאיימים כי אם לא תיפסק התופעה, הם ישתמשו בסמכויותיהם על־פי צווי המימשל הצבאי, יעצרו בכבישי־הגדה מכוניות של חברי־קיבוצים ויכריחו אותם למחוק את הסיסמות.

סיורים עמוסים לפרס ולרבין

לוח־העבודה של שימעון פרס ויצחק רבין, שישהו בארצות־הברית — פרס השבוע ורבין בתחילת נובמבר — עמוס לעייפה. לשניים צפויות פגישות רבות מהמקובל, לא רק בענייני חוץ וביטחון.
יש לראות את הסיבה לכך בחוסר־כימיה בין הממשלה האמריקאית ושר־החוץ, יצחק שמיר, כפי שבאה לידי ביטוי לא־אחת בהתעלמות אמריקאית מהשגריר מאיר רוזן.

התפ"סים ימשיכו לתפוס

שועלי התפ"סים, שהצליחו עד כה לזכות בריבית יומית כפולה, בעזרת תרגיל פשוט, סבורים כי יצליחו להתגבר גם על הגזירה החדשה של בנק־ישראל, אשר הורה כי כל פעולה שתתבצע אחרי השעה 15.00 תירשם ביום־העסקים הבא.
התנאי להצלחת השיטה החדשה: שיתוף־פעולה של מנהלי־סניפים, שיסכימו לרשום בספרים שעת־הפקדה מוקדמת מזו האמיתית.

חרות ביזתה את גיבור לח"י

בבודו של אברהם („יאיר") שטרן חולל בעת טקס עליה לקרקע (שלב ב') של התנחלות הנושאת את שמו „כוכב יאיר", של תנועת חרות.
השר יגאל הורביץ, שהוזמן לשאת את דבריו, תקף במילים קשות את הטלוויזיה על כך שהיא לא סיקרה את הטקס. ח"כ חרות, מיכאל („מיקי") איתן, שדיבר אחרי הורביץ, הסביר שהוא לא הזמין לטקס צוות־טלוויזיה, כי הוא יודע באיזו צורה מבישה הם היו מסקרים את האירוע.
בין המוזמנים ישב איש־הטלוויזיה יאיר שטרן, בנו של גיבור לח"י. הוא התפרץ לדיברי איתן, כינה אותו „דמגוג" ואמר לו שעליו להתבייש בדבריו, משום שהוא פוגע בשמו של יאיר האגדתי.

הסכם מפתיע בליברלים

השבוע נחתם הסכם מפתיע בין אנשי סיעת אברהם שריר ו„נאמני המיפלגה" (הפורשים) על שיתוף־פעולה אד־הוק, לטירפור מהלכי השר יצחק מודעי בחודשיים הקרובים.
אם מודעי לא יצליח להעביר החלטה בראות־עיניו עד סוף 1985, יסוג המנדט שקיבל בקיץ מוועידת מיפלגתו למימוש ליכוד־הליכוד.
מטעם שריר חתם על ההסכם אוריאל לין, ומטעם הפורשים שלמה („צ'יץ'") להט. ההסכם נועד גם לחסל סופית את צבי רגר, גיזבר־המיפלגה ותוכניות השיריון שלו לאנשי איגוד־העובדים־הליברליים בתנועת־הליכוד המאוחדת.

פליישר לתמ"ס

הכתב הכלכלי הבכיר של „מעריב" עמירם פליישר הוא מועמד רציני לתפקיד דובר מישרד־התעשיה־והמיסחר.
אם יקבל פליישר את התפקיד, הוא ייצא לחופשה מעיתונו.

„מילחמת המצרים" בשריך

המאבק בין המלונאים ושר־התיירות זכה כבר לכינוי „מילחמת המצרים" בשריר.
הסיבה — בראש המלונאים עומדים שני יוצאי מצריים — נשיא ההתאחדות, מוריס קאסוטו, ויושב־ראש ההתאחדות, אלי („פאפו") ספורטה, שהוא התוקפני שבין השניים.
המלונאים מסרבים להכיר בתוכניתו של שריר להקפיא בצו את מחירי האיכסון והשרות לשנה הבאה.
מנכ"ל ההתאחדות משה עמיר, שנוטרל ממעמדו, ביקש קודם לכן להביא דובר מיקצועי להתאחדות, כדי שהוא ינהל את המילחמה התיקשורתית בשר־התיירות, אך פאפו מעדיף לעשות את העבודה בעצמו.

כתב „אל־פג'ר" נעלם

כתב „אל־פג'ר" המיזרח־ירושלמי, חסאן עבד־אל־חלים, נעלם לפני שבועיים בדרך לביתו ברמאללה. לדיברי חבריו בעיתון, הוא הוזמן לחקירה במישרדי המימשל הצבאי בחברון, אך בכל הנראה לא הגיע לשם. נסיונותיהם לאתר את הכתב עלו בתוהו.
לפני כמה שנים נעלם עורך „אל־פג'ר" וגופתו לא נמצאה עד היום.

פרידמן ליחידה המרכזית?

מתרבים הסיכויים שמשה פרידמן, סגן מפקד היחידה המרכזית המורשעה, הממתין לגזר־דין בבית־הדין המישמעתי של המישטרה, ישוב ליחידה המרכזית כמפקדה, אם יזוכה בקרוב.
המפקד הנוכחי, זכריה בנאי, הוצנח בתקופה שבה הודח אסף חפץ והושעה פרידמן, בגלל המישפט שבו הוא הואשם בקבלת טובות־הנאה.
בנאי רוצה לעבור לתפקיד אחר, ופרידמן מבקש לשוב ליחידה — אם בית־הדין יאפשר לו זאת.

מידע מסווג לאנשי־עסקים

שני עיתונאים, מאיר תדמור ודני גוב, עומדים מאחורי חוברת חודשית המכילה מידע על עסקים בחו"ל, המיועדים לאנשי־עסקים ולהרפתקנים ישראליים.
השניים מציעים בחוברת הראשונה יותר מ־400 כתובות בחו"ל לעסקים, וביניהם: פרוייקט של 100 מיליון דולר מטעם הבנק העולמי, אי למכירה באוקיינוס השקט במחיר 2.5 מיליון דולר, דרכון שני תמורת עמלה, מומחים להעברת כספים, נערות־אסקורט ואפילו חברות המתמחות בייצוג עסקים בסין, ושיטות להקמת חברות למיקלטי־מס מעבר לים.
מחיר מנוי לשלושה חודשים: 50 דולר.

ויינשטיין התפטר

ח"כ הליברלים אריאל ויינשטיין הודיע על התפטרותו מתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של החברה הסוכנותית עמיגור, בגלל כפל־תפקידים.
במקומו ייכנס לתפקיד אשר אוחיון, איש הפדרציה הספרדית, לשעבר מנכ"ל מישרד־העבודה־והרווחה מטעם תמ"י.
אוחיון מונה אישית על־ידי אריה דולצ'ין, איש המיפלגה הליברלית.

במדינה

העם

ומה הלאה?

בממשלה היתה חגיגה — הפלסטינים נתנו לה מתנה מן השמיים. אבל האזרח חרד לעתיד — בצדק

ישראל חיתה השבוע בשתי רמות. ברמה הממשלתית היתה צהלה ושימחה. חטיפת האוניה האיטלקית (ראה כתבה) וספיחיה באו למדיניות הישראלית כמתנה מן השמיים. הם שינו לחלוטין את מצב הממשלה בזירה העולמית.

גם העיתוי היה מוצלח מאין כמוהו. בעיקבות הפרשה בוטלה הופעת יאסר ערפאת בעצרת האו"ם, ואופשרה הו־פעת שימעון פרס שם. הפגישה של שר־החוץ הבריטי עם מישלחת של אש"ף, שהיתה אמורה להוות פריצת־דרך, בוטלה אף היא. שימעון פרס, שחשש מפני היחס אליו בפגישת האינטרנציונל הסוציאליסטי בוינה, שבה עמד להשתתף, שוחרר מכל דאגה. ביקורו בארצות־הברית מתחיל בנסיבות שאי־אפשר לייחל לטובות מהן.

כל זה — מבלי שישראל נקפה אצבע. מתנה מידי כוח עליון. אילו דחף שימעון פרס פתק נוסף אל בין האבנים של הכותל המערבי וביקש התערבות מגבוה לטובתו, לא יכול היה לצפות ליותר מזה.

העיר איש־מיפלגה בכיר, בשיחה פרטית: „אילו היה אבו אל־עבאס (ראש האירגון האחראי לחטיפת האוניה) סוכן שלנו, לא יכול היה לעשות עבודה טובה יותר!"

מוות, דם ודמעות. ברמתו של האזרח ברחוב, נראה המצב פחות משמח.

טרור וטרור־נגדי, מכות ומכות־נגד, פרשות של דם ודמעות, מילאו את עולמו. הידיעות על מוות ורצח, הרג והרס הקדירו את יומו.

ביום השישי השבוע הגיעו הדברים לידי שיא. בעמוד הראשון של העיתון הארץ באותו בוקר הופיעו 12 ידיעות — וכולן, חוץ מידיעת־בורסה, נגעו ל־מילחמה הנטושה בין ישראל והפלס־טינים. הכותרות:

- „משטרת ברצלונה עצרה כמה חשודים ברצח שני הימאים."
- „כוח 17 רצח את הימאים הישראליים."
- „רגן מוכן להסתפק בשפיטת חוטפי אכילה לאורו על־ידי אש"ף
- „החוטפים הביאו לרב־החובל דרכונו של היהודי שנרצח."
- „ישראלים דחו הפלגה בשיט־החופים של אכילה לאורו."
- „מומחה בריטי: אימנו בשנות ה־70 אנשי אש"ף להשתלט על אוניות."
- „שולץ הביע זעם על אי־העמ־דת החוטפים לדין על־ידי המצרים."
- „ערפאת: ארבעת החוטפים לא נמצאים בידי אש"ף."

הארץ

משטרת ברצלונה עצרה כמה חשודים ברצח שני הימאים

„כוח 17 רצח את הימאים הישראליים"

ריגן מוכן להסתפק בשפיטת חוטפי אכילה לאורו ע"י אש"ף

מקורבי ערפאת יזמו הפיגועים האחרונים

ישראל לא תנקוט פעולה צבאית נגד אש"ף בירדן

פרס: ישראל לא תשתוק על גזענותו של אש"ף

דרכונו של היהודי הנרצח

ערפאת: ארבעת החוטפים לא נמצאים בידי אש"ף

מומחה בריטי: אימנו בשנות הע' אנשי אש"ף להשתלט על אניות

שולץ הביע זעם על אי העמדת החוטפים לדין על ידי המצרים

Sheraton

שרתון חזקה

העמוד הראשון של „הארץ" 11.10.85

11 מתוך 12

- „מקורבי ערפאת יזמו הפיגועים האחרונים."
- „ישראל לא תנקוט פעולה צבאית נגד אש"ף בירדן."
- „פרס: ישראל לא תשתוק על גיזענותו של אש"ף."

רוב הכותרות האלה נוסחו בסיגנון תעמולתי בוטה, ונועדו לשרת את הקו הממשלתי. אך לא נוסח הדברים ותוכ־נם היה חשוב, אלא העובדה המכרעת: הסיכסוך הישראלי־פלסטיני השתלט לחלוטין על כל חיי־המדינה — וזה אחרי מילחמה עקובה־מדם, שנועדה „להרוס את תשתית המחבלים."

תדמית ומציאות. גם ידיעות אלה לא שיקפו את מלוא המציאות. נוספו עליהן ידיעות מחרידות אחרות. בישראל נדונו למאסר־עולם חמישה אזרחים ערביים, שהורשעו ברצח בדם קר של נער בן 15, אחרי שעשו בו מעשה מגונה. השבוע גם נגזר העונש על נאשם יהודי, שהורשע בהריגת ילדה ערביה בת 11 בשכם, כאשר פתח באש ללא אבחנה אל תוך חנות. בעת מתן גזר־הדין נראה האיש צוחק בכל פה.

לגבי האזרח, השאלה החוזרת היתה: עד מתי? לאן יוביל מעגל־הקסמים של האלימות הגוברת? איזה פתרון יש לבעיה, המולידה מעשי־זוועה כאלה?

האופטימיות ששפעה מפיו של שימעון פרס, ושנועדה ליצור „תדמית" בחוץ־לארץ, לא עשו רושם רב על הציבור המקומי. הכל למדו מן המצי־אות כי אין כל אפשרות לעשות שלום עם חוסיין ולקיים את השלום עם מצריים, אם לא יהיה פיתרון לבעיה הפלסטינית. ופיתרון כזה נראה השבוע רחוק מכפי שהיה אי־פעם, בכל 37 שנות קיומה של מדינת־ישראל.

ההישגים של המדיניות הישראלית היו פרי מעשיהם של אחרים, והם יחלפו במהרה. הבעיה תישאר.

אורי אבנרי:

דם וטימטום

כאשר התפזר העשן לשעה קלה, היה ברור רק דבר אחד:

הבניין של יוזמת־השלום, שנראה לפני חודש כיציב, התמוטט כבית־קלפים. די היה בקומץ קטן של טרוריסטים ובחמישה־שישה פיגועים, כדי שלא להותיר מיוזמת־השלום אלא עיי־חורבות.

האירועים, שרדפו זה את זה בקצב מטורף, יצרו מתח בלתי־נסבל. כל הצדדים המעורבים התנהגו בטיפשות שכמעט לא־תיאמן. אך התוצאה הסופית (לפי שעה) היתה לטובת ממשלת־ישראל.

לפני חודש היה נדמה כאילו תגרור ארצות־הברית את ישראל הסרבנית אל משא־ומתן שהיא לא רצתה בו, על נושא שהיא לא רצתה לדון בו: „שלום תמורת שטחים". נציג ארצות־הברית עמד להיפגש עם מישלחת ירדנית־פלסטינית, וזה היה אמור להוביל לוועידה בינלאומית. יאסר ערפאת עמד להיות מוזמן כמעט פה־אחד לנאום לפני עצרת האו"ם. הכל היו מוכנים להכיר בערפאת כבמנהיג פלסטיני מתון, שיש לשתפו במשא־ומתן לשלום.

השבוע, אחרי סיבוב של פיגועים ופיגועים נגדיים, היה המצב שונה לגמרי. כל המהלכים שנעשו על אפה ועל חמתה של ממשלת־ישראל נקברו תחת המסולת.

איך זה קרה?

בעיות הפנים קובעות!

קשה להטיל אור של אמת על שרשרת האירועים — לא רק מפני שהם מסובכים כשלעצמם, ובכל אחד מהם רב הנסתר מן הנגלה, אלא גם מפני שאף אחד מן הצדדים המעורבים לא היה מעוניין לחשוף את האמת כולה.

במשך חודש כמעט שלא נאמרה מילה אחת של אמת על האירועים האלה. כל הצדדים עסקו בתעמולה. כל מאורע חדש נגרף על־ידי מכונות־התעמולה ועוות עד ללא־הכר.

מבחינה זו לא היה הבדל רב בין כלי־התיקשורת בתל־אביב ובקאהיר, בין הודעות ממשלת־ישראל ואש"ף, ירדן ואיטליה. הכל עסקו ללא־לאות בתעמולה — 24 שעות ביממה.

כמעט כל המעשים וההודעות היו לא רק בלתי־נכונים, אלא גם מטופשים. היה נדמה כאילו דבקה מחלה של איוולת בכל הצדדים היריבים. אך היתה לכך סיבה משותפת: לכל אחד מן הצדדים היו בעיות פנימיות, שהשפיעו על מעשיו ודיבוריו. רוב המעשים והדיבורים נועדו לספק את צורכי השוק הפנימי, ולכן לא היה איש מסוגל לנהל מדיניות חוץ נכונה.

מבחינה זו היה רק הבדל קטן מאוד בין הצדדים. בין השאר:

- **המלך חוסיין** לא יכול היה לזוז בלי יאסר ערפאת ואש"ף. הוא גם היה חשוף להתקפה סורית, ועל כן ביקש למשוך לצידו את ברית־המו־עצות, על־ידי דבקות ברעיון של כינוס ועידה בינלאומית. הוא רצה גם לשמור על ידידות הקונגרס האמריקאי, כי בלעדיו אינו יכול לקבל את הנשק האמריקאי שהוא זקוק לו.
- **חוסני מובארכ** היה ככבול על־ידי האופוזיציה הפנימית שלו. ב־מצריים הולך וגואה גל של קנאות דתית, ומיפלגות־האופוזיציה השמא־ליות מבקשות לרכוב על גל זה. מא־מציו של מובארכ לחזור אל העולם הערבי חשובים לו יותר מתמיד, כדי לקדם את פני הרעה הזאת. לשם כך הוא זקוק ליאסר ערפאת, אשר פתח לפניו פתח אל העולם הערבי. הרבה דברים שאמר ועשה מובארכ בשבועות האחרונים, שאינם מובנים אחרת, מוסברים על רקע זה.
- **יאסר ערפאת** מנסה לנווט את אש"ף בין צוקי ההתנגדות למדי־ניותו, תוך שמירה על אחדות התנועה אחרי פרישת סוכני־סוריה. כדי להתקדם בתהליך השלום, הוא צריך לשכנע גם את הגופים היותר־קיצוניים באש"ף ולהתפשר עימם, בייחוד כאשר מעשיה של ישראל מחזקים את המחנה הפלסטיני הקיצוני.
- **שימעון פרס** חושש מפני התפרצות לאומנית של ישראל השניה ועליית הגיזענות. הוא רוצה לשמור על ממשלת־האחדות, ולכן עליו להת־פשר עם הליכוד. אין הוא רוצה להופיע כפחדן או כפשרן, חלילה. הדבר מכתיב לו מעשים ודיבורים המתאימים דווקא לליכוד. אילו היה אריאל שרון ראש־הממשלה, היה עושה בחודש האחרון מה שעשה פרס. אין בישראל אופוזיציה שמאלית או תנועת־שלום בעלות כוח פוליטי, שהיו יכולות לאזן את המצב.
- **רונלד רגן** נמצא בלחץ מתמיד מצד הקונגרס, שחבריו נתונים להשפ־עת הלובי הישראלי־יהודי, ומצד כלי־התיקשורת, שגם בהם מפעילה ישראל השפעה רבה. רגן רצה למכור נשק לירדן למרות לחצים אלה, ושאר הדברים לא עיניינו אותו ביותר.

תמונה זו מבהירה עובדה יסודית, ששלטה החודש בכל ענייני המרחב: אצל כל הצ־דדים יש לחצים פנימיים אדי־רים נגד השלום, ואין כמעט לחצים פנימיים לטובת הש־לום. משום כך היה די בכמה אנשים פה ושם, ובביצוע כמה פיגועים קלים, כדי להפוך את קערת השלום על פיה.

נוסעי „אקילה לאורו" באשדוד

רצח נתעב ללא תכלית

פיגועים עצמיים

שרשרת המאורעות העיק־ריים היתה כלהלן:

- לכידת מפקדים בכירים של פת"ח על־ידי חיל־הים הישראלי בדרך ללבנון.
- הנסיון לחטוף יאכטה ישראלית בלארנקה ורצח שלושת נוסעיה.
- הפצצת מישרדי אש"ף בתוניסיה על־ידי חיל־האוויר הישראלי.
- חטיפת האוניה האיטלקית על־ידי חזית־השיחרור הפלסטינית, ורצח אחד מנוסעיה.
- חטיפת המטוס המצרי, שהוביל את החוטפים, בידי חיל־האוויר האמרי־קאי.

בצד המאורעות העיקריים האלה אירעו פיגועים אחרים, שהחמירו את המצב הפסיכו־לוגי בישראל, והם:

- רצח הזוג בהרי־יהודה.
- רצח קבוצת מטיילים ישראליים בחצי־האי סיני בידי איש־ביטחון מצרי.
- רצח כמה יהודים באי התוניסי ג'רבה על־ידי איש־ביטחון תוניסי.
- רצח שני ימאים ישראליים בברצלונה בספרד.

אף אחד מן המעשים האלה — מלבד הפצצת מישרדי־אש"ף בתוניסיה — לא שירת את המטרות הפוליטיות של הצד האחראי. ברוב המיקרים נכון ההיפך. נראה כאילו הכל פעלו נגד האינטרסים של עצמם, ובעיקר נגד האינטרס של השלום, שהכל זקוקים לו כאוויר לנשימה.

מערבולת מעשי־הזוועה

ניתוח הפעולות האלה לגופן אינו קל, מפני שהאמת מוסתרת על־ידי מעטה עבה של דיברי־תעמו־לה, חצאי־אמיתות ושקרים גסים של כל הצדדים המעורבים. כלי־התיקשו־רת של כל הצדדים שיתפו פעולה עם ממשלותיהם.

אך הקווים הכלליים של הפיגועים התבהרו, במשך הזמן, במידה רבה. ואלה הם:

- **לכידת קציני־פת"ח בלב־ים.**

בימים האחרונים ויתרה התעמולה הישראלית על הסיפור כאילו שתי קבוצות המפקדים, שנלכדו בלב־ים בשתי יאכטות בדרך מקפריסין ללבנון, באו לבצע „פיגועים בישראל".

למעשה, היה ברור מלכתחילה לכל בר־דעת שמפקדים בכירים אלה באו לארגן את מערך־ההגנה של פת"ח

מובארק
מול הקנאים הדתיים

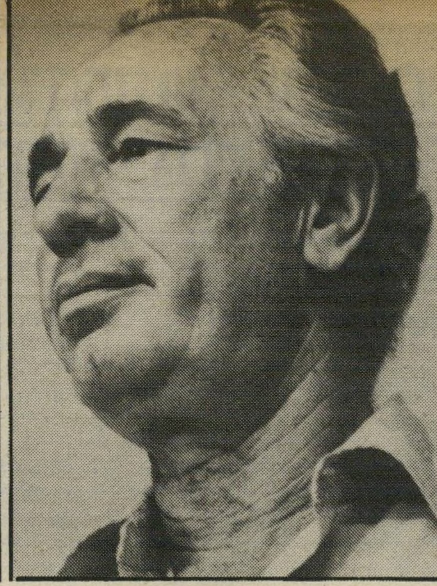

פרס
מול הליכוד

ערפאת
מול חזית הסירוב

רגן
מול הקונגרס

במחנות־הפליטים, מול פני ההתקפה הצפויה של סוריה, האירגונים הפלסטיניים הפרו־סוריים ואירגון אל־אמל, שהוא כעת בעל־ברית של סוריה.

הפעולה הישראלית היתה, איפוא, המשך של מילחמת־הלבנון, ונועדה לעזור לכינון „סדר חדש" שם. ישראל נמצאת שם בקואליציה מקומית עם סוריה והשיעים, המבקשים לחסל את נוכחות אש"ף — ואולי את נוכחותם של מאות אלפי הפלסטינים — בלבנון.

דיברי־התעמולה שליוו פעולה זו לא היו אמת.

● **הפיגוע בלארנקה.**

מעשה זה עדיין לוט בערפל כבד. ביחוד לא ברור מי ביצע אותו, ועל־פי פקודתו של מי.

יתכן כי הכוונה היתה לחטוף את

במעשה זה, הרי שפעלו בטימטום שאין דומה לו, והשמיטו את הקרקע מתחת למדיניות של ערפאת. מאידך, יתכן כי זאת בדיוק היתה הכוונה של המבצעים.

● **הפצצת מישרד אש"ף בתוניסיה.**

לעומת שאר הפיגועים, היתה לפיגוע זה מטרה ברורה. היא באה לקבור את יוזמת־השלום הירדנית־פלסטינית, ולהביא את חוסיין ו/או את ערפאת למעשים שישימו קץ ליוזמה זו. הפיגוע בלארנקה סיפק לפעולה זו, שהיתה מתוכננת מראש, את האמתלה הדרושה.

הפעולה היתה הצלחה עצומה מבחינת רעת־הקהל הישראלית. היא העניקה לפרס פופולאריות אדירה בחוגים הנוטים, בדרך כלל, לליכוד

באותה ארץ. יצחק רבין אף השמיע לאחר מכן הערה, שיש לה כמעט נימה גיזענית: ליהודי תוניסיה היה די זמן לצאת מארצם. משמע: מותר לישראל לפגוע בציבורים יהודיים שאינם באים לישראל. זוהי גישה של „ציונות אכזרית", וספק אם רבין היה אומר זאת על ציבור יהודי אשכנזי בארץ כלשהי.

תוניסיה היא המדינה הערבית המתונה ביותר. הנשיא חביב בורגיבה פתח עוד ב־1965 ביוזמת־שלום מהדהדת, כאשר נאם במחנה־פליטים ביריחו על הצורך להכיר בישראל. הפיכת תוניסיה לאוייבת פעילה של ישראל היתה מעשה־טימטום, המעיד שיוזמיה אינם חולמים כלל על שלום עם העולם הערבי, כשם שלא מעניין אותם גורל היהודים בארצות־ערב.

האמריקאים, שעזרו לפעולה הישר־

מבחינת הפלסטינים ואש"ף, היתה זאת שואה.

האירגון שביצע את המעשה — חזית־השיחרור הפלסטינית — הוא אירגון טרוריסטי מובהק, הכפוף לעיראק. אין ספק שמטרת הפעולה היתה לחסל את יוזמת־השלום של חוסיין־ערפאת.

תגובת ערפאת מטילה אור על התסבוכת הפנימית הנוראה בקרב הפלסטינים. ערפאת הבין בלי ספק מהרגע הראשון שקרה אסון. איטליה התייצבה זה עתה בראש מדינות־אירופה שגינו את הפצצת חיל־האוויר בתוניסיה. אולם מבצעי־הפעולה עומדים תחת חסות עיראק, ועיראק היא כרגע בעלת־ברית של אש"ף, מצריים וירדן (התומכים בה במילחמתה באיראן). היא גם אוייבת

למטוס לנחות, מפני שלא רצתה בצרות, היה המטוס בדרכו חזרה לקאהיר.

היה זה מעשה אופייני של רונלד רגן. לא היתה זאת „שליפה של קאובוי", כפי שטען ערפאת, אלא להיפך: פעולת־ראווה קלה, ללא שום סיכון שהוא, שהנחילה לו פופולאריות עצומה בבית. בכך דמתה ל„פלישה" האמריקאית לאי הזעיר גרנאדה, שנחגג בשעתו כניצחון לאומי כביר. בניגוד לתדמית שלו, רגן הוא אדם זהיר, והוא מומחה לפעולת־ראווה קלות ופופולאריות.

רגן חשב, כמובן, על דעת־הקהל האמריקאית הפנימית, ולא שקל כלל את הנזק החיצוני לאינטרסים אמריקאיים. בכך היה דומה לשימעון פרס, ערב הפצצת תוניסיה.

מערבולת הדמים גרפה את כולם — וכולם פעלו נגד האינטרסים האמיתיים של עצמם — איך הוביל פיגוע אחד לשני, ומה התחבא מאחורי כל אחד מהם

היאכטה על נוסעיה, כדי להחליפם במפקדי פת"ח שנלכדו בלב־ים, בדרך מקפריסין ללבנון. אם כן, הרי לא היו המבצעים מוכשרים למלא את התפקיד. הם רצחו את שלושת נוסעי־היאכטה, לפני שניתן היה אף לדון בעיסקת־חילופים.

גירסה אלטרנטיבית: הפעולה בוצעה על־ידי פלג פלסטיני המתנגד ליוזמת־השלום של חוסיין וערפאת, כדי לטרפד אותה.

כך או כך: הפעולה שירתה במישרין את המדיניות הישראלית. הרצח הנתעב של שלושת הנוסעים קומם את העולם כולו נגד העניין הפלסטיני, בדיוק ברגע שבו הגיעה יוזמת חוסיין־ערפאת לשיא של פופולאריות במערב. אם יש לגורמי פת"ח יד

ולתחיה. יתכן שזאת היתה מטרתה העיקרית.

שאר התוצאות היו פחות ברורות. כמעט כל העולם התייצב לצד אש"ף, נגד הפעולה הישראלית. בייחוד בלטו בכך מדינות אירופה, ובראשן איטליה. הדבר נתן דחיפה ליוזמה באו"ם להזמין את ערפאת לנאום בעצרת התגיגית.

הנזק הממשי לאש"ף היה אפסי. הכוונה העיקרית — להרוג את ערפאת — לא הושגה, בגלל נסיבות מיקריות. ערפאת, כמו חוסיין, לא חזר בו מיוזמת־השלום בעיקבות פיגוע זה.

לעומת זאת נפגעו יהודי תוניסיה. אין שום סימן לכך שממשלת־ישראל, בהחליטה על פעולה זו אף לקחה בחשבון שיש ציבור יהודי גדול בתוניסיה, שייפגע בהכרח מגל הזעם

אלית וביקרו עליה פומבית, נסוגו חיש־מהר מעמדה זו, כאשר הסתבר כי הם פוגעים במישטר ערבי פרו־אמריקאי חשוב. משום־כך נמנעו מלהטיל וטו על החלטת מועצת־הביטחון, שגינתה את ישראל. (יירוט המטוס המצרי השבוע הוכיח בדיעבד כי שום מטוס אינו יכול לטוס בשמי הים־התיכון, מבלי שכוחות ארצות־הברית יגלו אותו ויעקבו אחריו. הדבר מוכיח את חלקה של ארצות־הברית בהפצצת תוניסיה, אשר נגדה לחלוטין את האינטרס האמריקאי בעולם הערבי).

● **חטיפת האוניה.**

חטיפת אוניית־הנוסעים האיטלקית היתה המעשה האווילי ביותר שבוצע על־ידי פלסטינים מזה זמן רב.

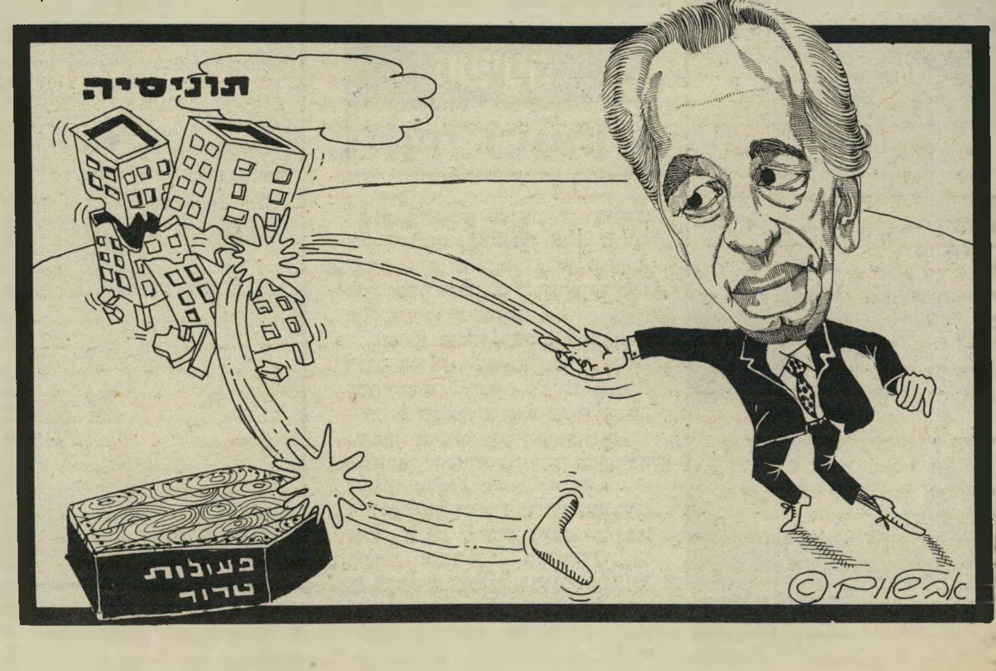

של סוריה, שהיא אויבת של ערפאת ויוזמת־השלום.

תחילה ניסה ערפאת לצאת מן המיצר בצורה מחוכמת. הוא הציע את תיווכו, ואכן גרם לסיום החטיפה בשלום.

זה יכול היה להיות ניצחון גדול לערפאת, אלמלא עשו החוטפים מעשה ניבזי מאין כמוהו, ורצחו נוסע נכה, יהודי־אמריקאי, סתם כך, בלי סיבה נראית לעין. כמו בפעולת לארנקה, גרם הרצח חסר־התכלית לסיכול המטרות של אש"ף.

יתכן מאוד כי החוטפים התכוונו להגיע באוניה לאשדוד כדי לבצע שם פיגוע ראוותני, אך התגלו במיקרה בטרם־עת והחליטו להשתלט על האוניה. אין זה מסביר את רצח הנוסע.

מאותו הרגע היה ערפאת במילכוד. האינטרס של אש"ף חייב את גינוי הפשע, אולם ראש חזית־השיחרור הוא חבר הוועד־הפועל של אש"ף, והאירגון הקיצוני נשאר באש"ף אחרי ששאר האירגונים הקיצוניים, הקשורים בסוריה, נטשו את האירגון. נראה כי ערפאת לא יכול היה לנקוט בלשון חד־משמעית מבלי לריב עם עיראק.

ערפאת ניסה על כן להלך בין טיפות־הגשם, ולהציל מה שניתן להציל. כך עשה גם חוסני מובארכ, שגם לו חשובה עתה מאוד־מאוד הברית עם עיראק. מובארכ היה במצב מסובך פי כמה, מפני שלפני כן ירה חייל/שוטר מצרי בקבוצת מטיילים ישראליים והרג שיבעה. יתכן שהאיש היה מטורף, כפי שטענו המצרים, ויתכן שהיה זה קנאי דתי־לאומני.

מובארכ וערפאת החליטו לצאת מן העסק על־ידי העברת החוטפים לתוניסיה, ועריכת מישפט שם. כך, לפחות, טען מובארכ.

● **חטיפת המטוס המצרי.**

כאן התערב הנשיא האמריקאי והורה לחטוף את המטוס המצרי בדרכו. אחרי שתוניסיה סירבה להניח

כמעט כל הפרשנים ניחשו מייד עם ביצוע הפעולה שהיתה פה קנוניה בין רגן ומובארכ, שהסגיר את החוטפים באוויר, כדי להיפטר מצרה שלא ידע מה לעשות בה. חשד זה עורר זעם עצום במצריים, ובפעם הראשונה החל שילטונו של מובארכ מתנדנד.

הרחוב המצרי הוא לאומני מאוד, ויש בו כירסום מתמיד של מחתרות דתיות קנאיות. הזעם הוציא את הנוער לרחוב. כדי לצמצם את הנזק, הודיע מובארכ כי לא היתה שום קנוניה, אלא שהאמריקאים עשו מעשה של פיראטיות באוויר. גם איטליה, שאליה הובאו האורחים הבלתי־קרואים, זעמה על הפעולה.

האיטלקים הם תלמידים של מאקי־אוולי, כשם שהישראלים הם תלמידים של גריבאלדי. ממשלת־איטליה עסקה בפרשת האוניה החטופה בדיפלומטיה שקטה ומאופקת, וראתה ברכה בעמ־לה. האוניה ונוסעיה — מלבד הנוסע שנרצח — הוחזרו בשלום. לא היה לאיטליה שום חשק לקבל לידיה את החוטפים, כי הדבר חשף אותה לפיגועים נוספים, לצורך שיחרורם. דעת־הקהל האיטלקית גם לא היתה סובלת את הסגרת האנשים לארצות־הברית. איטליה לא היתה מעוניינת לריב עם אש"ף, וחששה שמא יקרה משהו לאבו אל־עבאס, ראש חזית־השיחרור, שגם הוא היה במטוס.

לבסוף הוכטח שאבו אל־עבאס יגיע ליוגוסלוויה, מצריים שיחררה את האוניה שהוחזקה כבת־ערובה בפורט־סעיד, והפרשה כאילו הסתיימה.

● היסטריה של שינאה

אך המערבולת, שהכריחה את הכל לפעול בניגוד לאינטרסים שלהם, שיבשה לחלוטין את המצב במרחב.

(המשך בעמוד 10)

20 חודשים אחרי התאבדותו של יעקב לוינסון נכנסה החקירה המישטרתית סוף־סוף להילוך גבוה. העולם הזה חושף את

המיסמכים המוכיחים שלוינסון הוציא מבנק הפועלים סכומי עתק בעסקות כזב

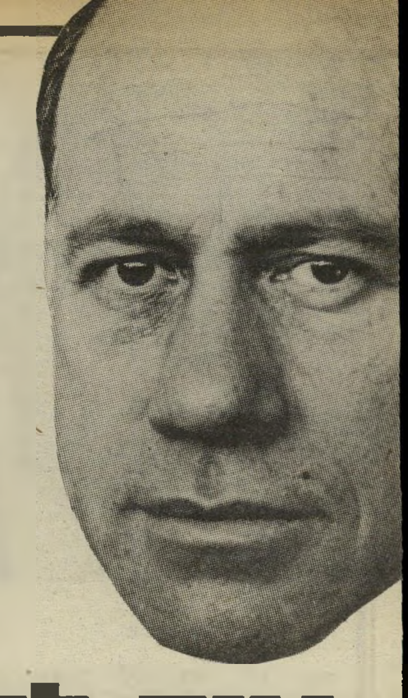

איך להוציא $ 300000 בלי מאמץ

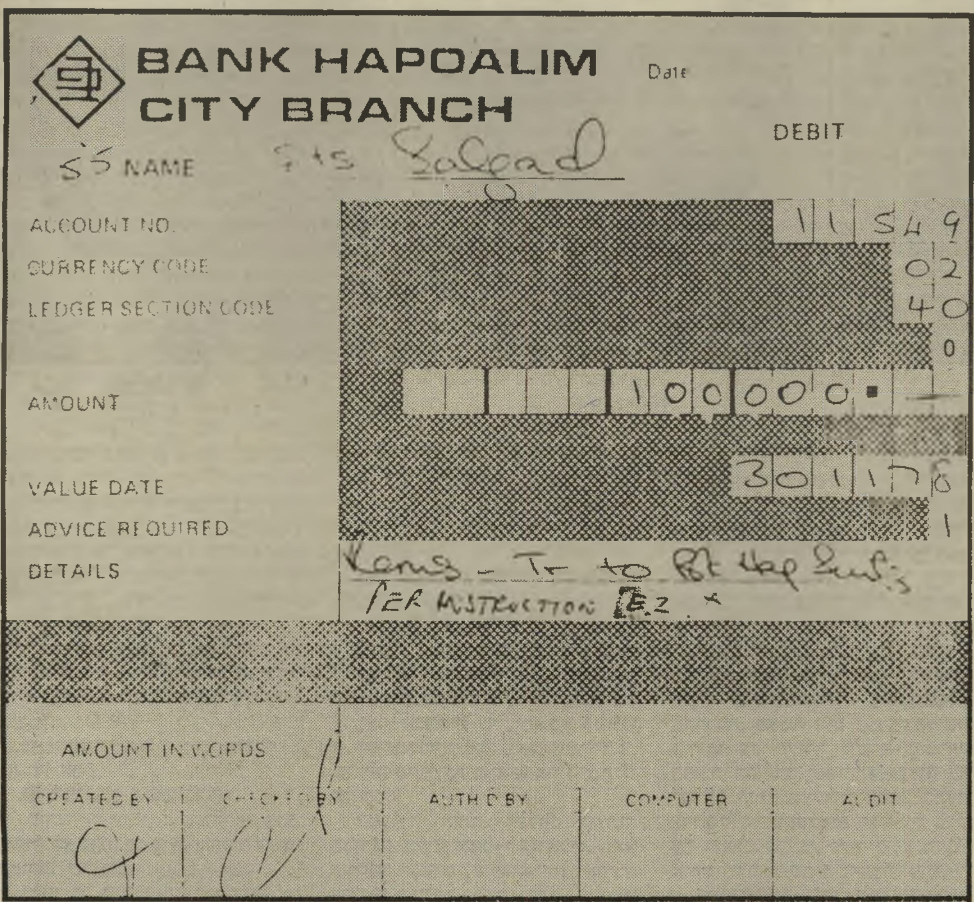
BANK HAPOALIM
CITY BRANCH
Date
DEBIT
NAME S.S. Salgad
ACCOUNT NO. 1 1 5 4 9
CURRENCY CODE 0 2
LEDGER SECTION CODE 4 0
0
AMOUNT 1 0 0 0 0 0 . -
VALUE DATE 3 0 1 1 7 6
ADVICE REQUIRED 1
DETAILS Kems - Tr to Bk Hap Swiss
PER INSTRUCTION E.Z.
AMOUNT IN WORDS
CREATED BY | CHECKED BY | AUTH'D BY | COMPUTER | AUDIT

הוראת ה־100 אלף סלגד, חב־רת־בת של סולתם, הורתה לפי המיסמד שבתצלום, לסניף הסיטי הלונדוני של בנק־הפועלים, להעביר 100 אלף דולר לחשבון הסודי של לוינסון בשווייץ, ובהם הוא השתמש, לטענת מגיניו, לתשלום שוחד באיראן.

כאשר ועדת (שרגא) רוטמן־(עמירם) סיוון — שני הדי־רקטורים לשעבר בבנק־הפועלים — הכתיבה את הדוח המפורסם שלה על פרשת לוינסון (שהביא בסופו להת־אבדותו של הבנקאי) לנאמן הבנק, עורך־הדין עמיהוד בן־פורת, בראשית 1984, היתה הפרשה הבאה, הנחשפת כאן לראשונה, סתומה ברובה הגדול.

וכך נאמר בדוח רוטמן־סיוון בפרק ג', שכותרתו עניין החשבונות:

„יש עניין של עיסקה למכירת מניות לבנק פיר גמיינווירטשאפט ורכישתן במחיר גבוה יותר. ההפרש היה כ־320 אלף דולר (כ־291 אלף דולר נטו). מתוך הפרש זה העביר ב־פ־ג לבנק מסויים בארץ כ־250 אלף דולר וההפרש לבנק בחו"ל.

„כ־40 אלף דולר הועברו כהמחאה לבנק באותה ארץ זרה, ,לתשומת לב סימונסון' (ולטר סימונסון, מנהל בנק־הפועלים בציריך). הסכום הזה הופקד

חשיפה

יאיר קוטלר

באותם חשבונות (החשבונות הסודיים של לוינסון). סימונסון אמר שברג־שטיין (חיים ברגשטיין, נאמנו ואיש־סודו של לוינסון) היה מודיע לו שה־כספים עומדים להגיע.

„שרגא רוטמן ראה מיכתב בידי הבנק הגרמני, שבו פורטו המיספרים המתייחסים לעיסקת מכירת המניות ולהפרש שנוצר. כן נאמר בו שהעיסקה נעשתה לבקשת בנק־הפועלים. בעל־פה אישר עורך־הדין הגרמני שהפעולה נעשתה על־פי הוראות לוינסון."

הפרשה הזאת נחקרה בימים אלה, בעת שיורי סלנט, בעבר מנהל המחלקה לניירות־ערך ב„בנק־הפועלים" והיום מבעלי „פיט", חברה לניירות־ערך, התייצב ביחידה הארצית לחקירות־הונאה שליד המטה האר־צי, שבראשות תת־ניצב יורם גונן, יורשו של ניצב בנימין זיגל (ראה מיסגרת).

היה זה חשבון HSD 15071 בבנק לאומי בתל־אביב, של המולטי־מיליונר היהודי־הבריטי צ'רלס קלור, אשר מת ביולי 1979, ששימש ב־1976 כצינור סודי להזרמת רבע מיליון דולר של כספי בנק־הפועלים, על־פי פקו־דתו של יעקב לוינסון, אל יעד שטרם נחשף. המתווך בעיסקה היה בנק האי־גודים המיקצועיים בגרמניה — בנק

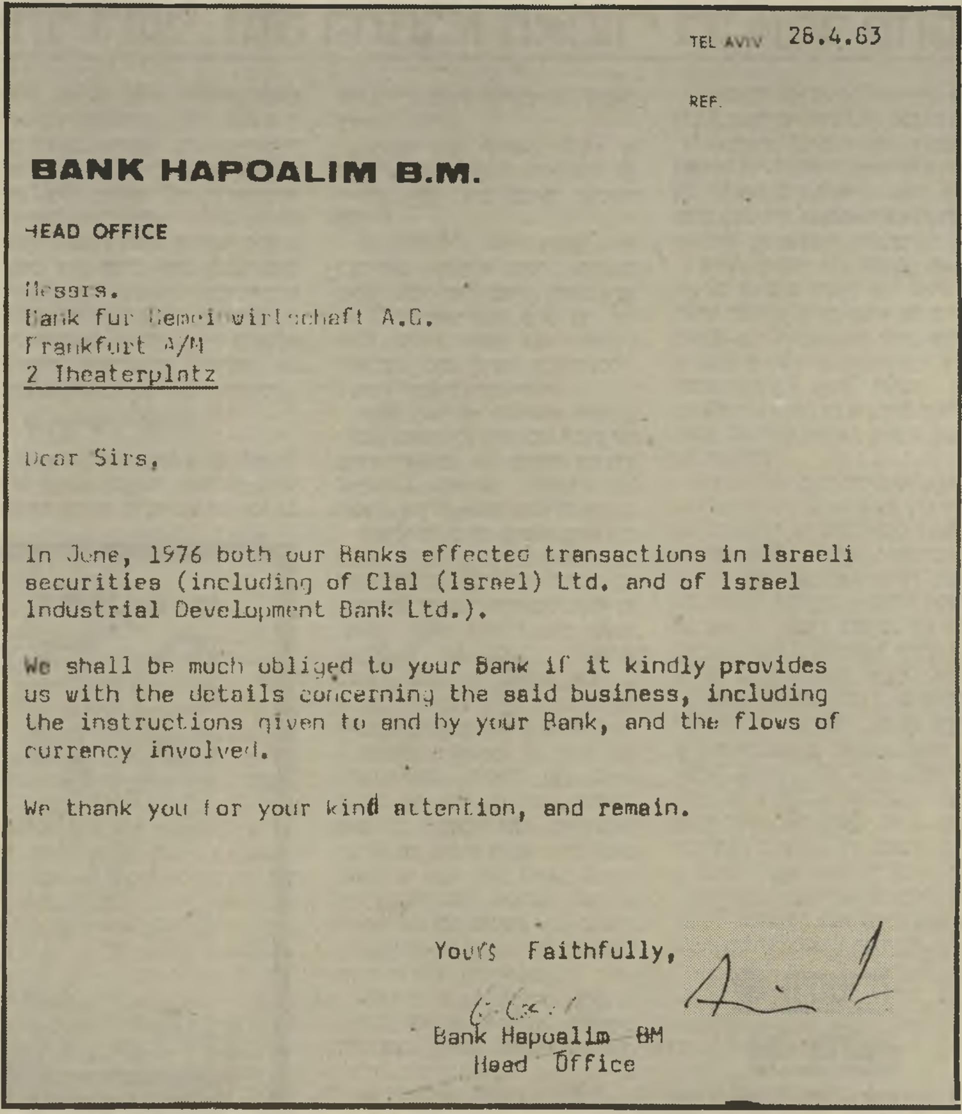
TEL AVIV 26.4.83
REF.
BANK HAPOALIM B.M.
HEAD OFFICE
Messrs.
Bank fur Gemeinwirtschaft A.G.
Frankfurt A/M
2 Theaterplatz

Dear Sirs,

In June, 1976 both our Banks effected transactions in Israeli securities (including of Clal (Israel) Ltd. and of Israel Industrial Development Bank Ltd.).

We shall be much obliged to your Bank if it kindly provides us with the details concerning the said business, including the instructions given to and by your Bank, and the flows of currency involved.

We thank you for your kind attention, and remain.

Yours Faithfully,
Bank Hapoalim BM
Head Office

שאלת ה־300 אלף כאשר בצ־מרת בנק־הפועלים צפה, עם דעיכת כוכבו של לוינסון, תעלומת עיסקת המכר החוזר, שבה הוצאו מקופת הבנק 300 אלף דולר, בתוך 48 שעות, ביקש יו"ר ההנהלה של הבנק, גיורא („ג'ורי") גזית, הסבר מן הגרמנים.

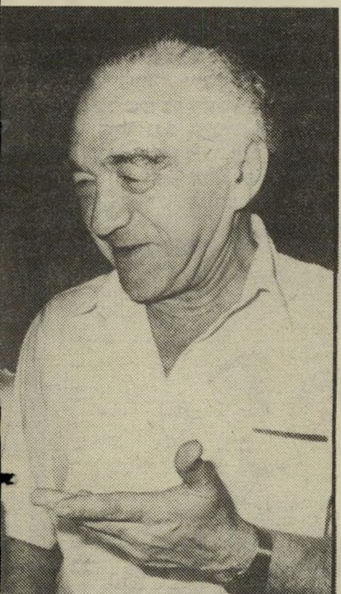

בלומנטל הסביר שלוינ־סון העביר את כספי השוחד לבכירים באיראן.

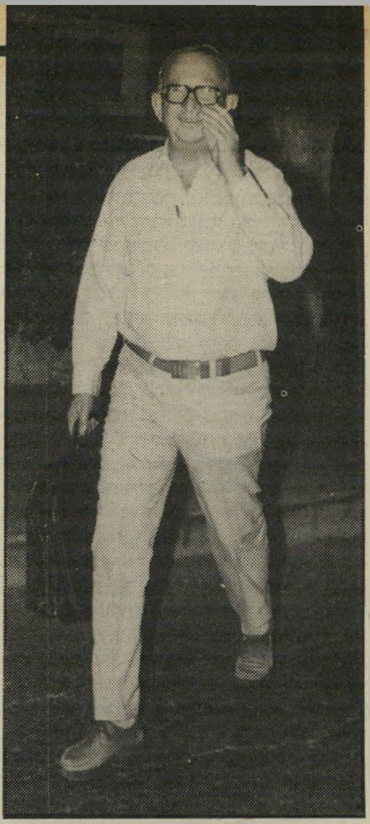

ריינר אולי טרם נחקר על הדרך המתמיהה, שבה רכש את הבית עבור גרושתו.

צ׳רלס קלור, כולל בניירות־ערך. הבנק רכש, לפי הוראת לוינסון, בעיסקה אחרת, מהמיליארדר הבריטי, שנידב הרבה מהונו למוסדות שונים בישראל, מניות של הבנק לפיתוח התעשיה. ועוד. כנראה במטרה לטשטש את מזימתו, קבל לוינסון באוזני יורי סלנט כאילו לקוח נכבד — לוינסון לא נקב בשמו של קלור באוזני סלנט — מתאונן על שאינו מסתפק במחיר הבורסה שקיבל מבנק־הפועלים על מכירת מניותיו של הבנק לפיתוח התעשיה. „הלקוח", אמר לוינסון לסלנט, „מבקש עוד 50% מתחת לשולחן." לוינסון הציג את „הלקוח" גם בשם „המוכר".

הנמקתו התמוהה של לוינסון, שהיה כל־יכול בבנק, כיו״ר ההנהלה, נשמעה צולעת. היא עוררה חשדות. כי ממש באותה עת קנה הבנק מקלור, או מגוף שבשליטתו, חבילה נוספת של מניות במחיר־הבורסה. קלור הסתפק במחיר שקיבל ולא התלונן עליו בכלל אצל מישהו בבנק.

יתר־על־כן, לוא היה צורך לפצות את קלור, היה באפשרותו של לוינסון לעשות זאת, בתוקף סמכויותיו, במישרין ולא בעזרת תרגיל סיבובי מסובך — מכירת מניות לגרמנים, ורכישתן בחזרה מהם תוך יממה במחיר

„יש כאן דם!"

יורי סלנט ביקש „לעזוב" אותו בנושא עיסקת „המכר החוזר". הוא נשמע מופתע מאוד כאשר פניתי לשמוע את תגובתו. כך התנהלה השיחה הטלפונית ביני לבינו, ערב חג שימחת־התורה:

סלנט: „עד עכשיו הצלחתי לא להיכנס לפרשה הזאת, ואני מרוצה מעצמי על כך. אני מבקש להמשיך כך."

– גם אחרי עדותך במישטרה בעניין זה?

סלנט: „לא אתחיל להגיד מה אמרתי ומה לא אמרתי במישטרה. איני רוצה להתייחס לנושא."

– אני מבקש לדייק. אני מבקש אימות בין דבריך במישטרה לבין המידע המצוי בידי.

סלנט: „במישטרה נתתי הצהרה בשבועה על עדותי. מסרתי שם דברים. זאת פרשה לא סימפטית ולא נעימה. כך היה מתחילתה ועד סופה. יש כאן דם!"

– מה זאת אומרת: יש כאן דם?

סלנט: „מישהו התאבד בגלל הפרשה."

– דוח רוטמן־סיוון מתייחס לפרשה בצורה סתומה משהו.

סלנט: „לא קראתי את הדוח. עזוב אותי."

– אולי בכל זאת תסכים להגיב משהו?

סלנט: „זאת פרשה מאוד לא סימפאטית לכל מי שהיה קשור באותו נושא. כל מיני אנשים היו קשורים בכל מיני דברים. בנק־הפועלים הוא בנק גדול ויש בו הרבה אנשים שעשו הרבה."

– האם נכון כי לוינסון לא גילה לך את שמו של צ׳רלס קלור ולא ידעת כי הוא מעורב בפרשה?

סלנט: „אני לא רוצה להגיב. תרשה לי לאחל לך חג שמח."

פיר גמיינווירטשאפט (ראה גלופות). לוינסון היה אז יו״ר ההנהלה של בנק־הפועלים. הבוס הכל־יכול — שמונה שנים לפני התאבדותו. הכל סרו אז למרותו.

יורי סלנט, שהיה אז מנהל המחלקה לניירות ערך ב„בנק הפועלים", ביצע לבקשת לוינסון עיסקה מלאכותית של מכירת ניירות־ערך „כלל תעשיות" ושל „הבנק לפיתוח התעשיה" לבנק האיגודים המיקצועיים בגרמניה ורכישתם בחזרה כעבור 24־48 שעות בשביל „בנק־הפועלים", אך במחיר הרבה יותר גבוה.

העיסקה של מכירה וקניה (עיסקת „המכר החוזר", כלשון בכירים בבנק) של מניות ב־48 שעות הותירה בידי הבנק הגרמני, שעשה את רצון לוינסון, רווח ברוטו פנטאסטי של כ־320 אלף דולר, או נטו רבע מיליון דולר. הגרמנים מיהרו להזרים את הרווחים, אחרי ניכוי העמלה, להפקדה בחשבון הממוספר של קלור ב„בנק לאומי" בתל־אביב.

גבוה ומתן הוראה להפקיד את ההפרש לטובת קלור.

הסיפור שבנה לוינסון נועד — כך מפרשים אותו היום בבנק — לחפות על עיסקת „המכר החוזר" שהוא ביצע עם בנק האיגודים המיקצועיים, שבראשו עמד במשך שנים ואלטר הסלבאך, שנמנה עם מקורבי לוינסון, עד שרחק ממנו והתנער מחברתו כשעמד על טיבו.

נוסף לרבע מיליון הדולר שהועברו מגרמניה ל„בנק לאומי" בתל־אביב, היה עוד ספיח מאותה עיסקה: 41 אלף דולר. סכום זה הוזרם אף הוא על פי הוראת הבנק הגרמני לבנק „אינגבה", אשר בבאזל, וממנו הגיע הישר לחשבון סודי של לוינסון, שניהל ב„בנק־הפועלים" בציריך, דרך מנהל הבנק, ולטר סימונסון.

לוינסון קיים קשרים עיסקיים עם

בלדר שוחד?

המישטרה התקדמה משהו בחודשים האחרונים בחקירותיה בתיק של חיים ברגשטיין, יד ימינו של לוינ־

Bank für Gemeinwirtschaft
Aktiengesellschaft
Hauptverwaltung

Postfach 11 02 22
Theaterplatz 2
6000 Frankfurt/Main 11

Telefon (0611) 258 0
Durchwahl 258
Telex allgemein 4 12 210
Auslandsabteilung 4 12 2154
Devisenhandel 4 11 866
Geldhandel 4 13 096
Konsortialabteilung 4 12 2152
Vorstandssekretariat 4 12 2122
Wertpapierhandel 4 12 390
SWIFT Code BPGF DE FF
Telegramm
hauptbankwirt frankfurtmain

Landeszentralbank Frankfurt/Main
BLZ 500 101 11
Postscheckamt Frankfurt/Main
BLZ 500 100 60
Konto 89 53-605

Bank Hapoalim B:M.
Head Office

Tel Aviv

Ihre Zeichen	Ihre Nachricht vom	Unsere Zeichen	Ihr Gesprächspartner	Apparat	Datum
	28.04.83	18 ko-lö	Korsten	6360	04.07.83

Sehr geehrte Damen und Herren,

Ihre Fragen beantworten wir wie folgt:

Zu 1.

Am 12.05.76 verkauften Sie über uns folgende Wertpapiere:

a) I.₤ 17.100.000.--	10 % CLAL Industries conv. Bonds zu 76 % =	US $	1.700.000.-
b) Stück 250	Units à 1.000.-- Industriel Development Bank of Israel shares Class A zu US $ 250.- =	US $	62.500.-
c) Stück 415.278	Industriel Development Bank of Israel shares 6 % Class C. cum. shares zu US $ 0,93311 =	US $	387.500
		US $	2.150.000.-

Den Erlös = US $ 2.150.000.- zahlten wir an Bank Hapoalim New York in einer Summe Valuta 13.05.76 über die Continental Bank International, New York, zugunsten Bank Hapoalim Tel Aviv.

Am 13.05. und 14.05.76 kauften Sie o.g. Wertpapiere zurück:

a) zu 103 %	= US $	2.049.665,16
b) zu US $ 255.-	= US $	63.188,88
c) zu US $ 0,86	= US $	356.692,22
	US $	2.469.546,26

Den Betrag = US $ 2.469.546,26 erhielten wir Valuta 14.05. bzw. 17.05.76 im Auftrag der Bank Hapoalim Tel Aviv von der Continental Bank International, New York.

Kopien unserer damaligen Abrechnungen fügen wir bei.

Uns liegen Telexe von Ihnen vor, in denen diese Käufe und Verkäufe bestätigt werden (Anlagen).

Aus diesen Geschäften verblieb nach Abzug von Provision und Swapkosten (US $ 28.450,01) ein Überschuß von US $ 291.096,25. Dieser ist auf Wunsch der Bank Hapoalim wie folgt verwendet worden:

US $ 250.000.-- Zahlung an die Bank Leumi Le Israel, Tel Aviv, zugunsten Konto HSD - 15071

US $ 41.096,25 Zahlung an die INGEBA Basel

Freundliche Grüsse

ההוכחה **להוצאת הדולארים, סופקה על־ידי בנק האיגודים המיקצועיים בגרמניה: ב־12 במאי 1976 מכר בנק־הפועלים לבנק פיר גמיינווירטשפט חבילת מניות ואיגרות־חוב תמורת שני מיליון ו־150 אלף דולר. תוך 48 שעות קנה בנק־הפועלים את החבילה בחזרה, אך ב־2 מיליון ו־470 אלף דולר. ההפרש של 320 אלף דולר חולק כך: 28 אלף ומשהו עמלה לגרמנים; 250 אלף לחשבונו של צ׳רלס קלור בתל־אביב; ו־41 אלף לחשבון בבאזל. ועיקבותיהם של סכומי־עתק אלה לא נודעו עד היום.**

(המשך מעמוד 9)

תת־ניצב גונן
התיק תופח, אך באיטיות

סון, המצוי היום בלונדון. התיק הוא, למעשה, תיק לוינסון, אלא שאחרי מותו של האיש הוא כבר אינו בבחינת נחקר.

התיק תופח, אך באיטיות. נוספות לו ראיות.

לבד מיורי סלנט, שאותו חקרה המישטרה, נחקרו עוד אישים, וביניהם גם בכירים מבנק הפועלים.

● **אפרים ריינר:** יו״ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים, המסיים את כהונתו בראשית החודש הבא, אם כי יוסיף להיות יו״ר אמפ״ל בניו־יורק. למורת רוחם של בכירי הבנק. למישטרה הגיעו ידיעות וחומר חסוי כאילו ריינר, כמו אחרים, נהנה מחסדיו של לוינסון, שחילק לו מתנות במזומנים.

לא ידוע אם המישטרה הספיקה לחקור את ריינר גם בפרשה אחרת, שהסעירה את עובדי הבנק ואת צמרת הוועד־הפועל של ההסתדרות: פרשת רכישת בית בשביל גרושתו, תמר, ברחוב שיבטי ישראל 92 בנווה־מגן („העולם הזה" 7.3.84). הדרך שבה בוצעה הרכישה עוררה חששות כבדים לעבירות פליליות על החוק, כאשר ריינר ניצל את מעמדו להשגת הטבות לעצמו כיו״ר מועצת־המנהלים של „תיעוש איזורי פיתוח".

● **אלי זמיר:** הממונה על מטבע־חוץ בבנק־הפועלים. היה מנהל סניף הבנק בסיטי הלונדוני. על־פי הוראות לוינסון, הוציא כספים רבים לאירוח עיתונאים מישראל שהיו מקורבים ללוינסון, שעשו להשתקת מעשיו בעיתוניהם, ואחרים.

המישטרה חקרה אותו גם על עמלות שחילקה „סלגד", חברת־בת של „סולתם", יצרנית־הנשק מיוקנעם. לחשבון הסודי של לוינסון בציריך הוזרמו פעמיים 100 אלף דולר (ביחד 200 אלף דולר) מסניף „בנק־הפועלים" בסיטי של לונדון בסוף כל אחת מהשנים 1978 ו־1979.

ההוראה (ראה גלופה) ניתנה על־ידי חיים ברגשטיין, בהסתמכו על אישור מתאים מאת שלמה זבלודוביץ, סוכן סלגד הקשיש, תושב קיסריה — סוחר־נשק ותיק ועתיר נסיון וקשרים בעולם.

● **משה צפריר:** היה נציג בנק־הפועלים בבריטניה. גם הוא נחקר בפרשת חלוקת העמלות מטעם סלגד. הוא לא ידע למי הכסף מיועד.

● **מיכה סימיון:** היה מנהל סניף בנק־הפועלים בניו־יורק. הועברו אליו הוראות בטלכס מציריך למסור 150 אלף דולר במזומנים לידיהם של לוינסון וברגשטיין. עד היום לא פיענחו את התעלומה: איזה שימוש נעשה בכסף זה בארצות־הברית על־ידי הצמד.

● **נפתלי בלומנטל ושלמה זבלודוביץ:** לפני שנחקרו פקידי הבנק הבכירים זימנה אליה המישטרה את סוחר־הנשק שלמה זבלודוביץ ואת יו״ר כור נפתלי בלומנטל. תשובות השניים לחוקריהם, כפי שסיפרו אחר־כך למקורביהם, היו מתואמות ביניהם, וזהות. בלומנטל היה לפרשנו של לוינסון המת.

הוא הסביר לחוקרי המישטרה מה עשה, לדעתו, לוינסון בעמלות היפות שקיבל מלונדון. ובכן, לוינסון נצרך לעמלה הראשונה שקיבל מ„סלגד" בסך 100 אלף דולר כדי „לשמן ולשחד" רשויות באיראן.

בכירים ב„בנק־הפועלים" דחו הסבר זה של בלומנטל. שום אדם, העומד בראש קונצרן כמו „בנק־הפועלים", לא ישמש בלי־דר למתן שוחד. בלומנטל ידע יפה כי המתווך הראשי בעיסקות־נשק עלומות היה ונותר שלמה זבלודוביץ.

במישטרה נגבתה, כנראה, גם עדות מעורך־הדין גיל ליידנר (איש אמפ״ל), שהיה קשור בדרך זו או אחרת בפרשת עיסקת גרנית, הידועה לשימצה ב־בנק־הפועלים, שבה הפסיד הבנק, בגלל מעשיו של לוינסון לטובת חברתו הפרטית יו־אס־איי, כשני מיליון דולר. ליידנר היה חבר מועצת־המנהלים בגרנית מטעם אמפ״ל. הוא הועסק באמפ״ל כעורך־דין שכיר והיה גם סמנכ״ל אמפ״ל תעשיות.

ולבד מחיים ברגשטיין, המעדיף, כאמור, להישאר בינתיים בלונדון, יש למישטרה עוד בעיה בתיק: פרקליטות־המדינה עדיין לא הגישה בקשה לשלטונות בשווייץ לחיקור־דין, כלומר לקבלת הראיות החסויות הנמצאות בבנק־הפועלים בציריך, בעיקר אצל המנהל ולטר סימונסון, שסיפר לגיורא („ג'ורי") גזית, יו״ר ההנהלה של הבנק, על מעלליו של לוינסון בינואר 1984, ומאז החל כדור־השלג להתגלגל (העולם הזה 11.1.84 ואילך), עד להתאבדותו של הבנקאי.

ב„בנק־הפועלים" בציריך מצויות קרוב לוודאי לא רק ראיות נגד לוינסון וברגשטיין, אלא גם על אחרים, ובהם אנשי־קש, שנמנו עם מקורבי לוינסון היותר אינטימיים.

דאגה חדשה ב„בנק־הפועלים"

דאגה חדשה מדירה מנוחה מראשי בנק־הפועלים: „גורם סמוי" – כלשון המקורות – מוסיף לרכוש את מניות אמפ״ל בחבילות ומעורר חרדה בצמרת הבנק. הרכישה נעשית בחו״ל. המקורות מסבירים שלא מן הנמנע כי הגורם הרוכש את המניות יוצא מן ההנחה – הפרשה מזכירה את דרכי הרצת המניות בידי יעקב לוינסון ואנשי־סודו – שהוא עשוי להתקרב לשליטה באמפ״ל, או להשפעה מירבית בחברה, או שהקונה מבקש להטריד את הבנק ואחר־כך להציע את מניות אמפ״ל שבידיו במחירים מופקעים וברווח רב.

המקורות נוקבים בשמם של שניים כ„הגורם האנונימי": האחד הוא הירושלמי דויד סופר, מהבעלים של ירדן השקעות בע״מ ומלונות הירדן. השני הוא לודביג ג'סלסון, דירקטור באמפ״ל ומבעלי המניות היותר נכבדים של חברה זאת.

לדיברי המקורות, מטרתו של הקונה היא גם לשמור על עמדת־כוח כנגד הבנק, כדי שהבנק יוסיף לתמוך באמפ״ל מצד אחד, ומן הצד האחר ימנע, או יבלום, חקירה בעיסקי החברה שהקים לוינסון, יו־אס־איי ובמתרחש בתוככי אמפ״ל ובמעשי הדירקטורים, היודעים הרבה סודות על מעשי לוינסון.

ביקשתי לשמוע את תגובת דויד סופר. תחילה אמר: „איני יכול להגיב על כך, כי מדובר בסוד מיסחרי." אחרי שלחצתי בשאלותיי, הפליג סופר בשיבחי לודביג ג'סלסון: „חבר טוב שלי. חבר במועצת המנהלים של אמפ״ל. מגדולי הפילנטרופים בדורנו. אישיות מיוחדת במינה. יהודי חם בסביבות גיל השבעים. תורם הרבה לישראל."

לדיברי סופר הרחיב והגדיל ג'סלסון את האימפריה שלו, האחים פיליפ, שהתמזגה עם האחים סלומון, והחברה החדשה מוכרת היום בשם האחים פיליפ סלומון. יש להם בנק להשקעות וחברה למיסחר במיצרכים.

הדגיש סופר: „איני קונה את מניות אמפ״ל, כי אני תושב ירושלים ואסור לישראלי לקנות מניות של אמפ״ל בישראל. החברה היא אמריקאית."

סופר לא הגיב על אפשרות של רכישת המניות בחו״ל בדרכים שונות בשביל גורם זה או אחר.

„משמיצים אותנו, כי יודעים שאנו חברים טובים. אמנם מותר לחבר במועצת־המנהלים לרכוש מניות אמפ״ל, אך עליו לדווח על כך."

● כלי־מישחק בידי האמריקאים

המקורות הוסיפו כי אפרים ריינר, יו״ר מועצת המנהלים של אמפ״ל, המסיים את תפקידו כיו״ר מועצת המנהלים של בנק־הפועלים, הוא האישיות הפחות מתאימה להתמודד עם אילי־ההון האמריקאים, המאיישים את מועצת המנהלים של אמפ״ל. מה גם שהוא נמנה עם מקורבי לוינסון, שהפליג בתמיכתו בו אחרי התאבדותו. הוא עלול להיות כלי־מישחק בידיהם, בן־ערובה ושבוי.

בכירים בבנק מבקרים את ביזבוזיו: על־פי הדגם שהותיר אחריו מורו ורבו לוינסון, מבלה ריינר שבועיים בחודש בישראל ושבועיים בחודש בניו־יורק. הוא ממריא במטוסים רק במחלקה ראשונה. בניו־יורק הוא מתגורר במלונות היותר מפוארים, העולים הון־עתק.

בצמרת אמפ״ל נותר גרעין של בעלי מניות ודירקטורים, שניהלו עסקים מסועפים, פרטיים ועלומים, עם לוינסון. הם הרוויחו יפה מהקשרים שטיפחו איתו. אומנם נוספו לאחרונה למועצת־המנהלים של אמפ״ל שני דירקטורים ישראליים, שלא נמנו עם תומכי לוינסון. אחד הוא משה אולניק, מקיבוץ רביבים, שהיה מנכ״ל משותף וממלא מקום יו״ר ההנהלה והדירקטריון, אך איש זה אינו מוכר באומץ־ליבו. הוא גילה הססנות כאשר גיורא גזית (ג'ורי) ביקש את תמיכתו במאבקו נגד לוינסון. אולניק מתקשה בקבלת החלטות.

הדירקטור השני בצמרת אמפ״ל הוא איש יותר מתאים: עורך־הדין צבי אפרת, שהיה עוזר המנכ״ל, שעשה בשליחות יו״ר ההנהלה גזית בסוף 1982 ובראשית 1983 בגביית עדות מוולטר סימונסון, מנהל בנק־הפועלים בציריך, שגילוייו חשפו את מעשיו הפליליים של לוינסון, והפרשה התגלגלה ככדור־שלג עד להתאבדותו של הבנקאי.

אפרת הוא היום הממונה על היועץ המישפטי הבין־לאומי של בנק־הפועלים.

איש־עסקים סופר
„אני ירושלמי. החברה היא אמריקאית!"

דם וטימטום

(המשך מעמוד 7)

זה שבוע ניתן היה למיין את השברים — אם כי לא היה כל ביטחון בכך ששרשרת־הפיגועים פסקה.

מאזן הבינים:

● ממשלת־ישראל יצאה כמנצחת העיקרית. יוזמת־השלום של חוסיין וערפאת, שממשלת־ישראל רואה בה סכנה חמורה (מפני שהיא עלולה להביא לצורך להחזיר את השטחים הכבושים תמורת שלום), ספגה מכות קשות. התדמית של אש״ף כאירגון טרוריסטי — שיצירתה היא המטרה העיקרית של התעמולה הישראלית בעולם — התחזקה שוב. ערב נסיעתו של שימעון פרס לארצות־הברית הגיע הקו המילחמתי האנטי־ערבי לשיא חדש של פופולאריות.

● השלום הישראלי־מצרי ניזוק קשה. מובארכ יודע עתה שהוא יושב על הר־געש, וכי שוב אינו יכול להתעלם מדעת הנוער והאינטלקטואלים, הרואים בשלום עם ישראל, בשעה שהמילחמה בין ישראל והעולם הערבי נמשכת במלוא עוזה, בגידה משפילה. ואילו כמה התבטאויות אומללות של

המלך חוסיין
מה נשאר מהיוזמה!

מובארכ חיזקו את אויבי השלום בישראל.

● יכולתו של ערפאת להמשיך במדיניות־שלום עיקבית נפגעה. גם בקרב דעת־הקהל האוהדת את ערפאת פחתה האהדה אליו, אחרי שלא גינה בצורה חותכת וחד־משמעית את הרצח של שלושת נוסעי־היאכטה בלארנקה ואת רצח הנכה חסר־הישע באוניה האיטלקית. אחרי זה, הגינוי של „המעשה הפיראטי האמריקאי באוויר" לא נפל על אוזן קשובה.

מבחינת אש״ף אירעה השבוע מפולת דיפלומטית: בוטלו הזמנת ערפאת לנאום לפני עצרת האו״ם ופגישת שני חברי הוועד־הפועל של אש״ף עם שר־החוץ הבריטי.

● בטווח הארוך ניזוק האינטרס הלאומי של ישראל יותר מכל, כי האינטרס הישראלי הוא המחייב את השלום. הפיגועים, גם כשהם עולים בקורבנות טראגיים, הם אירועים בני־חלוף, ואילו הפסקת המירוץ אל המילחמה הבאה, על אלפי קורבנותיה, היא צו עליון.

● האינטרס האמריקאי נפגע קשה. המישטר הפרו־אמריקאי בתוניסיה התערער, המישטר הפרו־אמריקאי במצריים נפגע, וכן גם המישטר הפרו־אמריקאי בירדן. בכל רחבי המרחב התחזקו המגמות הדתיות־לאומניות, העלולות להשליך את העולם הערבי ואת ישראל גם יחד לתוך התהום של חומייניזם רצחני.

רק אנשים אופטימיים יכלו לקוות השבוע כי מערבולת־הטירוף תיעצר, וכי הצדדים יחזרו לטפל בתהליך העדין של יוזמת־השלום — אשר חולשתו נחשפה בשבועות אלה בכל מערומיו. די בהתקפת־אמוק של גוף זעיר כמו זה של אבו אל־עבאס, או של חייל מצרי אחד בסיני, כדי להשתיק בעולם הערבי ובישראל את הקולות הדלים של השלום, ולהטיל את המרחב כולו להיסטריה של שינאה ותאוות־נקם.

הנדון:

כגנבים בלילה קיבלו הח"כים חוק אנטי־לאומי ואנטי־ציוני

מדינה — של מי?

מיזנון חברי־הכנסת המה כמו שוק. מסביב לשולחנות התמקחו בקולי־קולות עשרות ספסרי הבורסות המיפלגתיות, ח"כים תאווי־פירסומת מכרו סקופים מהוועדות לעיתונאים, טרדנים ביקשו להתחכך עם „גדולי האומה".

באולם המליאה היו רוב המושבים ריקים, כרגיל. תריסר ח"כים ישבו וחיכו לתורם לנאום, ובינתיים קראו בעיתונים וכתבו מיכתבים, או פיטפטו זה עם זה. אף עיתונאי אחד לא ישב ביציע־העיתונאים.

הפעמון צילצל. עשרות ח"כים נהרו מן המיזנון אל המליאה כדי להצביע. לרובם לא היה מושג על מה מצביעים, אחרים ידעו שמצביעים על „חוק נגד כהנא". גם לעיתונאים לא היה מושג על המתרחש והם גם לא טרחו לדווח על כך.

הכל כבר היו במחשבותיהם בפגרה, שעמדה להתחיל למחרת־היום.

באווירה זו התקבל, ביום האחרון של מושב־הקיץ של הכנסת, חוק בעל משמעות פוליטית־פילוסופית־היסטוריוסופית עמוקה, פרי יצירתם המשותפת של כמה מגדולי אנשי ההגות והמחשבה של דורנו, כמו משה ניסים ואלי קולס.

כמעט כל הכנסת, מהתחיה ועד ר"ץ, הצביעה בעד חוק זה.

■ ■ ■

מעולם לא התקבל חוק כל־כך חשוב בצורה כה סתמית, ולמען מטרה כה נלוזה.

הדבר לא היה מיקרי. יוזמי־החוק ביצעו את זממם מאחורי מסך־עשן כבד.

הכל הוסתר בחבילה חוקית קטנה ותמימה. בסך הכל: „חוק־יסוד: הכנסת (תיקון מס' 12)". איזשהו תיקון קטן לאיזשהו חוק.

המטרה המוצהרת אכן היתה למנוע בעד מאיר כהנא מלהיכנס לכנסת הבאה, תוך גזילת קולות מהליכוד ומהתחיה. משום־כך נקבע בחוק כי „רשימת־מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע, אחד מאלה... (2) שלילית האופי הדמוקרטי של המדינה, (3) הסתה לגיזענות."

טוב ויפה. על כך מסכימים הכל. אך זאת היתה רק ההסוואה.

העוקץ האמיתי היה חבוי בתשע מילים, שהוגנבו להצעת־החוק ברגע האחרון, בעת הכנתה לקריאה השניה והשלישית. הן אומרות כי לא תשתתף בבחירות רשימה, אם יש במטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע:

„שלילת קיומה של מדינת־ישראל כמדינתו של העם היהודי".

תשע מילים בלבד — ואיזו מהפכה!

■ ■ ■

כוונת היוזמים היתה בסך הכל מזימה קטנה: לסלק מן הכנסת רשימות שבראשן עומדים ערבים בעלי גאווה עצמית.

החוק אינו מבחין בין „מדינת העם היהודי", „מדינת היהודים" ו„מדינה יהודית". מתקבל הרושם שהגאונים שחיברוהו כלל לא הבינו את ההבדל העצום שבין מושגים אלה.

החוק אינו מזכיר אף במלה אחת שיש זכויות כלשהן לאזרחים הערביים של המדינה, המהווים עתה 17% מכלל האזרחים. מן הנוסח הזה נובע כי לאלה אין חלק במדינה, והם זרים ונוכרים בה, בבחינת „מה לנו חלק בדויד ולא נחלה בבן־ישי."

מספרים על אברהם שפירא המנוח, השומר הוותיק, כי הוזמן להספיד את ביאליק ופתח במילים: „בהזדמנות זו שביאליק מת..."

ניסים־קולס וחבר־מרעיהם, אנשי הליכוד והמערך, אמרו לעצמם: „בהזדמנות זו שמסלקים את כהנא ומוסיפים קולות לליכוד ולתחיה, כדאי גם לסלק את הרשימה המתקדמת ולהוסיף קולות למערך ולר"ץ."

חוץ מהכל, זה היה פשע ביטחוני. פירוש הדבר הוא שגורמים לניכור הנוער הערבי, העולה כבר על 20% מכלל צעירי ישראל, ודוחפים אותו לזרועותיהם של גופים מסוג אחר לגמרי.

אך אין בדעתי לדון כאן על כוונת הזדון של יוזמי החוק, אלא על משמעותו, החורגת בהרבה מהתחום העלוב של כוונות יוזמיו.

החוק נוגע לערבים, אך הוא נוגע הרבה יותר ליהודים.

■ ■ ■

למרות חוסר־הרצינות התהומי של מעשה־חקיקה זה, התואם היטב את חוסר־הרצינות המחריד של הכנסת כולה, עלינו להתייחס אל החוק ברצינות, כי הוא עכשיו חוק־המדינה. הבה ננסה לנתח מה שיש בו.

קודם כל: יש הבדל עצום בין „מדינה יהודית" ובין „מדינת העם היהודי". אלה הם שני דברים שונים לחלוטין.

מה זה „העם היהודי"?

החוק אינו אומר זאת. משום־כך יש לפרש את המושג כפי שמקובל לפרשו:

„העם היהודי" הוא כלל היהודים בעולם. העם היהודי והעדה הדתית היהודית בעולם — אחד הם.

העם היהודי מורכב ממיליוני בני־אדם שהם אזרחים אמריקאים וסובייטיים, פולנים ודרום־אפריקאיים, דניים ומארוקאיים, רומניים וארגנטיניים.

בן־גוריון מכריז על הקמת המדינה: מי הבעלים?

רובם העצום של אלה אינם מתכוונים לבוא ביום מן הימים לישראל ולהתנחל בה, לשרת בצבאה או לשלם את מיסיה. רבים מהם מזדהים בלב ובנפש עם ארץ־מגוריהם. כולם אזרחים במדינותיהם.

האם מדינת ישראל היא מדינתם? האם היא „שייכת" להם? האם יש להם זכות כלשהי בה, מלבד הזכות לבוא הנה ולהתאזרח כאן עם בואם?

■ ■ ■

מעולם לא נקבע בחוקי ישראל שזוהי מדינת העם היהודי. מגילת־העצמאות אומרת: „אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ־ישראל — היא מדינת־ישראל."

אולם המגילה אינה חוק. הצעתי בשעתו בכנסת להעניק לה תוקף של חוק, אך הכנסת דחתה הצעה זו כמעט פה־אחד.

חוק־השבות, ובעיקבותיו חוק־האזרחות, קבעו כי לאנשים המכונים „יהודים" יש זכויות מיוחדות מסויימות לגבי הכניסה למדינה ורכישת האזרחות בה, ומאז נטוש הוויכוח על השאלה „מיהו יהודי?" אך לא נאמר בחוקים אלה דבר על מהות המדינה עצמה.

עכשיו בא זוג־הגאונים ניסים את קולס, ויחד עימם הכנסת כולה, ובמחי־יד קבעה בחוק קביעה קונסטיטוציונית בסיסית: שזוהי „מדינת העם היהודי".

בלי ויכוח כלשהו, בלי דיון מעמיק של הוגי־דיעות, מבלי לפרש מה פירוש המושגים. סתם כך.

■ ■ ■

הוגי־הדיעות הדגולים שניסחו חוק זה — ניסים־שפינוזה וקולס־איינשטיין — קבעו כי ישראל היא מדינתם של הנרי קיסינג'ר בניו־יורק, קצין הקג"ב לב מנדלוביץ במוסקווה ואיש־המאפיה אנריקו לוי בפאלרמו.

אין שום דבר בתיאוריה הציונית המאשר זאת. זוהי קביעה אנטי־ציונית.

אבי־הציונות, בנימין זאב הרצל, קבע בסיפרו מדינת היהודים חלוקה ברורה: היהודים אשר ירצו להיות עם — יהגרו למדינת־היהודים; האחרים יוכלו סוף־סוף להתבולל ולהיטמע בארצותיהם. הוא לא העלה כלל על דעתו שיהודי, אשר יסרב להגר למדינת־היהודים, יהיה בעל המדינה שאינו רוצה לחיות בה, ולהתחלק בגורלה.

קיצוני עוד יותר היה דויד בן־גוריון, הנקרא בצדק „אדריכל המדינה". עם קום המדינה הציע לפרק את ההסתדרות הציונית, מפני שלא רצה להעניק שום זכות במדינה ליהודים הנשארים מרצונם בפזורה. הוא קבע בצורה החותכת ביותר: המדינה שייכת אך ורק למי שחי בה.

עכשיו באים הגאונים החדשים וקובעים, למעשה: אין הבדל בין יהודי בבנימינה ובין יהודי בברוקלין מבחינת הבעלות על המדינה. זוהי מדינת „העם היהודי".

אם נביא קביעה זו למסקנה ההגיונית, יוכלו מחר יהודי העולם לקבוע, בהצבעה עולמית, שישראל צריכה להיות מדינת־הלכה (שהרי רוב אוכלי־החזיר היהודיים בעולם מאוחדים בדרישה שבישראל יהיה אסור לאכול חזיר), או שאסור לישראל לעשות שלום של פשרה (שהרי רבים מיהודי העולם סבורים שעל ישראל לכבוש ולהתפשט ולהילחם עד החייל הישראלי האחרון). ואילו חמן שלח ז"ל, שנרצח עם מישפחתו בסיני, לא היה יכול להתייצב בבחירות, מפני שבדיעותיו היה כנעני ולא הכיר בעצם קיומו של עם יהודי.

■ ■ ■

מגילת־העצמאות לא קבעה שזוהי „מדינת העם היהודי". היא קבעה שזוהי „מדינה יהודית".

המגילה הסתמכה בפירוש על החלטת עצרת־האו"ם מס' 181 (2) מה־29 בנובמבר 1947, שקבעה בפרק א', סעיף 3: „בפלשתינה ייווצרו מדינה ערבית עצמאית ומדינה יהודית עצמאית."

מגילת־העצמאות קבעה כי „מדינת ישראל... תקיים שיוויון־זכויות חברתי ומדיני גמור בלי הבדל דת וגזע ומין."

הכהנאצים טוענים כי יש סתירה בין המושג „מדינה יהודית" ובין העיקרון של „שוויון־זכויות חברתי ומדיני גמור" בין יהודים ולא־יהודים. אך זוהי טענת־כזב.

מדינה היא מיסגרת ממלכתית. השייכות אליה היא באמצעות האזרחות. במדינה דמוקרטית הכל שווים לפני החוק, הכל משתתפים (באמצעות הבחירות הכלליות) בתהליך המביא לחקיקת החוקים, והחוקים חלים על הכל.

אין קשר בין המיסגרת הממלכתית ובין לאום, גזע, דת, עדה ומין. היא מכירה רק באזרחות.

ואילו החוק הזה יוצר תיאוריה מישפטית ומציאות נפשית היוצרות הבחנה ברורה בין אזרחי־המדינה ובין בעלי־המדינה. אזרחי־המדינה הם יהודים וערבים, הגרים בארץ והחייבים לה נאמנות. ואילו בעלי־המדינה הם בני „העם היהודי" ברחבי העולם, שאינם חבים דבר למדינה.

לא כל אזרחי המדינה הם בעליה, ורוב בעלי־המדינה אינם אזרחיה.

אני מכיר רק דוגמה אחת לקביעה כזאת: החוק של הרייך השלישי, שהבחין בין „אזרחי המדינה", תושבי גרמניה הישנה, ובין „אזרחי הרייך" — מעמד שניתן לכל בעלי הדם הגרמני באשר הם, על פי אמת־מידה גיזענית מובהקת. ואילו היהודים היוו סוג שלישי. הם חיו בגרמניה, אך נשללה מהם כל זכות אזרחית — כהצעת הכהנאצים לגבי הערבים.

■ ■ ■

אם כן, מה משמעות המושג „מדינה יהודית"? אם אין הבדל בין אזרח יהודי ואזרח לא־יהודי, במה „המדינה היהודית" היא יהודית?

במה המדינה הצרפתית היא צרפתית? במה הממלכה המאוחדת היא בריטית?

בצרפת יש זכויות שוות ללבנים ולכושים, ליהודים ולנוצרים ולמוסלמים, לאלזאסים ממוצא גרמני ולעולים חדשים ממוצא אלג'ירי — בתנאי שהם אזרחי המדינה. האזרחות היא ההופכת אותם ל„צרפתים", בלי הבדל של צבע־עור, מוצא, דת וגזע. בכל זאת אין איש מפקפק בכך שצרפת היא מדינה צרפתית.

הוא הדין בכל מדינה דמוקרטית אחרת.

האומה האמריקאית מורכבת מאזרחי ארצות־הברית — לבנים ושחורים, פרוטסטנטים וקאתולים ויהודים ובודהיסטים, עולים

(המשך בעמוד 30)

מאת אורי אבנרי

אנשים

אנשי מס־ההכנסה לא חייכו למוסיק שמש והזמר אריק סיני התאבל על מחלפותיו הגזוזות

■ **דליה בר־קול**, עורכת־דין העומדת בראש ארגון הקרוי „גירושין בהסכמה", שהיא גרו־שה בעצמה ונשואה בשנית העלתה בשבוע שעבר רעיון מקורי ביותר: אילו היו הגבר והאשה, הנפרדים זה מזה, נעזרים בשירותיו של עורך־דין משותף, היה תהליך־הגירושין נראה אח־רת. אולם מכיוון שבני־זוג רבים שואפים לחסל חשבונות ורוצים בנקמה, תוך כדי תהליך פרידתם החוקי, יש להניח שלא רבים יאמצו אותו.

דיאן לנגטון הכוכבת הוותיקה המככבת בהפקה הלונ־דונית עד היכן יגיע מזלך? נדלקה על שחקן הכדורסל של בית"ר תל־אביב, דוּוייט ג'ונס. לנגטון התפעלה מגובהו של השחקן הכושי, שנקלע לקוקטייל במיקרה, מכיוון שהתאכסן באותו בית־מלון. אחר־כך מדדה השחקנית, בהשתאות, עד כמה גבוה ג'ונס ממנה ושאלה אם אין לו בעיות, בגלל גובהו.

■ במזל־טוב נחגגה חגיגת בר־המיצווה של **יואש בן־אליעזר**, נינו השני של **דויד בן־גוריון**. יואש הוא בנו של **יריב** בן־אליעזר, שעל שמו היה בן־גוריון חותם, לפעמים, **ס.ש. יריב** („סבו של יריב").

■ משנשאל **דויד** („דוויד") **שווייצר**, מאמן הפועל תל־אביב, מה דעתו על כך שאין מישחקים בליגה הלאומית, מזה חודשיים, בעיקבות קיומם של המישחקים על הגביע הלאומי בכדורגל, השיב בשימחה: „הייתי מוכן להקפיא את הליגה עכשיו ומיידי!" הסיבה לכך היא, שביעות רצונו ממיקומה הגבוה של הפו־על תל־אביב בצמרת הטבלה־הלאומית, מיקום שאליו לא זכ־תה להגיע מזה חודשים.

■ 2 מיליון! זהו המיספר המ־שוער של החולים במגיפת ה־איידס בארצות־הברית — כך בישרה הסקסולוגית **רות חוי־צ'נר** למאזיניה המבוהלים בע־רב־ראיונות.

■ פנים חדשות בתחום ההנ־חיה לתצוגות־אופנה היא **מירי פלד**, הידועה יותר כקוראת ב־קלפים. פלד מוכרת כ„קוראת כאסח" כלומר: בדרך־כלל היא מנבאת ללקוחותיה מהפכים דראסטיים בחייהם ואסונות, כיד הדמיון הטובה עליה. לאחרונה החלה להנחות תצוגות־אופנה והפתיעה את כל שומעיה כש־השמיעה על השמלות מילים טו־בות.

■ **ניבה לניר**, מי שכיהנה עד לאחרונה כעוזרתו של שר־הביטחון **יצחק רבין**, חזרה לאחרונה לעיתונה דבר. לניר תעסוק שם בעריכה בעמודים הפנימיים של העיתון. בראיון שנתנה לפני שנה לשבועון היורדים ישראל שלנו הכריזה על כוונותיה לרשת את מקומו של **נחמן שי** בתפקיד דובר מישרד־הביטחון. הראיון עורר גלים, גרר אחריו הכחשות מצי־דה ונזיפה של רבין. כעת, דווקא בימים שבהם מתפנה מישרתו של נחמן, העובר לכהן בתפקיד מפקד גלי־צה"ל, סיימה לניר את תפקידה במישרד־הביטחון וחז־רה לעיתונה.

■ תושיה קרבית הפגין, ב־שבוע שעבר, **יעקב טל**, המוכר כ„רפי שאולי החדש של תל־אביב". טל הורה לסלק באדיבות שניים מהקרואים באחד ממוע־דוניו. אחד מהם נעלב קשות וסינן לעברו של טל: „אתה עוד תשלם על כך ביוקר! חכה ו־תראה!" טל לא נאלץ להמתין יותר מכמה דקות, כשלפתע הוקף מועדונו בשוטרים וב־ניידות צופרות. מה אירע? „יש פצצה במועדונו!" בישרו לו ה־שוטרים בהתרגשות, „כרגע קי־בלנו טלפון אנונימי!" טל ניסה, ללא הועיל, להסביר לשוטרים, כי זהו מעשה של נקמה, מצד הבריונים שסולקו ממועדונו קו־דם־לכן. השוטרים סירבו לקחת סיכון והורו לו לפנות מייד את האורחים הרבים שהיו במקום. טל נקט יוזמה, נטל את המיק־רופון והסביר לאורחיו, כי מיש־טרת־ישראל בחרה במועדונו כזירה לביצוע תרגיל. התרגיל, הבטיח, יימשך רק חמש דקות, ואחריו יהיה ניתן לחזור ולשמוח. ה„תרגיל" נמשך, אכן, חמש דקות, בתומן הובהר שהיתה זאת אזעקת־שווא. רוב האורחים חזרו לשולחנותיהם, מלבד יושבי שלושה שולחנות, שנותרו ריי־קים: האורחים נמלטו, מבלי לשלם.

■ לצד הזוהר של אנשי־ה־חברה — אותם שמעשיהם וצעדיהם מדווחים בפרוטרוט

אמנות בכלא

צבי גור
על הקיר

● כל החולף במהירות ליד חומות כלא־רמלה מבחין ב־שינוי ניכר. קירות־הבטון ה־קודרים והנושנים הפכו, ב־הדרגה, ססגוניים ואמנותיים. פועלים עמלו בשקדנות על המלאכה, פרי תיכנונו של הצייר צבי גור. גור התפרסם כ־חוטפו ורוצחו של הילד אורון ירדן ונידון למאסר־עולם. שילטונות בית־הכלא החליטו לנצל את כישוריו, ולצורך המשימה אף הירשו לו לצאת מעבר לחומות ולפקח על העבודה.

ג'ודי מוזס שהיתה בלונדית בעבר, הפ־כה לאחרונה לשחורת־שיער, ולכן היה כל־כך קשה לרבים בקהל לזהותה.

מיכל מוזס אשתו של נוני הבן, היא בת מישפחת עפרון. היא אם לילדה בת שנה ורבע. מעליה נראית, בפרופיל, לאה לחוביץ, שהיתה מזכירתו של נוח מוזס.

פולה מוזס לחצה מאות ידיים במשך הטקס, וזיהתה כל אחד ואחת בשמם. פולה הרשימה את כל הנוכחים בהתנהגותה המאופקת ביותר.

בעיתונות — קיים גם צד פחות זוהר ופחות סימפטי. על כך יכול להעיד **מוסיק שמש** הירושלמי. לפני שבועיים דיווח העולם הזה על מסיבה משגעת שערך שמש. המסיבה, כך דווח, היתה רבת משתתפים ומשופעת מטעמים. למחרת הפירסום זכה שמש לביקור מפתיע ביותר: האורחים היו נציגי מס־הכנסה.

■ כל מי שנכנס, בשבוע שעבר, לאולפני זהו־זה ברמת־אביב, נתקל, קרוב לוודאי, בצעירה שחרחורת נאה ונרגשת עד מאוד. בתוכנית־הטלוויזיה הפופולארית היתה מיועדת להופיע זמרת שחזרה זה עתה להופיע, אחרי תקופת היעדרות ממושכת, שנוצלה ללימודים באוניברסיטה — **ישראלה קריבושי**. אולם מי שנצמדה אל הזמרת והתרגשה אפילו יותר ממנה היתה חברתה, **רונית ארבל**, שלא משה ממנה במשך שעות הצילומים, ולכן סברו רבים, בטעות, שהיא־היא הזמרת־החוזרת.

■ תלתליו של **אריק סיני** ממלאים לגביו, ככל הנראה, את התפקיד שמילאו מחלפותיו של שימשון לגבי האחרון. במהלך צילומיו של סיני לעטיפת תקליטו החדש נאמר לו, שעליו לקצץ מעט בתלתליו. סיני נבעת והחל לתור בכל תל־אביב אחרי ספר כלבבו. חיפש, חיפש — ולא מצא את מבוקשו. לבסוף הרחיק עד הרצליה השכנה, שם מצא ספר כזה. אולם גם שם הוא לא היה רגוע לחלוטין. לכן הזעיק ידיד קרוב שלו, שנכח בעת המיבצע, וכן דאג להנציח את העניין — „לפני", „אחרי", ו„באמצע", — בסדרת־תצלומים, שאותה הוא אינו מתיר לפרסם.

● שדרן הרדיו **משה** („מור־שיק") **טימור** סיכם עם שילטונות בית־הסוהר על הופעה בפני האסירים, מעין ערב־ראיונות. התוכנית, שהגיש טימור לאישור מפקד בית־הסוהר, כללה סקסולוגית ואת **פנינה רוזנבלום**. ההצעה נתקבלה בהתלהבות, אולם כעבור כמה ימים קיבל טימור שיחת־טלפון בהולה משילטונות הכלא: „שתיים באותו נושא זה יותר מדי," נאמר לו. „תשאיר את הסקסולוגית בחוץ."

● **מאיר שיטרית** נסע השבוע עם רעייתו, **רות**, לדרום־אפריקה, על־פי הזמנת הממשלה הגיזענית של דרום־אפריקה. הזוג מיבנה ייעדר מהארץ במשך שלושה שבועות. על שני ילדיהם הקטנים הופקדה אומנת.

● מה הקשר בין איש־הטלוויזיה **רפיק חלבי**, הצייר **יוסי שטרן** וחברת־הכנסת **גאולה כהן**? צרור מפתחות הוא החוליה המקשרת בין השלושה. המדובר בצרור מפתחות השייך לחלבי. הוא התראיין, לא מכבר, בערב־ראיונות, יחד עם חברת־הכנסת הימנית, בכפר הדרוזי עוספייה. בתום האירוע, משנטשו המשתתפים את המקום במהירות, הבחין חלבי שחסר לו הצרור החיוני. חיפש, חיפש — ולשווא. מקץ כמה שבועות שמע, במיקרה, שברשותו של הצייר יוסי שטרן מצוי צרור מיסתורי של מפתחות, שאין לו מושג כיצד הגיע אליו ולמי הוא שייך. מכיוון שכהן נמנית עם מכריו של שטרן, סבר חלבי שאולי נטלה הח"כית, בטעות, את מפתחותיו והשאירה אותם, שוב בטעות, אצל שטרן בבית. עיתונאית, ידידה של השלושה, הזדמנה השבוע לביתו של שטרן, זיהתה את צרור־המפתחות והשיבה את האבידה לבעליה.

● המעבר המוסיקאלי של המחזמר עד היכן יגיע מזלך?, המוצג בימים אלה בארץ. הוא יהודי כשר למהדרין. אולם עובדת יהדותו היא חסרת משמעות בעיניו. משנחת עם צוות המופע בנמל־התעופה, הודה: „מכיוון שאמי יהודיה, אני מבין שעל־פי המושגים המקובלים אצלכם, אני יהודי." עם זאת, במשך הימים הספורים שעשה בארץ, הסתקרן ולא התבייש להתעניין לטיבם של המינהגים הדתיים הרווחים בארץ.

פסוקי השבוע

● **מנחם סבידור**, יושב־ראש הכנסת לשעבר, על עצמו: „אני מתאים להרבה תפקידים!"

● **הנ"ל**, על חבריו במיפלגה־הליברלית: „אינני מאמין להם. הצביעות הזאת הורגת אותי. הכל פלברות!"

● **מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר**, על ההאשמות נגדו, בדבר העדפתו את יוצאי עדות־המיזרח: „פה נוקטים כל־פיי גיזענות הפוכה!"

● **אודי באום**, הנער שהפך להיות גיבור אירועי ראס־בורקה: „מאיפה ידעתי כיצד צריך לפעול כשיורים? מהטלוויזיה..."

דפנה ברק ■

חסיה מילוא בתו של ראש־הממשלה לשעבר, היא קטנה וצנועה בהופעתה. רק מעטים זיהו אותה. היא לוותה על־ידי בתה איילת ועל־ידי סמי, חברה של איילת. אביה, מנחם בגין, הביע את צערו על מותו של עורך ידיעות אחרונות במיברק.

אופירה נבון באה להלווייה, ללא איפור, כשהיא מלווה על־ידי ארז, בנה הצעיר. למרות שנכחו בהלוויית רבת־המשתתפים של מוזס נשים הדורות, שעטו לראשיהן כובעים שחורים, הרשימה אופירה בהופעתה.

נוני מוזס בנו היחיד של נוח מוזס, בהלווית אביו. מלבד נוני וג'ודי יש למישפחת מוזס בת צעירה, תמי. כל השלושה הם עובדי מערכת העיתון.

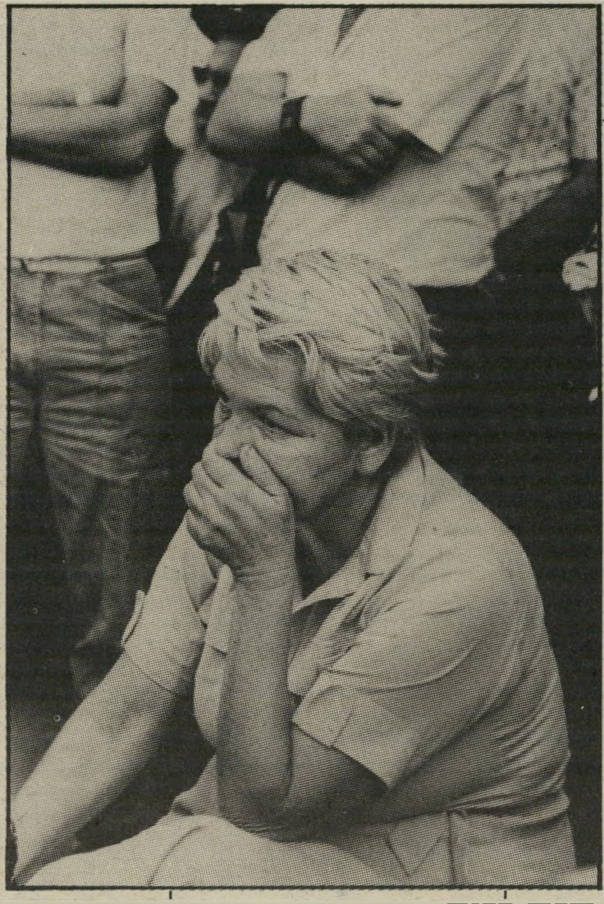

חנה זמר האשה היחידה בין עורכי־העיתונים שהשתתפו בהלוויה. היא נראתה המומה וישבה, בודדה, בצד, ברחבת מישרדי העיתון, שם הוצב ארונו של נוח מוזס.

אברהם שפירא לא נכח, אומנם, בהלווייה, אך בא, לפני כן, לרחבת העיתון והצטרף למתפללים הרבים.

יעל דיין תוקפת בסיפרה את אלמנת אביה, רחל.

העולם הזה חושף הצד השני של המטבע בעזרת

מיסמכים סנסציוניים המתפרסמים כאן לראשונה

האמת על רכושו של משה דיין

רחל בהלוויה שנערכה לפני ארבע שנים בבית־הקברות של נהלל. בהלוויה, שבה השתתף מנחם בגין, לא נישאו הספדים. היתה זאת דרישתו של משה דיין, בצוואה שהותיר.

ביום החמישי השבוע נערכה אזכרה למשה דיין בגיבעת־שימרון, המשקיפה על נהלל. רחל דיין היתה שם, בלוויית בנותיה ונכדיה. רות דיין לא היתה שם. גם לא שלושת ילדיו של משה דיין: יעל, אודי ואסי. מכל המישפחה הראשונה של דיין נוכח רק תת־אלוף דב שיאון, בעלה של יעל דיין.

רות היתה בארץ, אך לא באה. גם אודי דיין נעדר, ולא במיקרה. לפני שלוש שנים הצהיר פומבית, לרגל גילוי מצבתו של אביו: „אותי מצבתו של משה דיין לא תסנוור. אני אכבד את האירוע בנוכחותי רק תמורת שליש מחצי עזבונו. בכל זאת ירשתי משהו מתכונותיו."

יעל דיין לא היתה שם, מפני שפתחה באותו היום את מסע־הפירסום של סיפרה, אבי. בתו, בניו־יורק. לפני כן היתה בבריטניה ובאוסטרליה, באותה השליחות. גם שם הופיע הספר.

בכל מקום התלקחה מילחמה סמויה בין מצדדי־יעל ובין מצדדי־רחל. כי יעל תקפה ב־סיפרה את רחל דיין, אשתו השניה של אביה.

שאחרי נשואיו עם רחל, אלא גם מה שאמרה יעל על רחל עצמה.

פרקליטיה של רחל דיין סבורים שיש עילה להגיש תביעה על הוצאת לשון־הרע, אך לא עלה על רעתה לעשות כן. הרעיון ששמו של משה דיין, ועניניו האינטימיים ביותר, יתגוללו במישפט סנסציוני, זיעזע אותה.

הסבירו מקורביה: „רחל היא אדם נחבא אל הכלים. איש לא ראה אותה מעולם בבגד־ים, למרות שיש בריכת־שחיה פרטית בבית שבו היא מתגוררת. מאז מותו של משה דיין לא נראתה בחברת שום גבר, ולא ערכה שום מסיבה. היא לא בנויה למישפט כזה."

בגיל 60, רחל דיין היא עדיין אשה נאה מאוד. כשמת משה, סברו רבות מידידותיה שהיא תינשא במהרה מח־דש, כפי שעשתה ז'קלין קנדי אחרי מות בעלה הנשיא.

אולם רחל מתרחקת מגברים. היא חיה יום־יום עם ריגשותיה וזיכרונותיה.

אולם, גם אחרי שהחליטה שלא להגיב פומבית על סיפרה של יעל, ועל אחת כמה וכמה שלא להגיש תביעה מישפטית נגדה, היא שופכת את ליבה באוזני ידידות מעטות. היא סירבה להעניק ראיונות לעיתונות היש־ראלית, וגם משיבה בשלילה לעשרות הפניות אליה מטעם כלי־התיקשורת העולמיים. הציעו לה לכתוב ספרים, להעניק את שמה לסרטים ולמחזות, והיא עומדת בסירובה. כשצילצלתי אליה וביקשתי פרטים, השיבה: „טלפ־ני לעורך־הדין שלי ועזבי אותי במנוחה!" כך עשיתי.

רחל מרגישה כי יעל עשתה לה עוול, ושדברים רבים בספר אינם תואמים את האמת. על כך היא מדברת עם ידידות.

פגישה מיקרית במטוס

קוראי הספר של יעל יכולים להתרשם כי הרומן בין משה דיין ורחל היה אחד מעיסקי־האהבה הרבים של אביה. על כל פנים, נראה כאילו רחל צנחה לפתע אל תוך חייו, כאשר אמה של יעל החליטה להתגרש.

האמת היא שהרומן בין משה ורחל התחיל לפני יותר מ־30 שנים. אחרי שהכירו זה את זה במיקרה, בטיסה, החלה ביניהם פרשת־אהבים לוהטת. זה היה ביום ה־19 באוקטובר 1955, במטוס אייר־פראנס שיצא מפאריס. היא עלתה למטוס ברומא, וישבה לידו במיקרה.

כל הארץ שמעה על הרומן תוך ימים. כל הארץ — מלבד רות דיין. בשיא מילחמת־סיני של 1956 באה רות להשתתף במסיבת־עיתונאים של הגנרל דיין. עיתונאי זר עט עליה ושאלה אם היא מתגרשת מבעלה. רות היתה המומה, ולא ידעה על מה הוא מדבר. אז סיפרו לה את אשר ידעו הכל: שיש רומן סוער בין בעלה ובין מי שנודעה אז, בפולקלור הישראלי, „הג־ברת רבינוביץ'".

לדיין היו עיסקי־אהבים ללא־ספור. אולם יחסיו עם רחל היו תמיד שונים לגמרי. במשך 18 שנים שמר על קשר יומי עימה, ולבסוף נשא אותה לאשה ב־1973.

במשך כל 18 השנים האלה עבדה רחל דיין למחייתה כפקידה, כעוזרת של מנכ"ל שקם, וגרה בדירה קטנה ברחוב הלסינקי 17 בתל־אביב. שם הם נהגו להיפגש, כאשר דיין סוחב אחריו את שומרי־ראשו. לעיתים קרובות שתו קפה ביחד בקפה אנגל ברחוב ארלוזורוב (סמוך לבית שימעון פרס). הם הופיעו ביחד במיסעדות, אך כאשר נסעו כמה פעמים ביחד לחו"ל, נפגשו שם רק בצינעה.

במשך השנים האלה היתה רחל חסרת מעמד וזכויות. היא

לא יהיה מישפט

גם בנהלל התלקח קרב, אם כי מסוג אחר. כמה מבני־המקום התנגדו בתוקף לקריאת הגיבעה על שם דיין, והפיכתה לאתר־זיכרון. לא יתכן, טענו פומבית, לקרוא מקום זה, שבו קבורים חללי מילחמת־יום־הכי־פורים, על שם האיש האשם במותם.

הם לא ידעו, אולי, שגם דיין עצמו

מאת **שולמית יריב**

התנגד, בסעיף מס' 6 של צוואתו, לפעולת־הנצחה כלשהי לזיכרו.

צוואה זו, המתפרסמת כאן לראשונה במלואה, היא עתה מקור המילחמה הנטושה מחדש במישפחת דיין.

הסיבוב החדש התחיל עם הופעת סיפרה של יעל, ופירסום קטעים ממנו בעיתונים. באותה עת הופצה ידיעה כאילו נתנה יעל לרחל טיוטה של הספר, כדי שתעיר את הערותיה לפני הפירסום, וכאילו רחל סירבה לעשות זאת, כדי לשמור על האפשרות להגיב בצורה מישפטית.

זו אמת. רחל לא ראתה את הספר לפני הופעתו — כי סירבה לקבלו. היא ביקשה מידידה לנסות להשיג את הספר בשבילה, אחרי הופעתו. היא קראה אותו לראשונה בזמן שהיתה בפאריס.

כאשר קראה, הזדעזעה. הרעישו אותה לא רק דיברי־הביקורת החמורים של יעל על אביה, ביחוד לגבי התקופה

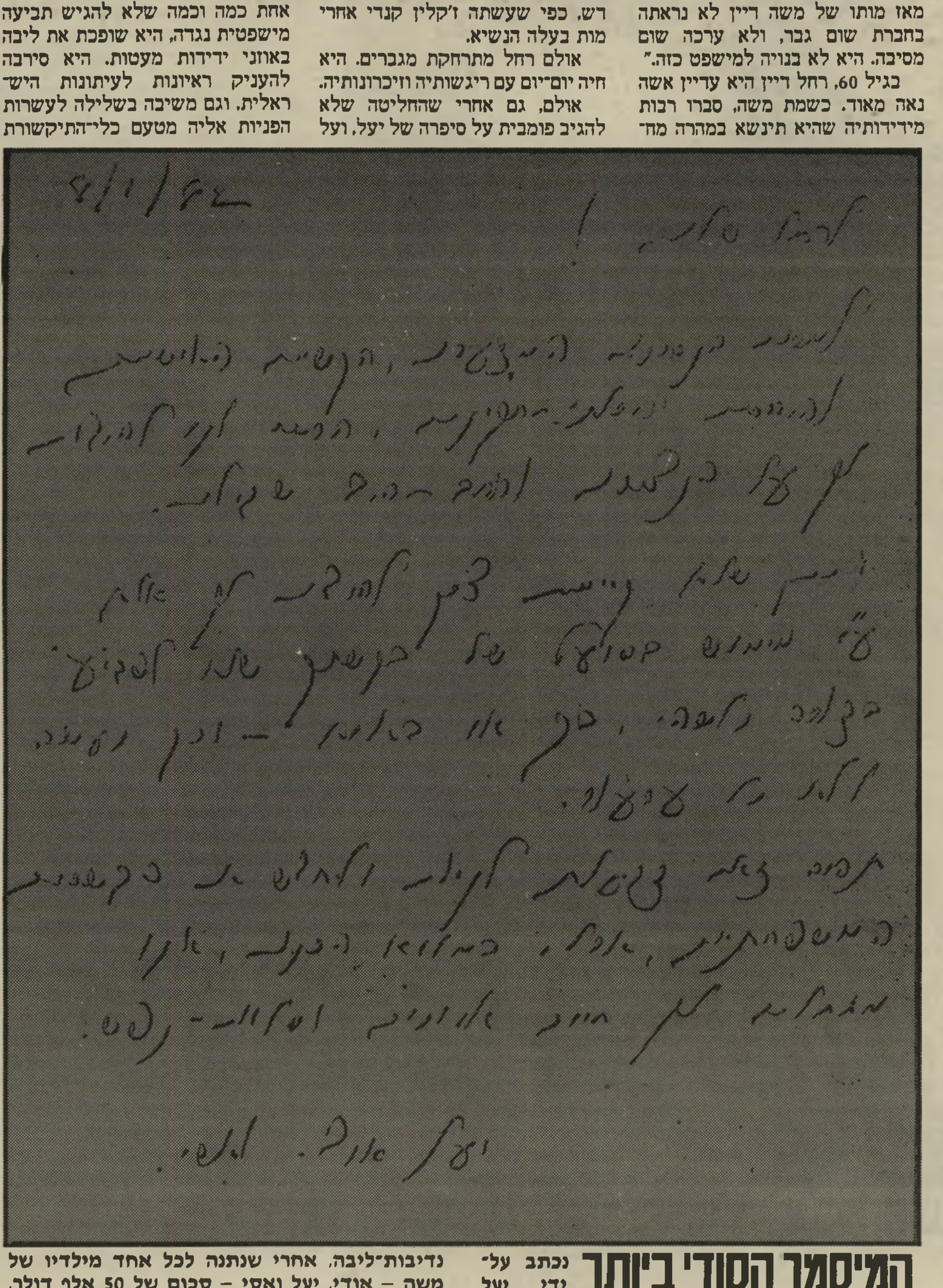

המיסמך הסודי ביותר נכתב על־ידי יעל דיין. זהו מיכתב־תודה, שבו היא מודה לרחל על נדיבות־ליבה, אחרי שנתנה לכל אחד מילדיו של משה – אודי, יעל ואסי – סכום של 50 אלף דולר, בניגוד לצוואה של אביהם חודש לפני פטירתו.

סקופ

חיתה בצניעות, כמעט בהי־חבא, כשהיא מבלה שעות בלא־ספור בהמתנה לאהובה. משה חילק את זמנו בין עיסוקיו הציבוריים, מילחמות, חיי־מישפחתו, עיסקי־אהבה רבים וסוערים עם אחרות, מכל הבא ליד. מעולם לא קיבלה רחל מדיין שום סיוע חומרי.

יעל מספרת בסיפרה כי אביה נשבע למישפחתו שלא יתגרש, וכי

שוורץ. משה סיפר לרחל כי החזיר את הכסף לשוורץ במלואו. הבית נרשם חצי־חצי על שם משה ורות.

כפי שכתבה רות בסיפרה, כאשר ביקשה רות גט, הציע לה לקבל את הבית אולם רות אמרה שהבית הזה כבר הפך לסמל של משה, שכינס בו את אוסף־העתיקות הגדול שלו וקיבל שם את גדולי־העולם. היא ויתרה על חלקה בבית, ותמורתו קיבלה דירת־פנטהאוז ליד אוניברסיטת בר־אילן. בדירה זו גרו אז בנה אסי ואשתו אהרונה. חוץ מדירה זו קיבלה רות סכום־כסף במזומנים. רות גם לקחה את רהיטיה מהבית בצהלה. לא היה בין השניים ריב על רכוש.

לדעת עורך־הדין של רחל,

יעל בהלוויה לפי דבריה של יעל, המתפרסמים בספר, היא היתה בטוחה שתקבל את אוסף־העתיקות הגדול של אביה. זמן קצר אחרי ההלוויה נודעה לה האמת המרה.

אודי ואסי בהלוויה היתה זאת הפעם היחידה שבה הופיעו בניו של דיין ליד הקבר. הטענות נגד אביהם החלו כשנודע שהשאיר את כל רכושו לאלמנתו.

הסכים להתגרש רק כאשר רות דיין תבעה זאת.

הבית בצהלה

כאשר התגרש דיין, טיפל עורך־הדין יוסף צ'חנובר בענייני הגט.

לדברי יעל בספר, רות היתה מוכנה לכל דבר, וקיבלה בלי ויכוח כל מה שעורך־הדין של בעלה הציע לה. הבית בצהלה נשאר בידי בעלה.

יעל גם מספרת בסיפרה כי הבית הזה, סימלו של משה דיין, נקנה בשעתו על־ידי סבה, אביה של רות, עורך־הדין צבי שוורץ, שקנה בשעתו גם את המשק בשביל משה ורות דיין בנהלל.

העובדות הן כך: הבית נבנה על־ידי עזר וייצמן.

משה דיין קנה את הבית מעזר, גיסו, ולווה סכום־כסף — 3000 לירות של אז — מחותנו.

צבי סומרנק, ברגע שדיין התגרש מרות וסיכם עימה את חלוקת הרכוש בצורה ידידו־תית, נותק למעשה הקשר הכלכלי של דיין עם מישפחתו הקודמת, ולא היתה לו עוד שום מחוייבות כלפיה. כך הרגיש גם הוא, והדבר משתקף בצוואתו.

בני־המישפחה היחידים שלגביהם חש דיין מחוייבות היו ילדיהם של אודי ואשתו הראשונה, אביגיל, הנכד סער והנכדה גל. זה היה ידוע לכל בני־המישפחה. ולראיה: ליעל דיין נודע זמן רב מראש שמשה דיין מתכוון להוריש חלק מרכושו לשני נכדים אלה בלבד.

יעל כתבה למשה מיכתב נזעם על כך שאינו מתכוון להוריש דבר לילדיה שלה ושל אסי.

מדוע התייחס דיין לבתו יעל, שהיתה קרובה אליו בנעוריה, כפי שהתנהג? בסיפרה של יעל עצמה אין הסבר לכך.

היו כמה סיבות. ידידותיה של רחל

צ ו ו א ה

אני, משה דיין, מסי ת"ז 167427, מרחוב יואב 11 בצהלה, תל-אביב, ברצותי לקבוע את אשר ייעשה ברכושי לאחר מותי, מצווה בזה לאמור:

1. (א) חלקי בבית בו אני מתגורר בצהלה ברחוב יואב 11 (גוש 6632 חלקה 8), לרבות המגרש הצמוד לבית (להלן - "הבית"), כל העתיקות השייכות לי במועד עשיית הצוואה או שיהיו שייכות לי לאחר אותו מועד, בין אם הם נמצאים בבית ובין אם הם נמצאים במקום אחר, חלקי בחשבון מספר 282545 בסניף המרכזי של בנק דיסקונט בתל-אביב וכן כל מזומנים, חשבונות, כספים, ניירות ערך וזכויות מכל סוג שהוא השייכים לי במועד עשיית צוואה זו או שיהיו שייכים לי לאחר אותו מועד, יועברו לבעלותה הבלעדית של אשתי רחל דיין.

(ב) תמלוגים כלשהם שיגיעו בגין ספרים או מאמרים שכתבתי או הרצאות שנתתי וכן כספים שיגיעו לי עבור שימוש כלשהו בספרים, בגין סרטים, מחזות והופעות וכו' וכן תמלוגים או תשלומים מכל סוג שהוא שיגיעו ממדינת-ישראל, מהכנסת, מהממשלה, מצה"ל או מכל מקור אחר, בין המגיעים לי כיום ובין שיגיעו לי בעתיד, יועברו לבעלותה הבלעדית של אשתי רחל דיין.

(ג) הדירה ברחוב אשכול 20, תל-אביב (גוש 6648 חלקה 111) תועבר בחלקים שווים לבעלות בלעדית של שני נכדי סער דיין וגל דיין - ילדיו של אהוד דיין מנישואיו הראשונים.

(ד) המגרש בשפיים בגוש 6680 חלקה 039 וכן המגרשים על הכרמל שהופקעו על-ידי הממשלה והובטחו במקומם מגרשים אחרים, הרי הם או המגרשים האחרים שיבואו במקומם, יועברו בשלמות לשלושת ילדי: יעל שיאון, אהוד דיין ואסף דיין בחלקים שווים.

2. אשתי, רחל דיין, תהיה זכאית בנוסף גם לכל מטלטלין המצויים בבית בצהלה.

3. למרות כל האמור לעיל, הרי אם רחל דיין ואני נהרג או נמות ביחד או בהפרש שלא יעלה על 72 שעות, או אם רחל דיין תמות לפני, הנני מוריש בזאת את כל רכושי לשלושת ילדי: יעל שיאון, אהוד דיין ואסף דיין בחלקים שווים, פרט לרכוש המצויין בסעיף 1 (ג).

3. הנני מבקש כי יקברו אותי בנהלל.

5. הנני מבקש כי לא ינשאו נאומים ליד קברי, לא יושמע ירי מטחי אש ולא יקימו שום יד, מוסד וכו' על שמי.

6. הנני מבקש מכל ידידי ומוקירי וכאי שלא יעשו ולא יזמו שום פעולה להנצחת זכרי.

7. הנני מבקש מכל הזוכים לפי צוואה זו, שנכסי העזבון יחולקו ביניהם על-פי הסכם וברוח טובה. במידה ולא יגיעו לכלל הסכם כל חילוקי הדעות בקשר לחלוקת נכסי העזבון וכן בכל נושא אשר בהעדר הסכם בין יורשים נמסר על-פי דין להכרעת בית-משפט, יוכרע על-ידי מבצע הצוואה ומנהל העזבון - כל זאת במטרה למנוע הבאת העניינים הכרוכים בבצוע צוואה זו להכרעת בית-המשפט.

8. הנני ממנה את יוסף ציחנובר (מסי ת"ז 595146) לשמש כמבצע צוואתי ומנהל עזבוני. מנהל עזבוני ומבצע צוואתי יהיה פטור מהחובה לתת ערובה.

9. זוהי צוואתי האחרונה וכל צוואה קודמת בטלה בזה.

ולראיה באתי על החתום:

[signature]

משה דיין

תאריך: 2.7.8.81

הצוואה המלאה המתפרסמת כאן בפעם הראשונה, נכתבה חודש לפני פטירתו. חמש שנים קודם לכן הוא העביר לרחל את כל העתיקות ואת כל הזכויות על ספריו. בצוואה הוא השאיר לה גם את הבית בצהלה. היחידים מלבד רחל שזכו בירושה היו שני נכדיו הראשונים.

קודם לכן, בתקופת המנדאט, היה קיים החוק העות'מאני, שלא איפשר להוריש אדמות „מירי" (כלומר: אדמות שניתנו לחקלאות על־ידי האמיר), אלא רק אדמות „מולכ" (אדמה בבעלות פרטית מוחלטת). בגרמניה המערבית חייב אדם להעביר שליש מרכושו למישפחתו, והוא חופשי להוריש את השאר כאוות־נפשו.

„מדוע אין אדם יכול להוריש לאשתו את רכושו?" שאל עורך־הדין אחרי 26 שנים של אהבה כזאת? מדוע היה אסור לו להבטיח את עתידה אחרי מותו?"

„ללא כל עירעור"

הדירה **בתוכנית** למ"ד הגיעה לבעלותו של דיין באמצעות עיס־קת־חליפין. בשעתו קיבל מידי הפאט־ריארך הארמני דירת־גג בבית חדש

ספר עולמי ספרה של יעל דיין נכתב באנגלית, והופץ כבר בארצות העולם – אוסטרליה, בריטניה וארצות־הברית. יעל מלווה את הספר בימים אלה בכל מקום שבו הוא מופץ.

צבי פומרוק. „משה דיין אהב את אשתו בצורה שעוררה בי קינאה בכל פעם שביקרתי בביתם."

„אחרי שנתן לאשתו הראשונה את חלקה והסתדר עימה ברוח טובה, בהסכמתה המלאה, מדוע אינו יכול לתת לאשתו השניה כל אשר רצה, ביפו, כקומיסיון על עסק שבו תיווך. את הדירה השכיר לבנו אסי ואשתו אהרונה. כעבור זמן קנה האוצר את כל הבית ביפו, ותמורת הדירה קיבל משה דיין את הדירה בתוכנית למ"ד, שבה בחר בעצמו מבין מיבחר של דירות. הדירה פונה לים. אסי נשאר בלי דירה,

אב, בתו ואשתו יעל היתה היחידה מבין ילדיו של משה דיין ששמרה על קשרים איתו. היא הקפידה לבקר אותו בחוליו, ודאגה לשמור על יחסים טובים עם רחל. יחס זה השתנה ברגע שפורסמה הצוואה. יעל קבלה מרות על שלא היא, ולא אחיה, ירשו.

למעשה, מת משה דיין בידי רחל. היא סיפרה לידידותיה שמשה דיין ישב על סיר בבית־החולים, והיא רחצה את גופו. לפתע נשמט מבין זרועותיה ונפטר. בעזרת מכשירים ניסו להחיותו. ויתכן כי המוות הקליני אירע זמן־מה לאחר מכן. רחל היתה עימו באותה עת.

התיאור של יעל בסיפרה כאילו היתה ליד אביה בזמן מותו, אינו מקובל על רחל, והיא נפגעה ממנו מאוד.

כאשר נפתחה הצוואה של משה דיין, התברר כי למעשה השאיר את כל הרכוש לרחל, חוץ מדירה בתוכנית למ"ד, שאותה מסר לנכדיו, ילדי אודי דיין ואשתו הראשונה. לשלושת ילדיו שלו — יעל, אודי ואסי — לא השאיר אלא מיגרשים על הכרמל, שהופקעו על־ידי הממשלה, ומיגרש בשפיים.

מאז 1965 קיים בישראל חוק, המעניק לאדם את הזכות הבלתי־מוגבלת להוריש את רכושו כאוות נפשו, ללא כל חובה להוריש לפחות חלק ממנו למישפחתו. חוק זה, חוק הירושה על פי צוואה, שונה מן החוקים במדינות רבות, המבטיחים את זכויות בני־המישפחה. על פי חוק ישראלי חדש־יחסית זה, הוריש אחד בשם אדמונד ליטווינסקי לפני 12 שנה את כל רכושו לחתולים ולכלבים שאהב, ובית־המישפט קיים צוואה זו, חרף התנגדות בני־המישפחה המקו־פחים.

החתונה שמונה־עשרה שנים חיכתה רחל רבינוביץ לרגע הזה. היא נישאה למשה בטקס צנוע, בנוכחות אנשים מעטים. הם הספיקו להיות נשואים שמונה שנים, עד שדיין נפטר בזרועותיה.

(המשך מעמוד 15)

יודעות לספר על הסיבה האחרונה: כאשר התייצב משה דיין בבחירות 1981, בראש רשימתו האישית, שנק־ראה תלם, הסכימה יעל לפעול למענו.

אך למשה נודע כי באותה שעה עצמה שלחה יעל מיכתב לשימעון פרס, ראש רשימת המערך, ובו טענה כי למעשה היא תומכת בו. הדבר פגע במשה דיין עד למעמקי נישמתו. אך מעולם לא אמר ליעל מילה על כך. יתכן שגם יעל לא ידעה עובדה זו עד רגע זה.

שטר מתנה בחיים

לדברי יעל דיין, בסוף 1979 אמר לה אביה שהוא מצפה ממנה שהיא תטפל באוסף הארכיאולוגי שלו, מכיוון שרק היא יודעת לעשות זאת. מכאן שסברה כי האוסף יועבר לטיפולה אחרי מותו.

סיפור זה אינו יכול להיות נכון. עוד ב־1975 חשב משה דיין על דרך להעביר את האוסף שלו, שהיווה רכוש גדול מאוד, לרשותה של רחל דיין, מבלי שתצטרך בבוא היום לשלם את מס־העיזבון הגדול, החל על רכוש כזה. עורך־הדין בועז נהיר, מומחה לענייני־מיסים, העיר את תשומת־ליבו לכך שהכנסת העבירה חוק, המאפשר למ־סור „מתנה בחיים", דבר המונע את ה־צורך לשלם את מס־העיזבון.

משה דיין חתם על שיטרי־מתנה־בחיים, בהם העביר לר־שותה של רחל דיין את האוסף הארכיאולוגי ואת כל הזכויות על ספריו. מובן שיעל דיין לא ידעה על כך.

בית המריבה הבית בצהלה, שהיה תחי־לה ביתו של עזר וייצמן, ונקנה על־ידי משה דיין בהלוואה שניתנה לו על־ידי צבי שוורץ, אביהם של רות דיין וראומה וייצמן. הוא נרשם על שם רות ומשה דיין. בזמן הגירושין ויתרה רות על חלקה בבית, תמורת דירה וכסף שקיבלה.

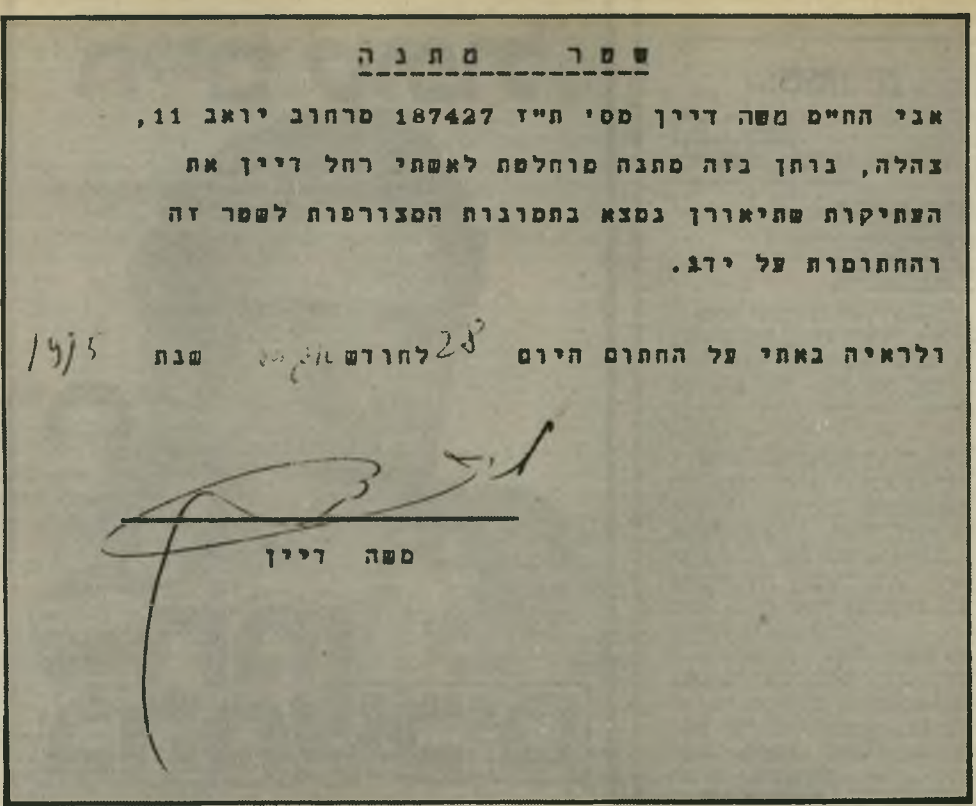

שטר מתנה

אני החי"מ משה דיין מסי ת"ז 187427 מרחוב יואב 11, צהלה, נותן בזה מתנה מוחלטת לאשתי רחל דיין את העתיקות שתיאורן נמצא בתמונות המצורפות לשטר זה והחתומות על ידי.

ולראיה באתי על החתום היום 28 לחודש ... שנת 1975

משה דיין

שנים של אושר היו למשה דיין בחברת אשתו השניה, רחל, אליה היה קשור 26 שנים, מאז הכירה בעת טיסה מעבר לים ואותה נשא שמונה שנים לפני מותו.

ואת הדירה החדשה השכיר דיין בכסף טוב לשגרירות הצרפתית.

בצוואה הוריש דיין את

רם כספי וז'ורבין הציעו לרחל להע־ביר חצי מהבית בצהלה לשלושת ילדיו של משה, בניגוד לצוואה. ואילו עורך־

800 אלף דולר זהו מיסמך מרעיש שלא היה ידוע עד לרגע זה ליעל דיין. משה העביר עוד בחייו לרחל את העתיקות, שאותן היא מכרה בסכום זה. כן היא קיבלה את הזכויות על ההכנסות של ספריו. יעל פירסמה בסיפרה שמשה הבטיח לה את העתיקות.

יתכן שלא קיימת דרך להודות לך, אלא על־ידי מימוש בפועל של בקש־תך שלא לפגוע בצורה כלשהי, בך או באבא — וכך נעשה ללא כל עירעור.

תהיה זו צביעות לנסות ולחדש את הקשרים המישפחתיים, אבל, במלוא הכנות, אנו מאחלים לך חיים ארוכים ושלוות־נפש.

יעל, אודי ואסי.

עד כאן נוסח המיכתב. נראה שהוא לא סילק את המרירות בלב שלושת בני־דיין. אודי כתב מאמר מדהים בעיתון מעריב, ובו שפך את מרי ליבו על אביו ועל רחל. בין השאר אמר: „רדיפת הממון העבירה אותך (משה דיין) על דעתך. אפילו בעת שחייך היו

על סף דעיכה, תירגמת את הטיפול בגופך לכסף. בטרם עזבת את חדר־ההתאוששות, אחרי ניתוח הגידול הסרטני, כאשר סם־ההרדמה עדיין מתמוסס בדמך, מכרת לעיתון את חוויותיך הקליניות. אילו יכולת, היית מוכר אף את מעיך לפי מטר רץ!"

אסי התראיין בהעולם הזה ומתח ביקורת קטלנית על הקמצנות של אביו, שהחביא את רכושו מתחת לב־לטות. ואילו הספר של יעל עולה בחריפותו אף על דיברי אחיה.

אמר עורך־דינה של רחל: „נוצר הרושם שיעל דיין נאבקת ליצור מצב כאילו השאיר משה דיין אחריו שתי אלמנות. היא שוכחת שאחת מהן היא גרושתו, ואחת אלמנתו."

הנכד האהוב סער והנכדה הבכורה גל, ילדיו של אודי מנשואיו הראשונים לאביגיל, היו היחידים שקיבלו למעשה חלק מרכושו של משה. הם קיבלו מחצית דירה בתוכנית־למ"ד. היתה זאת דירה שהגיעה לידי דיין כתוצאה מעיסקת־חליפין, ושוויה היה 180 אלף ד'.

הדירה לשני ילדיו של אודי. אולם הוא שכח שמחצית הדירה היתה רשומה על שמה של רחל.

כשנפטר דיין השתררה מתיחות רבה בין רחל ובין מישפחתו הקודמת של דיין. כדי למנוע פרשה מכוערת, התערבו ידידי המישפחה — עורך־הדין רם כספי ואיש־הפירסום אליעזר ז'ור־בין, שישב אז בעצמו שיבעה על מות אשתו. יעל דיין עבדה אצל ז'ורבין, שהיה ידידם של משה ורחל משכבר הימים.

הדין צבי פומרוק הציע הצעה אחרת, שהתקבלה על הכל: שרחל תוותר על מחצית הדירה בתוכנית למ"ד, הרשומה על שמה, לטובת יעל, אודי ואסי.

כעבור זמן־קצר נמכרה דירה זו לשכן, ליוסי חכמי מחברת־ביטוח פניכס, בסכום של 180 אלף דולר.

מחצית הסכום נמסר, בהת־אם לצוואה, לילדי אודי, ואילו יעל, אודי ואסי קיבלו כל אחד כ־30 אלף דולר, בתוספת 20 אלף דולר שהוסיפה רחל לכל אחד, כך שכל אחד מהשלושה קיבל מרחל, נוסף על מה שמשה ציווה להם בצוואה, סכום של 50 אלף דולר במזומן.

כהבעת תודה על מחווה זו כתבו השלושה מיכתב־תודה, המתפרסם כאן לראשונה.

וזהו הנוסח:

8.1.82.

לרחל שלום!

למרות הנסיבות המצערות, הקשיים האישיים והיחסים הבלתי־תקינים, הרשי לנו להודות לך על הנדיבות ורו־חב־הלב שגילית.

יחדיו למען דיין אשתו רחל ובתו יעל השתתפו ביחד בכי־נוס של בימת־דיין, שנועד לקדם את מט־רותיו הפוליטיות. אם כי למעשה, תמכה יעל, בשעתו, בשימעון פרס.

היסטוריה

לא לספר בדיחות בלותו

תשובה קצרה מבן־גוריון והוראה גבוהה לנשיא

פנחס רוזנבליט לא ידע ערבית. משה שרתוק כן ידע ולאהרון ציזלינג היתה התנגדות עקרונית. הנושא על סדר־היום היה שמה של המדינה העתידה לקום, ובמיוחד, הגירסה הערבית של שמה.

שר־המישפטים־לעתיד, רוזנבליט־רוזן, הציע לקרוא למדינה, בערבית, פלשתינה המערבית; שר־החקלאות־לעתיד, ציזלינג, התנגד לכוף על הערבים שם שהם יתקוממו נגדו ושר־החוץ־לעתיד, שרתוק־שרת, חיפש מוצא, „בו לא יצטרך לכפות על ערבי הזדהות עם העם היהודי".

ההתלבטויות האלה, המופיעות בפרטיכל ישיבת מינהלת־העם (קודמ־תה של הממשלה הזמנית) שלושה ימים לפני הכרזת העצמאות, לא שינו הרבה. לבסוף, התקבלה הגירסה ישראל, וגם בערבית.

כמו בוורשה. משך שנים ביקש ירושלמי אחד, ברוך ברקאי, לדעת מי היה האיש שקבע, בסופו של דבר, את שם המדינה. אם כי, כמו כולם, הוא תאר לעצמו שהיה זה דויד בן־גוריון, הוא לא הסתפק בכך, ביקש אישור מפי הגבורה. ברקאי כתב לבן־גוריון, שהתבודד אותן שנים בצריפו בשדה־בוקר וקיבל תשובה מיידית ונחרצת: „על־פי הצעתי!" (ראה גלופה).

היה זה עוד תמרור־הצלחה לברקאי, שנהג מאז ומתמיד לרדת לשורשם של דברים. היה זה הוא שגילה, מפי מנהיג מפ"ם (ושר־הבינוי־והשיכון בממשלת ישראל הראשונה) מרדכי בנטוב, כי בנטוב הוא האיש שהציע את המנורה (ולא את מגן־דויד, כבקשת רבים) כסמל־המדינה.

המניע של בנטוב היה נוסטלגי יותר מאשר היסטורי. המנורה היתה סמל קן השומר הצעיר בוורשה, בירת פולין, ממנה עלה בנטוב ארצה בראשית שנות ה־20.

ולזכותו של ברקאי מותר גם לזקוף את חשיפת האבהות על שם אחר המוסדות החשובים במדינה: היה זה ד"ר זרח ורהפטיג, לימים שר־הדתות, שהציע את המונח כנסת לבית־הנב־חרים.

כמו ברמב"ם. ברקאי, שחגג בימים אלה את יום־הולדתו ה־75, אינו עוסק רק במחקרים היסטוריים. משך עשרות בשנים היה מזכיר אירגון הקבלנים בירושלים ובתור כזה השאיר את חותמו בשטח.

אברהם חיים אלחנני, איש דבר הוותיק, המספר על חייו של ברקאי בגיליון החודש של במערכה, ירחון ועד עדת־הספרדים בירושלים, אינו מסתפק בכל אלה. הוא לא שוכח גם להזכיר, כי ברקאי, בעבר גם עסקן הסתדרות העובדים הלאומיים ועי־תונאי, הוא מחברם של אחד מספרי הליכות הנימוסים הראשונים בעברית: לקחים – צורה, כבוד ודרך־ארץ. אותו הרחיב לפני 10 שנים לאינציק־לופדיה לנימוסין.

גם בשטח זה לא החסיר ברקאי דבר. הוא פסק, בין השאר: „אל תתפאר בכיבושם של בנות המין היפה!", „אל תיכנס לדירה בנעליים מזוהמות!" ולמען השם, „אל תספר בדיחות בלות מזוקן!"

ברקאי מעולם לא טען שהוא הפוסק הבלעדי בנושאים אלה. להיפך, הוא מודה כי הוא הירבה להסתמך על ספריית 400 הכרכים המצוייה בביתו, ושכולה על טהרת נושאי הנימוסים והטקסים. בין אלה גילה גם, כפי שלא שכח לספר לאחד מנשיאי ישראל, עת נתקבל במעונו, את ההוראה שקבע הרמב"ם כלפי נשיא: עליו להיות גבה־קומה, משכמו ומעלה.

אירועים

ששה כרטיסים לבלונדיני

אצל כהנא זה יהיה בחינם

„בעיתונים היה כתוב שבשעה 10 ייפתחו הקופות. ב־11 היתה רק קופה אחת פתוחה, והיא נשארה הקופה היחידה עד לשעה 1.

כך פותח אלכס פז, כתב העולם הזה, את דיווחו על חוויותיו מחוץ לחומות האיצטדיון ברמת־גן, לפני מישחק הכדורגל בין נבחרות ישראל ואוסטרליה בשבוע שעבר.

ממשיך פז: הייתי בין העשרות שצבאו על סורגיה. היו שם גם חמישה ספסרים אלימים, שנעצו עצמם לרא־שית התור ומנעו קניית כרטיסים. הם עצמם היו מצויידים בערימות ומכרו במחיר כפול לאותם שהתייאשו.

שוטר לא היה בסביבה. התור לא התקדם כלל. רק צעיר באדום סבב לאורך התור וקרא: „כהנא! כהנא!" אחר־כך התחרט והחליף את הקריאה: „בגין! בגין!" בחור בעל זיכרון.

האנשים בתור התחילו להתרגז. שיוועו לשוטר שיבוא להשליט סדר במהומה. היו גם מכות. אזרחים היכו אזרחים. שוטר שעבר במקום התעלם מהאלימות. גזלו לו את הפרנסה והוא נשאר אדיש.

ב־12 הייתי מול הסורגים. עצמות החזה־שלי היו פקוקות והפרקים שחוקים. „שישה לאחר־עשר!" צרחתי לתוך רשת־הברזל, שמאחוריה הקופ־אי. „חמישה ילד ואחד חייל" צעק הרמוס שמתחתיי. „תנו לנשום," נאנח קשיש שההמון מחץ. „תנו לצאת," התחנן מישהו שכבר קנה כרטיס והיה קבור בים האנשים, בלי יכולת להש־תמש בכרטיס.

„שישה לאחר־עשר!" ניחר גרוני אחרי חצי שעה של צעקות לחינם. הקופאי התעלם ממני.

צעיר שחום דווקא כן הבחין בי. „תגמור כבר, ג'ינג'י!" קרא לעברי, כשהוא מנופף באגרופו בזעם.

אני לא ג'ינג'י. ניסיתי להסביר את זה לבחור. פירטתי בהרחבה. הרגשתי שאפילו הייתי רוצה, הרי חוקי התור־שה היו עושים אותי מכסימום בלונ־דיני, אף פעם לא ג'ינג'י. הבחור תפס מהר. הפסיק לקרוא לי ג'ינג'י והתחיל לקרוא לי בן־זונה.

שלוש שנים שילמתי עשרים דולר כל שבוע לפסיכולוג לברר מי אני והנה, כאן, תודות להתאחדות לכדור־גל, קיבלתי תשובה תוך שניה אחת.

שופט איטלקי. הלחץ והמהומה בתור גברו והלכו, המשיכו ללכת מכות. עוד שוטר שעבר במיקרה אמר משהו בזכות הסדר ונמלט בבהלה לשמור על הסדר בקניון שממול.

חצי שעה מול הסורגים ואני כבר לחשתי „שישה לאחר־עשר". כלומר, שישה כרטיסים לשער אחר־עשר.

מישהו בתור הבטיח שאצל כהנא הכל יהיה בחינם. אני מביט בתור, בידיים המושטות לעבר הסורגים, בפיות הזועקים, בעיניים המתחננות. איני יכול שלא להסכים. אצל כהנא זה יהיה בחינם.

את המישחק כולו, שהגעתי אליו לבסוף, בכל זאת כנראה בטעות, אפשר לסכם בקריאה של אוהד לשופט האי־טלקי: „תן לנו גול ואנחנו נשחרר את האניה!" (שבאותו יום עדיין היתה בידי חוטפיה). השופט לא נתן. זאהי ארמלי כן נתן. האוסטרלים נתנו שניים.

הכינרת

מה אכלו בני נפתלי?

חוויות של חג: עופות שורקים ונחשים צוללים

הם חיסלו כמויות אדירות של אמ־נונים, לבנונים ושפמנונים, כשבראש רשימת הזולילה עמד אמנון הגליל לבן־הבשר . המחסלים היו מאות אלפי המטיילים שבילו בשבועות החגים לאורך 55 הקילומטרים של חופי הכינרת, ואשר היטיבו את ליבם בשלל דגיה, וגרעו בכך חלק נכבד מ־2,000 טונות הדגים המשווקים מדי שנה ממימי האגם.

יש להניח שרק מעטים מביניהם ידעו כי תושביו הקדומים של האיזור (קדומים מאוד, בהתחשב בכך שהישוב הקדום ביותר בארץ, מלפני שלושת ריבעי מיליון שנה, נתגלה, בשעתו, לגדת הכינרת) לא הסתפקו בדגים, אלא נהנו גם מבשרן של חיות טרופיות ששרצו באותם ימים במקום. במיוחד הם נהנו, לפי מימצאי השלדים בח־פירות שבאיזור, מבשר הבהמות (ההי־פופוטם).

אם כי ייתכן מאוד שבשנים יותר מאוחרות, כשבני שבט נפתלי התייש־בו באזור, הם כבר היו יותר בררניים. אם הם שמרו על מיצוות התורה, יש להניח, למשל, שהתנזרו מן השפמנון, הדג היחיד בכינרת שאינו כשר. הוא נעדר קשקשים. וסנפירים וקשקשים הם, לפי הוראת התורה, תנאי לכשרות.

לבן, אבל כחול. המטיילים שרצו בכך יכלו ליהנות מעולם החי של הכי־נרת גם מעבר לזולילת דגיו שהתלמוד כבר מנה 300 סוגים מהם . הם יכלו לצפות בעופות המים הניזונים מה־דגים, כגון הפרפור העקוד (שסימני־ההיכר שלו הם צבעו השחור־לבן ושריקותיו) או השלדג לבן־החזה, שגם הוא שרקן לא־מבוטל, אבל, למרות שמו, צבעיו הם דווקא כחולים וירו־קים.

ואם התמזל להם מזלם, יכלו המ־טיילים גם לחזות, מדי פעם, כיצד הנחש האמפיבי היחידי מסוגו המצוי בארץ, נחש־המים הארוך (לעתים עד מטר), צולל וטורף.

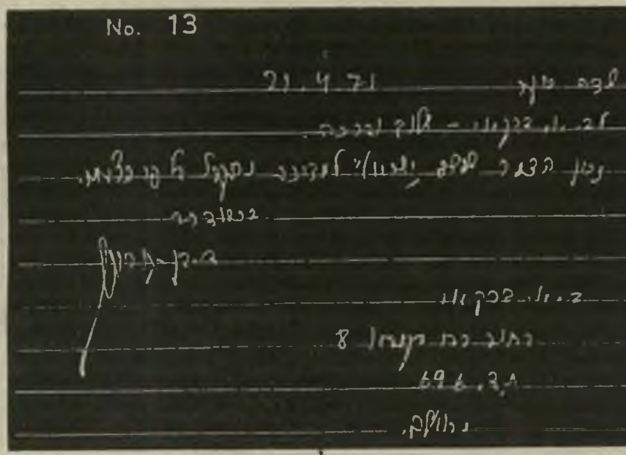

מיכתבו של בן־גוריון
תשובה מיידית ונחרצת

סיפור געגועים ישראלי

בהשתתפות: גליה טופול•אפרת לביא•אורי לוי•ענת טופול•נתן דטנר
תסריט: יצחק בן־נר•מפיקה: נורית שני•במאי: עודד קוטלר
צילום: חנניה בר•מוסיקה: שם־טוב לוי•עריכה: ענת לוברסקי•מפיק בפועל: חיים מנור
הסרט הופק בעזרתה של הקרן לעידוד סרטי איכות ישראליים מקוריים הפצה: סרטי נחשון בע"מ

בכורה ארצית

בתי קולנוע „לב" ת"א	2-5-7.30-9.30
„רון" ירושלים	4.30-7-9
„רב־גת" חיפה	4.30-6.45-9
„סטודיו" נתניה	5-7-9.15
„חן" רחובות	

כשאנחנו "מסדרים" אותך, אתה מרוויח

גרפיקאי, פרסומאי, בעל עסק: בפעם הבאה כשתזדקק לשרותי סדר צילום פנה אלינו. אין לך מה להפסיד מלבד תעריפי־סדר גבוהים!

ביצוע מהיר, של עבודות דחופות!
עיצוב וביצוע גראפי
הטיה לשני הכיוונים הרחבה, הצרה
מודעות, הזמנות, קטלוגים, חוברות, מאזנים, כתב־עת בעברית ובלועזית.

צפריר רוני. סדר צילום בצפון העיר
רח' בובליק 15 ת"א, 447363; וגם ברעננה, אחוזה 142, 052-447985

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט · ויזה · DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

תן טרמפ לחייל

48 השעות של מישה

לולא היתה הפרשה כולה כל־כך טראגית, הייתי פורץ בצחוק למיקרא הודעתו של משה ארנס, ממלא־מקום שר־החוץ, בעיקבות הרצח של המטיילים בסיני. ארנס תבע מממשלת־מצריים למסור לו „תוך 48 שעות" דוח מפורט ומדוייק על אשר קרה. התביעה הועברה באמצעות השגריר הישראלי בקאהיר.

הודעה מסוג זה נמסרת, בדרך כלל, ערב מילחמה, וקוראים לה „אולטימטום" (מלאטינית: הכי אחרון). למשל: נוויל צ׳מברליין, ראש ממשלת־בריטניה, הודיע לאדולף היטלר ב־3 בספטמבר 1939 שאם עד השעה 11.00 לא יודיע על נסיגת הצבא הגרמני שפלש לפולין, תהיה בריטניה נתונה במצב־מילחמה עם גרמניה.

האולטימטום של ארנס היה חסר־תוכן, כי מאחוריו לא עמד שום איום. הכל ידעו שממשלת־מצריים אינה אשמה בתקרית, וכי ישראל לא תנקוט שום עיצומים ולא תפציץ את מיפקדת הצבא המצרי בקאהיר. כלומר: מיסמך ריק מתוכן, תרגיל מקומי ביחסי־ציבור של „מישה".

ארנס

אבל לא זה היה הצד המצחיק, אלא הדגש על „48 שעות". ברור לגמרי כי מישה ארנס לא היה מעולם במצריים, וכי דמיונו צר מדי מכדי להבין את השכנה הדרומית.

ב־48 שעות אפשר לעשות במצריים הרבה. למשל: להשיג חמש שיחות טלפוניות (או שבע, אם יש מזל). או לקבוע פגישה עם פקיד בינוני. או להעביר טלקס לניו־יורק. אך לא הרבה יותר.

• מילוי האולטימטום של ארנס היה מחייב לוח־זמנים כלהלן: העברת הדרישה מירושלים לשגרירות הישראלית בקאהיר — שעה. העברת הדרישה על־ידי השגריר לשר־החוץ המצרי בשיחה פנים־אל־פנים — שלושה ימים עד שבוע. העברתה על־ידי השר לנשיא מובארכּ, רק הוא לבדו יכול להחליט — יומיים עד שבוע. ניהול החקירה במקום, גביית העדויות, גיבוש גירסה מוסמכת על־ידי השילטונות השונים, העברת הדוח מדרג לדרג, עד לנשיא — חודש עד חצי שנה. העברת הדוח מהנשיא לשר־החוץ — יומיים. משר־החוץ לשגרירות — שלושה ימים עד שבוע. מהשגרירות לירושלים — שעה. נא לסכם.

בעיני מצרי, הדרישה לעשות את כל אלה תוך 48 שעות נשמע כטירוף ישראלי אופייני.

מישה ארנס שייך לתרבות האירופית־אמריקאית. יש לו מנטליות מסויימת. בינו לבין מצרי, שיש לו תרבות ערבית־אפריקאית, רובצת תהום שאין עליה גשר, מלבד גשר של הבנה וכוח־דמיון. שתי תכונות אלה חסרות לגמרי לפרופסור האווירונאוטי. אחרת היה נמנע גם מהרבה דברים אחרים שהוא עושה.

מהרגע הראשון שבו דרכה רגלי על אדמת מצריים הייתי מודע להבדל העצום בין שתי התרבויות, וממילא גם בין המנטליות של שני העמים. הגעתי למסקנה שביסודה של כל תרבות עומדת תפיסת־הזמן. למדינה המצרית היסטוריה רצופה של 8000 שנים. ישראל, יחד עם הישוב העברי שקדם לה, קיימת זה 100 שנים. נחמד לדבר על „עם עתיק־יומין", אך זהו מושג ערטילאי.

לישראלי אין זמן. הוא חושב במושגים של שעות ודקות. הוא עצבני. למצרי יש הרבה מאוד זמן. הוא חושב במושגים של דורות. הוא נינוח.

כשפקיד מצרי אומר „חמש דקות", הוא מתכוון לומר „קצת זמן", וזה יכול להיות משהו בין שעה לשלוש שעות. יתכן כי היחס לחיי־אדם קשור גם לתפיסת־הזמן. שנות־חייו של אדם הן כאין וכאפס לעומת הנצח, אנשים נולדים ומתים, והכל הוא בידי אללה, שהוא ניצחי. היחס למוות הוא בגדר השלמה פטליסטית.

גם אני נחרדתי עד למעמקי נפשי כשראיתי את חוסני מובארכּ אומר לעיתונאי, ששאל אותו על תקרית־הדמים, „זה דבר קטן". בעיני ישראלי, הריגת שיבעה ישראלים אינה דבר קטן. זה דבר גדול מאוד־מאוד. בעיני מצרי, גם הריגת שיבעה מצרים זה דבר קטן. העם המצרי הוא עם של יותר מ־40 מיליון, הגדל בקצב של שלושת־ריבעי המיליון מדי שנה. אנשים מתים ממחלות, מתאונות ומסיבות רבות אחרות, כרצון אללה. אז חייל משתגע, כמה אנשים נהרגים. „דבר קטן." כך חושב המצרי.

אלה הם פערים של תרבויות. שאי־אפשר להתעלם מהם. הם קיימים. כאשר אנחנו כורתים שלום עם עם כלשהו, עלינו להבין מראש כי פערים אלה יישארו בעינם. שלום אינו מביא עימו טישטוש ההבדלים התרבותיים־רוחניים. המצרים לא הפכו לישראלים, כאשר חתמו על הסכם־השלום עימנו, ואנחנו בוודאי לא הפכנו למצרים.

אין פירוש הדבר שעלינו להסכים ליחס של זילזול בחיי־אדם, כאשר זה נוגע לאזרחים שלנו, או שעלינו לקבל את מושגי־הזמן של מצריים. אך אין גם טעם להתעלם מהבדלים אלה. התרבות המצרית היא רבת־חן, ויש בה קסם מיוחד — אך היא שונה מתרבותנו.

אני מציע למישה ארנס שלא לשלוח אולטימטומים (כן, כן, אני יודע שצריכים להגיד „אולטימטה", אך מי יבין?) למצריים, כי זוהי אומה מאוד־מאוד גאה וחרדה לכבודה. ואני מציע גם שלא לקבוע גבולות־זמן של 48 שעות לדרישה כלשהי, אלא אם כן זוהי הזמנה לכוס־תה בבית־מלון באלכסנדריה.

VOLKS—JECKES

אילו התגשם חזונו של הרצל, מדינת־ישראל כולה היתה נראית כמו תיאטרון־ירושלים ביום החמישי שעבר.

האולם היה מלא ב־800 איש, כולם בחליפות שחורות. הנשים לבשו שמלות ארוכות וחגיגיות.

שפת־הדיבור היתה גרמנית, כפי שאכן רצה הרצל. רק פה ושם דיבר מישהו עברית, השפה שהרצל התייחס אליה בסלחנות מבודחת כאל קוריוז היסטורי.

האירוע הירושלמי היה לכבוד ביקורו של נשיא גרמניה — המדינה אשר הרצל ביקש להפכה לבעלת־החסות על מדינת־היהודים דוברת־הגרמנית שתקום בארץ־ישראל.

הכל היה כפי שהרצל רצה. נערך קונצרט תרבותי. בזמן הנגינה לא נשמע אף רחשוש אחד. בהפסקות בין הקטעים השתעלו הכל, כאילו לפי פקודה. כאשר יצא הקהל בתום הקונצרט, בסדר מופתי, שורה אחרי שורה, מבלי להידחף, חלילה, לא היה צורך לטאטא את הריצפה.

היו באולם הרבה מאוד ראשים לבנים. גם הרבה קרחות. וגם כתריסר כיפות.

כמעט כל הנוכחים היו ייקים — החל באדון השופט העליון גבריאל בך וכלה באדון העורך הראשי גרשום שוקן. היו גם כמה יהודים ממיזרח־אירופה, ששייכו את עצמם לחוג־התרבות הגרמני. עבורם המצאתי מילה חדשה: פולקס־ייקים. (בימי הרייך השלישי נספחו לעם הגרמני מיליוני פולנים, צ׳כים ואחרים שדיברו גרמנית. אלה נקראו „פולקס־דויטשה", גרמנים על פי ההשתייכות לעם, להבדיל מרייכס־דויטשה, גרמנים שהיו אזרחי הרייך).

אורי אבנרי
יומן אישי

היו כמה נספחים מבני עדות־המיזרח. אליהו נאווי, ראש עיריית באר־שבע, יליד עיראק, נשא את ברוריה הבלונדית תכולת־העיניים, שהיא ממוצא גרמני. העיתונאי גידעון ברלי, ממוצא גרמני, נשא את עשירה, שהיא ס"ט, בת הדור השמיני בארץ. והיה גם זוג תימני טהור: ראש לישכת נשיא המדינה, עמי גלוסקא, ואשתו. ראש־הממשלה בא בגפו, אך שר־הביטחון הביא את אשתו, לאה רבין, לשעבר לאה שלוסברג, מהעיר קניגסברג, בירת פרוסיה המיזרחית.

הרצל היה נהנה. הוא היה נהנה גם מאישיותו של ריכארד פון־וייצזקר, אציל גרמני עתיר־תרבות, מן הסוג שהיה אהוב במיוחד על חוזה־הציונות.

תיבת נוח

באחד הימים בקיץ 1948 הוטלה עליי משימה בלתי־שיגרתית מאוד.

נקראתי להתייצב במיפקדת־הגדוד, ששכנה בבית נטוש ליד הכפר סואפיר. (אין טעם לחפש את הכפר במפה — הוא נמחק מזמן מעל פני האדמה.)

באותם הימים התגאינו מאוד בפלוגתנו, פלוגת שועלי־שימשון, סיירת־הג׳יפים של גדוד 54 של חטיבת גיבעתי, שהשתתפה בכמה מן הקרבות המכריעים בחזית המצרית. והנה הופיעו בעיתוני תל־אביב כתבות שייחסו את מעשינו, וגם את השם שלנו (שהוענק לנו כתואר־כבוד אחרי מיבצע מסויים) ליחידה אחרת לגמרי — גדוד 89 של משה דיין, שגם הוא צוייד בג׳יפים נושאי־מיקלעים. כבר אז היה לדיין הכישרון המיוחד למשוך אליו את תהילת הזולת.

„קח ג׳יפ," אמרו לי, „ואת הטומי הזה, ותכריח את העיתונים לתקן את השערוריה הזאת!" טומי־גאן, תת־מיקלע מדגם תומפסון, היה אז סמל־יוקרה בצה"ל, שיא השוויץ והרושם של מפקדים, והפקדת נשק נדיר זה בידי טוראי כמוני הדגישה את חשיבות המשימה.

אחרי כמה ימי־קרבות הייתי מלוכלך, לבוש במדים מטונפים, בלתי־מגולח מזה כמה ימים (לא היה לי עדיין זקן), וכך התייצבתי במערכות העיתונים בתל־אביב. דפקתי על השולחנות והשגתי מן העורכים המבוהלים־מעריצים הבטחה לתקן את המעוות.

בין השאר ביקרתי במערכת ידיעות אחרונות, ששכנה אז ברחוב פין, ליד התחנה המרכזית. דיברתי עם שני האחים אלכסנדר ונוח מוזס.

את אלכסנדר הכרתי מקודם. הוא היה מנהל דפוס מוזס, והדפסתי אצלו לא־פעם חוברות. את נוח היכרתי אז, אם אינני טועה, בפעם הראשונה.

בפגישה זו הציעו לי נוח ואלכסנדר הצעה מפתה: לקבל את תפקיד עורך ידיעות אחרונות.

זה לא נשמע אז כל־כך מוזר כפי שזה נשמע היום. ידיעות אחרונות עבר זה עתה את המשבר הנורא, כאשר עזריאל קרליבך לקח עימו את כל המערכת והקים בן־לילה את העיתון המתחרה, ידיעות מעריב. בעל העיתון, יהודה מוזס, חיפש בנרות עורך. העיתונאים שהתייצבו לעזרתו בימים קשים אלה לא היו בעלי כושר מתאים. אומנם הייתי צעיר מאוד, אך שמי התחיל מתפרסם אז בחוגי המיקצוע, כי במשך כל ימי המילחמה שיגרתי כתבות קרביות לעיתון־הערב של הארץ, שנקרא יום־יום.

לא היה לי חשק לקבל את ההצעה. אילו קיבלתיה, היה עליי לנטוש את פלוגת שועלי שימשון, שהיתה אז ביתי ומישפחתי, ולנטוש את חבריי באמצע המילחמה. כל זה כדי לשבת על כיסא בתל־אביב ולערוך עיתון. זה נראה לי מאוד בלתי־חשוב, בהשוואה לדברים הגדולים שעשינו.

נפטרתי מן הצורך להחליט, כי בעל העיתון, יהודה מוזס הזקן, שם וטו על ההצעה. מוזס הזקן היה איש דתי, ואילו אני הייתי ידוע כאפיקורוס, לוחם בדת, „כנעני" רחמנא ליצלן. (ההגדרה לא היתה מדוייקת, אך איך יכול היה מוזס הזקן להבחין בדקויות אלה?) תפקיד העורך נמסר לידי הרצל רוזנבלום, עיתונאי ותיק, מחותמי מגילת־העצמאות. כעבור כמה שנים הועברה העריכה המעשית לידי דוב יודקובסקי ונוח מוזס, וההמשך ידוע.

זה לא קילקל את היחסים בין המוזסים וביני. להיפך. התקרבנו מאוד, כי היה לנו אוייב משותף: עזריאל קרליבך.

קרליבך, שהיה עיתונאי מזהיר, היה בעל תכונות אנושיות שנויות־במחלוקת. הוא התרגז עליי מפני שהוא התכוון בעצמו לקנות את העולם הזה מידי אורי קיסרי. כאשר הופעתי בשטח והקדמתי אותו. קיסרי מכר לי את השבועון ברצון, המערכת החדשה חוללה מהפכה בעיתונות הישראלית, וקרליבך זעם בסתר.

תחילה ניסה לצרף אותי לבית מעריב. נפגשתי עימו כמה פעמים, ביוזמתו, והוא הציע לי להעביר את העולם הזה לאימפריה של מעריב תוך שמירת עצמאותי כעורך. שקלתי את ההצעה. מבחינה כלכלית, היא היתה מפתה מאוד. יכולתי להתעשר בן־לילה. אך לא האמנתי כי איש חזק כמו קרליבך יניח לי לערוך את השבועון באופן חופשי, ולכן הודעתי לו שאני דוחה את ההצעה.

קרליבך לא איחר בתגובתו. תחילה כתב מאמר ראשי ארסי נגד העולם הזה. כאשר ערכנו תחרות־פרסים שהיכתה אז גלים. הכותרת של קרליבך היתה „פרסטיטוציה". כעבור שנתיים הרחיק־לכת. באביב 1955, בשיא סידרת־פירסומים שלנו על מישטר הטרור והשחיתות של אבא חושי בחיפה („חושיסתאן"), הונחו שתי פצצות במערכת ובדפוס שלנו. איש אחד נפצע. קרליבך פירסם מאמר שבו החשיד אותנו בכך שהנחנו את הפצצות בעצמנו, כדי לזכות בפירסומת. השבתי במאמר שנשא את הכותרת „המיקצוע: נבל!"

מוזס

על רקע זה התהדקו היחסים בין מישפחת־מוזס ובינינו. ביקרתי את יהודה מוזס כמה פעמים בביתו בשדרות רוטשילד פינת רחוב נחמני — בית ישן של גביר בתל־אביב הקטנה, בו גרו אז גם נוח ופולה מוזס. יהודה מוזס העביר לי תצלום של קרליבך שצולם בחו"ל, שבו נראה האיש בפוזה נלעגת. כ„נקמה". פירסמנו תצלום זה מדי שבוע, בכל פעם בהקשר אחר, וזה הפך לבדיחה מתמשכת, ששיעשעה את הארץ כולה.

את נוח פגשתי פעמים ללא־ספור באירועים עיתונאיים. פעם ליווינו שנינו את הנשיא יצחק נבון בקאהיר, והשתתפנו בפגישה מצומצמת שערך נבון לעורכים המצריים. נוח לא אהב לכתוב, ואחרי הפגישה ניגש אליי וביקש ממני לכתוב בשבילו את הרשמים שלו מהפגישה. הייתי עסוק מאוד בכתיבת כתבה משלי. למרבה המזל עברה במקום מירה אברך, והיא קיבלה את המשימה על עצמה.

פעם־פעמיים רבתי עם נוח על רקע מיקצועי, אך אי־אפשר היה להישאר איתו „ברוגז". הוא היה איש חביב, תמים, פשרן ומתפייס מטיבעו. יחד עם זה היה בעל חוש מצויין וכישרון טיבעי לעסקים. הוא ירש הרבה מחוכמת־החיים היהודית של אביו. ואילו את פולה, אשתו, אהבתי תמיד. הערכתי אותה על עמידתה האיתנה בכל המיבחנים האישיים שעברו עליה.

היתה נחמה אחת במותו הטראגי של נוח מוזס. ערב יום־הולדתו ה־73 נפגע בחתף, ולא הרגיש מה קורה לו. הכרתו לא חזרה אליו. הוא מת בלי יסורים.

מבצע מיוחד

אוקטובר, חודש של הטבות מיוחדות* לפודי מניות ההסדר- בתוכניות החסכון הדולריות ובקרנות הנאמנות.

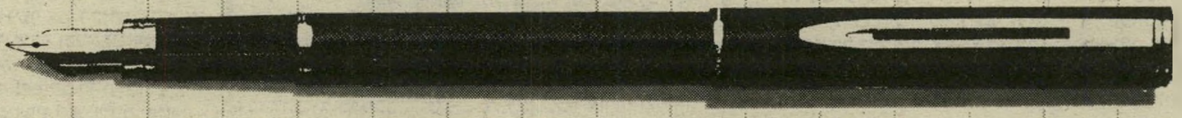

הצטרף עד 30 באוקטובר לאחת התוכניות:

- צֶמֶד צמוד דולר
- צֶמֶד דולרי להכנסה חודשית
- צֶמֶד דולר מדד

ותהנה מריבית מוגדלת, ומאופציה מיוחדת להבטחת שער הדולר מפני שינויים אפשריים בסוף אוקטובר.

הנחות על רכישת קרנות נאמנות

"ספיר" ו"חלמיש", קרנות נאמנות להכנסה שוטפת, נמכרות עכשיו במחיר יסודי, בשאר הקרנות הנחות של: מ־0.25% עד 1.25%!

פטור מלא מעמלת פדיון לבעלי מניות ההסדר הבנקאיות.

* ההטבות ניתנות גם לקהל הרחב.

פרטים מלאים בכל סניפי

בנק המזרחי המאוחד

מיחזור שמאטס

זה שבהעולם הזה עוד לא מצלמים בצבע, זה נורא ויכול להיות שכבר מחר בבוקר אני אדבר עם העורך על העניין הזה. בינתיים, עד שהדברים יסודרו, אני אתאר לכם מה אתם רואים בצילום שלפניכם.

ובכן, אתם רואים מיסגרת־עץ ישנה ואתם רואים בתוכה פספרטו מקרטון בצבע לבן. אחר־כך אתם רואים חתיכת־בד במשבצות כחול־לבן ועליה מונח אגרטל פרחים, שאגב, עשוי מחתיכת־לבד בצבע כחול חזק. מעל הפרחים יש חתיכת־בד קטנה בצבע לבן מנוקדת בצהוב ומעליה עוד פס־בד כחול שהוא מיסגרת החלון. מעל זה יש חתיכת־בד לבנה המסמלת את החלון עצמו ועליה רקומים כמה קווים אלכסוניים, המסמלים את טיפות הגשם. הווילונות עשויים משתי חתיכות־בד קטנות, גם הן בכחול־לבן.

הפרחים באגרטל הם רקומים, אבל לעצלנים במיוחד יש אישור לקנות בגלנטריה פרחים קטנטנים, כאלה שמדביקים לחזיות.

זהו. בצבעים זה פיצוץ אטומי. גם ניצול שאריות, גם עבודת־יד, גם יצירתיות וגם גאווה לאומית.

כבר אמרתי שאני לא אשמה שבהעולם הזה אין צבע?

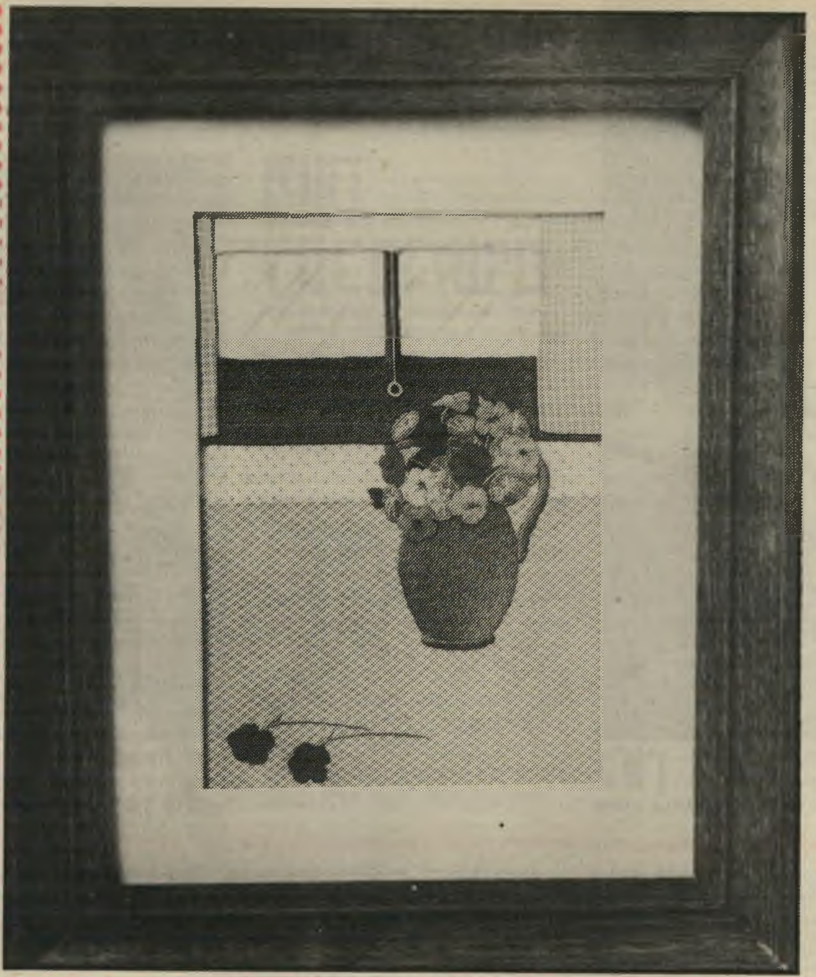

לברוח כבר?

לא הייתי בפסטיבל־עכו. חברה שלי, לעומת זאת, כן היתה. עד כאן הכל בסדר. הבעיה היא שאוהבי התיאטרון (כמו הטיבעונים, הדתיים) הם מיסיונרים מטבע בריאתם. זה שהחברה שלי ראתה עשר הצגות, זה לא הספיק לה. כדי להשלים את הנאתה, היא היתה צריכה לבוא אליי ולהסביר לי כמה אני מפסידה בחיים, כמה השחקן ההוא נהדר, השחקנית ההיא פלופ, הבימוי של ההצגה השלישית שהיא ראתה עולה לאין־שעור על הבימוי של ההצגה השניה, וכך הלאה.

כשראתה חברתי שאני לא משתתפת איתה בשמחות ובהשמצות, היא הבינה שפשוט חסר לי חומר־רקע על ההצגות שהוצגו בפסטיבל־עכו. אז היא פשוט התיישבה וסיפרה לי, באריכות, תוכנן של חמש־שש הצגות. היא ציינה שמות ההצגות, שמות השחקנים והבימאים, אבל מהגודש אני לא זוכרת אף שם.

מה שאני כן זוכרת מהתיאור שלה הוא שבהצגה אחת היו יהודים רעים מול ערבים טובים. בהצגה אחרת היו יהודים איומים מול ערבים נחמדים. בשלישית היו יהודים אכזריים מאוד מול ערבים עשוקים מאוד, ובאחרת היו חיילים מיפלצתיים ממש (מכוחותינו, כמובן) מול חקלאים ערבים רוחשי רק־טוב. היו עוד שתי הצגות באותו סיגנון.

פיתאום התמלאתי שימחה עצומה וגאווה גדולה על שבגאוניותי סירבתי לנסוע לעכו לראות תיאטרון. בחלחלה חשבתי על האפשרות שהייתי רואה את כל ההצגות האלה, משתכנעת מהן, והיום, במקום לשבת כאן בדירתי בתל־אביב, הייתי אורזת מיזוודה ובורחת מהארץ כל עוד רוחי בי, לא יודעת לאן.

שיעור באנגלית

לפני שנה הוציאה הזמרת סוזי מילר תקליט שהתכוון לתת שיעורים ראשונים באנגלית לילדים קטנים. השתמשתי בבני הצעיר, שאינו יודע אנגלית, כשפן־נסיונות והנסיון לא עלה יפה. הילד השתעמם מהקטעים בשפה הבלתי־מובנת לו ונעלם מהחדר תוך דקות.

בימים אלה יצא לאור תקליט שני של סוזי מילר, בשיתוף המחנכת אביבה שלמן. הפעם התקליט מיועד לילדים שכבר למדו אנגלית והם צריכים רק לשפשף את השפה, ללמוד היגוי נכון (אמריקאי?), ללמוד מילה חדשה פה ושם ומיבנה מישפט נכון בשפה. הפעם שימש בני הבכור.

שמבין אנגלית, כשפן־נסיונות. הוא מבין את רוב הדברים, וכאשר פה ושם אינו מבין מילה, הוא שואל ולומד. בגלל המנגינות הקליטות, אחרי כמה פעמים של שמיעת התקליט הוא שר את המילים האנגליות בעצמו. נראה לי שהתקליט הזה, הבה נטייל בארץ עם סוזי מילר, ימלא את הציפיות ממנו. מחיר: 7900 שקל.

ילדות

נערת־החלומות מאת שולמית לפיד, ציורים שמואל בונים, הוצאת כתר, מה שנקרא ספר־ילדים, אבל מהסוג שההורים לא יכולים להפסיק לקרוא אותו והילדים צריכים לחכות לתורם. סיפור על ילדים בעיר תל־אביב. מסתבר שגם ללא דשאים, יערות, נחלי־מים, הרי־הגלבוע מול וסוסים שועטים בערבות, יש ילדות. ילדות סוערת, חיי־חברה סואנים, פעילויות תלמידים, אהבות ראשונות, מריבות־שכנים, תיקוות וחלומות.

בדיוק כשגמרתי לקרוא את הספר פגשתי באשה שמיקצועה סיפרות וביקורת־ספרים, והיא אמרה לי שגם היא גמרה את הספר באותו היום. מה תכתבי עליו? שאלתי אותה. „שזה ספר שיגעון, ושכל הורה נבון יילך לקנות אותו לעצמו ולילדיו!”

אם היא יכולה להרשות לעצמה להתבטא כך בפשטות, גם אני יכולה.

פעולת תגמול

אחרי החג התרוקן המקרר שלי באופן מוחלט, וכמו כל עם ישראל הלכתי לחנות כדי לקנות קצת ירקות נושאי־ויטמינים למישפחתי הזללנית. חשבתי על דברים פשוטים, כמו עגבניות ומלפפונים, קישואים ותפוחי־אדמה, מה שנקרא ירקות־העונה, פשוט מתוך התחשבות בכלכלה הדפוקה של מדינת־ישראל. אני כל הזמן בן־אדם בסדר ולא קונה שחיתויות.

רק שהפעם, בעומדי מול ארגזי הירקות והפירות, שמעליהם מצויינים המחירים, הרגשתי שאלה מהכלכלה הכניסו לי שטוזה אמיתית. זה שאני מתחשבת בהם, לא מזיז להם כלום. עגבניות — 3400 שקל, מלפפונים — 3000 שקל; קישואים — 3000 שקל. אפילו בשביל בן־אדם חזק כמוני זה הלם ועלבון. מייד החלטתי שאם הם עושים לי את זה, גם אני אעשה להם. חדורת ריגשי־נקמה קניתי מייד קילו מנגו, קילו קיווי, וקילו פיטריות שמפניון. שיתפוצצו! אם הם סומכים עליי שאני אוריד את רמת־החיים בארץ, אז יש להם בעיה מעניינת.

באתי הביתה עם הכבודה היקרה הזאת. ירדנו על המנגו וחיסלנו אותו במחי פה נוטף מיץ. עכשיו הגיע תור הקיווי, שלא היה לי מושג מה עושים איתו ואיך אוכלים אותו. את הבעיה פתר טלפון למועצת־הפירות, השולחת לאזרחים מתכונים על כל ירק ופרי שאפשר להשיג בחנויותינו.

הנה סלט קיווי מצויין:

4 פירות קיווי קלופים וחתוכים
200 גרם שמפיניון חתוכים לפלחים
1 גביע שמנת חמוצה
כף שמיר קצוץ
לערבב הכל ולזלול עם לחם בחמאה.

והנה מוס קיווי

3 קיווי מקולפים ומרוסקים במעבר־מזון
שמנת מתוקה מוקצפת עם 2 כפות סוכר ושקית סוכר־וניל
לערבב את שני הדברים בקלות, להכניס לתוך כוסות ולקרר.

הנה. אם בא לכם לדפוק את הממשלה, זה מה שתעשו.

פינת בן־יהודה

הנה היתה לכם חופשה קצרה מהמדור הזה. עשיתם חיים משגעים ודיברתם עברית עילגת. עכשיו בחזרה ללימודים.

איך תגידו למשל רוטציה? מעכשיו אתם תגידו חזורין!

למשל: שימעון פרס ויצחק שמיר משמשים לחזורין בתפקיד ראש־הממשלה.

מה לעשות, לעובדות אני לא אחראית.

ועוד משהו. איך תגידו סימולציה? מעכשיו תגידו הדמיה!

אגב, עוד לא המציאו מילה עברית לאינפלציה. אולי חושבים שלא כדאי להמציא מילה בשביל משהו שאור־טו־טו נעלם.

בקשה אישית

אני מבקשת מכל מכריי, חבריי, ידידיי ומוקיריי־זיכרי לא להזמין אותי למסיבות של ערב־שבת, לפחות בחודשיים הבאים.

מה שהחברים הקרובים שלי חושבים על יעל דיין, על סיפרה, על הצוואה ועל קמצנותו של אביה — אני כבר יודעת. מה שאנשים זרים לי, שאותם אני פוגשת במסיבות האלה, חושבים על אותו עניין — לא מעניין אותי.

אז עד שיוחלף נושא שיחות־הסלון, אני בבית, רואה סרטים בטלוויזיה ומרגישה מצויין.

תודה על תשומת־הלב.

דניאלה שמי

איך נרתעו השוטרים מפני הזמרת, כיצד מתכוננים לתלאות הטירונות, מדוע הועבר הדיפלומט ולאן הסתלקו החתולים

לורן בייקר מימין וחברי הלהקה הקנדית „קרבון 14". במהלך המ־ סיבה קיבל בייקר מיברק שבישר לו כי נבחר כבימאי הטוב ביותר בקנדה, פרס שניתן לו על בימוי המחזה מארה סאד, שהועלה נ...

מוות לעכברושים

בכל נמל בעולם יש מחסנים ענ־קיים ואפלים. בנמל יפו יש כמה כאלה, שלא נעשה בהם שימוש מאז ימי התורכים. בנמל יפו יש גם דייג אחד — בלי להזכיר שמות — שקנה לו שם־עולם בקליעות המדוייקות שהוא קולע בבקבוקי עראק ריקים בעכברושים הענקיים המתרוצצים במחסן שבו הוא גר.

יעקב אגמון ראה את המצב העגום הזה והחליט לשנותו. כמפיק זריז הוא לא השתהה הרבה. עשרות פועלים החלו משפצים את אחד המחסנים הענקיים, שנוקה פלאים והפך לאולם־תיאטרון מרשים. הפועלים החרוצים קירצפו ושיפשפו אפילו את הרצפות, ובנו עליהן מסילת ברזל. המסילה היא תפאורה הכרחית בהצגת המסילה של התיאטרון הקנדי קרבון 14. בשבוע שעבר היתה בנמל הצגת הבכורה.

דניאל דה־פונטיין מנהלת הלהקה הקנדית חתכה יחד עם המפיק יעקב אגמון עוגה גדולה, שעוצבה בדמות רכבת. בהצגה משתתפת גם הישראלית לימור מוג'ה.

שלום, אדוני הקונסול

אגדה של עשירים מספרת כי אדם פשוט, שישן לילה אחד בסוויטה מלכותית במלון המיליונרים ולדורף אסטוריה בניו־יורק, שוב לא יוכל לישון כהלכה במקום אחר. המיטות שם, כך מספרים, הן בגודל של מיגרש־טניס, ואם אתה מנסה לישון על הריצפה אתה עלול לטבוע בשטיח.

האגדה הזאת עולה מייד בזיכרונו של כל פרובינציאל הנכנס לסוויטה המפוארת שבה מתגורר **אבי ויזל־טר**. המלון הוא מלון מפואר בהרצליה־פיתוח.

ויזלטר עוסק ביבוא של כדורסלנים אמריקאים לישראל. הוא הביא לישראל, בין היתר, את **לי ג'ונסון** ממכבי תל־אביב ואת ג'ק צימרמן מהפועל תל־אביב. בשבוע שעבר הוא ערך בסוויטה שלו מסיבת הפתעה קטנה ואלגנטית לקונסול **סם ברינסטון**, דיפלומט אמריקאי המסיים את תפ־קידו בישראל. ברינסטון הוא בשנות השלושים לחייו. גרוש, התחנה הבאה שלו היא קוריאה.

לא היתה זאת מסיבה של יחסי־ציבור. ויזלטר לא זקוק לכך. כל אחד מהכדורסלנים שלו מרוויח בערך 100 אלף דולר לשנה. אגב, היה שם גם **אייבי כרמל**, איל נפט אמריקאי, שהונו נאמד ב־250 מיליון דולר. היו גם כמה ישראלים, ביניהם מארגנת תצוגות־האופנה **חביבה פלטאו**, הדוגמנית **שרי חן**, העומדת להינשא בקרוב, ואחותה נאווה, הדומה לה כשתי טיפות־מים.

הכיבוד כלל כריכונים אלגנטיים, פירות טריים ועוגיות קטנות. היו שם משקאות מכל סוג ומין, ומלצר במיקטורן לבן ועניבת־פרפר, אשר דאג שלאיש לא יחסר דבר.

בין האורחים הסתובבו בחשיבות הכדורסלנים **וילי סימס** ולי ג'ונסון. הסוויטה היתה נרחבת, אין מה לדבר, אולם התיקרה היתה קצת נמוכה עבור שני הענקים, שנאלצו כל הזמן לעמוד ליד שולחן־הכיבוד, כשראשם נטוי קימעא. מדי פעם היה אחד מהם יוצא למיסדרון, ליישר את צווארו הכפוף.

חתן־המסיבה שימש עד עתה כאחראי על מחלקת־הוויזות של שגרירות הדוד סם בישראל. תחנתו הדיפלו־מטית הבאה תהיה בדרום־קוריאה. הקונסול התלונן כי דווקא כשהחל מתרגל לארץ ולהבין את הישראלים, מעבירים אותו לקוריאה. מישהו בעל לשון חדה העיר, כי זאת כנראה הסיבה להעברה.

אף אחד לא התכוון להרוויח משהו מהמסיבה, אבל שרי חן דווקא יצאה מורווחת. בעלה של אחת האורחות, שהוא בעליה של חברה משגשגת למכשירי־קירור, הבטיח לה מקרר גדול כמתנה לחתונה. ואחר כך בא גם בנו של אייבי כרמל, עם חברתו. הבחור בן ה־24 מיהר. אחרי המסיבה הוא עמד להפליג לשיט־תענוגות ביאכטה הצ־נועה שלו, שגודלה כמשחתת קטנה, ועל סיפונה צבא קטן של מלחים, מלצרים ושרתים.

טלי ראבד הדוגמנית הצעיר... תה טובי דרור ... המצלמה שהיום שוב אין הגברים מח...

גיוס עם...

שעה לפני שהתחילה המסיבה בהמועד... ישבו בלובי שני זוגות במיטב שנותיהם. ש... הגברים היו לבושים בחליפות אפורות ויקר... וחולצות משי. הנשים לא לבשו שמל... שניקנו בשוק־הכרמל. הארבעה, בלגים ל... מיבטאם — אולי יהלומנים, ובנות זוג... התכוננו לעלות למיסעדה הנמצאת בקומ... השניה ולבלות שם ערב שקט, בארוח... שמחירה כמשכורת ישראלית ממוצעת. הא... בעה הזמינו באלגנטיות אפריטיפים, והמלצ... הכושי הביא להם קאמפרי בכוסות גבוהו... אחר כך הופרעה השלווה הבלגית במהומ... קטנה, כשהגיעו ראשוני הצעירים למסיב... הגיוס של **טלי ראבד**.

מסיבת־גיוס היתה פעם שם נרד...

נאווה חן הציגה בגאווה את החבר שלה. שמו גרג לארסון (25) והוא בא משוודיה. לארסון משווק בארץ וילות־עץ, המיובאות מארץ מולדתו, ושלהן יש ביקוש, בהתנחלויות בשטחים.

סם ברינסטון הקונסול האמריקאי היה נרעש ומאושר למראה מסיבת־ההפתעה. מנשקת את הקונ־סול היוצא לקוריאה: שולה חן, אחותה של נאווה, ולא פחות יפה ממנה.

נער חדש בעיר האורות

בתל־אביב גר זמר צעיר ויפה. היה לו קול מצויין, פרצוף לא רע וכישרון למישחק וריקוד. היה לו גם ידע עצום בבגדים, והוא תמיד התלבש לפי צו האופנה האחרונה. הזמר הצעיר הזה שר במשך שלוש שנים בלהקת־הליווי של **ירדנה ארזי**.

אבל הזמר השאפתן, ששמו **דרור משולם**, לא הסתפק בזה. הוא רצה קריירה. הוא רצה הצלחה. ובתל־אביב, מה לעשות, יש עוד הרבה זמרים צעירים בעלי קול טוב, פרצוף לא רע וכישרון למישחק וריקוד. דרור ניסה

דפנה ארז מוצצת את אצבעה, אחרי שסיימה לאכול פרוסה עסיסית של עוגת פירות. ארז הצעירה היא מיליו־נרית, שבבעלותה מיפעל לתכשיטים. היא גם מנהלת את המיפעל.

דרור משולם קיבל הרבה עידוד מחב־ריו לקראת נסיעתו הקרו־בה לפאריס. ביחוד שמח משולם לשמוע את שיבחי עצמו מפיה של ירדנה ארזי, שאיתה הופיע זמן רב. בזכותה של ארזי נמנעה המישטרה אחר־כך מלהפ־סיק את המסיבה העליזה בפנטהאוז בנס־ציונה.

לבנות קריירה רצינית, אבל אפילו העובדה שהוא היה הידיד של **ורדינה**, אחותו של **יזהר כהן**, לא עזרה לו.

המסיבה בפנטהאוז המפואר בנס־ציונה נערכה לכבוד כך, שאת משולם המוכשר גילה סוף־סוף אמרגן צרפתי. משולם, כמובן, עומד לטוס לפאריס, אל ההצלחה והתהילה. בפאריס הוא עומד לפגוש את **יאיר קלינגר**, שיעזור לו להתמצא בניבכי שוק־הבידור הצרפתי.

את המסיבה ערכו למשולם **דפנה ארז**, חברתו. דפנה, בשנות העשרים לחייה, היא יורשת מיליונים. אביה המנוח הוריש לה מיפעל משגשג לתכשיטים, ומשם בא גם הפנטהאוז הענק.

בשישה החדרים של דירת־הגג הסתובבו חבריהם של משולם וארז. ירדנה ארזי באה עם **נתן תומר**, כדי להעניק לזמר הצעיר את בירכת־הדרך. נוגנה שם מוסיקה חדישה בווליום גבוה מאוד וכולם רקדו.

בדיוק בחצות צילצל פעמון הכ־ניסה. ומי עמד בפתח? שליח עם עוגה ענקית? מישלוח מחנות פרחים? מה פיתאום! בדלת עמדו שני שוטרים עצבניים, שהוזעקו על־ידי השכנים. השוטרים נכנסו, ניגשו למערכת הסטריאו, כדי לראות אם אכן המערכת הקטנה הזו יכולה להפיק את כמות הדציבלים האיומה, שעליה התלוננו השכנים.

ברגע שירו של אחד השוטרים היתה נכונה להפסיק את המערכת, נכנסה לחדר ירדנה ארזי, שבאה לברר את פשר השקט הפיתאומי. למראה הזמרת המפורסמת, שאת קלסתרה הכירו מהטלוויזיה, התרככו השוטרים ונתנו אישור רישמי לחוגגים להמשיך לרקוד — ושיילכו השכנים לעזאזל!

הוא על־ידי התיאטרון. חברי הלהקה נוהגים לעבוד יחד באינטנסיביות רוב שעות היממה. הלהקה הקנדית קיימת מזה 10 שנים, וקוצרת הצלחה בזכות המישחק הבלתי־שיגרתי של חבריה. השחקנים זכו לשבחים גם מפי צ'יץ'.

(במרכז) וחבר־סו להדגים מול ־ים אחרי הנע־רות, אלא להיפך. הן חיזרו במרץ אחרי צעיר חתיך, שבא למסיבה לבוש בגדים שחורים, כיאה לממיס־לבבות מן הדור הישן. קשה לנחש איזו כף יד שייכת למי.

סטייל!

לסלון מרוקן מרהיטים, קצת חטיפים ומשקאות קלים, פטיפון, תקליטים ושכנים שהמוסיקה תמיד הפריעה להם. לפני עשר שנים היו נועזים שהציבו גם בקבוק יין על השולחן.

הערב זה היה שונה. טלי ראבר היא יפהפיה בת כמעט 18, שלמדה איפור, קולנוע וטלוויזיה, ועבדה כמאפרת בטלוויזיה הלימודית. בהפסקות שבין המיבחנים של סוף השמינית היא עבדה כדוגמנית. מיותר לומר כי מישפחתה של טלי וחבריה, שבאו למסיבה ב־המועדון היקר, אינם מופיעים ברשימות הנתמכים של מישרד־הרווחה.

עשרות הצעירים היפים והצעירות היפות, שהיו שם באותו ערב, יכולים לספק כמה וכמה תמונות־שער לשבו־עוני־אופנה. אף אחד לא בא באוטובוס, כמובן. הכיבוד כלל חטיפים ומשקאות, שהוגשו ביד רחבה. והריקודים נערכו בדיסקוטק המשוכלל של המועדון, המכיל מערכת קול ותאורה, שלא היתה מביישת אף אולפן טלוויזיה. לא היו שכנים שביקשו שקט, רק מלצרים שקטים ויעילים ותקליטן מיקצועי לעילא.

בסוף עשן חושך, ולטלי הוגשה עוגה מקושטת בזיקוקי־דינור. מעניין יהיה לראות בעוד כמה חדשים את אנשי העולם הגדול, הצעירים האלה, שוכבים על מיטת־שדה בבסיס טירו־נים, שותים מיץ מהשק"ם עם ריח של שמן רובים, וחולמים על מיקלחת חמה.

נטלי נסבאום וטלי קניקשטיין הן חב־רות טובות. טלי לומדת פסיכולוגיה באוניברסיטת תל־אביב ובזמנה הפנוי עובדת כדוגמנית ומרוויחה בעבודה זו לגמרי לא רע. שתי האורחות האלה במסיבת הגיוס של טלי היוו מידגם מייצג של כלל האורחות שבאו לבלות.

מיכאל רותם

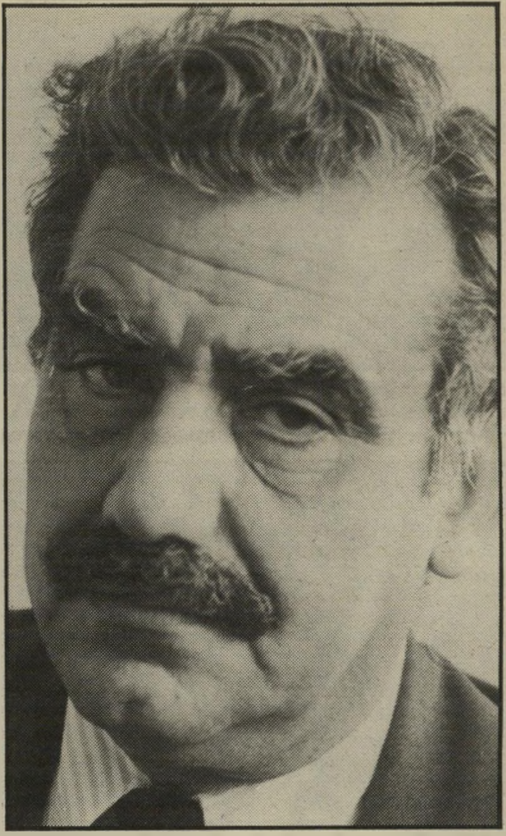

מאיר כהן־אבידוב:

„אני, כסטודנט, מתנגד לשביתת־הסטודנטים!"

הסטודנטים בטכניון הכריזו השבוע על השבתת המוסד, מכיוון שלטענתם אינם יכולים לעמוד בשכר־הלימוד הגבוה שהוטל עליהם. ההנחה היא שגם שאר הסטודנטים באוניברסיטות, בכל רחבי הארץ, יצטרפו בתחילת השבוע הבא לשביתה.

לעומת טענותיהם של הסטודנטים, שאינם יכולים לעמוד בהוצאות־הלימוד הגבוהות (שכר־דירה, כלכלה, סיפרי־לימוד וכדומה), יש הטוענים - אז מה, רוצים ללמוד? שישלמו!

שוחחתי עם סטודנט מהמניין באוניברסיטת־חיפה, סטודנט למדעי־המזרח, חבר־הכנסת מאיר כהן־אבידוב. אבידוב, הידוע יותר בגנות ביטוייו הגיזעניים כלפי הערבים, אינו מקבל את דעת רוב עמיתיו לספסל־הלימודים, והוא רוגז על החלטתם.

● נטלת שנת־חופש מהלימודים. האם החלטתך נבעה מגובה שכר־הלימוד?

חס־וחלילה! לקחתי שנת־חופש מספסל־הלימודים עקב קיומה הקרב ובא של ועידת־חרות. איני יכול לעמוד הן בלחץ הלימודים והן במעמסה שתיפול עליי, בקרוב, בגלל הוועידה.

● כחבר־כנסת, שילמת שכר־לימוד מלא?

בוודאי! במשך כל לימודיי שילמתי שכר־לימוד מלא. איזו שאלה?!

● ואיך עמדת בזה, במשכורת הצנועה של ח"כ?

הכול עניין של סדר־עדיפויות, של איך שאתה רוצה לחיות. האמת היא שתיכננתי להחליף את מקום מגוריי בחיפה. עכשיו, כולם מנסים לעבור לשכונות בכרמל. שם יותר יוקרתי. אז ויתרתי על כך.

כעת, גם צעיר בניי מתחיל ללמוד באוניברסיטה, ואני חייב לעזור לו. ברור שהוא גם יעבוד, אך עליי להשלים את החסר. אז מוותרים על דברים אחרים. מה אפשר לעשות?

● אפשר להבין מדבריך, שאינך מסכים עם שביתה.

אני מתנגד לה! ועוד איך! הלוואי שיכולנו להרשות לעצמנו להציע לימודים גבוהים חינם־אין־כסף, לכל דורש! אולם במצבנו הכלכלי הנוכחי זהו חלום רחוק! אנשים — כן, כן, גם סטודנטים! — צריכים ללמוד כיצד להדק את החגורה ולעמול למען מטרותיהם!

הנה, כשלמדתי מישפטים, הייתי נוסע יום־יום לאוניברסיטה בתל־אביב, ממקום מגוריי בחיפה, וזאתלאחר יום־עבודה כפקיד. הייתי כבר נשוי והוצרכתי לפרנס מישפחה.

● אז מה אתה מציע? מה יעשה מי שבכל זאת אינו יכול לממן לימודים באוניברסיטה, אפילו בעבודה קשה כפקיד או כח"כ?

הפיתרון הוא שכר־לימוד מדורג: מי שיש לו — שיואיל וישלם! ומדובר אפילו באנשים, כמוני, שקשה להם לשלם סכומים כאלה. כך, מי שאין לו — יוכל ללמוד גם הוא באוניברסיטה.

שושנה ארבלי:

„יכולתי למלא היטב כל תפקיד בממשלה!"

בשעשועון־רדיו, ששודר בשבוע שעבר, התבקש הצוות לזהות את הדמות המבוקשת. הדמות הוגדרה כך: „אשה בתפקיד ציבורי בכיר." היא זוהתה, בנסיון השני או השלישי. אחד מחברי הצוות צחק: „אפשר לחשוב! כמה נשים יש לנו בתפקיד ציבורי בכיר?"

ובאמת, אחרי שהתגאינו, במשך שנים, בראש־ממשלה אשה (גולדה מאיר) ואחריה - בשרה בממשלה (שרה דורון) ובסגנית־שר (מרים תעסה־גלזר), ללא שום קשר לטיב תיפקודן, נותרנו עם סגנית־שר אחת לרפואה, סגנית־שר־הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו. שוחחתי עימה על הסוגיה המרגיזה הזאת.

● האינך סבורה שעובדת היותך בודדה בצמרת משקפת נסיגה במעמד־האישה בארץ?

אם את סבורה שאני, או חברותיי במיפלגה, שבעות־רצון מהעובדה שאין אף אשה בממשלה — את טועה בהחלט! יש לנו מורת־רוח רבה מהעניין, וראש־הממשלה יודע זאת היטב. הסיבה לכך אינה נעוצה, חלילה, בעובדה שאין נשים מתאימות לכך. להיפך.

אני סבורה, כי מיפלגת־העבודה יכולה היתה לתרום כמה נשים מצויינות לממשלה. אין זה סוד שהנשים מצטיינות, יחסית, בעבודת־הכנסת. מחקר שנעשה בנושא, בשנה שעברה, הציב אותי, למשל, בפיסגת־הרשימה מבחינה זאת, והביא את עבודתי כדוגמה.

אילו מיספר הנשים בכנסת היה גדול יותר, הכנסת היתה נראית לגמרי אחרת — טוב יותר!

● אז איך, בכל זאת, את מסבירה את העובדה שאין אשה בממשלה?

הסיבה פשוטה. הליכוד יכול היה, בקונסטלציה הפוליטית שנוצרה, להכניס אשה לממשלה. הייצוג שלנו בממשלה פחות מזה שהיה לליכוד, בממשלתו.

וחוץ מזה, איזה תפקיד כבר היה לשרה שרה דורון? שום־דבר! אמרתי לה, אי־אלה פעמים, שבתפקיד כמו זה שהטילו עליה — עדיף שלא להיות בממשלה בכלל! בעצם, לא הטילו עליה מאומה, שום־דבר. ומה היא חוללה כבר בתחום מעמד־האשה? ישנו החוק, שבו היא לא מפסיקה לנופף, בדבר ההכרח שלא לפרסם את מינו של המבוקש במודעות־הדרושים. אפשר לחשוב — המהפכה הגדולה!

● זה היה תיקון קוסמטי.

הנשים לא רוצות קוסמטיקה. זה יש להן במקום אחר!

● אולי לא נלחמתן די על שיריון מקום לאשה בממשלה? ידוע שמי שהפעיל יותר לחצים, זכה ביותר בעת חלוקת התפקידים.

האמת היא, שבמשך כל תקופת הבחירות, הוצגתי כמועמדת לתיק בממשלה — תיק העבודה־והרווחה. זהו נושא הקרוב אליי. אם כי, האמיני לי, יכולתי למלא היטב כל תפקיד בממשלה. יכול להיות שאנחנו קצת מתביישות ללכת ולהילחם על המגיע לנו.

אבישי אמיר:

„שר־הנפט המצרי נהנה ב,אקילה־לאורו'!"

אקילה לאורו **עלתה לכותרות ונשארה שם, עקב ההתפתחויות והסיבוכים שחלו בפרשת חטיפתה של האוניה.**

לפני שלושה חודשים הפליג באוניה זו - אז ספינת־שעשועים אלמונית - שר־הנפט המצרי, עבד־אל־האדי קנדיל. אחת מתחנותיו, במסע־הנופש שלו, היתה נמל אשדוד. שם הצטרף אליו שר־האנגריה משה שחל. השר ופמליה מצומצמת שהו כמה שעות על סיפון־האוניה, שבהן סעדו גם ארוחת־צהריים.

אחד ממלוויו של שחל היה אבישי אמיר, דובר מישרד־האנגריה. ביקשתי ממנו לשחזר את רשמיו מהאוניה שהתפרסמה בשבוע שעבר.

האוניה אקילה־לאורו נראית, אומנם, ישנה מבחוץ, אולם יש בה כל הנוחיות האפשרית מבפנים. זוהי אוניית־נופש קלאסית. החדרים והסיפונים בה הם ספוני־עץ. היא עשויה בטוב־טעם איטלקי. יש בה בריכות, מועדוני־לילה, מועדוני־ספורט, חדרי־ריקודים, סיפוני־שיזוף, אולמות אוכל ועוד ועוד. זה הזכיר לי קצת סרטים מלפני שלושים שנה.

● כמה אנשים ביכולתה להשיט?

בסביבות אלף איש. קשה לי לדעת מה החתך של המפליגים. כשאני ביקרתי בספינה, שהו רוב הנוסעים על החוף. אולם על פי התנאים, אני מעריך שנוסעיה הם, בדרך־כלל, בעלי־אמצעים.

● זוהי אוניה מעין ה„לאב־בוט" המוכרת מה־טלוויזיה?

משהו כזה. אוניית־נופש על רמה! זכור לי שהרמה והשירות היו מעולים. האוכל היה מצויין. קיבלתי רושם שהשר המצרי נהנה מאוד שם.

● ומה בדבר אמצעי־ביטחון?

כשאנחנו ביקרנו שם, היו אמצעי־ביטחון סבירים, בעיקר ישראליים. זה התבטא בכך שאנשי־ביטחון נראו בסביבה. יכול להיות שזה בגלל העובדה שהאוניה עגנה בחוף ישראלי. יכול להיות גם שאת צודקת — שהסיבה לכך היתה נעוצה בנוכחות האח"מים באותה עת.

● על פי מה שראית, נראה לך שהאוניה היתה מטרה קלה להשתלטות החוטפים עליה?

כמי שניצל מאוניה אחרת שנפגעה בפיגוע — האוריון 81' — פיגוע שכתוצאה ממנו האוניה טבעה במהירות מדאיגה — אני רק יכול לומר שכל אוניה, שאין עליה אבטחה מספקת, היא פגיעה ביותר. ואין זה משנה כלל וכלל מה גודלה ומה צורתה.

דפנה ברק

חנה רוט:

"אני מפחדת שמתכננים עלינו איזו שטוזה!"

לפני כמה שנים, כשבניו־יורק עלו מחירי הבשר, פרצה שביתת קונים. הקונים בחנויות פשוט לא קנו בשר במשך שבוע, והמחירים ירדו לרמתם הקודמת. המועצה לצרכנות אצלנו החליטה שמה שטוב לאמריקאים טוב גם ליהודים, והשבוע הכריזה על שביתת קונים לעגבניות, שמחירן העפיל ל־4,000 שקל לקילו.

פניתי לשחקנית חנה רוט, שהמיטבח הפרטי שלה הוא על טהרת האוכל האיטלקי – שאיננו מתקיים, כידוע, ללא עגבניות – ושאלתי אותה אם היא משתתפת בשביתת הקונים.

כן, אני משתתפת בשביתה, כי מפעם לפעם אני מקבלת התקפות של אזרחות טובה. מה שמאוד מקל עליי זה שהעגבניות, שמוכרים היום במחירי זהב, הן מכוערות, חיגרות ופיסחות.

אבל האמת היא, שאם לא היו מודיעים לי שיש שביתת־עגבניות, לא הייתי שמה לב בכלל למחירים שלהן. אני לא כל־כך מבינה למה החליטו לעשות מסע־צלב דווקא על העגבניות, כשמחיר המלפפונים הוא 3,000 שקל, הקישואים אותו הדבר וכל השאר במחירי־טירוף.

● את מציעה לערוך שביתת־קנים נגד כל הירקות?

בעצם, למה לא?

● ואת תפסיקי לקנות ירקות מכל הסוגים?

אני אקנה הרבה פחות, ואולי אתאמץ ולא אקנה בכלל איזה תקופה.

● את מאמינה ששביתת־העגבניות תעזור להו־רדת מחירים?

לא. אני גם לא מבינה מי עושה את השביתה ומי גרם לעליית מחירי הירקות. אני רק מפחדת שכל העסק נעשה כדי להסיח את דעתנו מאיזה שטוזה שמתכננים עלינו מאיזה כיוון.

יענקלה יעקובסון:

"אני מנקב חור קטן בבלון הענק!"

מישרד־החינוך בחר השנה בנושא "חינוך לדמוקרטיה" בתור העניין שיטפלו בו באופן נמרץ בבתי־הספר ברחבי הארץ. אחד האמצעים להעברת המסר הוא הצגת־יחיד של השחקן יענקלה יעקובסון. ההצגה, הסיסמה, עוגת־קרם, הועלתה כבר 120 פעם בבתי־ספר, מתנ"סים ומועדונים שונים בארץ. השבוע תועלה ההצגה בתל־אביב, לפני קהל מורים ואנשי־חינוך, ואחרי ההצגה ייערך דיון בנושא "יהודים וערבים במדינה דמוקרטית."

שאלתי את יענקלה יעקבסון אם לדעתו ההצגה שלו מחנכת בפני עצמה, או שהיא מהווה רק אמצעי לעורר ויכוח.

המחזה עוסק בפרשת יחסים בין חייל ישראלי לנערה לבנונית, המחביאה בביתה איש־אש"ף. ובכל זאת, זה איננו סיפור פוליטי אלא סיפור אנושי לגמרי. כאשר ההצגה עוברת טוב, האנשים הולכים הביתה עם חומר למחשבה ושם, בבית, כל אחד מגיע למסקנה שלו. אבל המסקנה הזאת מתגבשת אחרי שהוא ראה שגם לחייל הישראלי וגם לאיש־אש"ף יש מיכנסי ג'ינס, זוג עיניים ותלתלים.

● באמצעות ההצגה אתה פוגש הרבה בני־נוער. איך הם מגיבים?

הרבה מאוד מבני־הנוער שפגשתי, מלבד הנוער בקיבוצים, הם קיצוניים מאוד. לפעמים יש לי הרגשה שכהנא חיוור לעו־מתם. אבל זה בדיוק הקהל שאני רוצה לספר לו את הסיפור, לעורר אותו למחשבה, לנסות לשבור אצלו את ההכללה, שהיא בעיית־הבעיות, לדעתי.

● ואתה מצליח?

בגלל העובדה שההצגה היא בלי מניפסטים, בלי אמירות פוליטיות גדולות, אני מרגיש שחלה תזוזה אחרי ההצגה. אני לא משלה את עצמי. אני בעצמי לא אעשה מהפכה בחינוך. אבל אני מרגיש שאני מנקב חור קטן בבלון הענק הזה. זה מה שאני יכול לעשות, והלוואי שכל אחד מאיתנו היה מנסה לעשות משהו קטן למען המטרה.

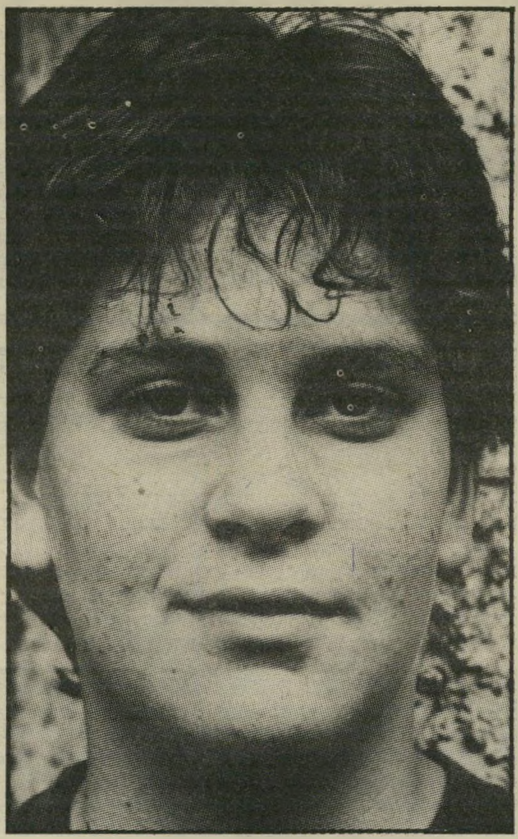

איריס בן־צבי:

"גם האופנה זה לא מה שהיה פעם!"

בוגרי הגמנסיה הרצליה התכנסו וסיכמו: "הנוער זה לא מה שהיה פעם." ותיקי המוסד לא שבעו נחת מיורשיהם הצעירים. הם נחרדו מכך שהתלמידים פיטפטו בזמן הנאומים החגיגיים ומכך שלא התלבשו באופן חגיגי לכבוד האירוע. שאלתי את איריס בן־צבי, תלמידת כיתה י' בגמנסיה ובתו של בוגר הגמנסיה, האם היא נעלבה מדברי הוותיקים.

לא נעלבתי. אני רגילה לזה שכל דור חושב שהוא הכי־מוצלח, וכל מה שבא אחריו זה לא מה שהיה פעם.

● את מסכימה עם הקביעה הזאת?

בוודאי. הנוער זה לא מה שהיה פעם, וגם המבוגרים לא, וגם המחנכים לא וגם המדינה לא. כל הדברים לא כמו שהיו פעם. אז למה שאנחנו נהיה?

● הם בוודאי התכוונו לכך שאתם לא אידאליסטים כמוהם.

אני באמת מצטערת שהם גמרו לייבש את הביצות ולא השאירו לנו קצת, שנוכל גם אנחנו לייבש. מצד שני, אולי כדאי להזכיר להם שמי שמטיס היום פנטומים ושומר על גבולות המדינה זה הנוער של היום, ולא הנוער ההוא, של פעם.

אגב, מי רץ להפגין נגד כהנא בכל מקום — הם או אנחנו?

● מאוד הפריעה לבוגרים העובדה שבזמן הנאומים אתם פיטפטתם ושלבושכם היה מרושל.

הכריחו אותנו לבוא לטקס, ואני חושבת שזו היתה טעות, מכיוון שהפואנטה היתה מיפגש־מחזורים, ולא מיפגש התלמידים הנוכחיים. עמדנו שם שעות בלי תפקיד ושמענו שישה־שיבעה נאומים לא כל־כך קצרים. אז פיטפטנו קצת.

לבושנו איננו מרושל. זאת האופנה היום, ואין לצפות מאיתנו לבוא מחופשים במיכנסי גברדין ועניבות־משי. מה לעשות, שגם האופנה זה לא מה שהיה פעם?

דניאלה שמי

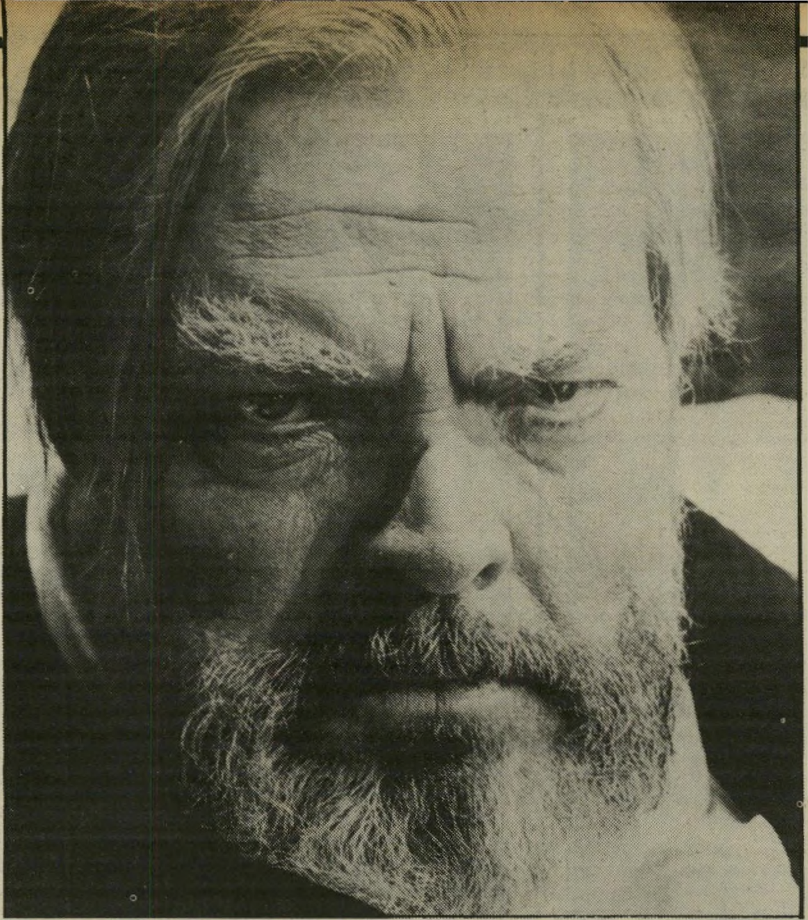

האיש בעל פני המכשף

הבימאי שרשם בדרכונו את המיקצוע „קוסם" מת כשסירטו האחרון עצור בבית־מישפט בפאריס, ושני סרטים לא גמורים מחוסר ממון — הכל בגלל חומייני

החודש הזה היה קטלני לקולנוע. רוק האדסון, סימון סיניורה, יול ברינר, לויד נולן וסטאברוס סאוואלס הלכו לעולמם בזה אחר זה. ואילו האבידה הקשה ביותר והכואבת ביותר באה ביום חמישי האחרון — מותו של אורסון ולס, בגיל 70.

מכל הענקים שידעה האמנות השביעית, היה ולס הכישרון הטיבעי המדהים והמרשים ביותר. בגיל 21 (כלבד!) הטיל מורא ופחד על אמריקה כולה, בשידור תסכית רדיו על־פי מילחמת העולמות. שכולם התייחסו אליו כאל שידור חי: דיווח על פלישת יצורים מן החלל החיצון.

כבר באותו זמן היה ולס אישיות מוכרת ומכובדת בתיאטרון, וחולל באמצעות הלהקה שבראשה עמד, תיאטרון מרקיורי, מהפכה של ממש במושגי־הבימה של ברודווי.

אורסון ולס וז'אן מורו ב„פאלסטאף" (1966)
שקספיר האמיתי

בגיל 24 צנח להוליווד, וזכה על־סמך תהילתו משכבר בחוזה שלא היה דוגמתו בתעשיית הקולנוע. הוא עבד קרוב לשנתיים בבימוי סרט, וכאשר הסתיימה העבודה, נמצא המימסד כולו רועש ורוגש: האזרח קיין דרך על יבלותיו של איל־העיתונות ויליאם הרסט, והעלה חיל ורעדה באדוני האולפנים הגדולים, שרצו לקבור את הסרט עשר אמות באדמה, כדי לחסוך לעצמם עימות עם האדיר שבין המו"לים האמריקאיים, שליטם הרודני של אמצעי התיקשורת.

אולם עם זאת, האזרח קיין היה גם מהפכה בתולדות הקולנוע. היה זה סרט שהעז לפרוץ חוקים מקודשים, להקפיץ את דרכי הביטוי של הוליווד שנות־אור קדימה, לרמוס את שיטות הסיפורת הקולנועית המסורתיים ולהפוך לאחד הסרטים החשובים ביותר שנעשו אי־פעם.

עובדה, אין מישאל־מבקרים בעולם שבו הסרט הזה אינו מופיע בין עשרת הראשונים בכל הזמנים. לרוב הוא תופס את המקום הראשון.

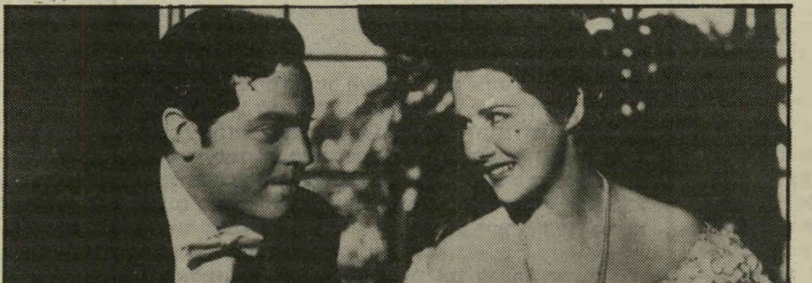

ולס עם דורותי קומינגור ב„האזרח קיין" (1941)
הגדול בכל הזמנים

✶ התרגשות בסצינת־המוות

מאז, **טוענים** רבים, הלך ולס והידרדר. הוא לא הצליח לחזור ולהדליק שוב את אש המקוריות האדירה, שאיפיינה את סירטו הראשון.

אם יש בכך משהו מן האמת, זוהי אמת חלקית בלבד. כי מאז לא זכה ולס אפילו פעם אחת לביים סרט בתנאי־הפקה נורמליים. אחרי השערוריה הראשונה לחצו עליו מכל הכיוונים. חששו מפניו, טפלו בו אגדות והשמצות־שווא. הפכו אותו למעין מיפלצת מסוכנת שיש להיזהר מפניה.

הוא עצמו לא עזר הרבה להפריך את הרתיעה מפניו. לא רק שסירב להיכנע לתכתיבים, כי אם הלך, כאילו בכוונה תחילה, נגד כל מה שנדרש ממנו. אם הצליח, לדוגמה, לקבל לידיו סרט שבו מופיעה הכוכבת הגדולה של הוליווד באותה תקופה, ריטה הייוורת, היה זה רק משום שהגברת היתה נשואה לו.

אבל, כדרכו, במקום לעבוד בתוך מערכת החוקים של הוליווד ולנצל את התדמית שלה, הוא דרש, ראשית חוכמה, שתגזור את מחלפות ראשה האדמוני, המהוללות, והטיל עליה תפקיד מורכב פי כמה ממה שציפו ממנה המעריצים.

כשיצא הסרט לאור, פרץ זעם על סילוף דמותה של הכוכבת הנערצת־זהעביר את עולם־הסרטים על דעתו. שכן סוחרי הקולנוע שכחו להבחין במעלות הנדירות של הליידי משנחאי, אף שסצינת־המראות המפורסמת שלקראת סוף הסרט הפכה לנכס־צאן־ברזל בתולדות הבד, וזכתה לחיקויים אין ספור, אפילו בסרטים כמו הדרקון עם ברוס לי.

את רוב הסרטים שעשה, מימן ולס בעצמו, משכרו כשחקן. כי היה שחקן מפורסם, מבוקש, דמות מרשימה ובלתי־נשכחת, ובעל קול אחד בדורו. וכך, כאשר צילם את אותלו, נאלץ לבקש מציוותו פסקי־זמן, שוב ושוב, כדי שיוכל ללכת ולהופיע בסרט־פעולה בשם הוורד השחור, ובשכר אותו ורד להמשיך בצילומים שנערכו במארוקו.

השמועות אומרות שאחד הסרטים המפורסמים שבהם הופיע, האדם השלישי, בויים, לפחות חלקית, על־ידו, למרות ששמו של קארול ריד מתנוסס בכותרות. המירדף האכספרסיוניסטי המפורסם בתעלות־הביוב של וינה, אחרי הפושע הארי ליים (שאותו מגלם ולס), דומה יותר מדי לסרטים שעשה קודם לכן, מכדי שלא יתעורר החשד שהוא היה מעורב בעשייה.

מכל העיבודים למחזות־שקספיר שבהם התברך הקולנוע, היו אלה של ולס המקוריים ביותר, היצירתיים ביותר, החריגים ביותר, גם אם לא הנאמנים ביותר. כאשר צילם את מקבת, הקליט קודם לכן את פס־הקול, כדי להיות משוחרר לגמרי מקול בזמן הצילומים, וכדי לחסוך בהוצאות. התוצאה: סרט־אימים של ממש, מפחיד עד מוות, בעיקר באותה הסצינה שבה רודפים הרוחות את המלך הסקוטי המעונה, שאותו גילם, כמובן, ולס בעצמו.

סצינת האמבט התורכי, שבה נרצח קאסיו באותלו, תישאר לעד כדוגמה לשימוש בעריכה, צילום ותפאורה בשיא המקוריות. עצם הגישה של ולס, שהחל את הסרט ממותו של אותלו, כבר מצביעה על גישתו האינדיווידואליסטית לחומר שבו טיפל.

פעמונים בחצות היה הרבה יותר משילוב ליחידה אחת של קטעים מתוך שלושה מחזות שקספיריים, שבמרכזה דמותו של האביר השמן סר ג'ון פאלסטאף. זאת היתה פרידה מחדוות־החיים של עולם שעבר, וכניסה לתוך ההתמסדות הקשוחה של מלוכה ריכוזית; זאת היתה המחווה הנפלאה ביותר לחדוות־חיים הנחנקת על־ידי הכמיהה לשילטון ולכוח, ורק לעתים רחוקות מאוד הצליח הקולנוע לגרום להתרגשות, כפי שהוא עושה בסצינת המוות של פאלסטאף, בסוף הסרט.

רוחו של שקספיר, רוחו האמיתית, נושבת בסרטים אלה, גם אם ולס עשה בטקסטים כבשלו. וגם ששלושתם הופקו במאמצים כבירים, כשלא אחת היו הפיתרונות הקולנועיים, פיתרונות שניכפו על ולס על־ידי אילוצי־התקציב. אם מישהו רוצה לדעת מרוע נרצח קאסיו בבית־מרחץ תורכי, לדוגמה, התשובה פשוטה: התלבושות לסצינה המתוכננת לא הגיעו, ובית־מרחץ הוא המקום היחיד שבו ניתן לעטוף את השחקנים בסדינים לבנים זולים.

„קולנוע הוא שרשרת של חלומות," נהג לומר ולס. „זה מעשה כשפים ואחיזת־עיניים." אכן, בדרכונו, רשם בסעיף המיקצוע: „קוסם".

בסרטיו אין אפילו שמץ של נסיון להיות ריאליסטי, לשחזר מציאות בדיוק כפי שהיא. הוא בנה את עולמו הפרטי, השונה. היום, פירוש הדבר, בריחה אל המדע הבדיוני. אצל ולס זה היה העולם של התת־מודע, עולם החלומות הפרוידיסטיים ותעתועי־הדמיון.

המישפט היה דוגמה נפלאה לכך. סיפרו הצונן והמאיים של פרנץ קאפקא הפך בידי ולס לסיוט קולנועי מפחיד, חלום־בלהות על החידלון האנושי, שבו התגמד האדם מול סביבה מתעצמת והולכת, כשראשו עליו סחרחר והמציאות סביבו משנה אופי, מבלי שתשנה צורה. את המישפט צילם ולס בתחנת־רכבת עזובה בפאריס, שהפכה למבוך מורכב ומיסתורי, שאין ממנו מוצא.

הסרט האחרון שהספיק ולס להשלים, אמיתות ושקרים, הוא תופעה חריגה ומוזרה ביותר. לכאורה, זה סרט־תעודה על הזייפן אלמיר דה־הורי, יהודי הונגרי שהתגורר באיביצה ואשר הודה, לפני המצלמה, שציוריו מקשטים כמה מן

(המשך בעמוד 28)

עדנה פיינרו

קולנוע

ישראל

למישרד־החוץ אין דגלים

הבימאי ניסים דיין יצא לפסטיבל סאן־סבסטיאן כדי להציג שם, בתחרות הרישמית, את סירטו החדש גשר צר מאוד. השנה נערך הפסטיבל לראשונה במתכונת תחרותית, ובכך עולה חשיבותו בעולם, לעומת כל הפסטיבלים השוליים שאינם תחרותיים. הוא נערך בארץ הבאסקים, מה שגרם לו להיות סוער במיוחד, בליווי הפגנות והתנגשויות, שגרמו כמעט להפסקתו באמצע.

לדיין היה מזל. סירטו הוצג בחלק הראשון של הפסטיבל ואף התקבל בתשואות סוערות, באיזור שבו העניין הישראלי אינו עומד בראש מעייניו, ובוודאי שלא זוכה לאהדה מועדפת. כבר היינו עדים למיקרים שבהם חשבו שהסרט הוברח מישראל הטוטליטארית (ראה מאחורי סורגים בוונציה, הדיווח מן השנה שעברה).

ובכן, יצא לו דיין עם סרט מכובד, בצורה

בימאי דיין
מוטב להיות יתום

מכובדת, וביקש ממישרד־החוץ דגל. ענו לו: אין, תקנה לבד.

הוא קנה לבד, הוא נסע לבד, על חשבונו. למזלו, נסעו עוד כמה עיתונאים (על חשבונם), ואילמלא הם — היה מוצא את עצמו מאוד לבדו. כי אף נציג רישמי של ישראל לא טרח לנסוע ממאדריד עד סאן־סבסטיאן. ולמה לו לנסוע כשלישראל יש הסברה כל־כך מעולה בכל הארצות ובכל התחומים? וחוץ מזה, ישראל כמעצמה קולנועית אדירה כבר מזמן לא צריכה ייצוג בפסטיבלים קטנים. יש לה הפסטיבל בקאן, שמובטחים לה בו פרסים גדולים כל שנה — אז למה לבזבז כל־כך הרבה כסף ואנרגיה על איזו אהבה בין ישראלי לערביה? זה אפילו לא רצוי!

עד מתי יהיו הקולנוענים הישראלים יתומים? עד מתי ייאלצו לצאת לפסטיבלים בלי עזרה מהמישפחה — מרכז־הסרט, משרד־החינוך או מישרד־החוץ?

בעצם, כשהמדובר במוסדות אלה, אולי מוטב להיות יתום. כי הפקידים הישראליים בוודאי ייזכרו בו, כשיפרוץ הוויכוח הציבורי בסיגנון־פאפו, סביב השאלה אם הסרט הוא פרו־ישראלי או פרו־פלסטיני.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: היימאט, אמדאוס, העד; ירושלים: המעבר להודו, קאוס.

תל־אביב

★ ★ ★ ★ **היימאט** (מוסיאון, גרמניה) – כדאי לפנות ארבעה ערבים רצופים או שתי סדרות של סוף־שבוע — שישבת ועוד שישבת — כדי לעקוב אחרי שיחזור זיכרונותיו של הבימאי אדגר רייץ מערש־הולדתו. המדובר בכפר קטן בצפון גרמניה. אירועים קטנים, אנשים קטנים, דברים קטנים המייצגים תקופה של יותר מחצי מאה.

★ ★ ★ ★ **העד** (אורלי, ארצות־הברית) – האריסון פורד, במקום עושה הנפלאות אינדיאנה ג'ונס, מנסה להתמודד עם האלימות והשחיתות בדרכו שלו, מול אשה נפלאה מכת מופלאה, הסולדת ממילחמה. יפה גם בתוכן וגם בצורה.

★ ★ ★ **קוקון** (דקל, מוצג גם באדיסון ירושלים) – יצורים מן החלל החיצון חוזרים לביקור ומעניקים לקבוצת זקנים נעורי־נצח לניסיון. מישחק מזהיר של כמה מוותיקי הוליווד ונטיות רומאנטיות של בימאי צעיר ומוכשר, רון האוורד.

כשלא רוצים לישון

רציחות פשוטות (גורדון, תל־אביב, ארצות־הברית) – **יואל ואיתן כהן החליטו להראות איך עושים סרט מפחיד ומבדר עלא־כיפאק, במעט כסף, אבל כיודעים את ה„איך".**

הסיפור לא מקורי במיוחד ולא מבריק במיוחד – בעל מיסבאה טכסאסי חושד באשתו, ובצדק, שוכר בלש פרטי שיעקוב אחריה ואחרי העובד שלו. כל אחד מנסה לחסל את האחר בשפע של שיטות־רצח, בלי הרבה לבטים פסיכולוגיים, אבל עם הרבה כלים, מסכין ועד מעדר.

אבל התוכן ומיבנה הדמויות, הדילמות המוסריות וההצדקות המצפוניות – אלה שייכים לאופרה אחרת. כאן שולט החום, ומיזגם של האנשים הוא בהתאם. האהבות לוהטות מאוד והקינאות עזות ממוות. היצרים אפלים, ובהתאם להם גם התאורה: רוב ההתחשויות החשובות נערכות בלילה, כשבקושי אפשר להבחין בתווי־הפנים, וכשאלומות־אור מיסתוריות חודרות אל הבד כמו מסתננות בעיצומו של לילה נטול־ירח. אין טכסיסי־תאורה שהאחים כהן אינם משתמשים בהם, למן ההבזקים החדים ועד למנורות המעומעמות והחושך המוחלט. המצלמה והעריכה גם הם בהתאם למסורת הקולנוע האפל, כשכל תקריב נועד להפחיד ולהציג עיוות של העצם המצולם, כך שכיור או מצית יכו את העין בבוהק מיסתורי, וכל רחש יעורר עצבנות בצופה, היודע מה באמת מתרחש יותר טוב מהדמויות שעל הבד. אין ספק שזהו מחווה להנחותיו הפסיכולוגיות של אלפרד היצ'קוק אודות מצבו הנפשי של הגיבור בביסא, וקידה של כבוד לסידרה ארוכה של סירטי־עלטה, הנמצאים בקיטלוג ה„פילם נואר". כל השחקנים עושים מלאכה מיקצועית, אבל אמת וולש בתפקיד הבלש מבחיל בצורה משכנעת מכולם.

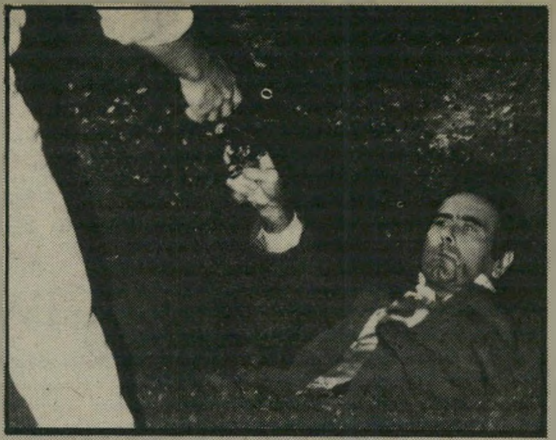

דן הדאייה – הכל קורה בחושך

מתפלל ומחסל

הנוקם (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) – **תשע שנות געגועים עברו על קלינט איסטווד מאז שעשה את מערבונו האחרון. ואם לשפוט לפי נסיונו הכמעט מקביל של לורנס קסדן** (סילבראדו) **להחזיר את המערבון לימי תהילה מחודשת, הרי תמיד יימצא הקהל הקולנועי המתאווה לראות כיצד הטוב מתגבר על הרע, כיצד כוחות־האור מביסים את החושך, ובלי הרבה שלום־עכשיו – אין הרבה זמן להתלבטות פילוסופית, כשהאצבע לוחצת על ההדק.**

למרבה הצער, מה שמפריע לאהוב את איסטווד הנוקם־עד־תום אלה הם כמה נאומים כהניסטיים למדי, שאותם הוא נושא במהלך הסרט הזה מבלי להתבקש. המסקנה – אם אתה חלש ומיסכן ורוצה שלווה, אתה חייב להקים לך צבא חזק ולפתור את בעיותיך באש תופת – אינה המסקנה שהיה כדאי להגיע אליה, בעולם האחוז ממילא בטירוף המזויין. איש אינו זקוק לכך שסירטי־קולנוע עוד יעודדו טירוף זה. עם כל הכבוד לאיסטווד, כדאי שיהיה יפה וישתוק, או שימשיך לנצל את הבד לאפוסים מערביים בלי נאומים ופרשנויות.

אם להתעלם מן הפיטפוטים, הרי הסרט מצולם בצורה מזהירה (ברוס סרטיס), יש בו אווירה עשויה היטב וסיפור תמים למדי על שבט קטן של כורי־זהב, הנרדף ונרמס על־ידי נבלים, שקלינט איסטווד המיסתורי, הזר והצודק, מחלץ אותו מהשפלתו. לשתי נשים הוא נותן סיבה לחיות ולגבר אחד סיבה למות – ומשיב את הכבוד העצמי אל האוכף.

קלינט איסטווד: תהיה יפה ותשתוק!

יכוי רבין האחרונים

רומן בהמשכים (לב, תל־אביב, ישראל): **אם לקשור סרט זה ברגליו לסרטים קודמים בקולנוע הישראלי, הרי יש בו המשכים לשני סרטים –** נועה בת 17 **(צפל) שניסה לעקוב אחרי משבר במישפחה ישראלית על רקע המשבר במישפחה המורחבת,** והמישתק האמיתי **אבי כהן), שניסה להדגים משבר אישי על רקע פוליטי מסואב.**

אם נועה **היה מדובר מדי, מפני שניסה להיות סכין חותך עמוק בבשר החי, הרי** רומן **אינו מצליח לחתוך עמוק – אולי משום שהציב לעצמו יותר מדי אתגרים. וכידוע, מי שמרקד בשתי חתונות מפסיד גם את השימחה האחת.**

כי רומן בהמשכים**, השואב את עיקר עלילתו מסיפור שיצחק בן־נר בעצמו עיבד על פי סיפורו** רומן זעיר **(מתוך הקובץ** שקיעה כפרית**) מנסה לנתח משבר אישי בחייו של גבר ישראלי בן 49 (חיים טופול), המתאהב מחדש באשתו הראשונה (גליה טופול), אחרי שהוא נשוי מזה עשרים שנה לרעייתו השניה (אפרת לביא); במישור הפוליטי מנסה הסרט לערוך הקבלה בין משבר הגבר למשבר תנועת־העבודה, שהצמיח את שילטון הליכוד בבחירות 77; הרובד השלישי שבו מנסה הסרט לצלול הוא המשבר החברתי – פער־הדורות וחוסר־היכולת למצוא גשר בין האבות לבנים, בין ערכי־האתמול לערכי־המחר, כשההווה שביניהם מועד לאלימות ולפורענות מן הסוג שאנו מכירים טוב כל־כך ברחוב של היום.**

התסריט אינו מספיק כדי לטפל בשלושה מישורי־ענק כאלה, ורק דמות אחת מנסה לסחוב על כתפיה את הבעיתיות של חברה שלמה – דמותו של טופול. פחות בשל המישפטים שהוא אומר, ובלי עזרת הבימוי, שאינו רב השראה במיוחד – אבל יותר בשל חיוניותו של השחקן. כשהוא מפגין געגועים לישראל הישנה של הקוקו והסרפן, מאמין לו הצופה ונסחף איתו. אבל קשה מאוד להאמין שטופול אכן מסוגל להתפרק מלחץ. הוא נראה יותר מדי טוב. נבחרת הנשים חלשה מאוד ומחלישה עוד יותר את הדילמה של הגיבור – אם אכן אשתו השניה כל־כך היסטרית, איך לא קיבל את התקף־הלב הרבה קודם לכן?

אפרת לביא וחיים טופול – כל־כך היסטרית

(המשך מעמוד 26)

המוסיאונים המכובדים ביותר בעולם, כשהם נושאים חתימות, מזוייפות כמו־בן, של פיקאסו, סיזאן, סוטין ואחרים. אולם ולס חרג הרבה מעבר למיסגרת התעודה. סירטו הפך לתרגיל מבריק שדן במשמעות האמת הקולנועית מול השקר, משמעות האמנות וההגיון של המעריכים אותה, הגבול הדק בין מה שנראה כמציאות למציאות עצמה. הוא מוביל בשקרנות רבה את הצופה לקראת המסקנה, שאין ממנה מנוס, כי אמנות אינה נמדדת לפי שמו של האמן, אלא לפי איכות היצירה — ואם אין איש יודע מי בנה את הקתדרלה המפורסמת בשארטר, אין זה מפחית כהוא־זה מן הגאוניות של המיבנה. אם דה־הורי הצליח, במשיכת מיכחול, להגיע לתוצאות שהן זהות לאותן של פיקאסו, מי יעז לומר שהוא אמן פחות בערכו מפיקאסו?

רעל בקופה

מאז 1974, שבה יצא לאור אמיתות ושקרים, לא עשה ולס מאומה. ליתר דיוק, הוא כתב תסריטים ואפילו החל לצלם סרט בשם הצד השני של הרוח, סיפור יומו האחרון של בימאי קולנוע ישיש, שאותו גילם ג'ון יוסטון.

אולם, מאחר שהמימון בסרט זה, כמו בסרט הקודם, הגיע מכספי השאה האיראני, באה המהפכה של האיית־אללה חומייני ושמה קץ להסרטה.

לפרנסתו הופיע בכל מיני תפקידי־

ולס, 1958
המיקצוע: קוסם

אורח, שבהם ביקש שיוטרד מעט ככל האפשר וישתכר הרבה ככל האפשר. הוא הצטלם בסירטי־פירסום לטלוויזיה האמריקאית, וכדיברי ידידיו, „השתדל כמיטב יכולתו להרוס את עצמו עד הסוף."

מימדיו הלכו ותפחו, וכל הנסיונות שנעשו לשכנע אותו שיוריד במישקל היו לשווא. בכל פעם שהגיע לטקס שבו חולק לו עוד פרס על הישגי־העבר שלו, או לפסטיבל שהקדיש עוד רטרוספקטיבה ליצירתו, היתה הליכתו קשה יותר, הססנית יותר.

מוזר שהגבר הנאה, גבה הקומה והתמיר, הכוכב היפהפה של ג'ין אייר, לא שבע אף פעם נחת ממראהו החיצוני, ניסה תמיד לעוות אותו מול המצלמה, בסרטים שבהם הופיע — ובעיקר באותם שבהם ביים את עצמו.

עם הגיל והמישקל, לא היה צריך עוד לטרוח. מי שראה ביום השישי האחרון בטלוויזיה, את ולס מגלם את קרדינל וולזי באדם לכל עת, צריך לזכור שהוא היה בן 53 בלבד כאשר הופיע בתפקיד, ומראהו כישיש.

בזמנו, נהגו לאיים שסרט של ולס הוא רעל לקופה. עתה הגיע הזמן לתת להם הזדמנות של ממש. אם יש לסינמטקים שלנו ייעוד, הרי להם גם משימה מיידית — לנסות ולהביא לישראל את אמיתות ושקרים, ואולי גם את אותו החומר המצולם שקיים משני סרטיו הבלתי־גמורים, הצד השני של הרוח ודון קישוט.

נכון, זה לא יהיה קל, הסינמטקים בכל העולם מנסים כבר להשיג את החומר, הנתון בידיהם של בתי־מישפט שאינם מסוגלים להחליט למי הוא שייך. אבל אם ישנו אמן הראוי שיטרחו למענו, אפילו למען יצירה בלתי־גמורה, הרי זה אורסון ולס.

המתנחל חולה הנפילה

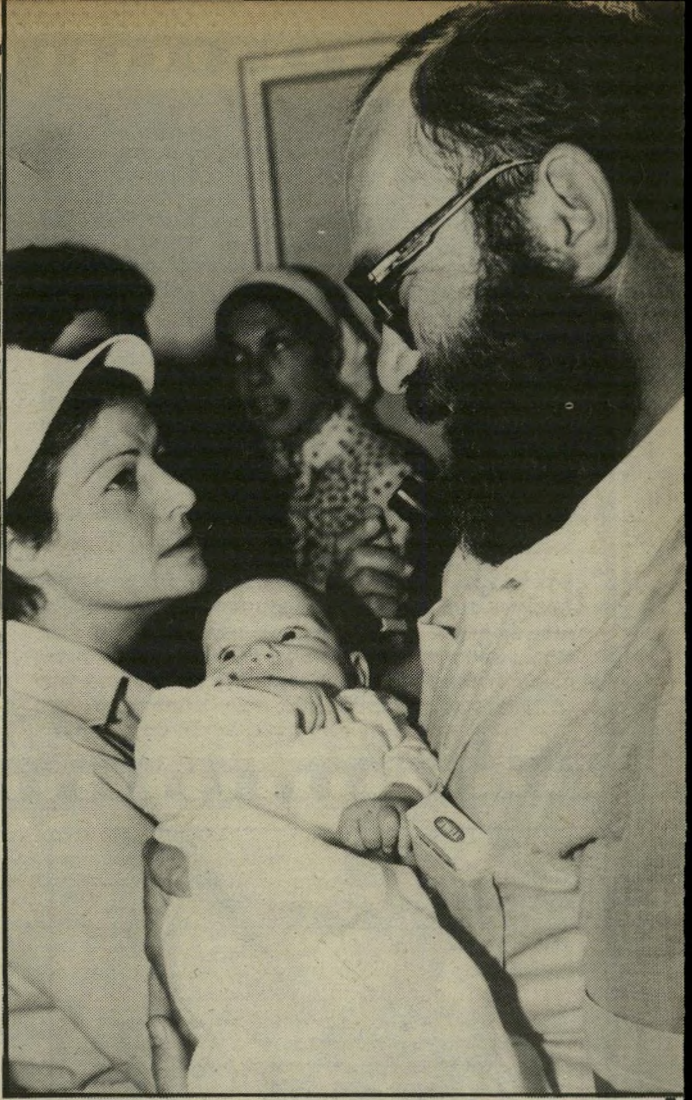

רציה, במה שעשה קודם לכן. אם כרך את התפילין על ידו, המשיך גם בעת אבדן־ההכרה לכרוך שוב ושוב את התפילין, כאוטומט. אם היה בטיול, המשיך ללכת בלי ידיעה שהוא הולך.

וכאשר החזיק את העוזי הטעון אל מול פתח המאפיה, טענו הרופאים הללו, לחץ על ההדק בלי ידיעה כי הוא עושה זאת. שריריו פעלו ללא ביקורת המוח. התנהגותו היתה אז אוסף של תנועות שרירים, שאינן קשורות לרצונו או אפילו להכרתו. „הרנוי," טען הסניגור, „פעל בשעת היריה כשהוא מחוסר כל רצוניות וללא מודעות למעשיו."

בין מישפטנים קיימת מחלוקת אם טין מן האשמה.

מכיוון שחוסר־רציה ואוטומטיזם הם הגנה מישפטית, הרי הוכחתם מוטלת על הסניגור.

עורך־הדין כספי עשה כמיטב יכולתו, הוא הביא עדים שסיפרו על כך שהרנוי נולד בלידה קשה מאוד, אשר גרמה לו לפגיעה במוח, שממנה נבעה מחלת־הנפילה שלו. הוא הביא עדים שסיפרו על התנהגות אפילפטית של הרנוי עוד מילדותו, והוא גם הביא מומחים רפואיים שתמכו במסקנה הרפואית, כי הרנוי אומנם חולה במחלת־הנפילה, הגורמת להתקפים כאלה.

אולם התובעות, עורכות־הדין עדנה ארבל, פרקליטת מחוז־המרכז, ונורית

יוסף הרנוי (למעלה עם אשתו ובנו התינוק) אולי חולה במחלת־הנפילה. אך הוא לא פעל כאוטומט, כאשר גרם למותה של הילדה בת ה־11 במאפיה בשכם

הצטערתי מאוד כאשר שמעתי שבית־המישפט דחה את הגנתו של יוסף הרנוי, כי בשעה שירה בילדה עיישה אל־בחש, במאפיה בשכם, היה נתון להתקף של מחלת־הנפילה. הצטערתי, מכיוון שקיוויתי כי אדם דתי איננו מסוגל לירות בילדה קטנה מרצון חופשי, רק מפני שילדים אחרים זרקו אבנים על ריכבו.

קיויתי כי בית־המישפט יאשר שהרנוי היה מחוסר־הכרה כאשר עשה את המעשה הנתעב ולא שלט ברצונו. לוא קיבל בית־המישפט הגנה זו, היה הרנוי יוצא זכאי.

סכין בליל ירח

הגנה של חוסר־רציה הנובע מהתקף של מחלת האפילפסיה, היא אחת ההגנות המסובכות והקשות במישפט הפלילי. הגנה זו אומרת, כי אדם שאין לא אפשרות־בחירה אם לפעול או לא לפעול, איננו אחראי למעשיו. המישפט הפלילי מעניש אדם על מעשה שעשה כאשר התכוון או צפה את תוצאות המעשה. כאשר אדם, בגלל מחלת־נפש למשל, איננו מסוגל ליצור כוונה פלילית, או לצפות תוצאות של פעולה מסויימת, הוא איננו אשם.

אדם שאיננו מסוגל ליצור את הרצון להפעיל את שריריו ובכל זאת מביא לתוצאה אסורה, נראה על־ידי המישפט כאילו לא פעל כלל.

הדוגמות הקלאסיות בסיפרי־הלימוד מספרות על חולי־ירח שרצחו תוך כדי הליכה בשנתם ועל חולי־אפילפסיה שפעלו בלי הכרה. התנהגות זו נראית על־ידי המישפט כהתנהגות אוטומטית, ללא כל רקע נפשי. ומי שנוהג כך איננו בר־עונשין.

הרופאים שהביא עורך־הדין מיכה כספי, כדי להסביר את האוטומטיזם של הרנוי, ניתחו את מעשיו בעבר, שבהם אפשר לראות אוטומטיזם. היו מיקרים שבגלל מחלת־הנפילה, ממנה הוא סובל, היה נתקף בחוסר־הכרה ריגעי, באותם רגעים היה ממשיך, ללא

נושא הרצוניות שייך למחשבה הפלילית או למעשה הפלילי. רוב חכמי־המישפט טוענים, כי אי־רציה שולל את המעשה עצמו, ולא רק את הכוונה לתוצאה. כך שפעולה תוך כדי אוטומטיזם תביא לזיכוי של הנאשם לחלוטין

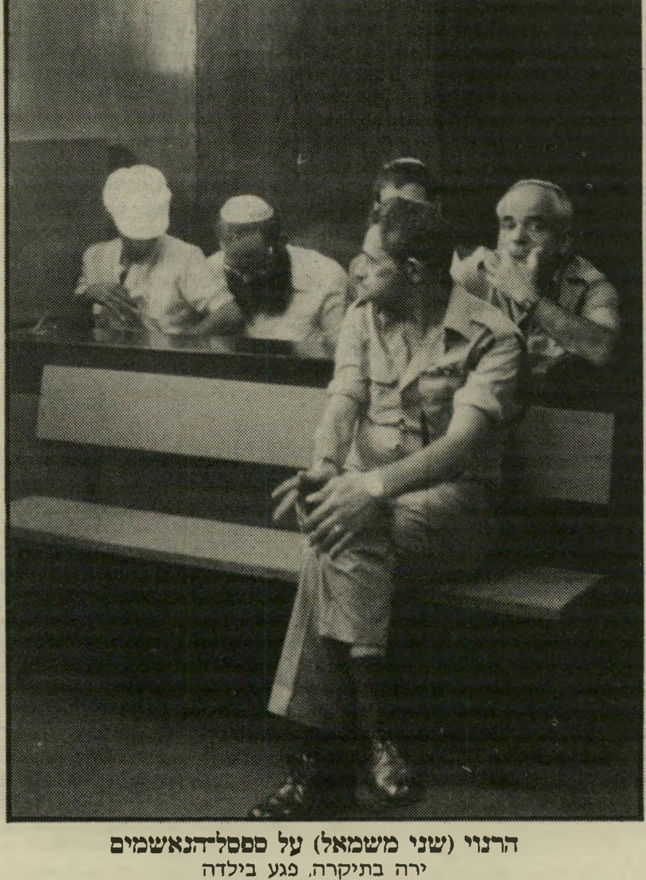

הרנוי (שני משמאל) על ספסל־הנאשמים
ירה בתיקרה, פגע בילדה

שניט, היו ערות לתוצאה של קבלת הגנה זו. הן הביאו עדי־הזמה, בעיקר רופאים, שציינו כי מחלת־הנפילה שבה לוקה הרנוי איננה מהסוג הגורם התקפים של חוסר־הכרה רגעי.

הגנתו זו של הרנוי עמדה בסכנה נוספת. קו־המחשבה, השולל אחריות פלילית מאדם הפועל בחוסר־רציה, יש לו סייג. כאשר אדם מודע למחלתו, ויודע, למשל, כי הוא סובל ממחלת־ירח, ובעת היות הירח מלא הוא נתקף בזעם ופוגע בכל הנקלע בדרכו, אסור לו כמובן לשים סכין תחת כרו בליל ירח מלא. הנחת הסכין היא מעשה רצוני, המנצל את ידיעתו כי בלילה יהיה חסר־הכרה, ואז אם יפעל, לא יהיה בר־עונשין. על כן קובעים המישפטנים כי במקרה כזה תיבלע הפעולה הבלתי־רצונית בפעולה הרצונית, הוא יהיה אחראי להנחת הסכין וגם לכל פגיעה שתיגרם עקב כך.

בעצם, דומה אדם כזה למי שמנצל בעל־חיים כדי לתקוף אחר. בעל־החי הוא חסר־אחריות פלילית, אולם מי ששלח אותו וגרם לו לפצוע או לחבול באדם אחר — יהיה אחראי לפעולה ולתוצאה.

חכמי המישפט נותנים עוד דוגמות למעשים כאלה. אם אדם חולה מחלת־הנפילה, יודע כי הוא נתון להתקפים של אוטומטיזם, אסור לו לקחת כלי־נשק בידו, פן יאבד את ההכרה ויפגע במישהו תוך כדי התקף. או אדם עייף מאוד, הלוקח מכונית ונוהג, אם ירדם בשעת נהיגה ויפצע מישהו, לא יוכל לטעון: „לא הייתי אחראי למעשי מכיוון שישנתי." קודם שנרדם היה ער לסכנה בנהיגה במצב כזה, ולכן יראו אותו כבר־עונשין גם לתוצאות הנהיגה בשינה. אלא שבמיקרה כזה יתכן כי לא יראו אותו כאשם ברצח למשל, מכיוון שלא היתה לו כוונה לרצוח, אלא רק

(המשך בעמוד 32)

אילנה אלון

מרים בנימיני

מזל החודש: מאזניים

גרמי־השמיים מציצים מעבר לאופק ומתערבים בחיי־הנישואין

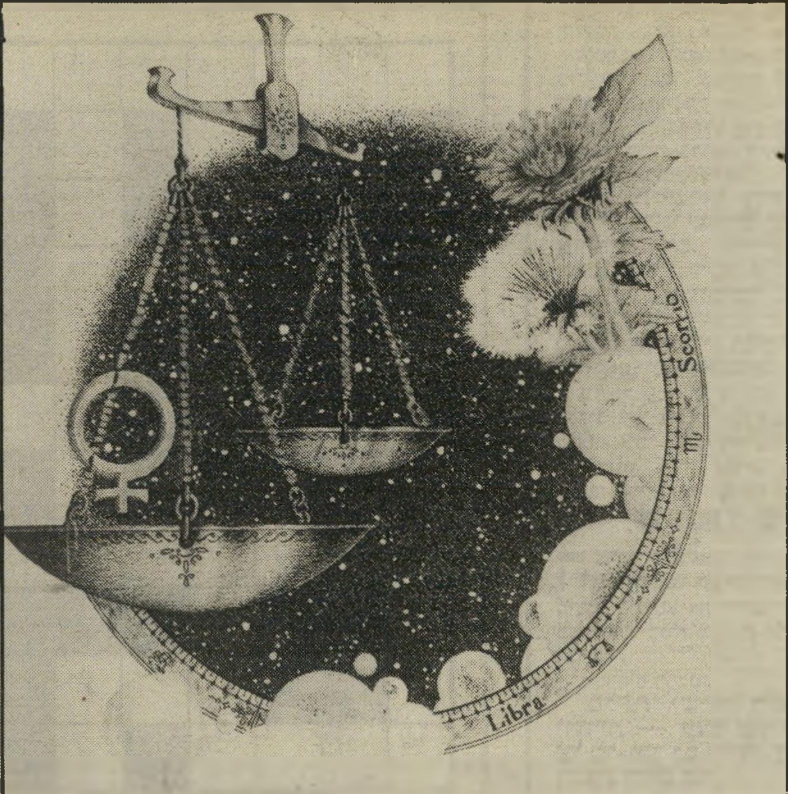

בגלגל המזלות מסמל מזל מאזניים שותפויות ונישואים. מצבי־לחץ, חיכוכים ומריבות אינם מתאימים למזל זה, המרגיש בנוח רק באווירה שקטה, הרמונית ונינוחה. חיי־הנישואין, כפי שהם מצטיירים בתקופה הנוכחית, אינם התשובה למה שבני־מאזניים היו מצפים מחיים משותפים. כשמנסים להתאים מזל מסויים למזל אחר לצורך נישואין, מתחשבים בקבוצת המזלות שאליו הוא משתייך, ולוקחים בחשבון חוקים נוספים, המקובלים על האסטרולוגים.

למשל, ברור ומקובל שמאזניים, המשתייך למזלות־האוויר, ירגיש בנוח במחיצת בני המזלות דלי ותאומים, שגם הם מזלות־אוויר, ויהיה לו נעים וטוב בחברתם של מזלות־האש, בעיקר בני אריה וקשת.

מזלות האדמה והמים פחות מתאימים למזל זה, ובכל־זאת, לעיתים קרובות צירופים מעין אלה מוכיחים את עצמם כמוצלחים.

כדי לדעת במדוייק מי מתאים למי, יש להכין מפות אסטרולוגיות לשני בני־הזוג ולהשוות ביניהן. רק אז אפשר לדעת אם הנישואין באמת יצליחו. ההשוואה נערכת בין השמש, הירח והאופק העולה, כמרכיבים עיקריים, ובשלב השני בודקים גם את שאר הכוכבים, מה שנותן תמונה יותר מפורטת וברורה על הדרך שבה יתנהלו חייהם המשותפים.

כל היבט שייווצר בין הכוכבים של הגבר לבין הכוכבים של האשה יגלה סיפור מעניין. כל כוכב מתייחס לתחום כלשהו.

השמש — תבטא את האישיות של בעל המפה. למשל: כשהשמש במזל־מאזניים, נצפה להכיר אדם סימפאטי, שקט, בעל חן רב, נטיות אמנותיות, היודע לקנות את לב הבריות.

הירח — יבטא את המינהגים, מצבי־הרוח, הצרכים והאמצעים שבם משתמש האדם כדי להשיגם. למשל: ירח במזל בתולה יראה על דאגנות, חוסר־מנוחה, פרפקציוניזם וצורך להיות עסוק כל הזמן. הבריאות עלולה להיפגע בגלל עומס דאגות וחרדות. מערכת־העיכול תהיה רגישה, והאדם יסבול מבעיות בביטנו. העצבנות והמתיחות יגרמו לו להתפרצויות־זעם פיתאומיות בגלל עניין של מה בכך.

ירח בתולה נותן כישרון לעסקים וגישה דקדקנית לפרטים. זה מתאים מאוד לעבודה מישרדית, להוראה, לבלשנות, למתמטיקה או לכל מיקצוע הדורש את מירב הדיוק והתייחסות לפירטי־פרטים. בעל ירח כזה יהיה מאוד מעשי ואנליטי, בעל אינטליגנציה גבוהה וזיכרון מצויין. הוא מצטיין כתלמיד ומסוגל להדהים ביכולתו לעבוד ללא לאות. בתקופה כלשהי בחייו הוא יתעניין או יעסוק בטיבעונות, צימחונות, ינסה להיעזר בעישבי־מרפא ואולי אף לגדלם, ויתרחק מכל מה שסינטטי ולא טיבעי.

ירח כזה יחפש לו שותף שיבין לליבו. למשל, ירח בסרטון יקבל זאת ברוח טובה

בעל הירח הוא עצבני ומתעניין בצימחונות ואיש־יופיטר מפגין קור ופריג'ידיות מינית

ויזדהה איתו. ירח תאומים, למשל, יתעניין בכל הנושאים למשך תקופה מסויימת, ואחר־כך יהיה מסוגל ללעוג לכל התכונות הללו, שהן למעשה זרות לו ולתפיסת עולמו.

מרקורי — יספר על הקשרים האינטלקטואלים שיווצרו בין בני־הזוג, וכן מהן הדיעות המקובלות עליהם. למשל: מרקורי בתאומים יספר על הפכפכות, כפילות ודיעות שמשתנות השכם והערב. לבעליו מוח שיש לו כושר־המצאה ודמיון רב, אינו נתפס לדיעות קדומות ושונא כל צורה של שמרנות. הוא שואף להרחיב אופקיו ומוכן להתנסות בכל חוויה, רק לשם סיפוק הסקרנות. הוא עושה רושם של אדם בעל ידע נרחב, אך תפיסתו שיטחית. הוא מיטיב לשוחח, אם כי לעתים מגבב דברים מבלי

(המשך בעמוד 32)

בתקופה זו אתם מוכנים לעבוד קשה ולקחת על עצמכם תפקידים חדשים. נצלו את המרץ המחודש שבו אתם חשים, ונסו לקדם את האינטרסים שלכם בכל תחום שהוא חשוב. בעבודה יהיו עכשיו יותר הזדמנויות להוכיח את יכולתכם. אם תצטרכו לעבור מיבדקים, ראיונות ופגישות עם אנשים אשר משפיעים על עתידכם המקצועי, תוכלו להשאיר רושם חיובי למדי, אם תביעו דעתכם ותהיו בטוחים לגמרי בעצמכם.

* * *

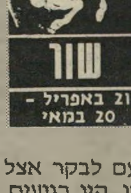

העניין העיקרי שמעסיק אתכם בימים אלה הוא העבודה. למרות שידידים מזמינים אתכם לבלות ולשכוח מעט מהטרדות, אינכם מראים נטייה מיוחדת לשנות ממינהגיכם הרגילים או לצאת מהשיגרה. הבריאות עדיין מטרידה. אי־אפשר להצביע על מחלה מסויימת. אלא שההרגשה הכללית אינה טובה – סובלים מכאב־ראש, מבעיות שיניים וגרון. אין כל טעם לבקר אצל הרופאים – זה יחלוף מעצמו. היו רגועים.

* * *

במקום שבו אתם עובדים תצטרכו לבדוק היטב אותם העובדים בשבילכם או איתכם. אל תתנו לרכילות שאינה נכונה להתפשט. גם אם לא נעים, חשוב שתביאו לידיעת הנוגעים בדבר שידוע לכם מה מתרחש מאחורי גבכם. ה־16 וה־17 אינם נוחים, ואתם עלולים להתפרץ ולהכריז הכרזות שלאחר מכן תצטערו עליהן. ב־18 וב־19, תהיה אפשרות של פגישות רומנטיות מהנות ומבטיחות. תוכלו לצפות להצעה מושכת.

ענייני דיור קרובים לליבכם בימים אלה. אם עדיין לא מצאתם מה שאתם מבקשים. המשיכו בחיפושים. תצטרכו להיות יותר חוצפנים ונועזים ולהילחם על מה שמוצא חן בעיניכם. אם לא חושבים על מעבר לדירה אחרת. לפחות טוב לשפץ את המקום שבו אתם מתגוררים. או לרכוש חפץ חדש. שיוסיף מצב־רוח טוב יותר. ב־17 או ב־18 בחודש תצטרכו להשגיח ולהקדיש יותר זמן משתכננתם – לחיית־בית שאתם מגדלים.

* * *

בענייני כספים תוכלו לפעול ולקדם עניינים שהתעכבו עד עכשיו. כדאי לקחת יוזמה ולהשקיע מאמץ, התוצאות יהיו טובות ממה שאתם חושבים. היכרויות חדשות מוסיפות עניין לתקופה ומקילות על מעבר לסביבה שונה מזו שלה אתם רגילים. ה־16 וה־17 אינם נוחים, בעיקר בגלל בעיות של בני־מישפחה אחרים, אבל מה־18 תרגישו יותר נוח, ותוכלו להרשות לעצמכם לצאת לבילויים בתחום המושך אתכם.

* * *

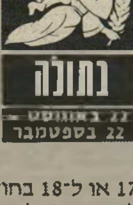

עניינים מיקצועיים וכספיים – מדאיגים ומטרידים אתכם השבוע. לא תוכלו להרשות לעצמכם להסתכן או לבזבז כספים על מה שאינו הכרחי. אתם עלולים לסבול מהפסדים כספיים בגלל חישובים מוטעים. בידקו כל חשבון בכל חנות שבה אתם קונים, תגלו טעויות שיהיו בהחלט ניכרות. מישהו מבני־המישפחה יזדקק לעזרה סמוך ל־17 או ל־18 בחודש. על מכרים חדשים אסור לסמוך. ואל תמהרו להאמין להבטחות.

בעיות כספיות ממשיכות להעסיק אתכם. היזהרו בכל הכרזה שאתם מכריזים. אנשים זוכרים את דיבריכם ולא תוכלו לטשטש דבר מאוחר יותר. מכרים חדשים עשויים לעזור, בעיקר סמוך ל־17 ול־18 בחודש. אלה קשורים לארצות אחרות ולמיקצועות יוצאי־דופן. אל תזלזלו באפשרויות חדשות. יתכן שזה יהיה פתח הצלה למצב הקשה שאליו נקלעתם. צפוי עימות עם בן־הזוג. שוחחו איתו בצורה גלויה על המצב.

* * *

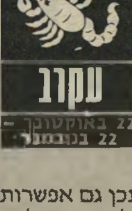

חוסר מרץ, עייפות ואף הרגשה מכבידה – מאפיינים את כל התקופה. אתם נתקלים בבעיות מרגיזות שאין לכם שליטה עליהן. כמעט מדי יום מאשימים אתכם בגלל טעויות של אחרים. ה־16 בחודש יהיה קשה במיוחד, אל תסמכו על איש, סדרו את החשוב לכם בכוחות עצמכם. ה־19 וה־20 יהיו יותר נעימים. מכרים חדשים יעזרו לכם לעבור את הקשיים ותיתכן גם אפשרות של קשר חדש. ה־21 וה־22 לא יהיו קלים.

* * *

ה־16 בחודש לא יהיה קל. חשוב שלא תערבו את עצמכם בעניינים שאינם קשורים אליכם. אתם עלולים להביע דעה בעניין שנראה בעיניכם כלא צודק, אלא שזה יגרום לכם נזק מאוחר יותר. בתחום הכספי תצטרכו להיות זהירים – אל תבצעו עיסקות עם ידידים, אל תלוו להם כספים והימנעו מסיכונים בתחום הפיננסי. יחסים שהיו חשובים בעבר יעסיקו אתכם בין ה־16 וה־19 בחודש. שימרו על הניתוק.

בין ה־16 וה־19 בחודש רצוי שלא תקיימו ראיונות בענייני עבודה. כדאי שתבצעו את העבודה בשקט ואל תבליטו את עצמכם על פני השטח. ה־15 בחודש יפגיש אתכם עם אנשים המעוניינים לקדם אתכם. לפתע יימצא פיתרון לכל הבעיות שעיכבו את ההתקדמות. חשוב שתדעו לשמור על יחסים טובים עם הסביבה. אל תמהרו להעיר ולבקר, גם אם זה צודק – עדיף שלא להתערב. בתחום הכספי – לא תרוו נחת.

* * *

אתם מרגישים יותר נוח, אם כי ה־16 בחודש הוא יום שבו אתם עלולים להסתכסך עם עובדים אחרים. קשרים עם ידידים מארצות אחרות יוסיפו לכם מכל הבחינות. תחום לימודים חדש – בא בחשבון בימים אלה. כדאי להירשם ולטפל בעניין זה. טוב לחשוב על לימוד שפה חדשה. ה־17 וה־18 בחודש יהיו מהנים, בעיקר בגלל פגישה ידידותית ומועילה. ב־21 וב־22 צפוייה פגישה רומנטית ומענגת.

* * *

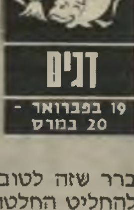

אתם חשים עייפים ומותשים. עומס רב מדי מוטל עליכם. אם עליכם לדאוג לכספם של אחרים. כדאי שתהיו מאוד זהירים. לא כדאי לעסוק בהשקעות. קשיים שאין לכם שליטה עליהם גורמים לדאגה, אך תוך שבוע וחצי המצב יהיה הרבה יותר קל מכל הבחינות. ידיעה שתקבלו מארץ אחרת תגרום לאכזבה, אולם מאוחר יותר יתברר שזה לטובה. בתחום הרומנטי עליכם להחליט החלטה שלא תוכלו לחזור ממנה.

תשבצופן העולם הזה 2511

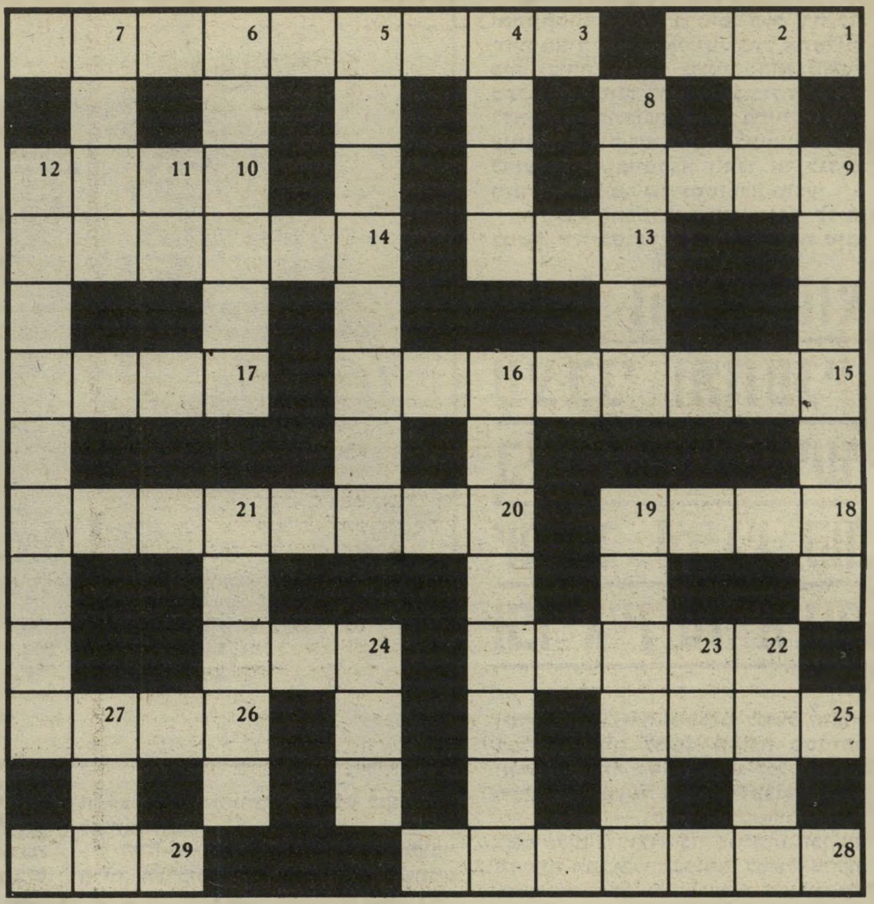

מאוזן:

1. עיתון בארץ, מכה במצריים (3)
3. הפרח לבית דויד (4,5)
9. של גאז, באוויר (4)
10. גנדי, חייה שלי (4)
13. הראשון שכתב על האשה העבריה (3)
14. זמר עכשיו, שר־דתות אז (6)
15. מה, שלעתים, פושע עושה (4,4)
17. הסיסמה של בגין (2,2)
18. בפרי (4)
20. הוא משרת נשים, אבל ב־כמויות (6,2)
22. כאשר מציבים מארב, מצי־בים גם אותו (5)
24. נביא המועדים (3)
25. שר בישראל, נמל בצפון (4)
26. חייל איננו חולם (4)
28. למזל ולאירלנד (4,3)
29. מהרה, בימים (3).

מאונך:

2. אות ומגורים (3)
4. המ"ם של סכו"ם (4)
5. הם הגיעו מהאנוי (4,4)
6. משורר חסר יוד (6)
7. מיבנה חקלאי (4)
8. אנשי המחתרת היהודית מתים עליה (5)
9. יש סאונה ויש חמאם (4,3)
11. נחפז וממהר (2)
12. כל שנה דין ופעם מלחמה (6,3)
16. בבניין־משרדים ובין הקומות (5,3)
19. עשיית חשבון מתוך חשבון (6)
21. השר ללא תיק שהיה רמ"א (5)
22. התאמן! חזור ושנה! (4)
23. לכל אדם וגם לנח (2)
24. עוון שכזה (3)
27. עת לכל... (3).

פתרון תשבצופן 2510

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.

רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272

טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75

שמירה על בריאותך ורכושך

תן טרמפ לחייל

הנדון

(המשך מעמוד 11)

עולים שבאו ממאה ארצות. השפה השלטת היא אנגלית, והתרבות השלטת אנגלו־סאכסית. אך לא יעלה כלל על הדעת שמישהו יעז להציע לחוקק שם חוק הקובע כי „לא ישתתף בבחירות מי ששולל את קיומה של ארצות־הברית כמדינה לבנה, אנגלו־סאכסית ופרוטסטנטית."

מדינת־ישראל היא מדינה יהודית מפני שהרוב הגדול של אזרחיה הם יהודים, והם המעניקים למדינה את אופייה המיוחד. משום־כך משקפת המדינה את האישיות הקולקטיבית הלאומית, ומונחית על־ידי היעדים הלאומיים.

כל זה עמד לעיני האו"ם, כאשר הכריז על הקמת „מדינה יהודית" בשטח אשר 45% מתושביו היו אז פלסטינים, לצד „מדינה ערבית", בשטח שחיו בו אז גם יהודים.

■ ■ ■

הציונות שאפה להקמת מדינה יהודית (או מדינת־יהודים) — מדינה שתבטא את היישות היהודית, כשם שבריטניה מבטאת את היישות הבריטית.

מטרה זו הושגה.

מדינת־ ישראל היא מדינה יהודית — עצם שמה מכריז על כך, וכך גם דיגלה, הימנונה ושפת הרוב בה.

אין שום צורך להכריז על כך בחוק. כי כאשר מחוקקים, זה מעלה בעיות חמורות, ששפינוזה־איינשטיין לא חלמו עליהן.

היהודים הם 83% מאזרחי המדינה, והערבים 17%. גודל היישוב הערבי ב־ישראל עולה כיום על גודל היישוב העברי בכל ארץ־ישראל במאי 1948, כאשר קמה מדינת־ישראל. מה מע־מדם?

מבחינת הדוקטרינה המישפטית, יש שני דגמים אפשריים.

האחד: לקבוע כי ישראל היא מ־דינת כל אזרחיה, בלי הבדל לאום ודת. זוהי הגדרה מודרנית, דמוקרטית, ברוח החוקה של ארצות־הברית.

השני: לקבוע כי ישראל היא „מ־דינה יהודית", להוסיף על כך קביעה לגבי מעמדו הלאומי של המיעוט הער־בי.

עד כה לא חוקקה המדינה שום חוק בסוגיה זו, כשם שלא חוקקה חוקה. אך הנה באו הגאונים וחוקקו חוק מטופש, בלי מחשבה ושכל, ופתחו את הבעיה לרווחה.

זוהי תיבת פנדורה, והיא תגרום לצרות אין־סוף.

■ ■ ■

אין לחוק הזה שום משמעות מעשית, מלבד אחת: על כל רשי־מת־מועמדים שתתייצב מעתה בב־חירות יהיה להכריז שהיא מכירה ב־קיום מדינת־ישראל „כמדינת העם ה־יהודי", והיא תיחקר על כנות הכרזתה זו.

כלומר: לא על נאמנותה למדינה, לא על מעשיה ותוכניותיה בעבר ובעתיד, אלא על דבקותה בהגדרה היסטורית־פילוסופית מעורפלת.

זה מזכיר את ימי האינ־קוויזיציה הקאתולית, כאשר גליליאו גליליי נדרש להצהיר על אמונתו שהשמש סובבת את כדור־הארץ.

ורק מי שישכנע את ועדת־הבחי־רות, המורכבת כולה מעסקנים מיפלג־תיים מסוג ז', שהוא באמת־באמת דוגל בקביעה זו, ובה בילבד, במפורש וגם במשתמע, במטרותיו וגם במעשיו, יו־כל להתייצב בבחירות. וגם בית־ה־מישפט העליון, שלפניו ניתן לערער, חייב להקפיד על כך.

(שמא יסתובב המועמד כעבור דקה וילחש לעצמו: „ואף על פי כן — נוע תנוע!").

לא יוכל להתייצב בבחירות ערבי שיאמר: ישראל היא מדינה יהודית, אך גם למיעוט הלאומי הערבי יש בה חלק ונחלה. לא יוכל להתייצב, כמובן, כנעני כמו אהרון אמיר, מתלמידי יונתן רטוש, המכחיש כל קשר בין המדינה ובין העם היהודי.

וגם לא אדם בעל שכל נורמלי, שיסרב להכיר בנוסחה שהיא אבסורדית בעליל.

■ ■ ■

על הנזק של מעשה־חיקוק זה אין צורך להרחיב את הדיבור.

הוא דוחף את המוני ה־אזרחים הערביים, הנאמנים ל־מדינה, אך שיש להם גם גאווה אישית ולאומית, אל מחוץ למיסגרת הדמוקרטית הממ־לכתית. זהו שרות ישיר לאויבי ישראל.

הוא מכניס את המדינה לוויכוח אידיאולוגי, שאין לה שום עסק בו. בחברה דמוקרטית ופלוראליסטית, עניניים אידיאולוגיים משמשים נושא לוויכוח חופשי ומתמשך. רק במדינות כמו ברית־המועצות קובע המישטר אידיאולוגיה רישמית, שהכל חייבים לסגוד לה, אחרת יבולע להם.

הוא מחזק את טענתם של אויבי ישראל, שישראל ו/או הציונות הן גיזעניות.

הוא נותן חיזוק כביר לתורות הגיזעניות של כהנא והכהנאצים, ודו־חף את הנוער לזרועותיהם.

כאשר כל זה נעשה בלי שמץ של מחשבה וללא כל ויכוח רציני, בעיקבות קנוניה פרלמנטרית של קומץ עסקנים בעלי מישקל־זבוב, לשם הפקת רווח פוליטי עלוב, זה מעיד כאלף עדים על הידרדרות הדמוקרטיה הישראלית לאשר־פתות.

■ ■ ■

איני רוצה להתחמק מלהביע את דעתי שלי על הסוגיה העקרו־נית. הנה היא:

ישראל היא מדינה דמוק־רטית, וככל מדינה דמוקרטית היא מדינתם של כל אזרחיה, בלי הבדל לאום, גזע, דת, עדה ומין.

ישראל היא מדינה יהודית, מפני שרוב אזרחיה הם יהודים.

עובדה זו אינה מיקרית, אלא תוצאה של תהליך היסטורי. לב־ליבה של הציונות היה השאיפה ליצור מיסגרת ממלכתית, שבה נוכל לבטא את אישיותנו הלאומית, ושבה נהיה ארונים לגורלנו. האו"ם הכיר בכך כאשר החליט לחלק את הארץ בין מדינה יהודית ומדינה ערבית. כל הדוברים עמדו אז על כך, ובינהם גם אנדרי גרומיקו, נציג ברית־המועצות, שקבע כי לקורבנות הנאצים מגיעה מדינה משלהם.

הרוב היהודי במדינת־יש־ראל חש במחוייבות עמוקה כלפי גורל היהודים בכל מקום בעולם, ועושה את הכל כדי לחוש לעזרת יהודים נרדפים. כאשר נרצח נוסע יהודי־אמריקאי על־ידי טרוריסטים באוניה חטופה, זה פוגע בנו יותר מאשר רצח נוסע סתם. וגם רבים מיהודי העולם חשים במחוייבות עמוקה כלפי מדי־נת־ישראל. קיימת זיקה הדדית עמוקה בין הרוב בישראל ובין יהודי העולם.

קיים בישראל מיעוט לאומי, השייך למדינה, ושיש לו חלק בה. מיעוט זה הוא פלג של העם הפלסטיני. אישיותו הלאומית תבוא לידי ביטוי ממלכתי במדינה הפלסטינית, שתקום בבוא העת לצד מדינת־ישראל. אזרחי יש־ראל הערבים ישמרו מן הסתם, על זיקה הדדית עמוקה עם העולם הערבי.

אם מגדיר החוק את המעמד הלאומי של הרוב, הוא חייב להגדיר גם את המעמד הלאומי של המיעוט.

במדינה דמוקרטית אין מקום לדרישה שמועמדים בבחירות יצהירו הצהרות אידיאולוגיות. כל הנדרש מאזרח המתייצב בבחירות הוא הצהרה על נאמנותו למדינה ולחוקיה.

כל השאר הוא חנטריש, ובמיקרה זה — חנטריש מסוכן.

שידור

מאחורי המירקע

מחווה זריזה?

הצופים, שקראו בבוקר יום־השישי על מותו של שחקן־הקולנוע אורסון ולס (ראה עמוד 26) ציפו שהטלוויזיה הישראלית תערוך מחווה כלשהי לזיכרו. עוד באותו היום הם שמחו לראות את קלסתרו הדשן בסרט אדם לכל עת, שבו הוא גילם את דמותו של הקרדינאל תומס וולזי, מזכיר הממלכה האנגלית בימי המלך הנרי השמיני.

אך לא היתה זאת מחווה שנעשתה בזריזות, כי הסרט תוכנן לשידור זמן רב מראש. סמיכות הזמנים בין מותו של השחקן להקרנת הסרט היתה צירוף־מיקרים בלבד.

המחווה תצטרך לחכות לתורה.

המנהל — הקרב מתחדש

שובו של שר־האוצר יצחק מודעי מסיור מקיף מחו"ל פותח מחדש את המערכה, בעלת עשרות הקרבות, על תפקיד מנהל־הטלוויזיה.

הסבר קצר למי שאינו מעודכן: לפני כמה שבועות מינה יצחק שמיר את מודעי ואת דויד לוי כנציגי הליכוד בוועדת־שרים מרובעת, לדיון על הסוגיה מי יהיה המנהל. את המערך מייצגים בוועדה יצחק נבון, המופקד על הרשות, בתוקף תפקידו כשר־החינוך־והתרבות, והשר משה שחל.

צוות שרי הליכוד וחבריו בוועד־המנהל של הרשות התיישבו לפני שלושה שבועות לדיון, שלא הסתיים בקבלת החלטה. אנשי הליכוד לא החליטו מיהו מועמדם.

אצל המערך, לעומת זאת, יש התפתחויות. **חיים יבין**, מועמדו של המנכ"ל **אורי פורת**, זוכה לתמיכה מאסיווית של אנשי המערך. הליכוד מתעקש שלא למהר בהצטרפות בתמיכה ביבין, משתי סיבות: ראשית — הם זוכרים שהמערך התנגד למינוי זה בתוקף; שנית — הם רוצים מישהו משלהם. אחד כזה יכול להיות **יוסף בראל**, מנהל הטלוויזיה בערבית, שכיהן בתפקיד זמנית, עד אמצע ספטמבר, על־פי המלצת פורת, אשר מתחרט היום על יוזמתו זאת.

דוד אדמון, חבר הוועד־המנהל מטעם הליכוד, מעלה כמה אפשרויות חלופיות, אבל סביר להניח שהן יפלו. כך, למשל, הוזכר שמו של **אלכס גילעדי**, סגן נשיא אן־בי־סי, המשתכר 150 אלף דולר לשנה. גם אילו הסכים גלעדי לתנאי השכר ברשות, וגם אילו כל המוסדות המתאימים היו מסכימים למינויו — הרי שהוא דורש בתוקף שהממשלה תזרים לטלוויזיה עשרה מיליון דולר, כדי להפיח בה חיים. איש אינו מאמין שמודעי יסכים לדרישה.

האם בכלל יש צורך במנהל? יו"ר ועד־העובדים, **רפיק חלבי**, טוען שיש למנות מנהל קבוע מייד, כי רק בעיקבות מינוי המנהל יבואו מינויים של ראשי־חטיבות, המתעכבים זמן רב.

למרות הכל, הטלוויזיה מתפקדת איכשהו. ומי שתופס לאט אבל בטוח את כיסאו של המנכ"ל, הוא **יאיר אלוני**, נציגו של פורת בטלוויזיה, שזכה לכינוי „מתאם הפעולות בשטחים". אלוני, מיקצוען שאינו חייב דבר לאיש ושאין לו שונאים מובהקים, כבר משנה פה ושם את הסדרים שקבע בראל (ראה מסגרת).

בבניין כלל שאלו השבוע ברצינות: אם אלוני כל־כך מצליח כמתאם, מדוע שהוא לא יכהן כמנהל בפועל?

רוטשילד הביתה!

השבוע נפרדה **מרים רוטשילד**, מנהלת המחלקה לסרטים קנויים בטלוויזיה, ממקום־עבודתה אחרי 30 שנה.

רוטשילד, רווקה מושבעת, החלה את דרכה בקול־ישראל כתקליטנית. אחר־כך ניהלה את מחלקת כוח־האדם ברשות, ומאמצע שנות ה־70 את המחלקה לסרטים קנויים.

רוטשילד השתתפה לפני הרבה שנים בוועד

שדרן יצהר
עזרה מבית־מישפט

שהדיח את מנהל־הרדיו **חנוך גיבתון**, ומינתה במקומו את **שמואל אלמוג**.

במקומה נבחרה לתפקיד **דפנה נחמיאס**, שהיתה סגניתה בשש השנים האחרונות.

רוטשילד זועמת על יושב־ראש הוועד־המנהל של רשות־השידור **מיכה ינון**, שמיהר לשלוח מיברק ברכה לנחמיאס, ובו הוא ביקש ממנה שלא תשכח בשיקוליה את הציבור הדתי. לעומת זאת, הוא לא טרח לכתוב ולוא מילת־ברכה אחת לרוטשילד הפורשת.

מי גנב ממי?

עולם קטן. ביום הראשון דווח על מדור טלוויזיה חדש, שיגיש **מאיר שלו**, העוסק בביקורת עיתונות, ושמו כתוב בעיתון. יומיים לפני הגיש איש הרדיו הוותיק **דויד** („דודי") **מרגלית** פינה חדשה במאחורי הכותרות המתחדשת: ביקורת עיתונות תחת שם זהה. מי גנב ממי את השם?

מאחורי המיקרופון

כולם נוסעים

שמואל („אוקון") נחושתן, סגן מפקד גלי־צה"ל, זכה במילגת לימודים בלונדון, והוא עוזב את התחנה הצבאית לתקופה של שנתיים. מי שמבקש לרשת אותו הוא **יוסי עוזרד**, מנהל חטיבת האקטואליה בתחנה.

הכתב הכלכלי של הרדיו **גד סוקניק** יוצא אף הוא לחו"ל בשליחות, מטעם הסוכנות, למרות שלא נענתה בקשתו לחופשה־ללא־תשלום.

לעומת זאת אושרה חופשה־ללא־תשלום לתקופה של שנה נוספת **לדליה יאירי**, הנמצאת בארצות־הברית עם בעלה ערן דולב. דולב, רופא ותת־אלוף (במיל'), היה בעבר קצין־רפואה־ראשי בצה"ל. יאירי היא אלמנתו של אלוף־מישנה **עוזי יאירי**, שנהרג במהלך הקרב על מלון סבוי במרכז תל־אביב, שנתפס לפני יותר מעשר שנים בידי לוחמים פלסטינים.

את גדי סוקניק יחליף **מאיר איינשטיין**, הכתב לענייני אנרגיה. את תפקידו של האחרון יקבל **אליהו בן־און**, שבעבר יצא לאוסטרליה ושב אחרי זמן קצר ארצה, לפני השלמת השליחות שם.

כולם מסוכסכים עם כולם

אין רגיעה, אף לא לרגע, במחלקת הספורט של הרדיו בתל־אביב. במחלקה בת ארבעת השדרים איש אינו מדבר עם רעהו. **דני דבורין**, מנהל המחלקה, יהנה לפחות מכמה ימים של בילוי בחו"ל. הוא ייצא לאוסטרליה לשדר משם את מישחק הגומלין בכדורגל בין ישראל ואוסטרליה על מוקדמות הגביע העולמי. כך לא יצטרך להחליף מילה עם **גידעון הוד ושימעון וילנאי**.

מי שממשיך לעשות כותרות הוא הרביעי במחלקה, **רמי יצהר**. לפני חודשיים הישעה אותו **אורי פורת**, מנכ"ל הרשות, מהעבודה, משום שהוא הינחה, בניגוד להוראות שניתנו לו, מופע בהאבקות חופשית. על־פי צו של בית־הדין לעבודה, הוא חזר לרדיו ותלה על קיר פנוי את החלטת בית־המישפט. אבל אליה וקוץ בה: יצהר אומנם חזר לעבודתו, אך לתדהמתו הוא נשלח לשדר ממישחקי־כדורגל בלתי־חשובים. בינתיים הוא יצא לחופשה ולשרות־מילואים, וכשישוב הוא בטח לא ישתוק.

בן־ציון ציטרין ■

ההונגרים נפלו קורבן

ביום החמישי האחרון היתה אמורה להיות משודרת עוד תוכנית בסידרה על נהרות תבל, והפעם על יהדות הונגריה. היא לא שודרה בגלל סיכסוך ישן שיש לטכנאים עם הנהלת־הרשות, על השימוש במצלמות האלקטרוניות. מצלמות אי־אן־ג'י. על־פי ההסכם, אין משדרים בטלוויזיה חומר שצולם במערכות האלקטרוניות, כי עדיין אין הסכם־עבודה עם הטכנאים לעידן האי־אן־ג'י.

כאשר החלו לערוך בבניין הטלוויזיה את הפרק ההונגרי בסידרה על נהרות תבל, התברר שחלק ממנו צולם במצלמות אלקטרוניות.

ברגע האחרון נזכר מישהו שמלאו חמש שנים להירצחה בפאריס של **עליזה שגריר**, ואז הכניסו לשידור סרט ישן, שאותו היא ערכה בזמנו, רחוב הנביאים, על הרחוב הירושלמי הנושא שם זה. הסרט הוא בן תשע שנים.

יום שישי העליז

בתוך שבוע־שבועיים ישתנה המסך־הקטן כמעט מן הקצה אל הקצה. **יאיר אלוני**, נציג המנכ"ל בטלוויזיה, כבר מכין תוכנית מקיפה של תוכניות חדשות, שישולבו בקרוב בלוח־השידורים.

הנהלת הרשות שמה דגש על שידורי יום־השישי, וביום זה יתחוללו רוב השינויים.

התוכנית מה השאלה, שאותה מפיק ומנחה **שימעון טסלר**, תועבר לימי ראשון. גם בעתיד היא תוקלט במקומות שונים ברחבי־הארץ. אך יהיה בה חידוש: על־פי הוראת **אורי פורת**, תיפתח כל תוכנית כזאת בסירטון בן חמש דקות, שבו סקירה מצולמת של הישוב שבו תוקלט התוכנית.

מהדורת החדשות של יום־השישי תורחב, והיא תיקרא מבט ליל־השבת. תהיה בה לפחות כתבת תחקיר אחת וגם מדור חדש: לקט מצולם של האירועים הדרמאתיים ששודרו במבט במהלך השבוע.

את השידורים במוצאי שבת תפתח תוכנית חדשה בשם השבת שלי. יתארחו בה אנשים בעלי סיפור יוצא־דופן ומרתק על שבת אחת מיוחדת בחייהם.

גם תוכנית־בידור חדשה מתוכננת למוצאי־שבת, והיא תיקרא אורח לשבת. בכל תוכנית יופיע אמן ידוע, שיארח באולפן את ידידיו למסיבה. מחיר הפקת תוכנית כזאת הוא נמוך, מקפידים לומר בטלוויזיה.

מנחה ומארח התוכנית הראשונה יהיה חיים טופול, שכבר נתן את הסכמתו. ברשות הוכנה רשימה של 40 אמנים נוספים, שיתבקשו לארח את חבריהם ואת הצופים למסיבת מוצאי־שבת. בין הבולטים: יוסי ידין, שמואל („שמואליק") סגל, יוסי בנאי, שייקה אופיר, שמואל רודנסקי וחנה מרון.

תוכנית זאת, אורח לשבת, תיכנס ללוח־השידורים לצד סיבה למסיבה. הופעותיה של **שרל'ה שרון** וזימרת הארץ של **אהוד מנור**, שפרק ראשון שלה שודר בערב שימחת תורה.

ברשות אין מרוצים מ**דניאל פאר** כמנחה סיבה למסיבה, ויש כוונה להחזירה למה שהיתה לפני כן — תוכנית בידור בעיקרה. שוב מוזכר שמו של **מני פאר**, המנחה לשעבר. אבל יש גם מועמד חדש, שבקרוב יבדקו את כישוריו לתפקיד מנחה סיבה למסיבה: זהו הבדרן **דודו טופז**, שכבר הופיע על המסך הקטן. ברשות מקווים שהוא יענה על התנאים הדרושים למנחה סיבה למסיבה — שיהיה גם עיתונאי וגם בדרן.

לוח־השידורים של מוצאי שבת יסתיים בקונצרט מצולם — קלאסי, רוק או ג'אז. לסירוגין.

בעוד שבועיים יתחילו בשידורה של תוכנית מלל אקטואלית חדשה מידי יום־חמישי, שתהיה מישקל־נגד לתוכנית זה הזמן, הפותחת את השבוע. את התוכנית בימי־חמישי ינחה **יעקב אחימאיר**.

אחת לשישה שבועות תשדר הטלוויזיה, בשידור־חי, את דרושים — תוכנית המנסה ליצור קשר בין מובטלים ברחבי־הארץ לבין מעסיקים.

תוכניתו של **עמוס ארבל**, בין הכיסאות, תשופר ואולי גם תורחב.

לדיברי אלוני, שינויים אלה הם רק התחלה.

מועמד טופז
במקום פאר

רק הסכין הטוב ביותר מצוייד במתקן ניקוי עצמי

״שיק-פיבוט״, הסכינסובב המחליק בשלמות על עור פניך ומגלח אותן מכל זוית, מציע לך עוד יתרון חשוב ובלעדי: **מתקן ניקוי עצמי**. לחיצה קלה על הכפתור הלבן מסלקת את כל שיירי הזיפים והקצף מבין הלהבים.

רק להבים נקיים מעניקים לך גילוח מושלם לאורך זמן...
אז בוא, עבור ל״שיק-פיבוט״.

שיק פיבוט-הסכינסובב עם מתקן הניקוי העצמי.

יבוא: י׳ רוזנהויז, בע״מ. טל. 03־621775
הפצה: ברק מפיצים בע״מ. טל. 03־9222855

שיק פיבוט

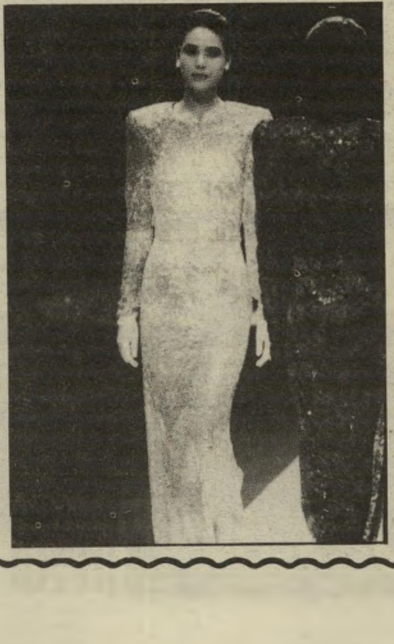

זיוה תלם ZIVA TELEM

זיוה תלם מזמינה אותך
לחדר התצוגה בביתה בהרצליה פיתוח
חדש בארץ:

תצוגת דגמי עור נפלאים תוצרת „אופנת עור זיוה תלם״
- צבעים מרהיבים גם לקיץ
- דגמים מקוריים
- ניתן להזמין בכל הגדלים ובכל הגוונים

השקיעי בבגדי־עור ולא תתחרטי!!

אביזרים: מחרוזות, תיקים, חגורות
תואם לבגדי־עור וכמו כן תואם לבגדי הקיץ של:

♦ **תמרה יובל** ♦ **רזיאלה**
♦ **„ורוד״** ♦ **חוה לוי**
♦ **רפי יעקובזון** ♦ **„פיצי״**
♦ M/N

אל תחמיצי את התצוגה!

המכירה תתקיים ביום שישי 18.10.85
וביום שבת 19.10.85
בין השעות 10–14 16–19
דוד המלך 10, הרצליה פיתוח

להתראות **זיוה**

הורוסקופ

(המשך מעמוד 29)

לומר דבר. מרקורי כזה לא יתאים לשותף אשר אוהב שהכל יתנהל באיטיות, יסודיות והתייחסות שווה לכל פרט.

ונוס — מסמלת אהבת אמת, אחדות, התחשבות בשותף וויתור למענו, ביטול רצונה למען שלום־בית, חוש ליופי וחושניות. ונוס, כשהיא במזל אריה, תראה על דחף חזק לפאר ולרומם את האהוב, ובעת ובעונה אחת גם לשלוט בו – לרוב, בדרך מקסימה ומושכת את הלב.

בעל הוונוס ניחן בלב חם ואוהב, הוא נאמן ומבזבז כספים ללא חשבון, במיוחד כשזה קשור לבן־זוגו האהוב עליו. בגדים יקרים, פרוות, אבנים טובות, תכשיטי־זהב, מקומות יקרים בתיאטרון או במקומות־בידור אחרים ומיצוי ההנאות עד תומן. הוא נהנה מכל מצב דרמאתי ומסוגל להפוך כל עניין פשוט לסצינה מתוך טרגדיה שקספירית. זוהי ונוס יצירתית מאוד, ובעל ונוס כזו לעולם־לעולם לא ישעמם את בן־זוגו או את הסביבה. ברור שלא יבחר לו טיפוס צנוע, חסכן, מחושב ושקט – שני אלה לא יסבלו האחד את השני.

מרס — מסמל את חיי־המין, הצדדים האגרסיביים יותר, מריבות סוערות, רצונותיו ודחפיו המיידיים של האדם. מרס כשהוא בעקרב, למשל, ידגיש רגשות עמוקים, בעלי עצמה אמיתית. חשוב שיוצאו בצורה חיובית – אז יתגלה אדם יסודי, חרוץ, בעל מרץ רב ותשוקות סוערות. אם המפה מראה על חסימה וחוסר־אפשרות להוציא את התכונות הטובות החוצה, הצד השלילי עלול להיות מסוכן ולגרום רישעות, קינאה, נקמנות והיעדר גילוי־לב, רדיפה אחרי תענוגות, מוסר ירוד בכל מה שקשור למין, כדי להשיג את המטרה כל האמצעים יהיו כשרים.

אדם כזה יבחר לו פרטנר שקט, שלא יוכל לעצור את דחפיו החזקים. מריבות בלתי־פוסקות יהיו כאשר השותף יהיה בעל עוצמת רגשות זהה.

יופיטר — מעיד על חוש־הומור, הנאות רוחניות משותפות ויחס חיוני ללימודים, למקומות ולדברים חדשים.

סטורן — כוח בונה אבל גם מתסכל. בקרינות קשות זה יראה על הרגשת כישלון, שאיפות שלא הוגשמו, אומללות, חולי, קור ופריג׳ידיות מינית.

אוראנוס — יראה על מקוריות, גישה בלתי־שיגרתית, דינאמיות, וכל הבלתי־צפוי והמפתיע שיוסיף עניין ומתח לשותפות. לעיתים בקרינות רעות, זה יראה שניתוק פיתאומי עלול להתרחש מתישהו בתקופת הנישואין.

נפטון — יבטא השראה, יכולת להתעלות מעל העניינים הפעוטים של היום־יום, אידיאליזם, רוח רומנטית, יכולת לברוח מהמציאות – אך לעיתים יצביע על חוסר־יושר, הונאה ורומנים נסתרים.

פלוטו — יראה על היכולת להתחיל מחדש. למרות שבכוחו להרוס את המיסגרת ולהתנתק לפתע מכל מה שהיה יקר, הוא מסוגל לשכוח את העבר ולהתחיל בבניה מחודשת, שסיכוייה טובים מן הראשונים.

אפשר לגלות דברים רבים כשכוכב במפה אחת יוצר קשר עם אותו כוכב במפה השניה. אבל עוד יותר מעניין יהיה הקשר בין כוכב אחד לכוכב אחר במפה השניה, ביחוד אם הכוכב השולט במפה יוצר קשר טוב עם השמש, הירח והאופק העולה של המפה השניה.

חולה הנפילה

(המשך מעמוד 28)

בעבירה שיסודה הנפשי הוא רשלנות או פזיזות.

בית־המישפט לא נכנס לכל השאלה המסובכת הזו, מכיוון שמצא כבר בתחילת פסק־הדין, כי הרנוי לא סובל ממחלת־הנפילה מהסוג הגורם להתקפים של חוסר־הכרה.

הגנת נפל

השופט אורי שטרוזמן, ראש ההרכב, קבע כי הרנוי לא טען מייד לאחר היריה, כאשר שב למכוניתו של אפרים סיגל, כי סבל מהתקף של חוסר־הכרה. להיפך, הוא אמר לו „נדמה לי שפגעתי במישהו,״ מילים המרמזות לכך שהיה ער למעשיו.

גם בהמשכו של אותו ערב, כאשר הזמין הרנוי לביתו את פינחס מחרבי, מאבטח של חברת דן, וביקש ממנו להחליף איתו את קנה העוזי, כדי שלא יהיה מלוכלך בעת בריקת־נשק, העיד הדבר על ריגשי־אשם ומודעות לפעולה פלילית.

„הסניגוריה הוכיחה את ,מעלותיה׳ של האפילפסיה,״ כתב השופט

פרקליט מיכה כספי
אין הוכחה לאפילפסיה

שטרוזמן באירוניה, „אך לא הוכיחה אף לכאורה כי הנאשם סבל מאפילפסיה פסיכומוטורית בכלל, או בשעת העבירה בפרט.״ השופטים קראו להגנה „הגנת נפל״.

כאשר דחו את ההגנה הזו, פנו השופטים לבדוק את כוונתו של הרנוי בעת הירי. האם התכוון לרצח ממש, או שמא היתה זו הריגה, שבה נדרשת כוונה פחותה מרצח? „לא יתכן שהתכוון לרצוח, כאשר חזר לילדו המחכה לו במכונית,״ אמר אחד השופטים.

„הוא ירה באוויר ולא התכוון לרצוח איש... היריות היו מפוזרות, קליעים פגעו בתיקרה, אף כדור לא כוון לאיש, והילדות נפגעו למרבה הצער,״ קבעו השופטים.

את כוונותיו של הרנוי בשעת הירי היה על השופטים לפענח בעצמם, ללא עזרתו של הנאשם. שכן, ברגע שבחר הרנוי בהגנה של התקף אפילפטי, לא יכול היה לתת כל הסבר לכוונותיו בשעת הירי, שהרי לגירסתו, לא היה אז כלל בהכרה, ואינו יודע מה קרה וכיצד.

למזלו של הרנוי, היו כל השופטים תמימי־דעים כי לא התכוון לרצוח בדם קר ובכוונה תחילה את הילדה, שישבה ליד אביה המתפלל. הרנוי הורשע בהריגה, עבירה שעונשה המכסימלי הוא 20 שנות מאסר, ונדון ברוב דעות השופטים לעשר שנות־מאסר. על רצח בכוונה תחילה העונש הוא עונש־חובה של מאסר־עולם.

אתה והשקל

מטוסים צרפתיים במקום כורים

בעוד כל העיניים מופנות למטוס הלביא — וכל הלשונות מגלגלות את השאלה השקספירית: יהיה או לא יהיה? — מגיחים דווקא הצרפתים, המציעים כאן את מרכולתם.

באחרונה הוברר סופית שירח־הדבש הגרעיני בין ישראל וצרפת הסתיים וחלום הכורים, שאותו רקם **שימעון פרס**, התנפץ. אבל לא אלמן ישראל, והצרפתים מחזרים אחרי הישראלים בתחום־התעופה.

קרוב לוודאי שהם יצליחו. אבל ראשית לכל יש לשאול, מרוע הם דוחפים כל־כך בעניין זה?

מקור מהימן מסביר את התרגיל הצרפתי כתגובה להצלחת העיסקה האנגלית־סעודית של מכירת מטוסי הטורנאדו. האמריקאים מוכרים לירדנים, והצרפתים מודיעים על עסקות עם עיראק, כשברור שלאחרונים אין כסף לשלם בעד הסחורה.

השוק שנותר להם הוא בישראל, בתחום התעופה. עתה הם עורכים גישושים ראשונים, אבל הם כבר שבעי־רצון. **איסר פן**, נציג התעשיה האווירית הצרפתית בארץ, הוא ידיד קרוב של ראש־הממשלה עוד מימי התקופה שפרס היה מנכ"ל מישרד־הביטחון.

צפוי, אם כן, ויכוח מחודש על פרוייקט הלביא, העומד להמיט אסון על המשק, בין אם יתבצע ובין אם יתבטל. יתבצע — יהיה זה על חשבון תקציבים חיוניים אחרים, ביטחוניים וחברתיים. לא יבוצע — אלפי אנשי־מיקצוע ייפלטו מהתעשייה האווירית.

לצרפתים חשוב וחיוני למכור עתה לישראל, והם יפעילו את כל הבליסטראות כדי להצליח. האם פרס יעזור להם?

פלאפון — בפתרון הבזק

בחודש מרס הקרוב תתחולל המהפכה האמיתית בחברת־התיקשורת בזק.

החברה תוכל, החל מתאריך זה, לתת פיתרונות מהירים ויעילים למי שאין אפשרות להתקין אצלו קווי־טלפון רגילים, והמדובר במאות אלפים של ממתינים. אבל, אליה וקוץ בה: המחיר לא יהיה נמוך.

מדובר במכשיר־טלפון אלחוטי נייד, פלאפון בשמו המסחרי. הוא תוצר של חברה משותפת שהקימו מוטורלה ותדיראן. שם החברה: מוטורולה־תדיראן תיקשורת סולרית.

גודלו של מכשיר־הטלפון הוא כגודל כף־יד. אפשר לחייג ממנו מכל מקום לכל מקום, ללא מרכזיות ושאר הפרעות. בפרוייקט הושקעו 20 מיליון דולר, כאשר את התשתית מקבלים מבזק.

עדיין לא נקבע מחיר למכשיר. למרות זאת, מגלים בו רבים עניין. החברה פנתה, כתרגיל ניסוי, לציבור עורכי־הדין, וביקשה לדעת אם הם יזמינו את המכשיר, שעדיין אין לו מחיר מוצע לצרכן. מאות נענו והזמינו אותו.

מכשיר הפלאפון יוצע לצרכני הטלפון חסרי המכשיר הסטנדרטי, בשכירות חודשית, והתשלום עבור השיחות יהיה לפי פעימות המונה.

בעוד שבע שנים יעבור כל הפרוייקט לרשות בזק.

תירוצים, תירוצים

השבוע בולטים שניים:

● זוכרים את הפסדי אל־על המצטברים, כפי שפורסמו במאזן השנתי האחרון של חברת־התעופה הלאומית? מתוך לישכתו של המנכ"ל **רפי הר־לב** יוצאות טענות חדשות, האמורות להשיב על השאלה מדוע יש הפסדים כל־כך כבדים. בעבר הם דיברו על שני אלמנטים: חוב מצטבר וביטול טיסות־שבת. השבוע שמעתי שהסיבה נעוצה באמריקאים. ליתר דיוק, בחברת־התעופה פאן־אמריקן. כן, היא אשמה בהפסדים הגדולים של אל־על. שר־התחבורה **חיים קורפו** עוד עלול להשתכנע שזה נכון, ולכן כדאי להזכיר לו ולהר־לב, שהודות להסכם המאפשר לפאן אם לטוס לישראל, יכולה אל־על לטוס לערים רבות בארצות־הברית. ההסכם קיים כבר כמה שנים, עוד לפני שאל־על חלמה על גירעון של 350 מיליון דולר.

● ומאל־על לטלרד. חברת הטל־קומוניקציה ההסתדרותית התפארה בסידרת הצלחות יוצאות מן הכלל בשנה האחרונה, גם בארצות שאינן מקיימות קשרים דיפלומטיים עם ישראל, אבל רק השבוע התפוצצה לה עיסקה גדולה עם מעצמה שדווקא מקיימת יחסים עם הישראלים — ארצות־הברית.

רקוויאם לציבעונית ולווידאו

מיפגש סגור של עובדי אמפא — חברת השיווק של אמקור — היה מקום מתאים לכמה דיברי טעם ועניין בתחום האלקטרוניקה. **עודד גורודיצקי**, מנכ"ל אמפא, מצא סיבה טובה לדבר על כל מיני דברים, וביניהם על שתי עובדות לא ידועות, אולי מפתיעות. לדבריו, ענף האלקטרוניקה הבידורית, הכולל מכשירי טלוויזיה ציבעוניים ומכשירי־וידיאו כמעט שהתחסל בארץ. הסיבה העיקרית לכך היא המיתון. סיבה אחרת — רוויה בקרב הצרכנים.

מה עושה אמקור, וסביר להניח שגם המתחרות? המוצרים הבולטים של העונה הבאה יהיו תנורי־טורבו ומכשירי טוסטר־אובן חדשים. והלהיט: מדיח כלים ישראלי.

בקיצור, שבים מהסלון למיטבח!

עמית — סנונית ראשונה

בעוד שהמאזנים החצי־שנתיים של הבנקים הראו שהם סיימו את המחצית הראשונה של שנת 1985 ברווח, ממשיך בנק כללי, הבנק של הברון **אדמונד דה רוטשילד**, להפסיד כסף.

את הבנק מנהל **ארנון גפני**, לשעבר נגיד בנק ישראל, איש נעים־הליכות. בבנק כללי לא הולך לו, והתוצאה היא בשתי חזיתות נוספות שנפתחו נגדו — העובדים בבנק מאותתים שאצלם שורר אי־שקט חמור; מועצת־המנהלים מתנדנדת.

האלוף (מיל') **מאיר עמית**, לשעבר מנכ"ל כור ושר בממשלת הליכוד הראשונה, פרש ממועצת־המנהלים, ויש לו סיבה טובה לכך. נראה שהוא לא ישאר בודד בהתפטרותו.

לא צריך, אגב, לדאוג לעמית. יהיה לו מה לעשות. השבוע הוא צורף, ביחד עם שניים אחרים, לדירקטריון של החברה לישראל, כנציג־ציבור. החברה לישראל נשלטת על־ידי קבוצתו של **שאול אייזנברג**. ביחד איתו צורפו **עמוס מנור**, לשעבר ראש שרות־הביטחון הכללי ואחר־כך מנכ"ל אתא, ו**צבי ("צ'רה") צור**, לשעבר רמטכ"ל.

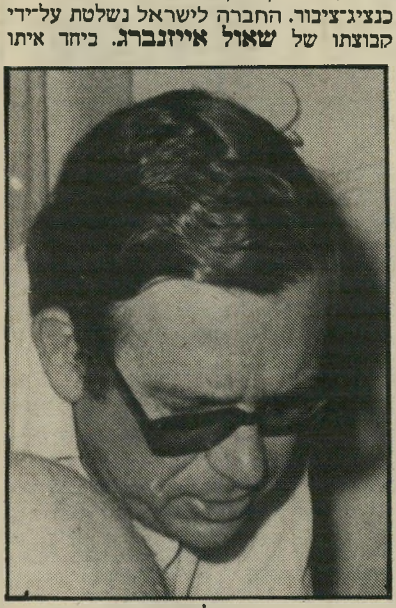

מנכ"ל גפני
הפסד חצי־שנתי

פורש עמית
מדירקטוריון לדירקטוריון

מפילאי ההקפאה

אמנון הלפר מקפה מילנו בצפון תל־אביב כבר רגיל לקבל דוחות וקנסות מפקחי עיריית תל־אביב. מסתבר שלנהל עסק בעיר הגדולה, בשעות הלילה, זוהי משימה כמעט בלתי־אפשרית, אם רוצים לשמור על כל סעיפי־החוק. לא נורא. מתרגלים. אבל מה שהרגיז אותו בשבוע שעבר היה שיעור־הקנס הרגיל, שהוא משלם בעוון פתיחה אחרי שעה 12 בלילה בלילות שבת. לידיעתכם, העיריה אינה מתירה בלילות־שבת, בניגוד לשאר ימי־השבוע, פתיחה אחרי חצות.

על כל פנים, הדוח שהוא קיבל הקפיץ אותו. מאחורי הדף הירוק, המוכר כל־כך, תיקן הפקח בכתב־יד את הסכום הישן — עשרת אלפים שקל — והעלה אותו ל־25 אלף שקל.

ומה עם צווי ההקפאה?

מתברר שב־2 בספטמבר הוציא היועץ המשפטי לממשלה **יצחק זמיר** חוזר לעיריות, שבו הוראה של מישרד־הפנים — צו העיריות עבירות קנס, תיקון מס' 6. על־פי מיכתב זה, הועלו הקנסות הקבועים בחוק בשיעורים שונים.

מיזנונאי הלפר
דוחות כבדים

ומהעלאה, להעלאה: הנהלת קופת־חולים העלתה בקיץ האחרון, בניגוד להוראות, את מחירי האיכסון של אורחים בבתי־ההארחה שלה. אחרי שמישרד־התעשיה־והמיסחר עלה על העניין, היא מיהרה להוריד את המחירים.

אבל מה על אותם ששילמו יותר, בתקופה שלכאורה המחירים היו אמורים להיות קפואים?

בין קופת־חולים והנהלת מישרד־התעשיה והמיסחר מתנהל דיון ארוך, שיש בו שני אלמנטים: איך יוחזר, ובאיזה שיעור, הכסף למבוטחים ששילמו מחיר מופקע. ועניין שני, שאי־אפשר לנתקו מהראשון, איזה עונש יוטל על הנהלת הקופה, אם בכלל, בגין מעשה זה. בינתיים מדובר על תשלום־כופר במקום העמדה־לדין.

שאלה למחשבה: אומרים שמצב קופת־חולים הוא בכי רע, אך מרוע שפר מזלו של מפקיע־מחירים זה מסוחרים קטנים, שלא הטביעו על חלון־הראווה שלהם את מחיר המוצר?

בן־ציון ציטרין

עם מגון הוא יכול לעמוד, לעמוד ולעמוד.

קבקבי נוחות של מגון, קלים, אורטופדים ואופנתיים. צריך יותר מזה?

מגון

שיווק. לבנדה 42, ת"א. 03-374961

פרנקו & דן

קלוק

מיצעד הלהיטים

עופר ניסים (20), התקליטן של קולנוע דן בתל־אביב, הוא מהתקליטנים היותר מפורסמים בארץ, וגידל בשבע השנים האחרונות, דורות של אוהבי מוסיקה.

בטבלה הבאה הוא דירג את 10

עופר ניסים
דורות של אוהבים

התקליטים המבוקשים והמושמעים ביותר בשבוע האחרון.

1. נענע את המחלה – דפש מוד
2. קונקשין – אילנה אביטל
3. עיניים – יהודה פוליקר
4. אל תשכחי אותי – מחשבות פשוטות
5. עכשיו כולם ביחד – אילנית
6. ים בלילה ים ביום – יזהר כהן
7. בכיף – מדונה
8. רצה במעלה הגיבעה – קייט בוש
9. אתה יכול לזכות אם תרצה – פיטפוט מודרני
10. מישחקים מרושעים – ילו

אוהבים ושרים

ספי אפרוני (24) ואבי פורטנוי (28) הכירו זה את זה במהלך החזרות להצגה עד־לא־ידע בפורים לפני כשנה. מי שיזם את הקשר ביניהם היה המפיק חיים סלע, שהכיר את שני הצעירים.

כמו בכל ההתחלות, גם כאן ההתחלה היתה קשה. ספי לא כל־כך התלהבה ואבי קצת נרתע מהקרירות של ספי.

עד שבובו אבד. בובו היה הכלב

אבי פורטנוי
הכלב אבד –

האהוב של ספי. מתוך יאוש ביקשה ספי מאבי שיעזור לה לחפש את הכלב האובד. את הכלב לא מצאו, אך במקומו היא מצאה את אבי, ומאז הם יחד.

ספי היא בתו של השחקן יהודה

ספי אפרוני עם בובו
– במקומו נמצא הזיווג

אפרוני, והיא חולמת על קריירה של זמרת. היא השתתפה במחזות הללויה הוליווד, עד־לא־ידע, וספינת־החלומות. היא הקליטה שני שירים שאותם היא כתבה והלחינה ביחד עם אבי. עכשיו היא מחכה שייצאו לרדיו, כדי לקטוף את התשואות.

אבי היה חבר בלהקת־הליווי של ירדנה ארזי בקדם־ארוויזיון הקודם, השתתף בהצגות יוסף וכתונת הפסים, עד־לא־ידע וספינת־החלומות.

הוא הקליט עד היום שני שירים, שהראשון בהם, קיץ מטורף, כבר יצא לרדיו, אבל לא זכה להצלחה או להשמעות רבות. ביחד, הם חושבים, יצליחו בגדול. לדעתם, אין בארץ צמד שנראה טוב, יודע לשיר, ובעל חומר טוב כמותם.

הם טוענים שרמת ההפקות בארץ נעשית תמיד על גבול החלטורה. הם אומנם לא אוהבים את אותו החומר המוסיקלי, אבל ממלאים האחד את השני ברעיונות.

יוונים על הבימה

יהודה פוליקר הוא היום השם הלוהט ביותר בשוק הבידור הקל בארץ.

תקליטו האחרון, עיניים שלי, נמכר בתוך חודש ימים ב־15 אלף עותקים. בעיקבות ההצלחה המדהימה הוחלט לקיים מופע שיכלול את שירי התקליט וכן חומר אחר, שלא נכנס לתקליט.

התקליט בנוי משירים יווניים, שכתב המשורר גורגיו דאלארס. עתה נסע מנהלו האישי של פוליקר ליוון, שם ינסה למצוא נגנים מקומיים שיבואו ארצה, כדי ללוות את פוליקר — אם כי הרעיון להביא נגנים זרים להופעות בארץ צורם להרבה נגנים המתלוננים על המצב הקשה בלאו הכי בישראל.

המנהל של פוליקר גם ינסה לשכנע את דאלארס עצמו שיבוא ארצה להופעה מיוחדת עם פוליקר.

סולו לטובה

איך קורה שצוות של צעירים מישראל מצליחים דווקא בבריטניה הגדולה? אריק קפלון (26), עולה חדש מברית־המועצות, ארבע שנים בארץ.

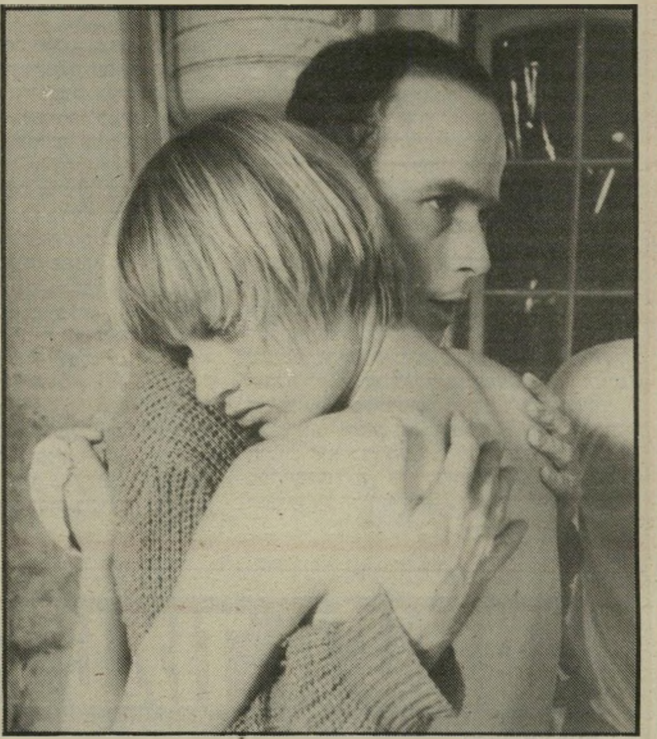

נינה ביטר ויורם לוינשטיין
אהבה ואנרכיה

סיים את הלימודים באוניברסיטה ומצא את עצמו לפני עבודת־גמר.

סיפר אריק:

היה לי חשוב לעשות סרט שיהיה בעל מסר אוניברסאלי, שבכל מקום הוא יכול להיות מציאות. בנוסף לכך הייתי מוקף באנשים שעשו סרטים על נושאים אישיים וארציים. אני רציתי, בחלקה הקטנה שלי, להגיע לכמה שיותר אנשים.

כך גם הגעתי אל הרעיון המרכזי של הסרט שלי, סולו לטובה, המספר על נגן טובה שחי בארץ טוטליטארית שסועת־מילחמות והוא, בתוך כל המהומה שסביבו, מנסה לשמור על אי־מעורבות.

אבל ככל שהנסיונות שלו להיות לא מעורב גדלים, כך גם גדלה שקיעתו. הוא פוגש בפרטיזנית יפה־פיה החוטפת אותו להרים, שם מתפתח ביניהם רומן והיא משדלת אותו, בעל כורחו, להשתתף בפעולות נגד המישטר. בסופו של דבר הם נתפסים על־ידי הצבא ובחקירות הוא מנסה להתחמק מלקבל אחריות, ללא הצלחה.

המסר שאותו רציתי להעביר לקהל הוא: אי־אפשר להישאר באותו מצב של צעקה פנימית שלא יוצאת החוצה.

הסרט גם דובר שפה חדשה, גיברושקה. שפה לא מובנת, שהצלילים שלה בנויים על מצבים נפשיים בהם נמצאים השחקנים. אבל יש גם תרגום עברי ואנגלי.

ניסיתי להשתחרר מהזמן והמקום, ולכן צילמנו במקומות שאי־אפשר לשייך אותם לשום מדינה.

גם את הדמויות בחרתי כך שלא יהיה אפשרי לזהות שייכות לאומית כלשהי. ולכן גם יצרתי שפה לא מובנת.

עד כאן דיברי אריק.

בסרט, שנעשה בהתנדבות על־ידי כל אנשי הצוות, משתתפים בתפקידים הראשיים:

● בתפקיד הפרטיזנית, נינה ביטר — ילידת גרמניה, באה ארצה אחרי שלמדה מישחק בברלין, והמנסה למצוא את השורשים שלה בישראל.

● את נגן הטובה מגלם השחקן הצעיר יורם לוינשטיין (25), שכבר הספיק להשתתף בסרטים מגש־הכסף וחנה קיי.

אל סולו הגיע לוינשטיין בהמלצת ידידים. בפגישה הראשונה עם הבימאי הוצע לו תפקיד שולי, הוא סירב והודיע כי יהיה מוכן לשחק רק בתפקיד הראשי.

הוא ניסה להסביר לבימאי איך הוא רואה את הנגן ואת הלבטים שלו, ויצא מהפגישה בלב כבד מאוד, לא האמין שיקבל את התפקיד. אך שלושה ימים לפני תחילת הצילומים צילצלו אליו ושאלו אותו אם הוא עדיין מוכן לשחק בסרט.

הצילומים התנהלו במשך זמן קצר, אך באופן מאוד אינטנסיבי. עבדו מהבוקר עד לבוקר שאחרי, ללא הפסקה, בתנאים־לא־תנאים. אך, אומר יורם, „למרות הכל, החוויה היתה כבירה. היה תענוג לעבוד עם אריק. הוא בימאי היודע איך להעביר לשחקן את המחשבות לתוך הדם, מבלי לגרום למתחים."

הסרט נמכר לטלוויזיה האנגלית, והוא ישודר בתוכנית היוקרתית 11 השעות. בארץ לא נמצאה עדיין מיסגרת המוכנה לקנות את הסרט. לאוהבי קולנוע תיערך הקרנה מיוחדת בבית ליסין בתל־אביב, ב־20 בחודש.

קשה להיות יפה

נורית מיזרחי (17), מלכת היופי־עשרה של השנה, ממריאה השבוע להונג־קונג, כדי לייצג את ישראל בתחרות־יופי עולמית. אך השבוע האחרון היה שבוע מאוד לא סימפטי לנורית היפהפיה, התמירה והשחרחורת.

בתצוגת־אופנה במופע זוגות זוגות בחולון היא נפלה מהבימה ונקעה את הרגל. למרות הכל, היא המשיכה

נורית מיזרחי
זה לא היה חיזור

בתצוגה עד לסיומה. מייד לאחר מכן היא הובהלה אל מגן־דויד אדום, שם חבשו לה את הרגל וציוו עליה מנוחה מוחלטת של שבוע.

לרוע מזלה היא לא יכלה להרשות לעצמה את המנוחה הזאת. כי למחרת היא היתה חייבת להתייצב בסטודיו של צלם, לצילומו של קטלוג ביגדיים, שיופץ בארצות־הברית.

אל צילומי הקטלוג הגיעה נורית די במיקרה. בחודש שעבר היא השתתפה בתצוגת־אופנה בים־המלח. שם נפש צעיר, אמריקאי־יהודי, בעל בית־אופנה לביגדיים, שהתלהב מנורית וביקש ממנה להצטלם עבור הקטלוג.

נורית, שחשדה כי מאחורי הצעת־העבודה מסתתרת הצעת־חיזור, סירבה. ורק לאחר שהצעיר צילצל, כעבור שבוע, אל אמה של נורית, היא השתכנעה כי מניעיו עיסקיים בלבד. והסכימה.

תקליטים חדשים

חוויות אישיות

שרון ליפשיץ עובדת על תקליט חדש. את הטקסט כותב השחקן הצעיר דן תורן, את המוסיקה כותבת שרון ליפשיץ עצמה. המפיק והמעבד המוסיקלי: ירון בכר.

שרון הצעירה התגלתה בשנה האחרונה, ושירה גידי, שכתבה ביחד עם דן תורן, הפך להיט־ענק.

גם במיצעדי־הסיכום של שנת־הפיזמונים היא הצליחה להתברג למעלה גבוה. במיוחד במיצעד־הטלוויזיה, שם היתה האמן היחיד ששיר שלם שלו שודר ללא הפסקה.

המעריצים מחכים

כדי לעבוד על תקליטו החדש של שלמה ארצי הובא ארצה מניו־יורק הרחוקה המעבד והמפיק לואי להב, שעבד לפני שנים אחדות עם הבוס הגדול של הרוקנרול, ברוס סיפרנטין. ארצי־את־להב עשו ביחד את תקליטו הקודם של ארצי, תרקוד, שהיה להיט ומכר עשרות אלפי עותקים. תרקוד גם היה הצלחה אמנותית גדולה, וכל מבקרי התקליטים יצאו מגידרם כדי להכתירו בשבחים.

לתקליט החדש, שאת המוסיקה והטקסט שלו כותב ארצי בעצמו, עדיין אין שם, אך בימים אלה החלו ההקלטות המתבצעות במלוא הקצב, בתקציב־הפקה של 20 אלף דולר.

נמרוד דור

חמרורים

תווים לאשמדאי

נחוג ♦ יום הולדתו ה־75 של **יוסף טל**, מלחין (חלום העיגולים), מחבר אופרות עבריות (שאול בעין־דור, אשמדאי) וחתן פרס־ישראל למוסיקה (1970), שאחרי תקופה קצרה בקיבוץ ושנים אחדות שבהן לימד פסנתר בקונסרבטוריון בירושלים, נודע במיוחד כמקים המרכז למוסיקה אלקטרונית באוניברסיטה העברית, למענה אף חיבר כתב־תווים מיוחד.

● ● ●

שיא ההצלחה והחרפה

נחוג ♦ בהמבורג שבגרמניה, יום־הולדתו ה־80 של **מכס שמלינג**, אלוף־העולם באיגרוף (במישקל כבד) של שנות ה־30, שהגיע לשיא הצלחתו ב־1936, עת גבר על האלוף האמריקאי־הכושי הבלתי מנוצח עד אז, ג'ו לואיס, וגם לשיא חרפתו, כשהמתאגרף האמריקאי־היהודי, מכס בר, סרב להתאגרף איתו בגלל קשריו הנאציים. בקשת שמלינג ביום־הולדתו: „אני רוצה לחיות עד 99!”

● ● ●

פרעה ופילוסוף

נפטר ♦ בניו־יורק מסרטן־הריאות בגיל 65 (לפי גירסה אחרת, בגיל 70) **יול ברינר**, שחקן הקולנוע והתיאטרון שקרחתו היתה הסמל המיסחרי שלו. ברינר, שעישן עד חמש חפיסות סיגריות ליום, נולד ברוסיה, כבנם של מהנדס־מיכרות שווייצי ואם מונגולית, גדל בצרפת, בה הספיק להיות גם לוליין בקירקס וגם ללמוד פילוסופיה בסורבון. המפורסם בין 40 תפקידיו בסרטים שבהם כיכב היה המלך בהמלך ואני, עבורו גם זכה באוסקר ואותו גם גילם 4,625 פעמים על קרשי הבימה כאשר הופק כמחזמר. תפקיד נודע אחר של ברינר: פרעה בסרט עשרת הדיברות.

● ● ●

140 קילו של בהלה

נפטר ♦ בהוליווד, בגיל 70, **אורסון ולס**, הרבגוני, שביקש בגיל 15 להיות צייר, אך העדיף להופיע, בגיל 18, על הבימה, במחזות שקספיר ולהדהים, בגיל 23, את האמריקאים בתסכית־רדיו שחיבר, מילחמת העולמות (על פלישת אנשי המאדים לארצות־הברית), שנשמע למאזינים אמיתי כל־כך עד שמאות אלפים מהם נסו בבהלה מבתיהם. ולס כבר־הגוף (140 קילו) הסתפק לאחרונה בהופעה בסירטוני פירסומת למיצרכי מזון ולמשקאות משכרים (ראה גם קולנוע).

● ● ●

הסקוטית המותחת

נפטרה ♦ בניו־יורק, מהתקף־לב, בגיל 77, **הלן מק־אינס**, מחברתם של 21 מותחני־ריגול (תקרית בזלצבורג, מעל לכל חשד), שתורגמו ל־22 לשונות ונמכרו, בארצות־הברית בלבד, ב־23 מיליון עותקים. מק־אינס היתה ילידת סקוטלנד, שנישאה לחוקר סיפרות יוון ורומי ואשר הקפידה על כך כי „הרעים” במותחניה, בשנות ה־40, יהיו נאצים ולאחר מכן, קומוניסטים.

● ● ●

האיש עם הסולם

נפטר ♦ בפסדנה, קליפורניה, מהתקף־לב, בגיל 85, פרופסור (לסייסמולוגיה) **צ'רלס ריכטר**, האיש שבנה, לפני 50 שנה, את סולם־ריכטר, המודד את עוצמת רעידות־האדמה בעזרת דירוג מ־1 עד 9, כשכל דרגה מעידה על עוצמה הגדולה פי עשר מקודמתה. ריכטר, שעקב, בימיו האחרונים, אחרי רעידת־האדמה במכסיקו (שעוצמתה היתה 8.1 בסולם) מחדרו בבית־החולים, היה מכור כל כך למיקצועו עד שבזמנו אף התקין סייסמוגרף (מודד עוצמת הרעידות) בחדר־המגורים שבביתו.

מכתבים לרותי

היופי הפנימי

הנתונים שלה: רווקה תל־אביבית בת 32, מנהלת־הפקה בתיאטרון, 1.65 מטר גובה, הופעה נאה, אוהבים להגדיר אותה כ„חמודה”, נשית, לבבית, ואם אתה אוהב אוכל טוב, אז היא אוהבת לבשל.

הנתונים הרצויים, שלך: „רק לא טיפש, בבקשה,” כותבת (1120/85), „אני אלרגית לטיפשים. אוהבת בעלי חוש־הומור, שאוהבים לבלות. אבל לא מועדוני־לילה. טיולים זה יותר הסיגנון שלי. אתה לא חייב להיות חתיך אלוהי, רק לא נמוך, ואיכשהו נאה. בעניין ה'נאה', מוכרחה לספר שלא־פעם מצאתי את עצמי נמשכת דווקא למכוערים. אהבתי למצוא אצלם את היופי הפנימי.”

★ ★ ★

עדין ומעמיק

הוא רואה חשבון בן 28, גובה 1.86 מטר, חובב אמנות, תרבות, טיולים בטבע. מעוניין להכיר בחורה נאה, משכילה, כנה, מציאותית ובעלת־שימחת־חיים, המסוגלת לטפח קשר אמיתי, עדין ומעמיק. בפניה לתיבת־הדואר שלו, 686, תל־אביב, הוא מבקש לצרף מיספר טלפון.

★ ★ ★

שיחה בין שניים

היא נאה, בהירה ומתולתלת, עיניים ירוקות, גובה 1.70 מטר, גרושה ואם לבת עשר, עוסקת ב„מיקצוע מרתק מבחינה אקדמית ואנושית.” אוהבת מרחבים, שקט, ספרים, קולנוע ופילוסופיה. מעדיפה שיחה בין שניים על מסיבה רועשת.

„מחפשת גבר שיהיה חבר,” היא כותבת, „בעל חשיבה מדעית, דימיון שובב, הבנה לעצמו ולאחרים. חשוב שיהיה חכם, טוב־לב, חילוני, שונא מילחמות, עם קומבינציה של רצינות והומור, ושלא יהיה מהסוג המיניאטורי, כי אני לא. שיאהב ילדים, ומצידי שיהיו לו כמה שיותר. חלמתי תמיד שיהיו לי עשרה, אבל יצא שנולדה לי רק אחת.” היא בת"ד 39762, תל־אביב.

★ ★ ★

משהו מההיסטריה של האיידס: חברה שלי, שחזרה לא־מזמן מלוס־אנג'לס, מספרת שאנשים מגיעים שם למיסעדות מצויידים במזלג, כפית וסכין מן הבית, וכן בקשית לשתיה. לפופולאריות הגדולה ביותר זוכות המיסעדות המכריזות בשלט בולט ש„אצלנו רוחצים את הצלחות במים רותחים”.

★ ★ ★

נשית וחמה

„הישראלי הממוצע, מר־ראש־קטן או מר־הו־הא, שעושה הרבה רוח, מעייף אותי,” היא כותבת, „אני מבקשת לתהות באמצעותך, רותי, האם יש איש שניסיון־החיים שלו אומר לו שבשלות זה העיקר (כמעט), אדם בעל עוצמה פנימית, אינטליגנציה, אופקים רחבים־רחבים ורגישות. איש בעל השראה, אך גם בעל יכולת לתרגמה למציאות.

„עם איש מהזן הזה אשמח לבטא את הצד הנשי של ההשראה, מכוח 38 שנותיי. אקדמאית, נשית, חמה, נאה, תוססת וסקרנית.” היא בת"ד 39754, תל־אביב 61397.

★ ★ ★

לטפל בטוסטוס

„אם אתה עושה פוזות של מי שאתה חושב שנראה מוצלח יותר או גברי יותר (מושג מוזר), אם אתה בטוח שאלוהים עשה סדר בעולם וחילק תפקידים ברורים לנשים ולגברים (להוציא כמה קביעות ביולוגיות ברורות) — מוטב שלא תטרח לכתוב לי,” כותבת (1021/85).

„אם אתה מאמין, כמוני, שכל חלוקת תפקידים, בכל שותפות שהיא, לקוחה רק מתחום האחריות המשותפת ומתוך הסכמה כל אחד עושה את שהוא טוב בו יותר או מוכשר בו; אם אתה לא נבהל ממי שלומדת אלקטרוניקה, שעושה כל תיקון שנחוץ בבית, שיודעת לטפל גם בטוסטוס וגם במכונית, כשיש לה; אם יש לך ראש פתוח באמת, כאשר את הפוריטאניות השארת כולה בבית הוריך; אם אתה בעל דימיון עשיר ומאמין שהכל יכול לקרות והכל פתוח; אם אתה לא שמן כל־כך, ומאמין בסיסמה נפש בריאה בגוף בריא; אם אתה מת לאיזה שניים־שלושה ילדים, שאפשר למות מאהבה אליהם, אז... אני בת 33, רווקה, שעזבה קיבוץ לפני הרבה שנים.”

★ ★ ★

הרבה גברים השיגו את הצלחתם בזכות האשה הראשונה, ואת האשה השניה השיגו בזכות הצלחתם.

★ ★ ★

אריזה חתיכית

„לבטח את מאוד אנושית, מאוד נשית, מאוד 'עם נשמה שיושבת בעיניים' — אמון, תיקווה, חששות ורגישות שמשמשים שם בעירבוביה, וזהו מה שמדבר אליי,” הוא כותב. „יחד עם זאת, עליי להיות ריאליסטי. אני יכול להיות מאוד טוב ליצור כזה, אך איי־שם מקננת כמיהה (לא בוגרת?) גם לאריזה חתיכית של כל הנ"ל, שכשהיא משהה עליי מבט, עובר בי רעד. אני קצת מפחד מכאלה, אך כשהן באות יחד עם אינטלקט וטפח של אנושיות — אני מובס... ואני יודע שלא אוכל להתחיל קשר בלי הרעידה הזאת.

„איני יודע אם אני ראוי לכל זה, אף כי נדמה לי שאני יכול להציע גירסה גברית של מה שתיארתי, כולל האביזרים המבוקשים, בדרך־כלל, החל מגובה, מיבנה־גוף ועד להישגים מרשימים למדי בחיים (ובגישה לדברים), ואולי גם קצת קסם אישי ולהט בנשמה. אז אם את מרגישה שיכול להיות כאן קליק, וגילך אינו עולה בהרבה על אמצע ה־30, אנא כיתבי.” הוא מצפה בת"ד 26290, ירושלים 91262.

★ ★ ★

מיברקים

● רווק בן 30, עוסק באמנות — ציור ופיסול — רגיש, ביישן, גובה 1.75 מטר, מחפש בחורה, הדומה לו בתכונותיה, לקשר רציני. ת"ד 330, חולון.

● ועוד אחד מאותה העיר: בן 25 מעוניין להכיר בחורה נאה, עד 23, אחת שתוציא אותו מן הדיכאון שבו הוא שרוי כרגע, רצוי מחולון או הסביבה. ת"ד 60193, תל־אביב.

★ ★ ★

אהבה זה כמו פטריות. אי־אפשר לדעת אם הן שייכות לסוג הטוב או לסוג הרע, עד שזה מאוחר מדי.

פצצה בתותחנים

אורלי סרנגה
מתאים לה להיות דוגמנית

אורלי סרנגה, חיילת בת 19, נראית משגע במדים, אבל עוד יותר בשימלה האלגנטית, בה היא מצולמת, בתוספת גרבי־רשת שחורים, המבליטים זוג רגליים חטובות, ונעלי־עקב עם אבזם עבה על הקרסול. יש לה שיער בלונדי טיבעי, 1.75 מטר גובה, גוף חטוב ודוקומנטים על יופיה: לפני שנתיים היא נבחרה כמלכת־החן של חולון.

אחרי ששמעה המון פעמים שיתאים לה להיות דוגמנית, היא הלכה לקורס. אומרת שנהנתה בו, אם כי לא למדה משהו שלא ידעה קודם לכן, פרט לתוספת של ביטחון, מה שהוסיף למיקצועיות שלה, כאשר עלתה על המסלול. הרוויחה כסף טוב, ביזבזה אותו על בגדים, ועכשיו היא בצבא, עובדת קשה, מ־7.30 בבוקר עד שעות הלילה המאוחרות, כפקידה בלישכת קצין תותחנים ראשי.

דוקטור לאב

דן אדינגר
מתאים לו להיות רזה

הסיפור של דן אדינגר בן ה־38, פסיכולוג במיקצועו, קשור במאבק ניצחי בשומן. כיום קשה לראות את זה עליו, אבל לפני 12 שנה הוא שקל 105 קילו. הוא נולד בעיר איסט־שיקאגו, ארצות־הברית. עד גיל 20 היה בחור רזה, שהירבה לעסוק בספורט. הוא התחתן, הקדיש את עצמו ללימודים וזנח את הספורט. „המשכתי לאכול כרגיל, והשמנתי,” הוא מספר. „לא הסתדרתי עם אשתי, היינו צעירים מדי, לא בשלים, והאוכל, כנראה, היווה אצלי תחליף לדברים אחרים. אשתי לא התלוננה, אמרה שאני נראה בסדר, אבל כיום אני לא מאמין שהיא באמת חשבה כך. אולי בכלל לא היה לה איכפת.”

דן התגרש, והחליט לרזות. ניסה את כל הדיאטות שבעולם ונכשל שוב ושוב, עד שמצא את הפיתרון בפסיכולוגיה. הוא פיתח שיטה התנהגותית להרזיה. העיקרון הוא, קודם כל, לשנות את הרגלי־האכילה. בין עשרות הכללים שהרוצה־לרזות צריך לקיים: לאכול רק ליד השולחן, לתכנן מראש כל ארוחה, לאכול רק שלוש פעמים ביום, לא לאכול כשלא רעבים באמת, לא לקרוא ולא לצפות בטלוויזיה בזמן האוכל, לאכול לאט, וכן הלאה, אין־ספור חוקים. אפשר להשתגע. אבל הוא עשה את זה, תוך חודשים אחדים ירד ל־70 קילו, ומאז הוא שומר על מישקל זה.

לישראל הוא הגיע לפני שש שנים, בעיקבות רומן עם ישראלית. הרומן הסתיים, והוא החליט להישאר. יש לו שני עיסוקים עיקריים: עבודה עם ילדים בעייתיים בבתי־ספר וחוגי־הרזיה, לפי השיטה שאותה פיתח. בארצות־הברית הוא כתב ספר על פסיכולוגיה של אהבה, העביר קורסים בנושא, וזכה לכינוי „דוקטור לאב”.

דן גם שר יפה. לפני שנה היתה לו חברה נורווגית, זמרת־גיטאריסטית, והם נהגו להופיע כצמד. עכשיו הוא מחפש לעצמו פארטנרית חדשה, ששרה ומלווה את עצמה, כי הנגינה שלו על גיטארה איננה מספיק טובה. התכונות האהובות עליו באשה: שתהיה יפה, רזה, בעלת קריירה משלה, חכמה, יצירתית, ספורטיבית ונאמנה.

יאיר גרבוז, צייר, מדבר על אמו הפולניה, על הטלוויזיה, על חינוך לאמנות, על עצירת כהנא, על פרנסה בחצי־מישרה, תמורת 123 אלף שקל לחודש, על הבית ועל החברה, על החיים בקיבוץ ועל אמונתו כאדם אופטימי מטיבעו

„אני לא אוהב את הדשאים והשקט של הקיבוץ — נולדתי בגיבעתיים, גר ברמת־גן, וחולם פאריס!"

„התיאטרון הדוקומנטרי זה ממש מכה — מי שרוצה לראות את החיים, שיקנה מישקפת ויציץ לשכנים!"

„אני שונא כל דבר שיש לו ריח של היפים, פאנקים, מסטולים ושאר כיתות מיסיונריות!"

„בקיבוץ גידלנו את הבן הבכור שלנו על חתיכת לינוליאום, כל יום מארבע עד שבע!"

„לדעת אמא שלי, יותר טוב שאני אשמיץ ברדיו אותה, מאשר שאשמיץ את ראש־הממשלה!"

„...אם המורים בבתי־הספר יקבלו משכורת של 2000 דולר לחודש, זה יעצור את כהנא!"

ראיינה דניאלה שמי

להיות בן של אמא פולניה

הקהל הרחב איננו מכיר את יאיר גרבוז. יש רק קבוצות קטנות של קהלים מתחומי־חיים שונים המכירים אותו. הקהל, המת־עניין באמנות הפלסטית הישראלית, למשל. אלה מכירים אותו דרך ציוריו, המוצגים כבר קרוב ל־20 שנה בגלריות ובמוסיאונים וגם בהרבה בתים פרטיים.

קוראי העיתון דבר מכירים את יאיר גרבוז כמבקר־הטלוויזיה של העתון וכמש־תתף קבוע במוסף הסאטירי, דבר אחר.

בעלי־מיסעדות ברחבי הארץ עוקבים בחרדה אחרי ביקורת־המיסעדות שהוא מפרסם בירחון מוניטין.

חיילים צעירים בצה"ל מכירים אותו מהרצאות־חובה על אמנות, שהוא נותן להם במיסגרת המילואים שלו, ועל אותן הרצ־אות הוא מדווח אחר־כך בתוכנית ההומור והסאטירה של גל"צ, יתוש בראש.

יש לו קהל־מעריצים – או, יותר נכון, מעריצות – שהם תלמידיו ותלמידותיו במידרשה למורים לאמנות ברמת־השרון.

למרות כל אלה, כל זמר מדרגה ז' מפורסם בארץ יותר מאשר יאיר גרבוז. איש נעים, מוכשר, חכם ומצחיק.

שיכון ברמת־גן. גרבוז חושב שזה נקרא שכונת־בורוכוב, אבל הוא לא בטוח. משהו עם בורוכוב, אבל אולי לא „שכונה" דווקא. לאחרונה עבר הבית שיפוץ רציני, וקוראי דבר אחר יכולים לעשות דוקטורט על העניין, כי עקבו מדי שבוע אחרי התקדמות הרמונט מכל צדדיו. הדירה מסודרת ונקיה כמעט באופן מוגזם, אבל זה באשמת מרגלית, אשתו של יאיר. הבן הבכור כבר לא בבית. הוא לומד בשדה־בוקר. הבת הקטנה, חווה, הלכה ליום־הולדת. האמ־צעית, שירי, מכינה שיעורים. מרגלית רוקמת ויאיר יושב מולי, ונדמה לי שהפעם הוא החליט להיות רציני, עד הסוף. כמה שהוא יכול, כמובן.

● אתה רוצה שאני אשאל שאלות, או שסתם נדבר?

לא, לא, בשום אופן לא לדבר סתם. את תשאלי את השאלות. אחר־כך, כשזה יתפרסם בעיתון, אוכל להאשים אותך במה שייצא.

● טוב, אז בוא נתחיל מההתחלה. אתה צייר, עיתונאי, מבקר מיסעדות, כותב סאטירה, מצחיקן של רדיו. מה אתה בעיקר?

אין לי שום קושי לענות על זה. אני צייר. ולא בעיקר צייר, אלא רק צייר. אני עושה דברים אחרים לפרנסתי. אני כותב לפרנסתי, אני

גרבוז ויצירה
„יפה מאוד ילד, לחם כבר לא יהיה לך!"

מדבר לפני התלמידים וברדיו. כל הדברים שאני עושה לפרנסתי קשורים במילים.

● כל העיסוקים האלה במילים הם באמת רק פרנסה, או שיש לך צורך גם להתבטא באופן לא־אבסטרקטי?

כן, כמובן שנוח לי מאוד לבטא את עצמי במילים. גם בתחום החברה והפוליטיקה וגם בתחום ההומור, אם כי על ההומור הפומבי הייתי שמח לוותר ולהשאיר אותו למישפחה ולחברים הקרובים.

● למה?

מאחר שההומור, בעיקר מה שאני עושה ברדיו, למעשה קשור לתחום הבימה, ובזה אין לי שום אמביציות. אני לא צריך את מחיאות־הכ־פיים.

● ובכל זאת, מהציור שהוא מיקצועך, אתה לא יכול להתפרנס. אתה צריך להיות שמח שמצאת לך עוד מיקצוע.

כל הפרנסות שלי כולן נובעות מהמוניטין שלי בציור. כל העסק הזה של הכתיבה התחיל כשביקשו אותי לכתוב למושג משהו על אמנות. ניסיתי, ולדעתי זה היה רע.

● למה רע?

אז עוד לא ידעתי שצייר לא צריך לכתוב על אמנות, וגם לא ידעתי איך כותבים. עוד לא היתה לי טכניקה. אבל מחוסר פרנסה המשכתי לנסות, והיום אני ידוע הרבה יותר ככותב, לפחות בקרב הקהל הרחב. אם לא הייתי פוגש בכמה עורכי־עיתונים — שאגב, מכל המעסיקים שהיו לי אי־פעם הם הכי־נאורים — בטח עד היום הייתי מחפש לעצמי מיני פרנסות.

● איך אדם מחליט פיתאום שהוא צייר, כשלמעשה כל הזמן הוא עושה דברים אחרים?

זה קורה. יום אחד אתה מגיע למסקנה שאתה צייר, ואם אתה מתפתח נכון בכיוון, אתה תופס את השילוב הבלתי־אפשרי של כל הביטחון שבעולם יחד עם כל חוסר־הביטחון שבעולם. שני אלה ילחמו בך כך, שלעולם לא תגיע לשום הכרעה. מלבד זאת, יש לך הידע ההיסטורי שמעטים מאוד מתפרנסים מציור, ואתה חי עם זה בשלום.

● כשהיית בתחילת דרכך, לא חלמת לפחות על האפשרות שתהיה צייר מפורסם ועשיר?

יש לי זיכרון ילדות, אני חושב, מגיל שש או שבע. הלכתי עם הוריי לשפת הים בתל־אביב ובניתי דמויות מחול, אני חושב שעשיתי פסל של אשה בעירום. עבר לידי איש אחד, עצר רגע, הביט על הפסל ושאל אותי אם אני עשיתי אותו. אמרתי: „כן." האיש חייך אליי ואמר: „יפה מאוד, ילד. לחם כבר לא יהיה לך!"

■ ■ ■

● אני קוראת את רשימותיך כל שבוע. מהן אני יודעת בדיוק שאשתך גמרה, סוף־סוף, את לימודי העבודה הסוציאלית, אני יודעת על השיפוצים בביתכם, ויש לי הרגשה שאת אמא שלך, הפולניה, הייתי מכירה ברחוב — כל־כך הרבה דברים אני יודעת עליה: איך היא מבשלת, איך היא מנקה את הבית, מה היא אומרת ומה היא חו־שבת. לא מפריע לך שהקוראים יודעים מה הולך אצלך במישפחה?

אני שונא את המילה חשיפה. אני לא חושף שום סודות. אין לי סודות. אני אף־פעם לא אומר את המישפט „בסוף סיפרתי לאשתי איפה הייתי." אשתי יודעת כל הזמן איפה אני, וכשהיא לא יודעת אז היא יודעת שבטח אני שותה באיזה מקום. אני פשוט אוהב לספר סיפורים.

העניין עם האמא הפולניה התחיל בגלי צה"ל.

הבת שירי
„הבן עושה שכיבות־סמיכה!"

הם רצו שאני אדבר אצלם על משהו. אני רציתי לדבר פוליטיקה, והם לא הסכימו. הם רצו שאדבר על אמנות, ואני לא הסכמתי.

מה נשאר? סיפרתי להם על האמא הפולניה שלי, וככה, באופן לא מודע, אמא שלי עוזרת לי לעשות מילואים.

■ ■ ■

● כשאתה מספר לכל עם־ישראל שלפני פסח אמא שלך תלויה בפוזה של טרזן מחוץ לחלון כדי לנקות את התריסים, זה לא מעליב אותה?

היא לא נעלבת, כי היא מעולם לא מצליחה להגיע לתוכן, מרוב גאווה שהבן שלה מדבר ברדיו. ואם אני צריך לדבר שם, יותר טוב שאש־מיץ אותה מאשר את ראש־הממשלה, למשל, שזו בושה גדולה. אמא שלי, כמו גל"צ, יודעת שלא על הכל כדאי לדבר.

● מה באמת הקשר הזה לפולניה ולאם הפולניה? אתה אפילו חותם בשם י. פולני!

הכל הרבה פחות דרמאתי משזה נראה. את השם „י. פולני" מישהו המציא וחתם כך בשמי, ומאז זה ככה. בפולין מעולם לא הייתי. אני לא מדבר פולנית ואפילו לא גדלתי בבית פולני.

הבית של הוריי הוא בית שהמאפיין שלו הוא המזוכיזם, הקרבת הקורבנות, פיתוח ריגשי־אשמה, חוסר יכולת ורצון ליהנות מהחיים, לסבול כמה שיותר, לעשות הכל רק בשביל הילדים.

● אני מבינה שבגלל הבית, שבו אתה גדלת, הסיפור עם הילדים שלך הוא שונה?

בדיוק אותו הדבר. אבל מפני שאני קצת יותר אינטליגנטי, אני יודע איך לקשט את הדברים שלא ייראו כמו שהם נראו בבית הוריי. אבל מבחינה אינסטינקטיבית, זה בדיוק אותו הדבר. אני כל הזמן אומר להם תהיו רציניים, תהיו הגיוניים תהיו אינטליגנטים. אבל הילדה רוצה להיות יפה והילד כל הזמן עושה שכיבות סמיכה אז לפחות אני יודע שאני שמוק כשאני מנסה לחנך.

● אתה יודע שאתה לבוש כמו פקיד בדואר, ולא כמו צייר?

אני שונא כל דבר שיש לו ריח של היפים, פאנקים, מסטולים ושאר כיתות מיסיונריות.

אני די מתגעגע לבוהמה אמיתית. לא בהכרח להיראות מלוכלך וזרוק וטיפש. אבל להרגיש קצת סובל וקצת רומנטיקן.

את הכל קילקלו האמריקאים, השולטים בכל בשנים האחרונות. אני מקווה מאוד שיום אחד ההגמוניה תחזור לאירופה, ותביא רומנטיזציה של חיי־הרוח, פריחה של ההיפך מהציניות והמיסחור הבוטה של האמריקאים. זה הסיכוי היחידי לעצור את הפאשיזם בעולם.

● אתה מאמין שזה יקרה?

הצורך ישנו באוויר. ניסינו את כל השאר, ושום דבר לא הצליח.

אני אדם אופטימי, וכאופטימי אני חייב להא־מין. אז אני מאמין שיהיה רע. פה נכנסת האמא שלי, שלימדה אותי שרע זה טוב מאוד.

● רגע, איך בעצם הרומנטיקה תמגר את הפאשיזם? יש לך מירשם גם לגבי הארץ שלנו?

הדרך היחידה לעצור את כהנא זה לטפח את כל מה שההיפך ממנו.

● מה זה לטפח — לתת כסף?

כן. אם המורים ירוויחו אלפיים דולר לחודש, זה יעצור את כהנא. הטרגדיה התחילה במהפך בשנת 77, כשמיפלגת העבודה — המיפלגה שצריכה להציל אותי, לצערי — התחילה להגיד „פיספסנו את העם, לא הבנו את העם." ברגע שהדימוי של העם התחזק כתור קבוצה גדולה של בורים ומוכרי־חמוצים, התחלנו להידרדר. במקום להגיד לעצמם „היינו סנובים", הם היו צריכים להגיד לעצמם „היינו מושחתים, ובגלל זה נפלנו". לא צריך „לרדת אל העם", צריך לחזור לערכים ולהגביר את הזילזול במי שאין לו ערכים כאלה.

כל זמן שמיפלגת־העבודה מחזרת אחרי עם־הכיכרות, וכל זמן שלצורך זה היא משתמשת בי כשוליים — השמאל הקיצוני בתור מישקל־נגד לימין הקיצוני — מי יהיה מרכז? מורעי? הוא יציל אותנו?

■ ■ ■

אם פולניה

האמא הפולניה שלי היא לא אמא פרטית בלבד. היא מסמלת דור שלם של הורים. מבין שלושת בניה – אחי, אלון גרבוז, מנהל הסינמטק בתל־אביב, אחי חבר־הכנסת אהרון הראל, ואני – היחיד שהצליח לא להדאיג אותה תקופה מסויימת היה אחי אהרל'ה, כי היתה לו עבודה קבועה. עכשיו מישהו הסביר לה שאהר'לה נהיה יונה בתוך מיפלגת־העבודה, והיא התחילה לדאוג. לה לא איכפת אם הוא יונה או תרנגולת. מה שמפחיד אותה זה שחס־וחלילה לא יבחרו אותו שוב לכנסת.

★ ★ ★

כשאני אומר לאמא שלי שקיבלתי משכורת מהמידרשה, 123 אלף שקל לחצי מישרה, היא אומרת לי בשימחה: „יופי, יאיר!" אבל כשאני אומר לה שמ־כרתי ציור באלפיים דולר היא אומרת „אוי, אי־אפשר לסמוך על זה!"

★ ★ ★

בחגים נפגשים כל האחים ונשותיהם וילדיהם. הסלון של אמא שלי נראה אז כמו חדר־המתנה של גינקולוג מצליח. בטנים שמנים וכולם עושים אוי. אוכלים ומתלוננים, אוכלים ומחזיקים את הבטן, אוכלים ונאנחים. זה חג.

על הילדים

שירי, בתי הג'ינג'ית, לובשת בגדים כמו כל נערה אחרת – אבל בסדר הפוך. היא לובשת חולצה הפוכה, ועליה גופיה הפוכה, ועליהם מין ספק־קומבינזון ספק־מעיל־גשם מהוה. קבוצה קטנה של שערות היא קושרת בעזרת כובע־גרב ישן מחורר ומכוער – ובתוך המיכנסיים היא לובשת את פיג'מת־הפלאנל שקיבלה מהמיתפרה של הקיבוץ. לפני מסיבה היא מחליפה כעשרים מערכות סמרטוטים תואמים ומסוגננים.

★ ★ ★

שירי מסתדרת מצויין עם אוצר־מילים אלמנטרי, הכולל כ־20 מילים וצירופי־מילים: איכס, מגעיל, מקסים, שווה כל גרוש, גידי גוב, דני סנדרסון, לא רוצה, מפגרת אחת, היא התחילה, אני צריכה כסף, אין לי מה ללבוש, אויש, אוף.

★ ★ ★

על מיכתביה לחברותיה היא חותמת בהמון צורות שמשמעותן אחת – אהבה: שירי כוורת, שירי־פוגי־סנדרסון, שירי־דני־גוב, שירי־גוב־שירי. על המעטפות היא מציירת לבבות, חותמת בשפתון, מוסיפה בושם, חורכת חורים בגפרור בוער.

★ ★ ★

מבחינה תזונתית כולל מזונה את כל אבות־המזון המצויים בבקבוק „ספרייט" ובחבי־לת גלידה וניל־שוקולד.

★ ★ ★

בתי המשונה בכלל אינה יוצאת־דופן. גיליתי שכל חברותיה דומות.
מתוך „בעצב תלדי בנים ובעצבנות תגדלי בנות"

(המשך מעמוד 37)

● אם יש לך דעות כל־כך מגובשות למה לא תלך גם אתה לפוליטיקה, כמו אחיך, ח"כ אהרון הראל?

זה לא מתאים לי. מיבנה האישיות שלי כל־כך אגוצנטרי. שלא ניתן לסמוך עליי. אדם שכל הזמן עוסק בעצמו, במשברים שלו, במיחושים שלו, לא יכול להבטיח לאף אחד לקום בבוקר ולבוא לפגישה. צייר זה אדם מתבונן. אני לא יכול להיות שותף בעשיה.

אז אין לי ברירה, והמחלה עוברת עד לפעם הבאה.

■ ■ ■

● נחזור קצת לאמנות. איך המימסד התרבותי בארץ מתיחס לציירים, לדר עתך?

כמו אל שלומפרים שלא מגיע להם כלום.

● ולמה באמת מגיע לכם, ומה מגיע לכם?

לחברה זה הרבה יותר זול להשקיע באמנות

הוריו של גרבוז עם בתו חווה

"אמא שלי לימדה אותי, שרע זה טוב מאוד!"

מרגלית ויאיר גרבוז

"תוריד את הזבל, טמבל!"

● בשתי תקופות־חיים חיית בקיבוץ. איך הסתדרת עם ההתבוננות הזאת שם?

בפעם הראשונה הלכתי לקיבוץ כשהייתי בחמישית. זה בגלל העובדה שהמדריך בתנועה אמר לי שבסופו של דבר צריך להגיע לקיבוץ, ואצלי היה תמיד סופו־של־דבר.

אחרי התיכון עזבתי, אבל תיכף התגייסתי לצבא. חיפשתי מיסגרת שבה אני והצבא נגרום אחד לשני הכי־פחות נזק, ומצאתי את הנח"ל. אז גרתי שם כמה שנים, התחתנתי עם מרגלית וגידלנו את הבן הבכור שלנו על חתיכת לינוליאום, כל יום מ־4 ועד 7.

אחר־כך בגדתי ברעיון גן־העדן ועזבתי את הקיבוץ, ועד היום אני מרגיש שזה נורא לעזוב דשאים ועצים ושקט, למרות שאני שונא דשאים ועצים ושקט. אני נולדתי בגבעתיים, גר ברמת־גן, חי בתל־אביב וחולם על פאריס. אז אני חולה מזה.

● טוב שהזכרת מחלות. איך אתה יודע שאתה היפוכונדר?

אחרים אומרים שאני היפוכונדר. לי יש המון מיחושים ותיכף אני עושה לעצמי דיאגנוזה, וכל פעם מסתבר שהמחלה ממש קשה וממארת. הסרטן שאני מקבל בבוקר הוא כל־כך קשה, שכבר אין טעם אפילו לגשת לרופא.

● ואם אתה לא מת למחרת בבוקר, סימן שלא היית חולה?

לא, זה סימן שפשוט ניצלתי בנס. הדבר היחידי שמעביר לי את המחלות הקשות שלי, זה שמזלזלים בי וצוחקים עליי. לפעמים אני מרגיש כל־כך רע, שאני נפרד ממרגלית ואומר לה שכנראה היא לא תספיק אפילו להזעיק רופא. מרגלית אומרת לי מייד "תוריד את הזבל, טמבל"

מתהווה מאשר אחר־כך לשחזור אותה, רק אחרי שהיא מוכיחה את עצמה. כל הכספים המושקעים היום באמנות, נבלעים בבניית מוסיאונים ובמימסד שצריך לעסוק באמנים. בגלל היסוסים, בגלל חוסר היכולת להחליט מה טוב ומה רע, רוב הכסף הולך לשיחזור אמנות העבר. כשהיום, סוף־סוף, נזכרים לקנות ציור של זריצקי, זה עולה להם פי 40 ממה שזה היה עולה להם כשזריצקי היה באמצע חייו ועבודתו.

● בכל זאת, מעודדים פה ושם אמנים צעירים, נותנים פרסים, מילגות.

זה בדיוק העניין. במקום לתמוך באמנים בשיא פעילותם, נותנים פרסים לילדים בני 9 שמנגנים כינור. או, מצד שני, נותנים פרס ישראל. הוא ניתן בידיים רועדות ומקבלים אותו בידיים רועדות. בשביל לקבל פרס אתה צריך

"בשביל לקבל פרס, אתה צריך להיות או ילד־פלא בן 9 או חולה־פרקינסון!"

להיות או ילד־פלא או חולה־פרקינסון.

החברה בונה בתי־ספר, עוד מיבנים, עוד מוסיאונים. רק למייצר של האמנות אין לה מה להציע. יש אינפלציה בכמויות בתי־הספר, וכל הזמן מתעסקים בתיאוריה. לימודי־האמנות בארץ הם כישלון מוחלט. אולי כישלון מכובד, אבל עדיין כישלון. מעריכים מוסדות השכלה, אבל כולם רואים שלא מעריכים את התוצאות.

אילו העיריה היתה נותנת לי סטודיו גדול, התלמידים שלי היו רואים שמישהו מעריך את מה שיוצא ממה שהם לומדים אצלי בתיאוריה. אגב, בסטודיו הזה שהם היו נותנים לי, הם היו צריכים להכניס חמישה תלמידים שיעבדו לידי כשוליות. רק אז יתחילו ללמוד איך עושים אמנות. צריך להוריד קצת תיאוריה ולחזור למלאכה.

כולם מאוד מעריכים בחור או בחורה שלומדים אמנות. אחר־כך, כשהוא יוצא משם ונהיה צייר, זה מעצבן את כולם, ועד שהוא לא ישכח הכל, יהיה לו קשה להסתדר בחברה.

● עוד לא נגענו בכלל בטלוויזיה הישראלית. לך, כמבקר טלוויזיה, בוודאי יש מה להגיד.

הטלוויזיה מבחינתי, זה קודם כל חדשות והמגאזינים למיניהם. במידה רבה אני יכול לכתוב עם הגב למכשיר. הטלוויזיה בשבילי היא הראי למצב החברתי, ועל זה בעיקר אני כותב. אני רואה ספורט וסרטים ערביים. כל השאר זה תוכניות שלא ברור לי למי הן נועדו. מבחינתי, הדבר הכי־טלוויזיוני אצלנו זה סוף ציטוט. יושבים אצלך אנשים בסלון ומדברים.

גרבוז בהפגנת־שלום

"אני אדם אופטימי, וכאופטימי – אני חייב להאמין!"

● מה עם הסרטים שעושים בארץ?

אני בעד. צריך לראות את כל מה שעושים בתחום הקולנוע בארץ. אבל כשרואים — בוכים. אני מתבייש בשבילם לא רק מהתוצאות. אני מנסה לתאר לעצמי מה האיש רצה לעשות ואני רואה למה הוא הגיע, וזה לא נעים לראות.

אתה רואה על המסך איש הולך בין צינורות, ואחר־כך ממטרה מרטיבה אותו, ובסוף הוא חוזר הביתה ופותח ברז — ואז יש כתובות סיום. למחרת אתה קורא בעיתון שזה סרט רגיש ועדין, כי האיש היה הומו, ואני אפילו לא ידעתי שהוא היה הומו, ומכאן גם שלא ידעתי שזה סרט רגיש ועדין.

אני חושב שאחת הצרות הגדולות בעשיית הקולנוע בארץ זה שהם חושבים שהאמנות נועדה לחקות את החיים. מי שרוצה לראות את החיים, שיקנה מישקפת ויציץ לשכנים. אני הולך לקולנוע כדי לראות שמישהו עשה משהו שאני לא חשבתי עליו, ואני רוצה לחשוב על זה אחר־כך ולזכור את זה. בשביל לראות את החיים אני לא צריך קולנוע. אני ממש אלרגי לעניין

התיאטרון הדוקומנטרי. נולה צ'לטון היא האויב של הסרטים בארץ.

● אתה לא הולך לתיאטרון בארץ?

אני הולך רק כשיוסי פולק משחק, כי הוא חבר שלי. אני אוהב תיאטרון, אבל שונא הצגות. אחד מתאפר כמו קסטנר ואחד מתאפר כמו אייכמן ואחרי ההצגה יש דיון. כל הארץ הזאת מלאה דיונים. שמעתי שבהזמנה לחתונה של דני סנדרסון ואשתו היה כתוב: "לאחר החופה ייערך דיון".

גם אחרי מאחורי הסורגים עשו דיון, ואמרו שהשחקן שיחק נהדר בתור שוטר. אז מה? מכל מאות השחקנים מצאו אחד ששיחק יפה בתור שוטר. נו, אז מה, אני צריך להתרגש מזה? טוב, לפחות כהנא התרגז מהסרט. גם כן שווה.

● אתה לא בדיוק מאושר ממה שהולך כאן. לא מהפוליטיקה, לא מהחינוך ולא מהתרבות. מה הבעיה שהכי־מטרידה אותך כאמן ישראלי?

אני יודע שזה נשמע נורא, אבל מה שהכי־מעניין אותי ומעסיק אותי כבר הרבה מאוד זמן זה איך להפסיק לעשן.

איך עוצרים את השטן?

אצלנו שבוע נוסף של דם. "כל מיקרה של רצח מביא עוד חצי מנדט לכהנא" אומרים אנשים. כהנא – הטמפון של המדינה – סופג את כל הדם. וכשלא נשפך כאן דם, הוא נושך את צווארנו. איך עוצרים את השטן?

★ ★ ★

בכמה הזדמנויות הראתה הטלוויזיה קטעים מ"פסטיבל לתיאטרון אחר" שנערך בעכו. אני, כנראה, אוהב תיאטרון אחר מהאחר הזה.

★ ★ ★

ראיתי בטלוויזיה את נבחרת ישראל בכדורגל. ביציע ראיתי את נשיא־המדינה. האם פירוש הדבר שהנבחרת מצפה לחנינה?

★ ★ ★

צליבתו של ישו זכתה לנעורי־נצח במוחותיהם המעוותים של האנטישמים בכל הזמנים. בכל דור ודור חייב שונא־יהודים לראות עצמו כאילו היום נודע לו שהיהודים אשמים בצליבתו של המשיח.

מתוך ביקורת טלוויזיה

השערות הארוכות

השערות הארוכות שלי זה לא מתוך החלטה. זה כי אני שונא מיספרות.

בילדותי נראיתי כל הזמן כמו כדורגל. ילד נמוך, חסר צוואר, שכל יומיים היו מספרים אותו קצר קצר. אז היום אני נזכרתי להתמרד נגד הספרים.

★ ★ ★

כשקנינו את הבית הזה, שהוא שיכון הסתדרותי, היינו צריכים ללכת לאיזה מקום כדי להראות פינקס־הסתדרות. אני לקחתי את הפינקס והלכתי לבד. הפקיד אמר לי: "גברת, בלי בעלך את לא יכולה לחתום על כלום!"

אסירים רבים מבקשים להיפגש עם עיתונאים ולספר את סיפור חייהם, אך עד כה

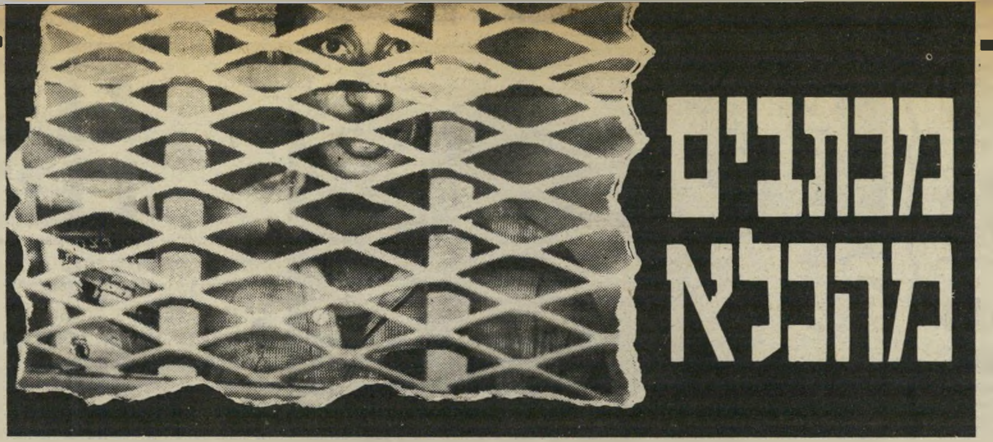

סיפורים מן החיים

מנעה זאת נציבות בתי־הסוהר. העולם הזה פנה לנציב החדש בבקשה לשנות המדיניות הזו

רמי לוי, היושב בבית־המעצר ב־אבו־כביר, רצה מאוד להביא סי־פורו לידיעת קוראי העולם הזה. הוא כתב שיש לו סיפור־חיים מרתק.

וכך תימצת אותו בקצרה, לפי בקשתי:

מדובר בסיפור־חיים שהביא ברא־שיתו עליה ושיגשוג בעיסוקי כיהלו־מן, ואחריתו שהביא אותי לישיבה על ספסל־הנאשמים ולשתי שנות־מאסר בפועל.

נאשמתי בגין יציאה מן הארץ בדרכון אנגלי מזוייף, דרך מצריים. המיקרה קרה בשנת 1981, והייתי ה־ישראלי הראשון שעבר, לדעתי, עבירה פלילית במצריים בשימוש בדרכון מזוייף. הצלחתי לחצות את גבול נאות־סיני בדרך סנסציונית ועוצרת־נשימה, והצלחתי להגיע גם לנמל־התעופה של קאהיר, למרות ההפתעה של איש בית־חון, שחשד בי.

זה היה מאסרי השלישי. הראשון היה כאשר יצאתי ללונדון למטרת עסקים. ושם הסתבכתי בשוד־תכשי־טים והואשמתי כמתכנן וראש־הכנופיה. נידונתי לחמש שנות־מאסר. ישבתי בכלא פרקהרסט, באי הלבן, שהוא כלא למסוכנים שבאסירים. הצלחתי להסתדר, לקצר את מאסרי ולגרום לגירושי המוקדם, אחרי 31 חודשי־מאסר בלבד. עד לאותה נסיעה לאירופה לא נחשדתי בשום עבירה פלילית.

עם גירושי ארצה, נעצרתי בחשד של גניבת־יהלומים בשנת 1977. הור־שעתי, ונשלחתי בפעם השניה לכלא.

עתה, זהו מאסרי השלישי והאחרון, ואני רואה את עצמי כאיש־עסקים שהסתבך. לכאורה, זה נשמע כסיפור בנאלי, אולם הפרטים הנלווים, וכל הסיפור עצמו, הם בעלי עניין מיוחד במינו ואף מותח.

כך כתב רחמים לוי, שביקש לש־לוח כתב להיפגש איתו בכלא.

מאלף־הכלבים

יוסף **שרעבי**, היושב בכלא רמ־לה, כתב על דף נייר משורטט באותיות ברורות ונקיות.

הנה דבריו:

מעלה אני את סיפור־חייו של עבריין־לשעבר, וזה אני. הביוגרפיה שלי מאוד מעניינת ולכן אני רוצה לספר בקצרה, עם תיקוות שתפרסמי בכנות חלק מסיפור־חיי. אני עושה נסיונות נואשים לצאת מהפשע ומדרך־חיים שבה מאסתי.

אספר בקצרה מה אני ומי אני. אני עבריין לשעבר, שעשיתי נסיון לצאת מהפשע והפכתי עד־מדינה, מאחר שאני מאמין ונלחם בפשע, שאליו נקלעתי בגלל נסיבות שלא היתה לי כל שליטה עליהן. אשמח מאוד לחשוף תופעה חברתית קשה של אנשים במצבי. אני במיקצועי מאלף־כלבים. כיום אני עצור, והייתי מודה לך אם ביכולתך לבקר ולראיין אותי, כדי שאוכל לחשוף את אישיותי לפני מערכת עיתונך.

אני אדם בודד מאוד, יתום מאב ואם, ומלא כאב ומרירות. אשמח ואעריך מאוד אם אוכל בעזרתך למסור מסר חשוב לכל עם ישראל וקוראי העולם הזה.

רב תודות לך,
ממני, יוסף שרעבי.

חביבן של חתיכות־החוף

משה **דנינו** יושב בכלא כפר־יונה. דנינו הוא אישיות נודעת בכלא. הצעיר יפה־התואר הוא יליד חיפה שבגיל צעיר נסע להתגורר עם אביו בצרפת. כאשר חזר ארצה הסתבך ברצח הסרסור חיים איפרגן.

דנינו היה אז בן 24. הוא טען כי היה שיכור כאשר לקחו אותו כמה חברים לרצח הסרסור, וכי הוא עצמו לא השתתף ברצח. אך הוא סירב לומר מי היה הרוצח. יחד עם חברו אורי מיזרחי נידון דנינו בשנת 1973 למאסר־עולם.

עוד לפני מעצרו, היה דנינו חביבן של חתיכות־החוף בחיפה. את אשתו הראשונה, דינה, נשא כאשר ישב בכלא בשל עבירות של פריצה, עוד לפני מיקרה־הרצח, והיה מקבל חופשות כדי להתראות איתה. השניים התגרשו לאחר זמן קצר.

בינואר 1979 ברח דנינו מכלא רמלה, יחד עם חברו אורי מיזרחי ועוד עבריינים, בבריחה הגדולה. הוא נתפס בדירה בבת־ים עם מיזרחי ועם מאיר מכורש. האסירים התבצרו בדירה וירו לעבר השוטרים. הם פצעו שוטר, והשוטרים השיבו אש. דנינו נפצע בביטנו.

מודעת המבוקשים, שהתפרסמה עם הבריחה, עוררה את תשומת־ליבה של ספרית צעירה מאשקלון. היא ראתה את תמונת הגבר יפה־התואר והתאהבה בו באמצעות תמונתו. כאשר שמעה כי נתפס, כתבה לו מזל דבוש מיכתב לכלא. המיכתב הוליד פגישות, והניב אהבה.

הקשר עם דנינו הפך למרכז חייה של מזל, וכאשר הציע לה יום אחד נישואין, נענתה לו בשימחה. שוב נישא דנינו בבית־הכלא לבחירת־ליבו. החו־תונה נערכה בכלא ב־1981, ובני־הזוג נאבקו כדי לקבל זכות להתייחדות. בגלל בריחתו מן הכלא ערמו השיל־טונות קשיים לפניו, ומזל פנתה לעזרת העולם הזה כדי לקיים את זכות פרו־ורבו.

העולם הזה פנה אל רוני ניצן, שהיה מפקד־הכלא, אך הוא סירב לענות. דנינו כתב אז במיכתב מהכלא שאם לא יעזרו לו לקיים מיצוות פרו־ורבו, הוא חושש כי לא יוכל להחזיק מעמד בנישואיו.

נראה כי בסופו של דבר נענו השיל־טונות לבקשותיו של דנינו, והוא הצליח להתייחד עם אשתו, לפני שנ־תיים נולדה להם בת. אולם הנישואין לא החזיקו מעמד. דנינו התגרש ממזל.

התנכלויות המישטרה

במיכתב **שהגיע** למערכת ערב ראש־השנה סיפר דנינו על מהלך חדש בחייו:

„אני מרצה כיום את עונשי בכלא כפר־יונה. בתקופה האחרונה נשאתי לאשה את חברתי שושנה, והיום אני בעל ואב לילדה קטנה. בתקופה זו הנני נושא באחריות המישפחתית, ומנסה לשמור על חיי־מישפחה תקינים ככל שהדבר אפשרי במיסגרת המיגבלות של הכלא."

עיקר בעייתו של דנינו, שאותה הוא שוטח במיכתבו, היא בעיית החופשות מהכלא. דנינו, שהוא כיום בן 39, והיושב כבר 13 שנה בכלא, טוען כי השתנה מאוד במשך השנים. מאז שהועבר לכלא כפר־יונה זכה באמון מצד השילטונות, והם נתנו לו אישורי־חופשה ואף נערך פרוייקט אימוץ בינו לבין מישפחת נישרי מקיבוץ העוגן. השילטונות איפשרו לו לצאת ל־20 חופשות, ולבקר את המישפחה המא־מצת מדי חודש בביתה.

ממשיך דנינו במיכתבו:

לפני שמונה חודשים הפחית הנ־שיא מעונשי, והוא עומד היום על תקופה של 26 שנים. אולם עם ההקלה בעונש באה החמרת התנאים.

לפני ארבעה חודשים העבירו שיל־טונות בתי־הסוהר את הטיפול בחופ־שות האסירים לידי מישטרת־ישראל, ומאז יש התנכלויות של המישטרה אליי.

זה התבטא בהפסקה מוחלטת של החופשות לתקופה של ארבעה חוד־שים, ואחר־כך הגבלות שונות ותנאים מוזרים.

כיום קיים מצב של אי־ודאות עד לרגע האחרון לגבי החופשה, ואם בכלל. גם היום אני ממתין לצאת לחופ־שת ראש־השנה, ולחוג את החג ב־לוויית בתי ואשתי, ואין לי עדיין תשובה מן המישטרה אם היא מסכימה.

עד כאן.

העולם הזה בירר, והסתבר כי דנינו זכה בחופשת־החג, ונפגש עם אשתו הטריה, המגדלת את בתו מנישואיו הקודמים, לספרית מאשקלון.

העולם הזה פנה השבוע בבקשה אל נציב שירות בתי־הסוהר החדש, רפי סוויסה, כדי לאשר ביקורים של כתבים בכלא. למטרת ריאיון אסירים.

דנינו בצוהר תאו אחרי הבריחה הגדולה
חיי מישפחה תקינים במיסגרת המיגבלות של הכלא

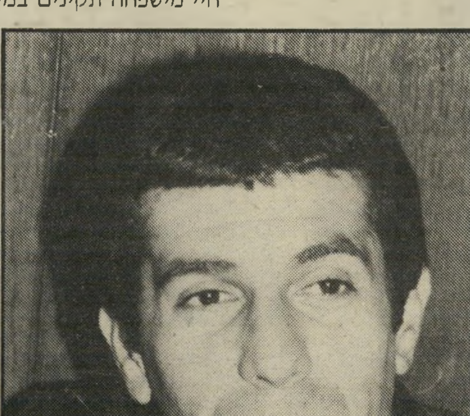

אסיר־עולם דנינו
עזרה באמצעות כתב

גרושה מזל דנינו
אהבה באמצעות תמונה

אילנה אלון

היהודים הנודדים

הוא עזב את הארץ לפני כל־כך הרבה שנים, שלפי כל החוקים כבר היו צריכים לשכוח אותו כאן. אבל לא איש כיורם **פולני** יתן שישכחו אותו. הוא את החיים שלו עושה כל־כך מעניינים, שבאמת אי־אפשר להתעלם ממנו, למרות שהוא כבר מזמן בנכר. זה מבלי להזכיר את כל החברים שהוא השאיר פה. כמה פעמים בשנה הוא מגיע לבקר אותם, וכמה פעמים בשנה הם נוסעים לבקר אותו.

הרבה מאוד נשים יפות היו ליורם, ישראליות ואנגליות ואמריקאיות, ואפילו מלוכסנות־עיניים. לשתיים מהנשים האלה הוא כנראה עשה רמזים מאוד גדולים, מכיוון שהן החליטו להתגייר לכבודו. אחת מהן, **בלינדה באיאר**, יובאה ארצה כדי לספוג אווירה ישראלית, מלבד לימודי־היהדות. אבל גם זה לא עזר לה. יורם ברח מהחופה ברגע האחרון.

לפני שבע שנים הוא הכיר יפהפיה בשם **ג׳קי ג׳נובה**, שהיא משהו כמו **ג׳ין פונדה** בעניין המחול האירובי בטלוויזיה האנגלית. יורם וג׳קי ניהלו פרשיית־אהבים קצרה וגילו שג׳קי בהריון. ג׳קי אמרה שזו לא בעיה, כי היא מייד תעשה הפלה, אבל דווקא היתה בעיה. יורם לא הסכים בשום אופן להפלה, הוא התחנן לפניה שתלד את הילד. עד שהיא החליטה אם להיענות לבקשתו או לא נולד **טל**, שהיום הוא בן 7. מהר מאוד הועבר הילד לרשות האבא יורם, ומאז הם מגדלים אחד את השני באהבה גדולה.

בינתיים התחבר יורם עם איזה בן־דוד של הר־מג׳יסטי דה קווין, וההוא, שיש לו שטח קטן של איזה 40 אלף דונם, אחד המקומות היפים באנגליה, רצה לעשות את יורם פולני שמח ונתן לו מיגרשון פיצפון של 500 דונם אדמה, דשא ועצים. שם, בפסטורליה הזאת, בנה יורם בית לעצמו, לבנו, לאומנת של הבן ולסוכנת־הבית, והיה נדמה לכולם, כולל פולני עצמו, שהוא הגיע אל השקט והקביעות בחיים. קצת עובד בעולם, קצת עושה עסקים, קצת מבלה עם הילד, קצת משחק גולף וכל השאר.

מה שיורם שכח לגמרי זה שבארץ יש לו חבר בשם **רפי שאולי**. רפי, כידוע, החליט לעזוב את ארצנו הקטנטונת ולגור בלוס־אנג׳לס, כי רק שם אפשר לעבוד על תסריטים. הבעיה היתה שהמטוס של רפי, שהיה אמור להטיס אותו מתל־אביב ללוס־אנג׳לס, עצר בלונדון. רפי ירד מהמטוס, וכמובן הלך לבקר את ידידו יורם. תוך שלושה ימים הוא הספיק לערער לו את כל הקביעות בחיים, ובימים אלה פולני אורז את החפצים שלו ושל בנו ושל האומנת וסוכנת־הבית, וגם קונה לכולם כרטיסי טיסה בכיוון אחד לונדון־לוס־אנג׳לס. כל זה מפני שרפי הכין בית־ענק בבוורלי הילס, ושם יגורו כולם, כולל, כמובן, שאולי.

יורם פולני עם רפי שאולי
כרטיס בכיוון אחד: לוס־אנג׳לס

פגישת מחזור שבזאת

אני רוצה שיודיעו את זה לרבנות בבאר־שבע. שיידעו שם הרבנים החשובים שבאיזור תל־אביב — כשנולדת בת, לא רק שלא מגרשים את האשה, אלא עושים מסיבה ענקית כדי שכולם ישמחו ביחד עם ההורים ויקנאו בזוג שנולדה להם בת דווקא. אפשר להשתגע כמה באר־שבע רחוקה מתל־אביב וכמה השימחה רחוקה מהרבנות!

ביום השישי האחרון נערכה מסיבה כזאת בווילה של **חנה אורדן** (30), דוגמנית ידועה, ובעלה הפסיכיאטר, הד״ר **יוסי צימרמן** (36).

חנה אורדן
אפילו בעלה הקודם בא

השימחה הגדולה לא היתה מפני שנולד משהו. כי משהו כבר היה בבית הזה. חנה כבר היתה נשואה בעבר לעורך־הדין **ראובן רכס**, וממנו יש לה בן, שהיום הוא בן 11 ושמו בישראל **שחר**. אחר־כך היא התגרשה מרכס, התחתנה עם צימרמן ונולד להם עוד בן בשם **טל**. ואחרי כל זה פיתאום נולדת בת. אבא צימרמן כל־כך רצה בת, שהוא עמד קרוב־קרוב לאשתו בזמן הלידה כדי שאם תצא בת הוא יהיה הראשון שיראה אותה.

150 איש ואשה יפים ויפות הוזמנו למסיבת הילדה שנולדה. כולם הגיעו, חלק אף הגיעו כשבידיהם מתנות. כולם אכלו ושתו ופיטפטו, ותוך כדי הפיטפוט שמו לב לכך שהמסיבה היא ממש פגישת־מחזור. היה שם הבעל לשעבר של חנה, עורך־הדין רכס, שבא עם הדוגמנית **דנה סטיניה**; היתה שם **שרה מילר** עם חברה הנוכחי, **משה**, ועמדה ליד החבר הקודם שלה, **סמי ברמן**, שבא עם בחורה בשם **ליאת**. בפינה אחת עמד **טל ברודי**, שבא לבד, כשבפינה השניה עמדה **רונית ברודי**, שגם היא באה לבד, וכל מה שהם עשו ביחד זה להחליף כמה מישפטים.

טוטו בגין מילוא

אתם זוכרים שבחודש מאי האחרון כל הארץ עמדה על הרגליים, כשנכדתו של מנחם בגין קפצה מהקומה החמישית וכמעט מתה? סיפרו אז שהיא רצתה להתאבד בגלל אהבה נכזבת לחבר שלה, **מושון אלגרבלי**. אבל כבר בבית־החולים ישב מושון לידה בכל רגע פנוי שהיה לו. עכשיו **מירב בגין** מחלימה בבית־הבראה, ובימים הקרובים היא תלך הביתה בריאה בגופה. הרומן שלה עם מושון הוא יציב וחזק, והם כמעט אינם נפרדים.

בת־דודתה של מירב היא **איילת מילוא**, שנבחרה כסגנית שניה של מלכת־היופי. איילת עובדת במשך היום בחנות לבגדי־ילדים בצפון תל־אביב, ובערבים היא צמודה־צמודה לחברה הפרטי, **סמי לוי**, שהוא חייל בחיל־האוויר. אבל הערבים האלה הצמודים יגרמו עוד מעט לכך שסמי יבקש מהממונים עליו שיסדרו לו מישמרת־ערב בחיל־האוויר, כדי שבמשך היום הוא יוכל להרוויח כמה לירות במיפעל־המקררים של אביה של איילת.

עכשיו עושים טוטו במישפחת בגין. מי מהנכדות של ראש־הממשלה־לשעבר תגיע לחופה ראשונה, ותשמח את הסבא? הטוטו בעם־ישראל, לעומת זאת, הוא על השאלה אם בגין יסכים לצאת מהבית בשביל החתונה של הנכדות שלו. אבל, כמו שאומרים, בטוטו הכל יכול לקרות. אפילו שבגין יקום.

מירב בגין
– ותזמין אותו לחופה?

איילת מילוא עם סמי
מי הנכדה הראשונה שתשמח את מנחם בגין –

גלים קצרים

אחרי שפורסם הסיפור שלי על גירושיו של **רון בן־ישי** מפקד גלי צה"ל, קיבלתי מכתב אנונימי ארוך, ובו תיקונים גדולים למה שאני כתבתי. לפי המיכתב האנונימי, כל הגברים בגלי צה"ל עומדים להתחתן עם כל הנשים של גלי צה"ל, והרבנות נסתמת מרוב בקשות.

לפי עומס הפרטים, הבנתי שהכותב או הכותבת הוא/היא עובד בגלי צה"ל, ומכירים את העניינים מבפנים. אז ישבתי עם שיבעה מהמרגלים שלי, העברתי להם הוראות ושלחתי אותם לגלי צה"ל ולרבנות, כדי להביא לי קבלות על המיכתב האנונימי.

אתמול בערב חזרו המרגלים, לבושים במעילי־הגשם, כשהכובעים שמוטים על הפנים, ואמרו לי שכנראה הכותב הוא מניאק של

רון בן־ישי
ציירת בלונדית

חתונות. אחרת אי־אפשר להבין מה הוא מבלבל את המוח ומשדך שידוכין.

העובדות הן: לרון בן־ישי באמת היה רומן עם **מיכל ניב**, אבל למיכל ניב לא כל־כך היה רומן עם רון בן־ישי. עכשיו רון יוצא עם ציירת בלונדית, הסוחבת אותו לכל מיני מוסיאונים לראות אמנות.

ולגבי **גבי דורון** — באמת היה להם רומן קצר, אבל אני לא אשמה שיש רומנים הנגמרים לפני שמכונות־הדפוס מספיקות להדפיס את הסיפור.

קשה להיות לא יהודי

אנבל טמיר עם איתן מסורי
„אני רואה את בתי – והלב נשבר לי!"

אחד המרגלים שלי העיר אותי באמצע הלילה, כדי להגיד לי שהוא ראה את **אנבל טמיר** בבית הוריה, ולא בדירה המשותפת עם **איתן מסורי**. קמתי מייד מהמיטה, שטפתי את הפנים במים קרים כדי שאדע אם אני חולמת או לא, ובלי שהיות הרמתי טלפון לאנבל.

דרינג דרינג.

„הלו, מי זה?"

„זו המרחלת. מה שמעתי, שאת ואיתן נפרדתם?"

„מה פיתאום? חס וחלילה!"

„אז מה זה שאת גרה בבית הורייך?"

„זה פשוט מפני שאיתן ואני היינו צריכים להחזיר את הדירה השכורה שלנו, ובינתיים, עד שנמצא דירה חדשה, אני עברתי לכמה ימים להוריי."

„מתי אתם מתחתנים?"

„איך אפשר להתחתן אם אני עוד לא התגרשתי?"

„באמת, מה עם הגירושין שלך?"

„אולי תשאלי את הרבנים. כבר ארבע שנים נמשכת הבירוקרטיה הזאת! אני רואה את הבת שלי פעמיים בשבוע, ובכל סוף שבוע שני, והלב נישבר לי. אילו הייתי יהודיה כשרה, שום רב לא היה מעז להפריד אותי מהבת! אבל אני לא יהודיה כשרה!"

זקנה בת 27

שמעתי סיפור על משהו (לא ברור מה) שהיה בין **יריב בן־אליעזר**, מרצה לתיקשורת באוניברסיטת תל־אביב ונכדו של דויד בן־גוריון, לבין העתונאית **מיכל מירון**. מישהו אחד אמר לי שהיה ביניהם משהו רומנטי ומישהו אחר סיפר לי שהיו ביניהם עלבונות ומריבות ושינאה. מה עושים כדי לדעת את האמת?

עושים דרינג דרינג.

„הלו, מיכל מירון?"

„כן!"

„מה זה הסיפור בינך לבין יריב בן־אליעזר?"

„שנינו השתתפנו במישלחת של סטודנטים לארצות־הברית. הסיור נמשך שישה שבועות, ומהרגע הראשון לא היתה בינינו אהבה גדולה."

„מדוע?"

„כי הוא החליט מייד לתפוס פיקוד, ואני לא סובלת שמפקדים עליי."

„אז הסיפור שהוא ניסה להתחיל איתך הוא לא נכון?"

מיכל מירון
מי שתופס פיקוד –

„בטח לא נכון! מה הוא היה צריך אותי? היו שם בחורים ובחורות בני 20, ואני בת ה־27, ונראית בעיניו כבר זקנה ומקומטת."

יריב בן־אליעזר
– ומי שמנסה להתחיל

הפרד ומשול

כל הזמן אנחנו מתעסקים במדור הזה בנשים עדויות־יהלומים. אולי כדאי שלשם שינוי נעסוק פעם גם באנשים המוכרים את היהלומים לנשים עדויות־היהלומים, כדי שלא תחשבו שהאבנים היקרות האלה צומחות על העצים בפארק־הירקון.

אחד היהלומנים הגדולים בארץ הוא **יובל שלמה**, שהתחיל בגיל 19 להתעסק ביהלומים וגם באשה צעירה בשם **ברכה**. אחר־כך הוא נשא את ברכה לאשה, וגם בענייני היהלומים הוא ראה ברכה. נולדו להם שני ילדים, הוא פתח מישרדים בארץ ובחו"ל ונהיה איש מאוד מכובד בישראל.

אחרי שלכולם יצאו העיניים מהאושר הגדול שלו, החליט יובל שאולי בשביל החברים שלו זה מספיק, אבל בשביל עצמו זה לא מספיק. הוא

יובל שלמה
כל יום צעירה אחרת

רצה יותר התרגשויות. בן־אדם בן 54 צריך ריגושים כדי להמשיך ולהיראות צעיר.

לא יודעת איך הוא שיכנע את אשתו שתסכים לסידור שהוא הציע. אבל היא הסכימה. הוא שכר לה בית עם בריכת־שחיה בסביון, הוא בנה לעצמו בית־חלומות, גם כן בסביון, וכל אחד מהם גר במשך השבוע בבית שלו. רק בשבתות ובחגים הם חוזרים להיות מישפחה, עד צאת החג או השבת. בימי־החול האשה יושבת בביתה, קצת שוחה, קצת נפגשת עם חברות, והוא פשוט לא מספיק לנצל את ביתו, כי כל ערב הוא יוצא עם אשה צעירה ויפה אחרת. אם הם מבסוטים מהסידור הזה, מי אני שאתלונן?

ט.ל.ח.

בהמשך לסיפור שפירסמתי לפני ארבעה שבועות תחת הכותרת הבן, הבת והרומן הארוך, ערכתי בדיקה נוספת עם בני־הזוג, **יוסי ונורית פאר** ופרקליטם, **תומס פוירשטיין**, והתבררו לי העובדות הבאות, הסותרות את מה שכתבתי בזמנו:

פאר, אמרגן ומפיק, חי בשלום ובשלווה עם אשתו. הוא נשא אותה לפני שנה ולא מכבר נולד להם בן, ושמו בישראל **דניאל**. האירוע שפורסם אצלי בזמנו מוכחש חד־משמעית על־ידי בני־הזוג, הטוענים שהוא לא היה ולא נברא. מה לעשות — טל"ח (טעות לעולם חוזרת).

לכן אני ממהרת להתנצל לפניהם, ומאחלת להם שיחיו לנצח באושר ובעושר, ותמיד בצוותא!

יוסי פאר
בשלום ושלווה לנצח

העולם הבא

העיתון החי ביותר במדינה
גליון מס' 23 • עורכים אלכס פז ובנצי לופו

גוברת התסיסה בקרב האופוזיציה המצרית — בעיקבות הירי בסיני

בזהנ־ידת מצריים ערכו הפגנות־מחאה סוערות ברחבי קאהיר, בדרישה להתפטרות מובארב.

דרישתם באה על רקע הילול יום השישי, הקדוש למוסלמים, על־ידי החייל ש־רצח שיבעה ישראלים ביריות בסיני.

משקאות תוססים בקאהיר

צה"ל מפלה יהודים לרעה

בעוד שמאלנינו מרכזים מא־מציהם באחוריו של חמור נב־לוסי, שלא היה ולא נברא — מתרחשת, לנגד עינינו ממש, פרשת איפה ואיפה נוראה, שבה קציני צה"ל מפלים לרעה צעי־רים יהודים, במיסגרת החוק, ושמאלנינו מחרישים.

צעירים, שאך זה הגיעו לפיר־קם, נתלשים באכזוריות מחיק מישפחותיהם על־ידי צה"ל; הם נכלאים במחנות, שהצבא הכשיר במיוחד למטרה זו, ועוברים סידרה של השפלות ועינויי גוף ונפש. וזוהי רק ההתחלה.

האם מישהו מאותם שמא־לנים שאל את עצמו למה? מדוע נערים יהודים, שבחרו לגור ב־ארץ־אבות, חייבים לעבור שיב־עת־מדורי־גיהינום בטירונות, ב־עוד שבאבו־גוש, כאשר נקראו צעירי הכפר (השבאב — להב־דיל מצעירי נטורי־קרתא — השבאס), באמצעות מורעות, להתייצב לשירות צבאי — טרחה למענם קצינת־המיון ו־הסבירה להם את חוסר הכדאיות שבשרות צבאי, ולבסוף פטרה אותם בלא כלום?

ויש לנהוג כבימי הצאר ניקולאי ולאפשר לכל יהודי, החפץ בכך, לשלוח ערבי שית־גייס במקומו, וכך יוכל לעסוק באין מפריע בלימודי תורה ו/או במיסחר בבורסה.

לא מכחיש שהיה בפארים

— מאת שימעון פרס, כתבנו לענייני קולנוע —

מסתורין אופפים את מעשיו של הכתב המדיני של „העולם הבא" ביום שבת האחרון, בין השעות 2—4. הכתב נעלם במפתיע מביתו. דווקא בשבל העיתונים האחרים דיווחו בהרחבה על היעלמו המיסתורי של ראש־הממשלה, שימעון פרס.

דובר לישכת הכתב לא הכחיש טענות של עדי־ראיה, שסיפרו כי ראו את הכתב בקולנוע „פאריס", וטען שבשל מיקרה נמנע הכתב מחילול־שבת, בכך שהלך ל„פאריס" ברגל.

יחסים

● מלך קטן וכנוע, לא פנוי, מעוניין להיפגש בשעות ה־בוקר עם מדינה שתלטנית. ת"ד 242 או 338, עמאן.

מיכתבים למערכת

ההפצצה בתוניס — עיתוי לקוי

אכן, כל הכבוד לטייסי חיל־האוויר שלנו, שהיטיבו לפגוע במיפקדות המחבלים. אך באשר לעיתוי — זוהי שערוריה ממד־רגה ראשונה.

רבים טוענים שזהו עיתוי גרוע, בגלל שיחות־השלום ה־משתוללות באיזורנו. ואני אומר ששיחות־השלום כבודן במקומן מונח, אך בטרם אנו באים להב־טיח את שלומן של שכנותינו העוינות — עלינו לדאוג למצבנו הכלכלי.

יפציץ לו חיל־האוויר את מי שחפצה נפשו, אך למה לפני ה־17/10? האם לא יכול המטכ"ל להתאפק, עד שיוזילו את מס־הנסיעות ולצמצם בכך את הוצ־צאות הטיסה?

ואחר־כך הם עוד מעזים לב־קש מאיתנו לתרום לליב"י!

נפתח קורס

נפתח קורס לחי־לוץ עצמות, בהדרכת מוציאי גופתה של תרזה אנגלוביץ.

קולנוע

כוכב־הקולנוע ההומו־סקסואל, רוק הדסון, שנפטר השבוע מאיידס, בווידוי חושפני ל„העולם הבא": „אלפי נשים רצו אחריי בצעירותי, כש־הייתי מדריך ג'וגינג!"

יוגבר השימוש בטורבינות־רוח לייצור חשמל

— מאת אברהם רישון —

חברת החשמל תגביר את השימוש בטורבינות רוח,

טורבינה שכזו תוקם בסמוך למיקרופון הנואמים בכנסת, וכך תנוצל במלואה הרוח ש־עושים נבחרי־העם.

נואם מפיק 4.76 כוח־סוס

דבר המייסדים

בזכות העבודה העברית

ראשוני החלוצים, שהגיעו לארץ, לא בחלו בשום עבודה. הם סללו כבישים, סיקלו אדמות־טרשים, בצרו כרמים, ולא היתה עבודה שנחשבה בזויה בעיניהם.

חלפו הימים ובדורנו מוטלות כל מלאכות־הידיים על ערבים. חוטבי־עצים ושואבי־מים נעשו לנו, וחזון מייסדינו נגוז ונשכח. אפילו מנהיגינו, שדיברו תמיד בשבח העבודה, שוב אינם עושים זאת.

וכמו תמיד, נותרנו היחידים הקוראים: „הידד לעבודה העברית!" ואנו מהללים ומשבחים בפה מלא את היהודי היקר מבת־ים, דויד אביטן שמו, ששם לנגד עיניו את חידוש העבודה העברית, ואנו קוראים למוסדותינו להכריז עליו כעל יקיר ישראל, שהרי אילו היה צולח בידו, והפצצה שרצה להניח בשוק־הכרמל ומכונית־התופת שתיכנן להחנות מול תחנת־מישטרה, היו מתפוצצות, כי אז היה מסמל עידן חדש ומבורך של חזרה למקורות ודחיקת הערבים משטח זה.

רק דבר קטן היה לצנינים בעינינו: מדוע זה ביקש תידרוך מערבים? כלום לא היה יכול להתייעץ בבחורים היקרים שלנו, היושבים בכלא תל־מונד, שלהם נסיון רב בכגון אלה?

כותרות גנובות

ישראל תשגר חלי־לית לפסטיבל מיל־חמת־הכוכבים.

■

מהומות השחורים בבריטניה – על רקע ניצחונו של קרפוב בכלים הלבנים.

■

עובדי הרשויות ה־מקומיות הודיעו כי יחמירו את עיצומיהם ויתחילו לא **לעבוד כבר משעה 4 בבוקר.**

■

שר־החוץ האמרי־קאי, ג'ורג' שולץ, מש־בח את התוכנית הכל־כלית בישראל, ובמ־יוחד את הסעיף שיב־טיח את הצלחתה – שליחת מודעי למיז־רח־הרחוק.

■

יופחת מס־שפתיים לצורכי הקמת ממשלה צרה.

מלשינון במס־הכנסה

ירדנה ארזי הלשינה על עצמה אצל שיל־טונות מס־הכנסה, כדי שלא לפגר אחרי עופ־רה חזה.

המישטרה לא מפלה אתיופים

בהתייחסו לפרשת הכאת שני ה־עולים מאתיופיה עד זוב־דם על־ידי שני שוטרים באשדוד, אמר דובר ה־

שוטר במדים החדשים

מישטרה: „להבדיל מהרבנות, המיש־טרה אינה מפלה את האתיופים, והיא מכה אותם כאילו היו אזרחים מן השורה."

מנכ"ל קופת־חולים:

„אי־תשלום המשכורות לעובדים בזמן — בגלל בעייה טכנית: מחסור בכסף."

סנוב? על BRETZ כבר ישבת?

המודעה הזו מיועדת למי שעבר את גיל ה־30. אלה המבוססים, בעלי הדירות המחפשים ריהוט מודרני אבל לא "משוגע". אופנתי אבל מספיק נוח. בקיצור, קלאסי־מודרני.
BRETZ. קונצרן רהיטים גרמני המוכר היטב לכל סנוב אירופאי, ויש אומרים אפילו בארמונות השייחים במזרח.

אגף ריפוד שהוא מעבדה

3000 עובדים במפעל רהיטים הפועל כבר 70 שנה. אליו זורם מבחר אדיר של ריפודים ועורות מכל אירופה. רק אלה העוברים את כל המבחנים הקפדניים רשאים להיכנס לאגף הריפוד של BRETZ.
עורות יעלים, נאפה, צביים ועוד המיועדים לריפוד הסלונים נסרקים במיקרוסקופים ע"י טכנאי מעבדה. שריטות מסרק, כוויות קלות וקמטים טבעיים הם סיבה מספקת לפסילה מיידית של העור המיועד. BRETZ הוא

המרצדס של הרהיטים בגרמניה והם מאוד רוצים להמשיך בכך.

כולם רוצים קטיפה

מכל הבדים, לבדי הקטיפה של BRETZ יצאו מוניטין רבים. טקסטורות קטיפתיות בדרגות צפיפות רבות ובכיוונים שונים, יוצרים אפקטים שאין להם מתחרים.
ב־BRETZ עושים הכל על מנת להבטיח את עמידותם ויציבותם של בדי הריפוד בכלל ושל הקטיפות הרגישות בפרט. בדיקות מעבדה ואשפרה מיוחדות הם רק חלק מן התהליכים אשר יעניקו לסלון שלך מראה חדש גם לאחר שנים.

נוחות, זה שם המשחק

הנדסת אנוש מעולה הבאה לידי ביטוי במבנה השלד, טבועה עמוק בכל רהיט. מערכת קפיצים גליליים אורכית, מערכת קפיצית רוחבית ושכבת גומי ספוגית, מעניקים את הפינוק והנוחות התואמים רהיטי איכות כ־BRETZ. אתה מוזמן לשבת.

BRETZ בישראל

מערכות BRETZ משווקות בכל חנויות היוקרה באירופה ואף בסקנדינוויה יצא להם מוניטין רב. המשווק הבלעדי של BRETZ בישראל הוא בית מרס. 4500 מ"ר של תצוגות BRETZ מחכים לך ברשת בתי מרס. היכנס לאחד מהם עוד היום.

לקראת החג הגיעו
משלוחי BRETZ חדשים

בית מרס

פתוח במוצ"ש

תל־אביב — הרצל 158 • **חיפה** — הרצל 52 • **באר שבע** — דרך חברון 4
ירושלים — שלומציון המלכה 16 (בנין האחים ישראל) פתוח ביום ג' אחה"צ

א' חשון תשמ"ו, 16.10.1985 מיספר 2511 שנה 50 המחיר 1850 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

סקופ

המילחמה בין אלמנת דיין ובתו

העולם הזה מגלה לראשונה את

מיסמכי דיין

יעל
ורחל
דיין